

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

87'nci Birleşim
28 Mayıs 2024 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	760
II.- GELEN KÂĞITLAR	764
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	770
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>770:774</i>
1.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Kütahya'nın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	770:771
2.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, hayvancılığın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	771:772
3.- Ankara Milletvekili Ömer İleri'nin, 27 Mayıs 1960 darbesinin 64'üncü yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması	773:774

IV.- AÇIKLAMALAR

774,791,801,812,815,
827,856,863,894

- 1.- İzmir Milletvekili Şebnem Bursalı'nın, İsrail'in Refah'ta yaptığı katliama ilişkin açıklaması 774
- 2.- İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan'ın, İsrail'in Refah'ta yaptığı katliama ilişkin açıklaması 774
- 3.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, 27 Mayıs Diyarbakır'ın İslam orduları tarafından fethedilişinin 1.385'inci seneidevriyesine ilişkin açıklaması 775
- 4.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'da elektrik aboneliği almayan esnafın elektriğinin kesildiğine ilişkin açıklaması 775
- 5.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Mersin'in Tarsus ilçesinin bazı mahallelerinde dolu yağışından zarar gören çiftçilerin devletten taleplerine ilişkin açıklaması 775
- 6.- Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı'nın, 27 Mayıs 1960 darbesinin 64'üncü yılına ilişkin açıklaması 776
- 7.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Gazze katliamını şiddetle lanetlediğine ilişkin açıklaması 776
- 8.- Kütahya Milletvekili Adil Biçer'in, 27 Mayıs 1960 darbesinin 64'üncü yılına ilişkin açıklaması 776:777
- 9.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, başıboş sokak hayvanlarına ilişkin açıklaması 777
- 10.- Mersin Milletvekili Ali Kıratlı'nın, İsrail'in Refah'ta yaptığı katliama ilişkin açıklaması 777
- 11.- Aydın Milletvekili Seda Sarıbaş'ın, 27 Mayıs 1960 darbesinin 64'üncü yılına ilişkin açıklaması 777:778
- 12.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'a çok acil bir eğitim ve araştırma hastanesi veya bir tıp fakültesi gerektiğine ilişkin açıklaması 778
- 13.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, dökme ve varilli zeytinyağı ihracatına getirilen sınırlamaya ilişkin açıklaması 778
- 14.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir'in Marmara ilçesindeki Mal Müdürlüğünün kapatılacak olmasına ilişkin açıklaması 778:779
- 15.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Çorum Alevi katliamının 44'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması 779
- 16.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, yeşil karthı engelli bireylerin heyet raporu yenileme çilesine ilişkin açıklaması 779
- 17.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, esnafın aldığı kredilerin faizlerinin güncellenmesine ilişkin açıklaması 779

- 18.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, İsrail'in Refah'ta yaptığı katliama ilişkin açıklaması 780
- 19.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, İsrail'in Refah'ta yaptığı katliama ilişkin açıklaması 780
- 20.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl'nın, İsrail'in Refah'ta yaptığı katliama ilişkin açıklaması 780
- 21.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, 27 Mayıs darbesinin yıl dönümüne, 27 Mayıs 1980'de öldürülen eski Bakan Gün Sazak'ın ölüm yıl dönümüne, Mersin'de Tarsus-Adana yolu üzerinde yaşanan kazaya, İsrail'in Refah kampına düzenlediği son saldırıya, sokak hayvanlarıyla ilgili tartışma konusunun önemine, 2023-2024 futbol sezonuna, Türkiye Futbol Federasyonuna ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sundukları süresiz nafakanın kaldırılmasıyla ilgili kanun teklifine ilişkin açıklaması 781:782
- 22.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Mersin'de dün meydana gelen zincirleme trafik kazasına, Kore'de savaştan Türk Tugayına yapılan bombalı saldırının 71'inci yılına, 27 Mayıs darbesinin 64'üncü yılına, Gün Sazak'ın şehit edilmesinin 44'üncü yıl dönümüne, Azerbaycan Cumhuriyeti'nin bağımsızlığının ilan edilmesinin 106'ncı yılına, Süper Lig'i şampiyon olarak tamamlayan Galatasaray'a, 24-27 Mayıs tarihleri arasında Sofya'da katıldıkları NATO Parlamenter Asamblesinin ilkbahar toplantısına ve Türkiye'nin dramatik bir mülteci istilasıyla karşı karşıya olduğuna ilişkin açıklaması 782:783
- 23.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, 27 Mayıs Ülkücü Şehitleri Anma Günü'ne, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin ülkücü şehitler tarifine, 28 Mayıs Azerbaycan Cumhuriyeti'nin kuruluş yıl dönümü ile UNESCO'nun en çok konuşulan diller listesine Türkçeyi aldığı güne ve İspanya, İrlanda ve Norveç'in Filistin devletini resmen tanımalarına ilişkin açıklaması 784
- 24.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, İsrail Devleti'nin vahşetinin sürdüğüne, 27 Mayısın yıl dönümüne, darbelere karşı çıkmak için her şeyden önce darbe mekaniğinin sonlandırılmasının gerektiğine, asgari ücrete, emekli maaşlarına, özel sektör öğretmenlerinin taban maaş mücadelesine, cezaevlerindeki şüpheli ölümlere, Bolu Cezaevine nakli sağlanan açlık grevindeki Nurettin Kaya'ya ve cezaevlerindeki adaletsizliğe ilişkin açıklaması 785:786
- 25.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, 27 Mayıs darbesine, dün olduğu gibi bugün de demokrasiyi eksiksiz savunmaya devam edeceklerine, bütün demokrasi şehitlerinin ortak bir değer olarak herkes tarafından anılması gerektiğine, İspanya, İrlanda ve Norveç'in Filistin devletini tanımalarında Cumhuriyet Halk Partisinin çok anlamlı katkılarının olduğuna, Meclise dün sundukları Srebrenitsa katliamıyla ilgili teklife ve AKP'nin tutumunun ne olacağına, polis intiharlarıyla ilgili araştırma komisyonu kurulması önerilerine, Genel Kurul gündemine gelen Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanun Teklifi'ne, Burdur'da diyalizden zehirlenen kişilere ve bütün memleket sorunlarını Meclis gündemi yapmaya devam edeceklerine ilişkin açıklaması 786:788

- 26.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Mersin'de TAG Otoyolu'nda meydana gelen elim trafik kazasına, güvenli bölge olarak nitelendirilen Refah'ta katliam olduğuna, İsrail Dışişleri Bakanının Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef alarak gündem oluşturmaya çalıştığına, İspanya, Norveç, İrlanda ve Slovenya'nın Filistin'i devlet olarak tanınmasına, 28 Mayıs Azerbaycan Bağımsızlık Günü'ne, 27 Mayıs yıl dönümüne, AK PARTİ hükümetleri olarak yirmi iki yılda türlü badireler atlattıklarına, Türkiye'nin mevcut darbe anayasasına mahkûm edilmesinin siyasete olan güveni zedelediğine ve 28 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ikinci turunun yıl dönümüne ilişkin açıklaması 788:791
- 27.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 791
- 28.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 792
- 29.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 792
- 30.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez ile İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 792:793
- 31.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 793:794
- 32.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 794
- 33.-İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 794
- 34.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, telefon dolandırıcılığıyla ilgili araştırma önergesini niçin verdiklerine ilişkin açıklaması 801
- 35.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 812
- 36.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 812

- 37.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'in DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, ilişkin açıklaması 815
- 38.-Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 815
- 39.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Ali Gökçek'in (2/1803) esas numaralı Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 827
- 40.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Aksaray Milletvekili Cengiz Aydoğdu'nun 111 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 856
- 41.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 856:857
- 42.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Aksaray Milletvekili Cengiz Aydoğdu'nun 111 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 857:858
- 43.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 858:859
- 44.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 859:860
- 45.- Aksaray Milletvekili Cengiz Aydoğdu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 860
- 46.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 863
- 47.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 864
- 48.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 894

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Divan olarak Türk demokrasi tarihine kara bir leke olarak geçen 27 Mayıs 1960 darbesini lanetlediklerine, şehit Başbakan Adnan Menderes'i, şehit Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu'yu ve şehit Maliye Bakanı Hasan Polatkan'ı rahmetle yâd ettiklerine ilişkin konuşması

791

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Elâzığspor'un şampiyonluğunu kutladıklarına ilişkin konuşması

799

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

795,825,827,833

A) ÖNERGELER

795,825:827,827

1.- Başkanlıkça, Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un İçişleri Komisyonu üyeliğinden geri çekildiğine ilişkin yazısının 27 Mayıs 2024 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazısı (4/54)

795

2.- İstanbul Milletvekili Ali Gökçek'in, (2/1803) esas numaralı 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Diğer Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/55)

825:827,827

B) ÇEŞİTLİ İŞLER

833

1.- Başkanlıkça, görüşmeleri izlemek üzere Genel Kurulu teşrif etmiş bulunan Kırgızistan Sayıştay Başkanı Almazbek Akmatov, Özbekistan Sayıştay Başkanı Adiz Muzafarovich Boboev, Kazakistan Sayıştay Başkan Yardımcısı Rassul Rakhimov, Azerbaycan Sayıştay Başkanı Vugar Gulmammadov ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Sayıştay Başkanı Osman Korahan'a "Hoş geldiniz." denilmesi

833

VII.- ÖNERİLER

795,799,801,812,816

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

795:799,799:800,

801:811,812:814,

816:824

1.- Saadet Partisi Grubunun, Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun ve 19 milletvekili tarafından, telefon dolandırıcılığının ve bunların yol açtığı mağduriyetlerin önlenmesi amacıyla 28/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

795:799,799:800,801

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, tarım sektörünün sorunlarının doğru tespit edilmesi, gıda enflasyonuyla etkili mücadele yöntemlerinin belirlenmesi, üreticilerin üretimden uzaklaşmasının önüne geçecek ve üretim miktarlarını artırmalarını

sağlayacak politikaların belirlenmesi amacıyla 28/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

801:808

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, hasta mahpusların sağlık hakkına erişimi için atılacak adımların belirlenmesi amacıyla 28/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

808:811,812:814,816

4.- CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş ve arkadaşları tarafından, mesleki eğitim veren kurumlarda yaşanan iş cinayetlerinin nedenlerinin araştırılması amacıyla 28/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

816:824

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

825

1.- Danışma Kurulunun, 111 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılmasına ilişkin önerisi

825

VIII.- SEÇİMLER

827

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM

827

1.- Millî Savunma Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

827

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

828,833,860,864,894

A) KANUN TEKLİFLERİ

828:832,833:855,

860:863,864:893,

894:895

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Arasında Birleşmiş Milletler Kalkınma Eşgüdüm Ofisi Bölgesel Ofisinin İstanbul'da Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/11) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 83)

828

2.- Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey ve Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ile 93 Milletvekilinin Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi (2/2139) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 111)

828:832,833:855,

860:863,864:893,

894:895

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

- 1.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, 2023 yılında Burdur ilinde TMO tarafından yapılan hububat alımına ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11428) 896:898
- 2.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Şanlıurfa'da sulama kanallarında yaşanan boğulmaların önlenmesine yönelik çalışmalara ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11431) 899:901
- 3.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Şanlıurfa'nın Haliliye ilçesine bağlı Aktaş Mahallesi'ndeki tarımsal sulama sorununa ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11432) 902:904
- 4.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, ithalatta ürün güvenliği denetim süreçlerine ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/11521) 905:908
- 5.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, Diyarbakır ili genelinde ve Sur ilçesinde tahsis amacı değiştirilen veya satılan mera, yaylak ve kışlaklara ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11522) 909:911
- 6.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Bakanlık tarafından Amik Ovası'ndaki su baskınına karşı alınan tedbirlere ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11523) 912:914
- 7.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, ihracatı yapıldıktan sonra çeşitli sebeplerle ülkemize iade edilen ürünlere ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11524) 915:916
- 8.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, son yirmi yıldaki ayçiçeği üretimine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11525) 917:918
- 9.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum'un Sungurlu ilçesinde yapımı devam eden baraj projelerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11527) 919:920
- 10.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Şanlıurfa'nın bazı ilçelerinde yaşanan kuş ölümlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11531) 921:922
- 11.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Bingöl'de bulunan Bayram Çayı'na kimyasal atık döküldüğü iddiasına ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11533) 923:925
- 12.- Adana Milletvekili Sadullah Kısacık'ın, zincir marketlerin tekelleşme girişimlerinin engellenmesi için yapılan çalışmalara ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11534) 926:927

13.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Türk Hava Yolları yöneticilerinin maaşlarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/11547)

928:929

14.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, engelli aylığı uygulamasında düzenleme yapılması talebine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/11548)

930:931

15.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, 31 Mart 2024 Mahallî İdareler Seçimleri öncesinde yürütülen propaganda sürecinde Bakanlık personeli ile Bakanlığa ait araçların kullanımıyla ilgili iddialara ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/11646)

932:933

16.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, Bursa'da organize sanayi bölgesi kurulması planlandığı için imar planı değiştirilen bir bölgeye ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/11923)

934:938

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.05'te açılarak beş oturum yaptı.

Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan, kentlerdeki yasakçı uygulamalara,

Ankara Milletvekili Zehranur Aydemir, Gençlik Haftası'na,

Kastamonu Milletvekili Fatma Serap Ekmekci, İnebolu'nun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından İstiklal Madalyası'yla şereflendirilmesine,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremde sevdiklerini kaybeden 15 depremzedenin bugün Meclise geldiğine,

Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç, köylerin bilinçli bir şekilde boşaltıldığına,

Edirne Milletvekili Mehmet Akalın, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani'nin Kredi ve Yurtlar Kurumu bünyesindeki uygun olan yurtların bu yaz bir aylığına emeklilere ücretsiz ev sahipliği yapacağı açıklamasına,

Ankara Milletvekili Murat Emir, Ankara Milletvekili Zehranur Aydemir'in yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Osman Gökçek, Cumhuriyet Halk Partili Afyonkarahisar Belediye Başkanı Burcu Köksal'ın Halk TV'deki açıklaması üzerine yapılan incelemeye,

Sakarya Milletvekili Ali İnci, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na, 5 Mayıs 2012 tarihinde bayram kutlamalarının Millî Eğitim Bakanlığından Gençlik ve Spor Bakanlığına geçmesine,

Düzce Milletvekili Ercan Öztürk, Düzce'de başlatılan "Düzce'ye Gelsene" adlı kampanyaya,

Bolu Milletvekili İsmail Akgül, vatandaşların haklı talepleri olduğuna,

Sivas Milletvekili Rukiye Toy, 7 Ekimden bu yana Filistinlilere yapılan zulüm ve katliamlara,

Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl, gündemdeki Anayasa değişikliğine,

İstanbul Milletvekili İskender Bayhan, Bursa'da bulunan Gemlik Port işçileri ve LİMAN-İŞ yöneticilerinin bugün Mecliste partilerini ziyaret ettiğine,

Amasya Milletvekili Reşat Karagöz, AKP'nin son günlerde hayvan hakları yasa teklifi hazırlığında olduğu iddiasına,

Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı, "basın ve tasarruf tedbirleri" adı altında yerel basına bir darbe daha vurulduğuna,

Kars Milletvekili İnan Akgün Alp, şeker pancarı maliyetleri, avans fiyatı ve destekleyici primlerine,

Tokat Milletvekili Mustafa Arslan, Hükümetin Tokat'taki yatırımlarına,

Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz, İnfitâr suresinin 13'üncü ayetikerimesine,

Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır,

Necip Fazıl Kısakürek'in vefatının 41'inci seneidevriyesine,

Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit, siyasi iktidarı Kürtlere yönelik özel hukuk uygulamasından vazgeçmeye çağırdıklarına,

Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız, Çorum Derinçay Deresi'nden şimdilerde zehir aktığına ve Derinçay'ın çok pis kokuğuna,

Elâzığ Milletvekili Semih Işıkvir, Elâzığ Maden'de bulunan bakır işletmelerinin Madenlilerin yaşam kalitesini düşürdüğüne,

Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç, 6 Şubat depreminin ardından depremzedelere verilen eşya yardımı sözünün hâlâ tutulmadığına,

Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ, öğrenci intiharlarına,

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, İran Cumhurbaşkanı ve beraberindeki heyetin helikopter kazası sonucu vefat etmesinden sonra Türkiye Cumhuriyeti'nin kendi envanterinde bulunan İHA'yla İran'a destek vermesi üzerine yaşananlara ve bütün siyasi partileri, özellikle de iktidar partisini ortak değer ve kıvançlarla ilgili konuların ortak değer olarak kalmasını temin etmek konusunda sorumluluğa davet ettiklerine, Adalet ve Kalkınma Partisi döneminde çıkarılan Büyükşehir Yasası'na, emeklilerin bayram ikramiyelerinde bir düzenleme yapılmasını talep ettiklerine ve artan faiz oranlarına,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, şehit düşen Piyade Sözleşmeli Er Vedat Zorba'ya, emekli astsubayların dün Türkiye Büyük Millet Meclisi önünde yaptığı eyleme, 22 Mayıs'ta yürürlüğe giren Seferberlik ve Savaş Hâli Yönetmeliği'yle yapılan değişikliğe,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, şehit olan Piyade Sözleşmeli Er Vedat Zorba'ya ve Güvenlik Korucusu Yahya Yıldız'a, Dandanakan Zaferi'nin 984'üncü yıl dönümüne, TÜİK 2023 verilerine göre Türkiye'de doğum oranının düştüğüne, Türk gençliğine ve Milliyetçi Hareket Partisi olarak Türk gençliğinin her zaman yanında olduklarına, hem ülkede hem dünyada başarılı kazanan Türk sporculara, olimpiyat 3'üncüsü olan Nevşehirli özel sporcu Ramazan Ünlü'ye ve Gençlik Haftası'na,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, cezaevinde yaşamını yitiren Ergün Akdoğan'a ve hasta tutsaklara, 2011 yılında Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın Dersim için özür dilediğine ve 5 Mayıs'ta Meclise verdikleri araştırma önergesinin geri çevrildiğine, Çevre Komisyonunun danışman WhatsApp bilgilendirmesindeki yazışmalara, Halk Bankasının kredi faizlerinde yaptığı artışa,

Ankara Milletvekili Murat Emir, şehit olan Sözleşmeli Piyade Er Vedat Zorba'ya, önümüzdeki cumartesi Galatasaray Lisesi önünde Cumartesi Annelerinin 1.000'inci defa buluşacaklarına ve Cumhuriyet Halk Partisi olarak Cumartesi Annelerine alanda destek vereceklerine, önümüzdeki pazar günü Tandoğan Meydanı'nda emekliler için bir miting yapacaklarına, bugün Adalet Peşinde Ailelerinin kendilerini ziyarete geldiğine ve kamuoyunda "Ayhan Bora Kaplan davası" diye bilinen davaya,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, şehit olan Piyade Sözleşmeli Er Vedat Zorba'ya, 31 Temmuz 2020'de yaptıkları sosyal ağlarla alakalı kanun düzenlemesine, geçtiğimiz haftalarda kendisini ziyarete gelen Cumartesi Annelerinin 1.000'inci toplantısına, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Necip Fazıl'ın vefat yıl dönümüne ve zamanın başta Genel Kurul olmak üzere fevkalade önemli olduğuna,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan, milletvekillerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde konuşurken incitici, küçük düşürücü ifadeleri kullanmamalarını rica ettiğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Saadet Partisi Grubunun, 23/5/2024 tarihinde Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, organize suç örgütlerinin sahip olduğu ekonomik gücün ve ülkemize ekonomik maliyetinin tespit edilmesi, siyasi, bürokratik ve ticari bağlantılarının ortaya çıkarılması ve organize suç örgütleriyle mücadelede alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 15/8/2023 tarihinde Antalya Milletvekili Aykut Kaya ve 20 milletvekili tarafından, yaş meyve ve sebzeye üreticileri, tüccarları, üretici komisyoncuları ve ihracatçılarının yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 23/5/2024 tarihinde Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, Kobani davasındaki hukuksuzlukların bütün boyutlarıyla araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 23/5/2024 tarihinde İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen ve arkadaşları tarafından, zorla kaybedilme iddialarıyla Anayasa Mahkemesinin hak ihlali kararı ile tespit edilen toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının kullanımına yönelik devam eden engellerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 23 Mayıs 2024 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

AK PARTİ Grubunun, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 83 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin bu kısmın 2’nci sırasına, bastırılarak dağıtılan 111 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin ise kırk sekiz saat geçmeden gündemin aynı kısmının 3’üncü sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 4, 5, 6, 11, 12, 13, 20, 25, 26 ve 27 Haziran 2024 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesine; Genel Kurulun çalışma saatlerine; 111 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, iktidarın depremzede ve selzede esnafı ayağa kaldırmak için kolaylık sağlayacağına tam tersini yaptığına,

İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt, emeklilikte bir günle on yedi yıl kaybedenlerin, emeklilikte 5000 gün üzerinden emekli olmayı bekleyip borçlananların, staj ve çıraklık mağdurlarının büyük bir hüsrana içinde olduğuna ve Maliye Bakanı Şimşek’in ev sahiplerine vergiyi yüzde 50 artırırken kiracıları yine düşünmediğini gösterdiğine,

Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen,

Denizli Milletvekili Şeref Arpacı,

Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko,

İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın;

Cumartesi Annelerinin 1.000’inci haftasına,

Samsun Milletvekili Murat Çan, dün Resmî Gazete’de yayımlanan Seferberlik ve Savaş Hâli Yönetmeliğiyle yapılan değişikliğe,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin ile Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez’in DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez,

İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin;

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez ile İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin’in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin ile İstanbul Milletvekili Özlem Zengin’in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin ile Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit;

İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin ile Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez’in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu’nun DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş, Erzurum’un Tekman ilçesinde Belediyenin yapmak istediği turnuvaya Kaymakamlığın fiilen el koyduğuna,

Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara, Hatay’da 2023 Nisan, Mayıs ve Haziran aylarına ilişkin tahakkuk eden trafik cezalarına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in yaptığı açıklaması sırasında AK PARTİ Genel Başkanına ve şahsına sataşması nedeniyle bir konuşma yaptı.

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1’inci sırasında yer alan ve İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Kırşehir Milletvekili Necmettin Erkan ve Denizli Milletvekili Şahin Tin ile 86 Milletvekilinin Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2138) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu’nun (S. Sayısı: 110) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

2’nci sırasına alınan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Arasında Birleşmiş Milletler Kalkınma Eşgüdüm Ofisi Bölgesel Ofisinin İstanbul’da Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/11) ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun (S. Sayısı: 83) görüşmeleri Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Sivas Milletvekili Abdullah Güler, Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz’in 110 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 16’ncı maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Sivas Milletvekili Abdullah Güler’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen’in 110 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 17’nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen, 110 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 17’nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerini düzelttiğine,

Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül, Erzincan’daki çiftçilerden ve hayvancılık yapan köylülerden aldığı mektuplara ve telefonlara,

Eskişehir Milletvekili Ayşen Gürcan, Kayseri Milletvekili Mahmut Arıkan’ın 110 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 18’inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Diyarbakır Milletvekili Mehmet Galip Ensarioğlu, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen’in 110 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 17’nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Alınan karar gereğince, 28 Mayıs 2024 Salı günü saat 15.00’te toplanmak üzere 23.13’te birleşime son verildi.

Celal ADAN

Başkan Vekili

Muhammed ADAK

Mardin

Kâtip Üye

Yasin ÖZTÜRK

Denizli

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 140

24.05.2024 Cuma

Milletvekili Teklifi

1.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın; Mevsimlik Tarım İşçilerinin Göç Alanlarına Ulaşımının Sağlanması ile Göç Alanlarında Barınma ve Eğitim İhtiyaçlarının Karşlanması Hakkında Kanun Teklifi (2/2173) (Plan ve Bütçe ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:23.05.2024)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek ve 20 Milletvekilinin, Abdullah Öcalan'ın cezaevi koşullarına ilişkin bazı iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1341) (Başkanlığa geliş tarihi:8.05.2024)

2.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 20 Milletvekilinin, kamu çalışanlarının aşırı borçlanması nedeniyle tespit edilerek gerekli tedbirlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1342) (Başkanlığa geliş tarihi:9.05.2024)

3.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 19 Milletvekilinin, artan uyuşturucu madde bağımlılığının sebeplerinin tespit edilerek alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1343) (Başkanlığa geliş tarihi:13.05.2024)

4.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 19 Milletvekilinin, göçmen ve sığınmacı politikalarının gözden geçirilerek gönüllü geri gönderme politikasının hayata geçirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1344) (Başkanlığa geliş tarihi:13.05.2024)

5.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 19 Milletvekilinin, polis teşkilatının sorunlarının araştırılarak bu sorunlara çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1345) (Başkanlığa geliş tarihi:13.05.2024)

6.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan ve 20 Milletvekilinin, çiftçilerin karşılaştıkları sorunların tüm yönleriyle tespit edilerek tarımda verimliliğin artırılması amacıyla gerekli tedbirlerin alınabilmesi için bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1346) (Başkanlığa geliş tarihi:17.05.2024)

7.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren ve 20 Milletvekilinin, Kürt kültürünün ve Kürtçenin kamusal alanda görünürlüğüne ilişkin yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1347) (Başkanlığa geliş tarihi:17.05.2024)

8.- Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz ve 20 Milletvekilinin, bazı şehirlerde yaşanan çocuk ölümlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1348) (Başkanlığa geliş tarihi:17.05.2024)

9.- İstanbul Milletvekili Keziban Konukcu Kok ve 20 Milletvekilinin, Soma maden faciasının sorumluların tespit edilmesi ve yaşanabilecek benzer maden kazalarının önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1349) (Başkanlığa geliş tarihi:17.05.2024)

10.- İstanbul Milletvekili Keziban Konukcu Kok ve 19 Milletvekilinin, engelli öğrencilerin eğitim-öğretim hayatlarında karşılaştıkları sorunların tüm yönleriyle incelenmesi ve bu sorunlara yönelik çözümlerin belirlenebilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1350) (Başkanlığa geliş tarihi:17.05.2024)

11.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu ve 19 Milletvekilinin, engelli vatandaşların sorunlarının tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1351) (Başkanlığa geliş tarihi:17.05.2024)

12.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan ve 19 Milletvekilinin, İdare ve Gözlem Kurullarının hukuk dışı olduğu iddia edilen kararlarının tespiti ve bunların incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1352) (Başkanlığa geliş tarihi:17.05.2024)

13.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu ve 21 Milletvekilinin, 1937-1938 yıllarında Tunceli’de meydana gelen olayların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1353) (Başkanlığa geliş tarihi:17.05.2024)

14.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan ve 19 Milletvekilinin, Kürt kültürünün ve Kürtçenin kamusal alanda görünürlüğüne ilişkin yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1354) (Başkanlığa geliş tarihi:17.05.2024)

15.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 22 Milletvekilinin, bankaların vadettiği yüksek getirili fon kaynaklarının kamu düzenine olan etkisinin araştırılarak daha sıkı denetlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1355) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

16.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez ve 22 Milletvekilinin, deprem sonrası inşa edilmesi planlanan konutlar için seçilen zeminlerin depreme dayanıklı olup olmadığının tespiti ve deprem riskine karşı gerekli tedbirlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1356) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

17.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 22 Milletvekilinin, gıda güvencesinin sürdürülmesi, tarım alanlarının ve tarımda verimliliğin artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1357) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

18.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler ve 21 Milletvekilinin, emekli vatandaşların yaşadığı ekonomik sorunların araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1358) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

19.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 21 Milletvekilinin, KİT’lerde kadro bekleyen taşeron işçilerin yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1359) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

20.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu ve 22 Milletvekilinin, kamu kurumlarının daha önce açıkladıkları verileri artık açıklamamalarının nedenlerinin tespit edilerek şeffaf veri yayınlama politikalarının düzenlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1360) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

21.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 20 Milletvekilinin, 696 sayılı KHK ile yapılan değişiklik neticesinde kapsam dışında kalan taşeron işçilerin yaşadığı sorunların tespit edilerek çözüm bulunması ve taşeron çalışma sisteminin kaldırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1361) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

22.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat ve 22 Milletvekilinin, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrası yaşanan sorunların tespit edilerek deprem sonrası toplanan yardımların akıbetlerinin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1362) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

23.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat ve 21 Milletvekilinin, artan kağıt fiyatlarının yayıncılık sektörüne olan olumsuz etkilerinin tespit edilerek basılı ürünlere uygun fiyatla ulaşımın kolaylaştırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1363) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

24.- Çanakkale Milletvekili İsmet Güneşhan ve 22 Milletvekilinin, sporda artan şiddet olaylarının nedenlerinin tespit edilerek gerekli önlemlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1364) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

25.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi ve 21 Milletvekilinin, yoksulluk nedeni ile eğitime ara veren çocukların eğitim- öğretime tekrar dönebilmesi ve artan çocuk işçiliğinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1365) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

26.- Ankara Milletvekili Umut Akdoğan ve 20 Milletvekilinin, TOBB ve Allianz Risk Barometresi verileri birlikte değerlendirilerek gerçek ve tüzel kişilerin iflas nedenlerinin araştırılması ve gerekli tedbirlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1366) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

27.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp ve 20 Milletvekilinin, Ağrı, Kars ve Iğdır’da kanser sebebi ile ölüm oranlarının yüksek olmasının sebeplerinin tespit edilerek ölüm oranlarının en aza indirilebilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1367) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

28.- İstanbul Milletvekili Ali Gökçek ve 21 Milletvekilinin, MESEM kapsamında çalışan öğrencilerin ve yaşanan iş kazalarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1368) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

29.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu ve 21 Milletvekilinin, çocuk işçi ve MESEM’ler kapsamında çırak/stajyer olarak görülen çocukların yaşadıkları hak ihlallerinin belirlenerek bu ihlallere çözüm bulunabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1369) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

30.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve 21 Milletvekilinin, Bursa’da artan hava kirliliği sebeplerinin tespit edilmesi ve kirliliği önleyecek etkili çözümlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1370) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

31.- Ankara Milletvekili Umut Akdoğan ve 20 Milletvekilinin, şehirler arası yolcu otobüsü kazalarında yaşanan artışın nedenlerinin tespit edilerek gerekli tedbirlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1371) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

32.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz ve 20 Milletvekilinin, gençler arasında artan elektronik sigara kullanımının sebeplerinin belirlenerek kullanıcıların bilinçlendirilmesi ve kaçak satışların engellenebilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1372) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

33.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu ve 21 Milletvekilinin, nüfus artış hızının önceki yıllara göre düşme nedenlerinin tespit edilerek gerekli önlemlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1373) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

34.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın ve 20 Milletvekilinin, kadın sığınma evlerinin nitelik ve niceliklerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması ve mevcut sığınma evlerinin ihtiyaçlarının denetlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1374) (Başkanlığa geliş tarihi:20.05.2024)

35.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu’nun, esnaf kredilerinin geçmiş de kapsayacak şekilde arttırılmış olmasının esnaflara olan olumsuz etkilerinin araştırılması ve gerekli tedbirlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1375) (Başkanlığa geliş tarihi:21.05.2024)

36.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6-8 Ekim tarihinde gerçekleşen olaylara yönelik yargılama süreçlerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1376) (Başkanlığa geliş tarihi:21.05.2024)

37.- SAADET Partisi Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, İstanbul'un olası bir depreme hazırlıklı olup olmadığının araştırılması, merkezi İstanbul'da bulunan kamu kurumlarının deprem riski çerçevesinde incelenmesi ve acil eylem planlarının oluşturulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1377) (Başkanlığa geliş tarihi:21.05.2024)

38.- SAADET Partisi Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, doğurganlık hızında yaşanan düşüşün nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin ve yeni politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1378) (Başkanlığa geliş tarihi:22.05.2024)

39.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6-8 Ekim tarihinde gerçekleşen olaylara yönelik yargılama süreçlerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1379) (Başkanlığa geliş tarihi:22.05.2024)

40.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk ve 20 Milletvekilinin, arıcılık sektöründeki sorunların tespit edilerek arıcılığın geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1380) (Başkanlığa geliş tarihi:22.05.2024)

41.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Kırklareli ilinde 5 Eylül 2023 tarihinde meydana gelen sel felaketi sonucu hayatını kaybedenlerin olduğu olayın tüm yönleriyle incelenerek olayda sorumluluğu bulunanların aydınlatılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1381) (Başkanlığa geliş tarihi:22.05.2024)

42.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Ceza infaz sisteminde yaşanan sorunların tespit edilerek alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1382) (Başkanlığa geliş tarihi:22.05.2024)

43.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Çin'de Doğu Türkistan bölgesinde yaşayan Uygur Türklerine yönelik olumsuz uygulamaların incelenmesi ve yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1383) (Başkanlığa geliş tarihi:22.05.2024)

44.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkanvekili Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, 6-8 Ekim tarihinde gerçekleşen olaylara yönelik yargılama süreçlerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1384) (Başkanlığa geliş tarihi:23.05.2024)

45.- İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen ve 19 Milletvekilinin, Türkiye'de yaşandığı iddia edilen zorla kaybedilme vakalarının aydınlatılması ve cumartesi annelerinin toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme haklarının kullanımına yönelik engellerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1385) (Başkanlığa geliş tarihi:23.05.2024)

46.- SAADET Partisi Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, suç örgütleri ile mücadele yöntemlerinin tespit edilerek gerekli tedbirlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1386) (Başkanlığa geliş tarihi:23.05.2024)

47.- Ankara Milletvekili Semra Dinçer ve 21 Milletvekilinin, Türkiye'deki nüfus artış hızındaki düşüşün nedenlerinin tüm yönleriyle incelenerek gelecekte ortaya çıkabilecek sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1387) (Başkanlığa geliş tarihi:23.05.2024)

48.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan ve 19 Milletvekilinin, Türkiye'de yaşandığı iddia edilen zorla kaybedilme vakalarının aydınlatılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1388) (Başkanlığa geliş tarihi:23.05.2024)

49.- İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk ve 19 Milletvekilinin, hayvan haklarının korunmasında ortaya çıkan sorunların tüm yönleriyle araştırılması, alınacak önlemlerin ve yasal düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1389) (Başkanlığa geliş tarihi:23.05.2024)

50.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç ve 22 Milletvekilinin, tarihi eser kaçakçılığının tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1390) (Başkanlığa geliş tarihi:23.05.2024)

51.- Ankara Milletvekili Semra Dinçer ve 20 Milletvekilinin, kullanımı yaygınlaşan sanal bahis sitelerinin yol açtığı toplumsal sorunların tespit edilmesi, sanal bahis siteleri üzerinden kara para aklama iddialarının araştırılması ve gerekli önlemlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1391) (Başkanlığa geliş tarihi:23.05.2024)

52.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko ve 22 Milletvekilinin, 1 Mayıs 1977 tarihinde İstanbul Taksim Meydanı'nda yaşanan olayların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1392) (Başkanlığa geliş tarihi:24.05.2024)

53.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko ve 22 Milletvekilinin, kayıp çocuk vakalarındaki artışın detaylıca araştırılması ve kayıpların bulunması için çözüm yolları belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1393) (Başkanlığa geliş tarihi:24.05.2024)

54.- Ankara Milletvekili Semra Dinçer ve 22 Milletvekilinin, vatandaşların karşılaştığı ekonomik sorunların araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1394) (Başkanlığa geliş tarihi:24.05.2024)

55.- Ankara Milletvekili Semra Dinçer ve 22 Milletvekilinin, yolsuzlukla mücadele edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1395) (Başkanlığa geliş tarihi:24.05.2024)

27.05.2024 Pazartesi

No: 141

Cumhurbaşkanlığı Tezkereleri
(Milletlerarası Andlaşma)

1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmaya ve Notalara Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 27.05.2024) (Gelen evrak numarası: 1434314)

2.- Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Ortaklık Anlaşması ile Kurulan Türkiye-Tunus Ortaklık Konseyinin 3 Aralık 2023 Tarihinde İstanbul'da İmzalanan 1/2023 Sayılı Kararına Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 27.05.2024) (Gelen evrak numarası: 1434320)

28.05.2024 Salı**Milletvekili Teklifleri**

1.- Ankara Milletvekili Tekin Bingöl'ün; Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnan'ın Ölüm Cezalarının Yerine Getirilmesine Dair Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2174) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi:24.05.2024)

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un; Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi ("BM Kadın") Arasında Ankara'da BM Kadın Ülke Ofisi Kurulmasına İlişkin Mektup Teatisi Yoluyla Yapılan Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2175) (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği; Plan ve Bütçe ile Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:27.05.2024)

3.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2176) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:27.05.2024)

4.- Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın; 12 Mart 1971 Askeri Muhtırası ve 12 Eylül 1980 Askeri Darbesi Dönemlerinde Yapılan Yargılamaların Hükümsüz Kılınması ve Yol Açılan Mağduriyetlerin Giderilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/2177) (Plan ve Bütçe ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:27.05.2024)

5.- Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ve Ankara Milletvekili Murat Emir'in ; Sırların, 11 Temmuz 1995 Tarihinde Bosna-Hersek'in Srebrenitsa Kentinde Yaptıkları Katliamın "Soykırım" Olarak Tanınması ve Her Yılın 11 Temmuz Gününün "Srebrenitsa Soykırımını Düşünme ve Anma Günü" Olarak Kabul Edilmesine Dair Kanun Teklifi (2/2178) (Dışişleri ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:27.05.2024)

28 Mayıs 2024 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Mahmut Atilla KAYA (İzmir), Elvan IŞIK GEZMİŞ (Giresun)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 87’nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Kütahya’nın sorunları hakkında söz isteyen Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap’a aittir.

Sayın Kasap, buyurun. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap’ın, Kütahya’nın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kütahya, iktidar partisine yıllarca sürekli olarak en yüksek oy oranlarıyla destek vermiş bir il olmasına rağmen, yirmi yıl zarfında sürekli olarak mağdur edildi. Ulaşım sorunu had safhada olan bir il. Otoyol sorunumuz var, otoyol Kütahya’dan geçmiyor, hızlı tren geçmiyor; hep geçeceği vadedildi yirmi yıldır ama geçmiyor maalesef. Zafer Havalimanı’yla ilgili zaten açıklama yapmama gerek yok. Köylerin birçoğunda ilçeye bağlayan yollar bakımsız, dökülüyor. Kütahya’nın Emet-Hisarçık-Gediz yolu, Simav-Sındırgı, Tavşanlı-Domaniç yolları da dâhil olmak üzere ilçeleri birbirine bağlayan ve diğer illere bağlayan yolları yıllardır, yirmi yıldır, otuz yıldır yapılamadı, yapılmadı. Birçok köyde GSM operatörü, cep telefonu çekmiyor, internet bağlantıları yok ve buralarda eğitim yapılıyor; öğrenciler mağdur.

Kütahya ilinin 6 ilçesinde, Emet, Hisarçık, Tavşanlı, Gediz, Simav ve merkez ilçe başta olmak üzere termal su kaynakları var, bunların çoğu şifalı sular ama Kütahya termal turizm teşvik bölgesinde değil. Yoncalı Termal Tedavi Merkezi var, dünya çapında radyoaktif suları olan bir beldemiz ancak burada yeterli düzeyde sağlık tesisi, rehabilitasyon tesisi yok.

Maden sahaları tarafından yüzde 91’i işgal edilmiş olan bir il. Bir il düşünün ki dünyada en fazla maden cevherinin bulunduğu ve sahasının, tüm sahasının yüzde 91’i maden sahası ruhsatı almış olan bir il ve bu ilde meslek hastalıkları hastanesi yok. “Dünyanın en kıymetli madenleri” dediğimiz altın, bor, gümüş, manyezit başta olmak üzere birçok maden çıkarılıyor. Vahşi altın madeni çıkarılmasına göz yumulan bir periyottayız şu anda ama burada şehir zehirleniyor, şehir karşılığını bulamıyor ve bunun da ötesinde, bu işin kaymağını maalesef, yabancı çok uluslu şirketler yiyor. Kütahya’nın dört bölgesinde altın çıkarma girişimleri var, iki yerde altın çıkarılıyor.

“Dünyanın en kıymetli madeni” dediğiniz bor işletmesi var. Bor karbür fabrikasını, borla ilgili diğer yan sanayi ürünlerini maalesef, başka şehirlerde yapıyorsunuz ama Kütahya’da yapılmıyor; BOREL, BORON deterjan vesaire Kütahya’da değil. Dünya bor rezervinin yüzde 60-70’ini bünyesinde bulunduran Emet ilçesinde, Hisarçık ilçesinde yapılması gereken fabrikalar başka yerde yapılıyor ve işletme burada yapılmıyor; Kütahya bu konuda cefasını çekiyor.

Kütahya'nın bir de yıllardır ihmal edilen önemli bir özelliği var -çoğumuz da bilmez- Osmanlı'nın kurulduğu yer Domaniç ve kurtuluşun şehri Dumlupınar beldemiz yıllardır ihmal ediliyor. 130 bin şehit verdiğimiz, 30 Ağustos Meydan Muharebesi'nin yapıldığı Dumlupınar'da şimdiye kadar hiçbir zaman Başbakan veya Cumhurbaşkanı düzeyinde kutlama yapılmadı ve bu sene, belediyesini aldığımız Dumlupınar'da bu ihmali gidereceğiz ve en şanlı şekilde, tarihine yakışır bir şekilde Dumlupınar Zaferi'ni Dumlupınar'da 30 Ağustosta kutlayacağız; tüm milletvekili arkadaşları da oraya davet ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Kütahya'nın, maalesef, dillere destan olan bir yönü daha var, on dört yılda bir şehir hastanesi yapamadınız ve Türkiye'de devlet hastanesi olmayan tek il. Bakanlıktan önceki hafta da açıklama geldi "Hastane yapılacak." vesaire diye; üç yıl yatırımlar durduruldu arkadaşlar, üç yıl. Kütahya'ya hastane sözünüz falan yok ve mevcut hastaneden de doktorlar ve öğretim üyeleri şu anda kaçıyor; birçok branşta eksiklikler var. Yapılan şehir hastanesine kamu hastanelerinden taşınan malzemelerle peşkeş çekiliyor, bir usulsüzlük yapılıyor ve buna da göz yumuyorsunuz. Şu anda tıbbi donanım ve teçhizat yönünden, tıbbi malzeme yönünden, sağlık çalışanları yönünden tamamen eksik ve yarım yamalak çalışan bir hastane. Afiliasyonla ilgili çok ciddi sıkıntılar var ve sağlıkçılar şu anda ili terk ediyor. İlçelerdeki hastanelerde de yeterli düzeyde doktor kadrosu olmadığı için ildeki hastanelerden rotasyonla, günübirlik "Sabah git, akşam gel." şeklinde hekimler gönderiliyor ve bu şekilde de sağlık sisteminin döndürüleceğini zannediyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, Sayın Vekilim, lütfen tamamlayın.

ALİ FAZİL KASAP (Devamla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kütahya'nın 700 binlerde seyreden nüfusu, özelleştirmeden sonra göçlerle, maalesef, 600 binin altına indi, 580 bin civarında ve göç daha da devam ediyor. Kütahya'da özelleştirmeden sonra 12 bin işçi işini kaybettiği için -sayıyla 12 bin- şu anda mağduriyetin en dibini yaşamaktadır. Kütahya bir emekliler şehri olmuştur AK PARTİ iktidarları döneminde. Bütün bu mağduriyetlerin giderilmesi için maalesef, şunu söylüyorum: Vaatleriniz artık yetmiyor, sizin gitmeniz gerekiyor.

Teşekkürler.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kasap, teşekkür ediyorum.

Gündem dışı ikinci söz, hayvancılığın sorunları hakkında söz isteyen Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'e aittir.

Sayın Gürer, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, hayvancılığın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde tarımın sorunları her geçen gün katlanıyor. Hayvancılıkta da ortaya çıkan tablo vahim, son beş yılda büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarda 7 milyona yakın hayvanımız eksilmiş bulunuyor. Kurban Bayramı'nda kesilecek hayvan varlığıyla yaklaşık 10 milyon hayvan beş yılda ne yazık ki kesime gitmiş olacak çünkü artan yem fiyatlarından dolayı özellikle küçük aile tipi işletmelerde ahırlar boşaldı, dişi inekler, süt inekleri kesime gitti. O ineğin kesime gitmesi demek, en az 3 kez yavrulamanın da beraberinde yok olması demektir ve sorun katlandı. İktidar bu durumu düzenleyemeyince ne yaptı? İthalata sarıldı ve yurt dışından 2023 yılında 818 bin baş hayvan ithal etti, 1 milyar 163 milyon dolar yurt dışına paramız gitti; yetmedi, aynı dönemde 34.417 ton da et ithalatı gerçekleştirdi. Yine, 2024 yılının ilk üç ayında 109 bin baş sığır ithal edildi, 18 bin ton et de ithal edilerek 113 milyon 392 bin lira da yurt dışına verildi.

Ülkede meralarımız 1940 yılında 44 milyon hektarken şu anda 13 milyon hektara düştü; mera hayvancılığı neredeyse sonlanmak üzere. Özellikle büyükbaş hayvanlarda ithal edilen hayvanların ağız yapıları ülkemizdeki meradaki ot varlığının boyunun kısılalığı nedeniyle tüketimine uygun olmayınca on iki ay hayvanlar kapalı olarak besleniyor ve günde 10 kiloya yakın yem tüketiyor. Böylece yem giderleri yüzde 70'i oluşturup katlanıyor, hayvancılık yapan çiftçilik yapmıyorsa bu işten uzaklaşıyor. Ayrıca, ülkemize önemli ölçüde yem ithal geliyor, neredeyse Türkiye'de tüketilen yemi yarı yarıya ithal etmek durumunda kalıyorsunuz. Ahır giderleri artıyor, veteriner masrafları artıyor, işçilik artıyor. Ayrıca, kırsal da boşaldığı için küçükbaş hayvanda çoban bulma sorunu var çünkü köyde yaşayanın yaş ortalaması 55. Bu sorunların oluşumu iktidarın yanlış hayvancılık politikalarıyla doğrudan ilgili ama daha vahim bir durum var, söylediğimiz zaman bunun tartışmaları da oluyor; ne yediğimizi, ne içtiğimizi bilmiyoruz diyoruz. Yurt dışından getirilen etlerde 2016 yılında da bakteriler saptanmış ve bunların imhasına karar verilmişti. Yine, 5'inci ayda ithal edilen bir ette ortaya çıkan "salmonella" denilen, insanlarda şiddetli ishal ve ateşe sebebiyet veren oldukça zararlı bir bakteri tespit edildi. Sorduğumuz zaman diyorlar ki: "Oraya, kesim merkezine veteriner görevlendiriyoruz. Orada helal kesim yaptırıyoruz, incelemede bulunuyoruz." Türkiye'ye giriyor, Türkiye'ye girdikten sonra laboratuvarı, burada bakteri saptanıyor insan sağlığına zararlı. Bu nasıl kontroldür? Kim yapıyor bu denetimi? Kim getiriyor bu eti? Bu etlerin insanlarca tüketimi örnekleme usulü yapıldığına göre acaba başka mercilerden yurt içinde piyasaya veriliyor mu, verilmiyor mu? Bir de utanmadan "Piyasa regülasyonunu etkisizleştirme ve dezenformasyon amaçlı haberlere itibar etmeyin." diye Et ve Süt Kurumu açıklama yapıyor. Arkadaş, bakterili ürünü getiren sensin, o geldiği yerde bunu inceleyen sensin "Türkiye'ye girdikten sonra laboratuvar denetimi yapıldı." diyen sensin ve bu et Türkiye'ye nasıl giriyor, kimler bu işten vurgun vuruyor? Nasıl oluyor da insan sağlığına zararlı et getiriliyor? Bu etlerin Türkiye'ye gelmemesi lazım, kendi besicimizi, kendi üreticimizi desteklememiz lazım. 1984'te hayvan varlığı olarak kendi kendine yeten ülke bu duruma düşürüldü. O anlamda sorun da belli; yem sübvansede edilse, destek verilse, üreticinin hayvanlarının kesime gitmesi önlenirse bunlar yaşanmayacaktı. Karnından canlı canlı yavru çıkan inekler kesilirken seyredildi, bugünkü süreç bilinçli olarak yaratıldı ve bunun vebali, bu ülkenin tümünün hakkını helal etmeyeceği boyuttadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gürer, lütfen toparlayın.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, Sudan'da çiftlik kurulmaya gidilmişti, Sudan'da çiftlik kurulma olayında şirket kuruldu, Cumhurbaşkanı feshetti. Şimdi, Sudan'la yeni bir anlaşma yapılıyor; oradan et gelecekmiş, hayvan gelecekmiş, tarla ürünleri gelecekmiş, yumurta gelecekmiş. Ya, on dokuz günde oradan buraya konteyner geliyor. İlginçtir, bakın, bunu çoğunuz bilmiyorsunuz, bu da bardo, bardo sakatlatıyor geliyor yani katırın kuzeninin sakatlatıyor ülkeye ithal edilecekmiş, gümrüğü sıfır. "Bunu nerede kullanacaksınız, niye kullanacaksınız?" "E, mevzuat böyle." Ben bardoyu yedi yıl önce yine göstermiştim, bu mevzuatı düzeltceğiz." dediler; şu anda baktım, Sudan'dan bardo da geliyor; gözünüz aydın! Yani bu kadar anlamsız, bu kadar manasız, Türkiye'nin tarımını bu kadar hiçe sayan bir anlayış bu ülkede görülmedi.

Bu yönetimi bu yönden de kınıyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gürer, teşekkür ediyorum.

Gündem dışı üçüncü söz, 27 Mayıs 1960 darbesinin 64'üncü yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen Ankara Milletvekili Ömer İleri'ye aittir.

Sayın İleri, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Ankara Milletvekili Ömer İleri'nin, 27 Mayıs 1960 darbesinin 64'üncü yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

ÖMER İLERİ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aziz milletimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Malumunuz, bundan tam altmış dört yıl önce 27 Mayıs 1960 günü, seçimlerle işbaşına gelmiş olan Demokrat Parti iktidarı bir cunta tarafından darbeye iktidardan indirildi. Hepimizin bildiği üzere, yaklaşık on bir ay süren ve tarihe bir hukuk cinayeti olarak geçen yargılamalar sonucu, İstiklal Madalyası sahibi 1 Başbakanımız ve 2 Bakanımız maalesef, asılarak şehit edildi; aralarında, dönemin Bakanlarından rahmetli dedem Tevfik İleri'nin de bulunduğu birçok Demokrat Partili siyasetçi çeşitli hapis cezalarına çarptırıldı. Türkiye'nin geleceğine indirilen bu darbe Türkiye'nin kalkınma sürecini sekteye uğratmakla kalmadı, devlet geleneğimizi de rencide etti ve ülkemizde, maalesef, darbeler ve darbe anayasaları dönemini de başlatmış oldu. Ben, buradan, milletin kürsüsünden bir kez daha şehitlerimize ve bu süreçte kaybettiğimiz tüm büyüklerimize Allah'tan rahmet diliyorum. Mekânları cennet olsun.

Değerli milletvekilleri, millet sevgilerine ve hizmet aşklarına yakinen şahitlik ettiğimiz bu büyüklerimiz kesinlikle “mahkûmlar” veya “mağdurlar” olarak değil, aksine “muzaffer siyasetçiler ve devlet adamları” olarak siyasi tarihimize geçmişlerdir. Zira, çok şükür, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, Demokrat Partiyle başlayan sürecin en son ve en kuvvetli halkası olarak vücut bulan AK PARTİ iktidarlarında vesayetle verilen mücadele kazanılmış ve Türkiye'mizin önü açılmış durumdadır. Bugün dünyada önemli bir güç merkezi olma yolunda ilerleyen Türkiye'mizde, bizler millî iradeye sahip çıkan bir siyaset anlayışının temsilcileri olarak, 27 Mayısın hedef aldığı kadroların maddi manevi torunları olarak burada dimdik ayaktaız ve bu milleti hak ettiği konuma güçlü bir demokrasi anlayışı içerisinde taşımaya kararlıyız. 15 Temmuz gecesi gerçekleşen hain darbe girişimine milletin verdiği cevap, bu ülkede darbeler sürecini sonsuza kadar rafa kaldırmıştır. Yassıada mahkemelerinin hukuki dayanağının Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafınca kabul edilen kanun teklifiyle kaldırılmış olması, milletimizin darbeler konusunda gelişen hassasiyetini bir kez daha ortaya koymuştur.

Değerli milletvekilleri, içinde bulunduğumuz Türkiye Yüzyılı sürecinde, Cumhurbaşkanımızın ifadesiyle millî çıkarları her şeyin üstünde tutan, tehditler ve saldırılar karşısında tek yürek, tek bilek olan bir siyaset özlemimizin hayata geçeceğini ümit ettiğimiz şu günlerde, 27 Mayıs darbesini sadece sonuçları üzerinden değil süreci bir bütün olarak ele alarak darbeye dolaylı, dolaysız destek veren tüm unsurlarıyla sorgulamak ve Yassıada zihniyetini bir bütün olarak telin etmek gerektiği kanaatindeyim.

Girdiği son seçimlerde yüzde 48 gibi yüksek bir halk desteği almış ve kısa süre sonra yeniden seçime gireceği kanunla sabit olan bir iktidarın silah zoruyla indirilmesinin nasıl olup da dönemin bir kısım siyasetçisi, akademisyeni ve medya mensubu tarafından sürecin en başından itibaren meşrulaştırılmaya çalışılmış olduğunu anlamak gereklidir diye düşünüyorum. Darbeye giden yolda dünyada eşine az rastlanır bir tezvirat süreci yaşanmıştır; toplu şekilde öldürülerek kıyma makinelerinden geçirilen gençler yalanı gibi akıl almaz tezviratlar yayılmış ve ortam gerilmiştir. Dönemin muhalefet siyasetçilerinin Meclis kürsüsünden darbe davetkârı söylemleri de maalesef cundayı cesaretlendirmiştir. Darbeyi meşrulaştırmak derdine düşmüş anlı şanlı akademisyenler Yassıada mahkemeleri rezaletini yaşatmış, bazı basın da boş durmamış, Demokrat Partililerin Harbiyelileri bir meydanı toplayarak öldürmeyi planladıkları iftirasını dahi atabilmiştir. Darbecilerin ömür boyu senatör ilan edildiği bu garip ortamda 27 Mayısı hafifçe eleştirmeye bile hapis cezası getirilmiş ve darbe yıllarca bu ülkede bayram olarak kutlatılmıştır.

Kıymetli milletvekilleri, Cumhurbaşkanımızın liderliğinde vesayetle mücadele ettik ve etmeye devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın İleri, lütfen toparlayın.

ÖMER İLERİ (Devamla) – Yassıada zihniyetiyle olan mücadelemiz farklı görüşlerden tüm siyasetçilerin katılımıyla farklı bir aşamaya geçmeli, helalleşme söylemlerinin ve kabir ziyaretlerinin altı doldurulmalı ve dönemin muhalefet siyaseti ile darbeye giden süreç de bir bütün olarak sorgulanmalı kanaatindeyim.

İnanıyorum ki çok yakında darbe mahsulü anayasalardan kurtulacak olan bu millet, Yassıada zihniyetinin de bütün unsurlarıyla ve tüm siyaset kurumu tarafından gereği gibi telin edildiğini de görecektir.

Saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın İleri.

Değerli milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

İlk söz İzmir Milletvekili Şebnem Bursalı'ya aittir.

Sayın Bursalı, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Şebnem Bursalı'nın, İsrail'in Refah'ta yaptığı katliama ilişkin açıklaması

ŞEBNEM BURSALI (İzmir) – Teşekkürler Başkanım.

Soykırımcı, katil, zalim ve ne kadar kötü sıfat varsa sonuna gelecek tek isim İsrail'dir. 7 Ekimden bu yana yaptıklarının yanına hiç kimsenin üzerine tek bir amayla başlayan cümle kuramayacağı katliamı da ekledi eli kanlı İsrail yönetimi. Refah'taki çadır kente bombalar yağdıran gözü dönmüş katiller, Filistinli onlarca masum sivil dişi dişi yaktı. İsrail sadece insanları değil, insanlığı da öldürüyor. İsrail açık açık soykırım gerçekleştirirken bu eylemini gizleme gereği bile duymuyor. İşte, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın “Dünya 5'ten büyüktür!” haykırışı, İsrail gibi haysiyet ve vicdandan yoksun ülke yönetimlerinin dünyayı cehenneme çevirmemesi için önemli, yeni soykırım acılarının yaşanmaması için önemli, akıtılan kanların gelecek nesillerin üzerine sıçramaması için önemli. İşte, bu yüzden, daha adil bir dünya mümkün.

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan...

2.- İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan'ın, İsrail'in Refah'ta yaptığı katliama ilişkin açıklaması

HALİT YEREBAKAN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Uluslararası Adalet Divanının saldırıları durdurma kararına rağmen, yaşam alanlarını kaybederek çaresizlik içinde Refah'ta çadırlara sığınan masum insanlar İsrail'in acımasız saldırılarından kurtulamadı ve bombaların altında dişi dişi yandılar. Yanarak can veren mazlumların çılgılığı dünyada yankılanırken alevlerin ardında kalan ise insanlık onurunun külleri olmuştur.

Birleşmiş Milletlerin gözleri önünde gerçekleşen bu saldırı medeniyetimizin kalbine hesaplanmış bir hançerdir ve “trajik bir hata” denilerek üstü örtülemez. Bombaların altında yitip giden çocukların hayalleri gerçek insanlığın uyuklarını kaçırın kabuslara dönmüştür ancak bu barbarlığı hâlen görmezden gelenler kendi varoluşlarını inkâr etmektedirler.

Dünya şunu bilmelidir ki Gazze'nin topraklarından yükselen dumanlar uluslararası toplumun gözlerine perde olsa da bu soykırım eylemlerinin mahkemelerde gereken cezayı alması için mazlumların çılgılığı susmadıkça biz de susmayacağız.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz...

3.- *Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, 27 Mayıs Diyarbakır'ın İslam orduları tarafından fethedilişinin 1.385'inci seneidevriyesine ilişkin açıklaması*

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

27 Mayıs 2024 Pazartesi günü, dün, kadim şehir Diyarbakır'ımızın İslam orduları tarafından fethedilişinin 1.385'inci seneidevriyesini kutladık. Sabah namazını Fetih Camisi'nde kıldıktan sonra Sayın İl Valimiz, il idarecilerimiz ve halkımızla birlikte, 27 şehit sahabenin metfun olduğu Hazreti Süleyman Camisi'ne yürüyerek temsili olarak hatıratlarını yâd ettik. 3 bin kilometre uzaklardan yürüyerek bize Kur'an'ı ve İslam'ı bahşetmek suretiyle şehrimizi İslam'la şereflendiren "...(*)" sahabeleri, aslan yürekli sahabeleri hürmet, minnet ve rahmetle yâd ediyorum.

Herkesçe bilinmelidir ki Diyarbakır peygamberler, sahabeler, şehitler, veliler, şairler ve babayiğitler şehridir ve hep öyle kalacaktır.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur...

4.- *Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'da elektrik aboneliği almayan esnafın elektriğinin kesildiğine ilişkin açıklaması*

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hatay'da depremde iş yerleri yıkılan esnafa prefabrik çarşı, iş yerleri verildi ve elektriğini iki, üç yıl devletin ödeyeceği söylendi. Tabii, seçimden önceydi bu; seçim bitti, sözler unutuldu. Şimdi, esnafa “Ya abonelik al, ya da elektriğin kesilir.” deniliyor. Aboneliği almayan esnafımızın elektriği kesildi. Bunların içinde sağlık, gıda işi yapanlar var; dondurucuları, soğutucuları şu anda çalışmıyor, sermayesi çöp olmak üzere. Hatay deprem öncesinde ülkemize en fazla vergi ödeyen 7'nci ildi. Bu il, bu halk, bu esnaf bu akıl dışı muameleyi hak ediyor mu? Bari esnaf kendini toparlayana kadar süre verin, elektriğini de öder, tüm illerden fazla vergisini de öder.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Mersin Milletvekili Gülcan Kış...

5.- *Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Mersin'in Tarsus ilçesinin bazı mahallelerinde dolu yağışından zarar gören çiftçilerin devletten taleplerine ilişkin açıklaması*

GÜLCAN KIŞ (Mersin) – Mersin'in Tarsus ilçesi Çöplü Mahallesi başta olmak üzere, Ağzıdelik, Kelahmet, Egemen, Baharlı, Akarsu, Çatalca, Kefeli ve Yaramış Mahallelerinde geçen hafta afet düzeyinde dolu yağışı sebebiyle meyve ağaçları, karpuz, mısır ve sebze ekili tarlalarda çok büyük zarar oluşmuştur. Zarar gören 17 bin dönüm arazide tahmini 120 milyon TL kayıp öngörülmektedir. Afet sonrası çiftçilerimizle bir araya geldim, çiftçilerimizin devletten talepleri, bölgenin acilen afet bölgesi ilan edilmesi, borçlarının üç yıla kadar ertelenmesi, ürüne göre sübvansiyonlu kredi sağlanması, yeniden ekim için soya tohumu, gübre ve mazot desteğidir.

Tarsus ilçemizde şiddetli dolu yağışı sebebiyle alın teri ve emekleri yok olan çiftçilerimize geçmiş olsun dileklerini iletiyorum, zararlarının bir an evvel karşılanmasını diliyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı...

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

6.- *Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı'nın, 27 Mayıs 1960 darbesinin 64'üncü yılına ilişkin açıklaması*

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

27 Mayıs Türk demokrasi tarihinin kara bir lekesidir. 27 Mayıs milletin vicdanında ebediyen mahkûm ve mahpus bir darbedir. Darbe ve darbe girişimleri milletimize yapılan en büyük ihanettir. Halkın iradesine yönelen tüm darbe ve darbe girişimlerini kınıyorum. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, karanlık oyunlara asla ama asla izin vermeyeceğiz, millî iradeye her daim sahip çıkacak, istiklal ve istikbalimiz için her zaman demokrasiden yana olacağız. Eski Türkiye özlemi çekenlere, bunu yapabileceklerini düşünenlere 15 Temmuzda milletimiz meydanlara çıkarak gerekli cevabı vermiştir.

27 Mayıs 1960 darbesinin 64'üncü yılında, darbecilerinin kurduğu darağaçlarında son nefeslerini veren merhum Başbakan Adnan Menderes ile dava arkadaşlarını rahmetle yâd ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Kocaeli Milletvekili Sami Çakır...

7.- *Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Gazze katliamını şiddetle lanetlediğine ilişkin açıklaması*

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, Haçlı zihniyetinin güncel versiyonu İsrail barbarlığının siyonist zulmü çeşitliliğiyle giriştiği Gazze katliamını şiddetle lanetliyorum. Hak, hukuk tanımaz, gözlerini kan bürümüş bu vahşetin bugün önü alınamazsa yarın neler olacağını kestirmemiz mümkün değil.

Ferman Karaçam'ın Acı şiirinden bir pasajla sözlerimi tamamlamak istiyorum:

“Ey insan

Ey insanlık

Ayağa kalk

Kolları ve bacakları budanmış delikanlıları

Boyunları gövdesinden ayrılmış insanları

Gözleri uyur gibi kapanmış, kan pıhtıları içindeki bu çocukları

Gelişmiş laboratuvarlarınızda dikkatle inceleyin

Ve bir gün

Bu dünya

Gül bahçesine dönecek

Bunu böyle bilin ve

Unutmayın...”

Hafızayıbeşer nisyan ile maluldür ama ne olur, ne olur siz unutmayın.

Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Kütahya Milletvekili Adil Biçer...

8.- *Kütahya Milletvekili Adil Biçer'in, 27 Mayıs 1960 darbesinin 64'üncü yılına ilişkin açıklaması*

ADİL BİÇER (Kütahya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye demokrasisinde Türkiye Cumhuriyeti hükümetlerine darbe girişimi amacıyla ilk hançerin saplandığı toplum mühendisliğinin temelleri Cumhuriyet Dönemi'nde gerçekleştirilen 27 Mayıs 1960 askerî darbesiyle atılmıştır. Türkiye'de demokrasinin sembolü, ülkemize verdiği hizmetlerle milletimizin gönlünde özel bir yeri

olan şehit Başbakanımız Adnan Menderes 1946'da Kütahya Milletvekili seçildi, ihtilal sonrasında Kütahya'da tutuklandı ve idam sehпасına onurla yürüdü. Kütahya'dan doğan büyük Türkiye idealine 27 Mayıs 1960 darbesiyle "Dur!" denilmek istenildi. İdam sehпасındaki son sözü "Devletime ve milletime ebedî saadetler dilerim." olan rahmetli Menderes ve arkadaşlarının aziz hatıralarını demokrasi tarihinin bu kara gününde bir kez daha tazimle yâd ediyorum.

Türkiye'de darbe dönemi kapanmıştır. Darbelere karşı mücadelemizi sürdüreceğimizi, vesayetçi ve eski Türkiye özlemi çekenlere, milletimizin huzuruna kastedenlere ve kirli emellerine asla geçit vermeyeceğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal...

9.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, başıboş sokak hayvanlarına ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Esasen sadece bugünün değil her dönemin sorunu olan başıboş sokak hayvanları meselesi gündemin en önemli konusu hâline getirilmiştir. Özellikle, başıboş köpeklerin ve hatta sahipli, yırtıcı cinslerinin saldırılarına maruz kalan insanlarımızın penceresinden olayı değerlendirmek zorundayız ancak inancımızın temeli şudur ki vaki sorunu çözmenin yolu bu hayvanları itlaf etmek de olmamalıdır. Yaşlı da olsa onları uyutarak kontrol etmenin öldürmekle eş değer olduğu aşikârdır. Toplumsal düzenin oluşturulması, kurgulanması ve kontrolü elbette devletin birinci görevi ve sorumluluğudur. Dolayısıyla hiçbir şey başıboş bırakılmamalıdır, buna kedi ve köpekler de dâhildir. Genlerinde saldırganlık özelliği de olan hayvanların ivedilikle bakımevlerine toplanması, derhâl kısırlaştırılması, her birine kimlik numarası verilerek kayıt altına alınması, sahiplenecek insanlara da özel taahhütler kapsamında verildikten sonra periyodik takiplerinin yapılması en geçerli yol olacaktır.

Genel kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Ali Kıratlı...

10.- Mersin Milletvekili Ali Kıratlı'nın, İsrail'in Refah'ta yaptığı katliama ilişkin açıklaması

ALİ KIRATLI (Mersin) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; maalesef, Filistin'de katil ve siyonist İsrail'in soykırımı devam ediyor. Çocuk, kadın, sivil demeden 40 bine yakın masum insanı katleden katil İsrail önce insanların evlerini bombaladı, onları yerlerinden evlerinden uzaklaştırdı; şimdi de kaçıp sığındıkları Refah'ta sözüm ona güvenli bölgedeki çadırları bombaladılar, ateşe verdiler, diri diri yaktılar, öldürdüler. Katil İsrail savunmasız insanları öldürmeye devam ediyor. Bisikletinin sepetine yaşını doldurmamış evladının cansız bedenini koyan çaresiz babaya, kardeşine son nefesinde şehadet getirtmeye çalışan çocuklara, diri diri yakılan masum çocuklara şahitlik etmek çok zor Allah'ım. İnsanlar sadece konuştuklarından değil sustuklarından da sorumludur, susmayacağız. Allah'ım, çocuklarımızı yaktıkları gibi o katillerin, zalimlerin kalplerini de yak!

Yanacaksın katil İsrail, yenileceksin, kaybedeceksin! Allah'ın laneti, gazabı üzerine olsun katil İsrail!

BAŞKAN - Aydın Milletvekili Seda Sarıbaş...

11.- Aydın Milletvekili Seda Sarıbaş'ın, 27 Mayıs 1960 darbesinin 64'üncü yılına ilişkin açıklaması

SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tam altmış dört yıl önce Türkiye'nin ilk askerî darbesine maruz kalarak büyük bir utanç tablosuna şahit olduğu gündür 27 Mayıs. 27 Mayıs 1960 darbesi millî iradedden kopan cuntacı bir zihniyetin hukuka, tarihe ve insanlığa kara bir leke bırakmasına sebep olmuştur. Yassıada mahkemelerinde baskılara, kötü muamelelere maruz kalan devlet adamlarımız milletimizin gönlünde "şerefli demokrasi şehitleri" olarak anılmaya devam edecektir.

Millet iradesini yok sayan darbeci zihniyetlerin her zaman karşısında olduk, olmaya da devam edeceğiz. 27 Mayıs'ların, 12 Eylül'lerin, 28 Şubat'ların, 15 Temmuz'ların bir daha asla yaşanmamasını temenni ediyor; rahmetli Adnan Menderes'i, Fatin Rüştü Zorlu'yu, Hasan Polatkan'ı rahmetle anıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Burdur Milletvekili İzzet Akbulut...

12.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'a çok acil bir eğitim ve araştırma hastanesi veya bir tıp fakültesi gerektiğine ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; cumartesi günü, diyaliz ünitesinde tedavi gören birçok hasta Burdur'da hastaneye başvuruyor. Birçoğu baş dönmesi, mide bulantısı ve şuur bulanıklığı şikâyetiyle gelince 33 hasta devlet hastanesine tekrar çağrılıyor. Zannederseniz yine adli ve idari bir soruşturma başlatıldı ama sebebi henüz açıklanmadı ama cihazların bakımından kaynaklandığı söyleniyor ve bir zehirlenme söz konusu. Ne yazık ki ilimizde, burada sık sık dile getirmemize rağmen, başka tam teşekküllü bir hastane olmamasından dolayı bu 33 hastanın 23'ü Antalya'ya, 6'sı Afyon'a, 3'ü Isparta'ya, 1'i Denizli'ye gönderiliyor ve çok şükür can kaybımız yok ama 4 hastamız şu anda entübe durumda.

Çok acil bir şekilde Burdur'a bir eğitim ve araştırma hastanesi veyahut da bir tıp fakültesi gerekiyor, artık bunu yerine getirin diyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül...

13.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, dökme ve varilli zeytinyağı ihracatına getirilen sınırlamaya ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ticaret Bakanlığı 1 Ağustos 2023 tarihinde dökme ve varilli zeytinyağı ihracatında uygulanan kısıtlama tedbirini 18 Ekim 2023 tarihinde yaptığı açıklamayla bir sonraki duyuruya kadar uzattı. Türkiye'de en çok zeytin ağacının bulunduğu 2'nci il olan ve zeytin ağacı varlığının yüzde 9'una sahip olan Aydın'da bu yıl rekor miktarda zeytinyağı üretimi gerçekleşti. Ülke çapında üretilen zeytinyağı iç pazarın ihtiyacını karşılamakta ve stok fazlası vermektedir. Dökme ve varilli zeytinyağı ihracatına getirilen bu sınırlama nedeniyle üreticiler ağır depolama maliyetleriyle ve ürünlerinin bozulması tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Aynı zamanda, dış pazardan gelen talebin ihracat tedbiri nedeniyle karşılanamaması üreticilerin ve ülkenin 400 milyon euro gelir kaybı yaşamasına sebep oldu. Yasakla birlikte Türk ihracatçısı, Türk zeytin ve zeytinyağı sektörü sıkıntıya girmiştir. Bu yasağın derhâl kaldırılması ve üretici mağduriyetinin giderilmesi gerekmektedir.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı...

14.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir'in Marmara ilçesindeki Mal Müdürlüğünün kapatılacak olmasına ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) – Teşekkürler Başkanım.

Balıkesir'de tek ada ilçemiz olan Marmara'da merkezî yönetimin ve özellikle Hazine ve Maliye Bakanlığının eli ayağı, gözü kulağı durumundaki Mal Müdürlüğü kapatılacak. Mahrumiyet bölgesi olan Marmara ilçemizde, masabaşında aldığınız kararın yaratacağı sorunları öngörmediğiniz için vatandaşlarımıza yeni bir eziyet yaratacaksınız. Hava koşulları uygunsa ve gemi varsa en yakın ilçe Erdek'e deniz yoluyla gitmek en az iki saat, dönüş iki saat; vatandaşımız eğer dönemez ise evinden mahrum kalacak, basit bir işlem için bir gün harcayacak. Adada birçok konuda mahrumiyet yaşayan

halkımız devletin hizmetinin etkin bir şekilde verilmesini istiyor ama siz “tasarruf tedbirleri” adı altında neden vatandaşın elinizi ayağınızı çekiyorsunuz? 300 ilçe için aldığımız karardan vazgeçin ve özellikle de ada statüsündeki ilçemizde yeni mahrumiyetler yaratacak bu kararı Marmara Adası’nda hayata geçirmeyin. Adada yaşayan vatandaşlarımızın haklı talebi olan bu karardan vazgeçmelisiniz; ada halkımız sizden yaşamlarını kolaylaştıracak adımlar bekliyor.

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Celal Fırat...

15.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat’ın, Çorum Alevi katliamının 44’üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

CELAL FIRAT (İstanbul) – Sayın Başkan, Alevi katliamlarını bu kürsüden anmaktan, Türkiye tarihinin kara lekelerini gerçek sorumluların hesap vereceği güne kadar buradan dile getirmekten vazgeçmeyeceğiz.

1978’de yapılan Maraş Alevi katliamından iki yıl sonra aynı tezgâh Çorum’da da yürürlüğe konmuştur. 1980 askerî darbesine giden yolun taşlarını ören ve 29 Mayıs’ta başlayıp Ağustosun ortalarına kadar devam eden Çorum katliamında çok sayıda yurttaşımız, canımız katledilmiş, yaralanmış, iş yerleri ve evleri yakılarak yağmalanmıştır.

Bugün de Çorum Alevi katliamının 44’üncü yıl dönümüdür. Katliamda yakılarak katledilen İmam Rıza Ocağı evlatlarından Pir Veli Solmaz’ı ve hunharca öldürülen en az 57 canımızı saygıyla anıyor, bir kez daha sorumluların ortaya çıkarılması için iktidarı göreve davet ediyorum.

Aşk ile.

BAŞKAN – Kars Milletvekili İnan Akgün Alp...

16.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp’in, yeşil kartlı engelli bireylerin heyet raporu yenileme çilesine ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Sayın Başkanım, Kars’tan, Gürbüz Ülbeği adlı vatandaşımız bir böbreğini askerde kaybetmiş, eşinden aldığı nakil böbreği de pandemide kaybetmiş engelli bir vatandaşımızdır. Gürbüz Ülbeği’nin şahsında, engelli yeşil kartlı yurttaşların önemli bir sorununu delaletinizle Sayın Sağlık Bakanına duyurmak istiyorum: Sayın Bakan, yeşil kartlı engelli bireylerin engel oranına göre aldığı 4.196 lira aylık ödenek için heyet raporunu yenilemek gerekiyor. Günü dolan heyet raporlarına zamanında randevu verilmediği için engelli aylıkları kesiliyor. Engelli yurttaşların heyet raporu yenileme çilesine derhâl son verilsin.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul...

17.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul’un, esnafın aldığı kredilerin faizlerinin güncellenmesine ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye’de giderek derinleşen ekonomik kriz nedeniyle yüz binlerce esnaf işletmesinin kapısına kilit vurmak zorunda kaldı. Resmî verilere göre, 2018 ile 2024 döneminde 551.998 esnafımız iflas etti, 2024 yılının henüz ilk çeyreğinde ise kepenk indirmek zorunda kalan esnaf sayımız 31 bin. Kırk yıl prim ödeyen esnafımızdan 7 bin lira BAĞ-KUR primi alınıyor, emekli oluyor, 10 bin lira emekli maaşı alıyor. Esnafımız BAĞ-KUR prim gün sayısının 7200’e düşürülmesini beklerken faiz güncellemesiyle bir darbe daha aldı. Borcunu borçla kapatan, sattığını yerine koyamayan, borç yükü altında ezilen, aldığı kredilerle işletmesini döndürmeye çalışan esnaf bu faizleri nasıl ödeyecek? Yapılan bu faiz güncellemesi esnafın iflasını istemektir. İktidarın ve kooperatif yöneticilerinin bu karardan dönmesi gerekir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Amasya Milletvekili Reşat Karagöz...

18.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, İsrail'in Refah'ta yaptığı katliama ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

İnsanlıktan çıkarak gözünü kan bürümüş İsrail ordusu, Uluslararası Adalet Divanının saldırıları durdurma kararı aldığı Refah kentinde çadırlarda kalan Filistinli kardeşlerimize katliamı aratmayacak bir saldırı düzenlemiş ve bunun sonucunda çoğu kadın ve çocuk olmak üzere en az 45 Filistinli yaşamını kaybetmiştir. Bu saldırıyla beraber İsrail savaş suçu işlemeye devam edeceğini âdeta tüm dünyaya ilan etmiştir. Bütün dünyanın gözü önünde, kadın, çocuk, genç, yaşlı kimseyi ayırt etmeden “soykırım” olarak adlandırılabilir büyüklükte saldırılar aylardır devam etmektedir. Birçok ülkenin de tepkisini çeken bu saldırının son olması ve katil İsrail'in ateşkesi kabul etmesi için tüm dünya liderlerini, ortak bir yol belirleyerek, sözde kınamanın ötesine geçerek baskı ve yaptırımları içeren bir iş birliğine davet ediyorum.

Katil İsrail karşısında mazlum Filistin halkının yanında dimdik durmaya devam edeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer...

19.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, İsrail'in Refah'ta yaptığı katliama ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Gazze'de yaşanan soykırım bütün dünyanın insani, ahlaki, vicdani ve hukuki sorumluluğudur. İnsan haklarının sadece bir zümre için geçerli olduğu bir yerde, vicdanını ve merhametini kaybetmemiş tüm insanlık derhâl eyleme geçerek terör devleti İsrail'in dünyaya inat gerçekleştirdiği katliamlara son vermesini sağlamalıdır. Gazze tüm insanlığın insanlık sınavıdır. Terör devleti İsrail dünyanın gözü önünde, güya güvenli bölge ilan edilen Refah Birleşmiş Milletler Çadır Kampı'nı zerre tereddüt etmeden bombalayabiliyor. Bu soykırımı “Dur!” diyemeyen başta Birleşmiş Milletler gibi kurumların meşruiyeti de varlığı da tartışmalıdır. Demokrasi havarisi Batı medeniyetinin arka çıktığı bu soykırım girişimi ancak ve ancak insanlık vicdanının harekete geçmesiyle durdurulabilir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşila...

20.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşila'nın, İsrail'in Refah'ta yaptığı katliama ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) – Zerre kadar şerefi, onuru, haysiyeti olmayan siyonist katil İsrail Refah'ta yine yeni bir katliam yaptı, yine masum sivilleri ve çocukları katletti. Kassam Tugaylarının karşısına çıkacak cesareti olmayan korkak İsrail ordusu çocukları ve masum halkı öldürüyor. İslam dünyası sessiz; maalesef, cesaretsiz, etkisiz, dirayetsiz liderler dönemine denk geldik. Bu terör devleti ortadan kaldırılmadığı müddetçe insanlık asla rahat etmeyecektir. Bu hayatta çok şeye şahit olduk, şimdi de Müslümanlar olarak kendi utancımıza şahitlik ediyoruz. İnsanlık tarih boyunca hiç bu kadar kör ve sağır oldu mu? Müslümanlar tarih boyunca hiç böyle büyük bir zillete düştü mü? Bu zillet nasıl izzete dönüşecek? Ya Rabb'i, Gazze'ye imdat eyle, bizim âcizliğimizin acısını çektirme kardeşlerimize. Amin!

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, şimdi grup başkan vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, Saadet Partisi Grubu Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'e aittir.

Sayın Şahin, buyurun.

21.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, 27 Mayıs darbesinin yıl dönümüne, 27 Mayıs 1980'de öldürülen eski Bakan Gün Sazak'ın ölüm yıl dönümüne, Mersin'de Tarsus-Adana yolu üzerinde yaşanan kazaya, İsrail'in Refah kampına düzenlediği son saldırıya, sokak hayvanlarıyla ilgili tartışma konusunun önemine, 2023-2024 futbol sezonuna, Türkiye Futbol Federasyonuna ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sundukları süresiz nafakanın kaldırılmasıyla ilgili kanun teklifine ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, dün 27 Mayıs darbesinin yıl dönümünü geride bıraktık. 27 Mayıs darbesine imza atanları, tüm darbecileri buradan bir kere daha kınamak istiyoruz. Darbeye imza atıp seçilmiş hükümeti devirenler tarihin utanç sayfasında yerlerini aldılar ancak o gün, Başbakanlıktan indirilen ve asılarak şehit edilen Sayın Adnan Menderes ve yol arkadaşları milletimizin gönlünde yer aldılar ve almaya da devam edecekler.

Bütün darbeler kötüdür değerli milletvekilleri, biz tüm darbeleri kınıyoruz, bugüne kadar demokrasiyi askıya alan, demokrasiyi yaralayan bütün darbeleri kınıyoruz; bizim tarafımız her zaman millî iradenin tarafı olmuştur ve olmaya da devam edecektir. Hiç şüphesiz ki 27 Mayıs darbesi demokrasi hayatımızda darbelerin anası olmuştur. O tarihten sonra, her on yılda bir darbe olmuş ve Türkiye demokrasisi, Türkiye istikrarı hep kesintiye uğramıştır. Dolayısıyla, bizim, bütün bu darbelerin karşısında olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Evet, yine, 27 Mayıs 1980'de öldürülen eski Bakan Gün Sazak'ı da ölüm yıl dönümünde rahmetle anmak istiyorum.

Mersin Tarsus-Adana yolu üzerinde çok feci bir kaza yaşandı, 11 vatandaşımızı kaybettik. Kazada kaybettiğimiz vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum, ailelerine sabır ve başsağlığı dilemek istiyorum.

Gazze'de İsrail barbarlığı maalesef, devam ediyor. İsrail'in, Refah kampına düzenlediği son saldırı İsrail'in niyetini, bir kere daha, bütün dünyaya, açık bir şekilde ortaya koymuştur. İsrail'in amacı terörle mücadele etmek değildir. Ortada bir terör de yoktur, var olan terör İsrail'in faaliyetleridir; ortada olan, Gazze'de olan topraklarını bir zalime karşı korumaya çalışan kahraman bir millettir değerli milletvekilleri. İsrail'in yapmış olduğu eylemler bir insanlık suçudur, soykırım suçudur dolayısıyla bütün dünyanın artık buradaki drama, buradaki soykırımı daha güçlü bir şekilde ses çıkarması, bütün dünyanın ayağa kalkması gerekir diye ifade etmek istiyorum.

Sokak hayvanları konusundaki tartışma önemli. Buradan iktidar partisine özellikle bir çağrıda bulunacağız: İstirham ediyoruz, bu konu üzerinden ne olur toplum ayrışmasın. İktidardaki arkadaşlarımız bütün önerileri yapıcı bir şekilde lütfen dikkate alsınlar, en doğru yöntemi hep beraber bulalım. Evet, bu konu bugün Türkiye'nin, toplumumuzun önemli bir sorunu ve çözümlidir. Ancak burada “uyutulma” gibi insani olmayan yöntemleri doğru bulmadığımızın altını çizmek istiyorum. Biz de Gelecek Partisi olarak bir eylem planı hazırladık ve kamuoyuyla paylaştık. Burada iki önemli hususa dikkat çekiyoruz: Birincisi, insan hayatının kutsal olduğu; ikincisi de devlet, toplumsal düzeni olduğu kadar doğal düzeni de korumakla yükümlüdür, buna dikkat çekiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şahin, lütfen toparlayın.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Buradaki mesele şu: Süreklilik taşıyan, doğru ve etkin politikalarla bir uzlaşma zemini bulabilmeliyiz. Sokak hayvanlarının toplu bir şekilde katliamını öngören uyutulma sistemine karşı olduğumuzun, daha insani bir yöntem bulmamız gerektiğinin altını çizmek istiyoruz.

2023-2024 futbol sezonu sona erdi. Süper Lig'i şampiyon olarak tamamlayan Galatasaray camiasını tebrik ediyorum, kutluyorum. Kıyasıya bir rekabet yaşandı. Bu rekabette 99 puan gibi önemli bir puanla 2'ncilik onurunu yaşayan Fenerbahçe'yi de tebrik etmek istiyorum. Yine, Türkiye Kupası'nı alma başarısını gösteren Beşiktaş Kulübümüzü de buradan tebrik ediyorum. Türkiye Futbol Federasyonu bu dönem maalesef iyi bir sınav veremedi, hep krizlerle anıldı, dolayısıyla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şahin, lütfen toparlayın.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Avrupa Şampiyonası'na giden bir Türkiye Futbol Millî Takımı'nı düşündüğümüzde bu krizlerle Türk futbolunun anılmaması gerektiğinin ve Türkiye Futbol Federasyonunun da bir zihniyet dönüşümüne ihtiyacı olduğunun altını buradan çizmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, son olarak, bugün, süresiz nafakanın kaldırılmasıyla ilgili bir kanun teklifi sundum Türkiye Büyük Millet Meclisine. Biz, bu konunun kamuoyunda tartışılması ve hakkaniyetli bir zeminde buluşulması gerektiğine inanıyoruz. Verdiğimiz kanun teklifinde Türk Medeni Kanunu'ndaki "süresiz" ibaresinin kaldırılması ve nafaka süresinin de "Tarafların evlilik süresi, eğitim ve meslek durumu, sağlık durumu, nafaka alacaklısının çalışabilir olup olmadığı, çocuk sayısı ve çocukların yaşı gibi durumlara göre hâkim tarafından tayin edilmelidir." gibi bir ibare ekledik. Bu konunun hakkaniyetli bir zeminde düzenlenmesi gerektiğinin altını çizmek istiyorum.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

İkinci söz, İYİ Parti Grup Başkan Vekili ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'e ait.

Sayın Çömez, buyurun.

22.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Mersin'de dün meydana gelen zincirleme trafik kazasına, Kore'de savaştan Türk Tugayına yapılan bombalı saldırının 71'inci yılını, 27 Mayıs darbesinin 64'üncü yılına, Gün Sazak'ın şehit edilmesinin 44'üncü yıl dönümüne, Azerbaycan Cumhuriyeti'nin bağımsızlığının ilan edilmesinin 106'ncı yılına, Süper Lig'i şampiyon olarak tamamlayan Galatasaray'a, 24-27 Mayıs tarihleri arasında Sofya'da katıldıkları NATO Parlamenter Asamblesinin ilkbahar toplantısına ve Türkiye'nin dramatik bir mülteci istilasıyla karşı karşıya olduğuna ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Mersin'de dün meydana gelen zincirleme trafik kazasında maalesef 10 vatandaşımız hayatını kaybetti, 40 vatandaşımız ise yaralandı. Bu vahim kazada hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yaralılarımıza ise acil şifalar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, yetmiş bir yıl önce bugün, Kore'de savaştan Türk Tugayımız yapılan bombalı saldırıda 155 şehit verdi. Bunlardan biri de benim büyük dayım Bandırmalı şehit Mehmet Gönenç'ti. Şehitlerimize bir kez daha Allah'tan rahmet diliyor, mekânları cennet, ruhları şad olsun diyorum.

Değerli arkadaşlar, bundan tam altmış dört yıl önce Türk demokrasisini hazmedemeyenler milletin iradesine acımasız bir darbe vurdular. Türk siyasi tarihine kara bir leke ve ibret vesikası olarak geçecek olan 27 Mayıs lanetliyor, merhum Adnan Menderes'i, merhum Hasan Polatkan'ı ve merhum Fatin Rüştü Zorlu'yu rahmetle anıyorum. Millet iradesi üzerine tahakküm kurmak isteyen, millet iradesini yok sayan anlayışların askerî, sivil, iç, dış nereden gelirse gelsin şiddetle karşısında olacağımızı açık yüreklilikle ifade ediyor ve demokrasiyi hiçe sayan tüm anlayışları lanetliyorum.

Kıymetli arkadaşlar, dün Türkiye'nin önemli siyaset ve devlet adamlarından biri olan Gün Sazak'ın şehit edilmesinin 44'üncü yıl dönümüydü. Merhum Sazak'ı rahmetle anıyorum; mekânı cennet, ruhu şad olsun.

Azerbaycan Cumhuriyeti'nin bağımsızlığı yüz altı yıl önce bugün Mehmet Emin Resulzade başkanlığında Azerbaycan Millî Şûrası tarafından ilan edilmiştir. Bağımsızlık uğruna şehit düşen aziz askerleri ve tüm Azerbaycan Türklerini saygı ve rahmetle anıyorum. “İki devlet, tek millet” anlayışımız ebediyen devam edecektir.

Değerli arkadaşlar, Süper Lig’de 2023-24 sezonunu şampiyon olarak tamamlayan Galatasaray’ı bir Fenerbahçeli olarak kutluyorum, teknik ekip ve yönetim başta olmak üzere tüm taraftarlarını tebrik ediyorum.

Kıymetli arkadaşlar, 24-27 Mayıs tarihleri arasında NATO Parlamenter Asamblesinin Sofya’daki ilkbahar toplantısına katıldık. Hem temmuzdaki Washington Zirvesi hem de kasımdaki Montreal Genel Kurul Toplantısı için pek çok hazırlık yapıldı. Her zaman olduğu gibi Ukrayna’ya yapılacak yardımların çoğaltılması ve üye ülkelerin savunma bütçelerinin artırılması konuşulan temel konular arasındaydı. Ne yazık ki üç gün süren toplantılarda Gazze’de yaşanan insanlık suçuna ve soykırıma dair bir tek kelime edilmedi. Daha da acısı toplantılar esnasında İsrail’in Gazze’deki Birleşmiş Milletler çadır kentlerine yaptığı saldırılar gündeme düştü. Çok sayıda masum insanın katledildiği bu vahşet, dünyanın her yerinde konuşulduğu hâlde NATO toplantısında kimse bu konuyu ele almadı. İsrail’in bu vahşetini lanetliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çömez, lütfen toparlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Yaklaşık sekiz aydır süren bu katliamla ilgili, Türkiye’nin hem bölgesinde hem de dünya genelinde daha etkin, proaktif olması gerektiğini de vurgulamak istiyorum. Güney Afrika’nın Lahey’deki Adalet Divanına yaptığı başvuruyla ilgili süreç devam ediyor, Türkiye’nin müdahil olma çalışmalarından da haberdarız ancak bu çalışmaların hızlanması ve prosedürün bir an önce tamamlanması gerekmektedir.

Değerli arkadaşlar, Türkiye dramatik bir mülteci istilasıyla karşı karşıya. Bu istilanın bir ülkenin başına açacağı dertlerin en önemlisi belki de demografik değişiktir ancak en az bunun kadar önemlisi güvenlik problemidir. Son aylarda kaçakların ülkemizde oluşturduğu güvenlik tehditlerinin giderek arttığına tanık oluyoruz ve ne yazık ki her geçen gün yeni bir olay gündeme geliyor. Adalet Bakanlığının verdiği resmî rakamlara göre Türkiye’de şu anda 11 binin üzerinde kaçak, işlediği suç nedeniyle cezaevinde bulunuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çömez, lütfen toparlayın.

Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Yanı sıra, her geçen gün ortaya çıkan kriminal olaylar da dikkate alındığında ülkemizde önümüzdeki yıllarda ciddi bir güvenlik tehdidi olacağı da aşîkâr. Geçtiğimiz günlerde Millî Savunma Bakanı Sayın Güler, sınırimızın çok güvenli olduğunu, kuş bile uçmadığını ifade etti ancak bu konuşmayı yaptığı sırada sonradan öğreniyoruz ki kendi generallerinden biri çalışma arkadaşlarıyla birlikte kurdukları çeteyle devletin resmî araçlarıyla sınırdan insan kaçakçılığı yapıyormuş. Bu, son derece vahim bir durumdur. Birçok konuşmamda ifade ettim, sınırlara örülecek duvarlar ya da dikenli teller değil, asıl alınması gereken başka önlemler var. Bu konuda ilgilileri ve sorumluları görevlerini yapmaya davet ediyorum.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çömez.

Diğer söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili ve Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç’a ait.

Sayın Kılıç, buyurun.

23.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, 27 Mayıs Ülkücü Şehitleri Anma Günü'ne, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin ülkücü şehitler tarifine, 28 Mayıs Azerbaycan Cumhuriyeti'nin kuruluş yıl dönümü ile UNESCO'nun en çok konuşulan diller listesine Türkçeyi aldığı güne ve İspanya, İrlanda ve Norveç'in Filistin devletini resmen tanımalarına ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen yüce Türk milleti; 27 Mayıs Ülkücü Şehitleri Anma Günü'nde Gümrük ve Tekel Bakanımız şehit Gün Sazak başta olmak üzere, Ruhi Kılıçkırıan'dan Fırat Yılmaz Çakıroğlu'na kadar davamız uğruna şehadete eren tüm şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyoruz; ruhları şad, mekânları cennet olsun.

Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli ülkücü şehitleri şöyle tarif eder: “Ülkücü şehitler, şerefli geçmişimizin abideleridir; onlar Yusuf yüzlü, Eyüp sabırlı, Yavuz yürekli, Yunus gönüllüydüler; hepsinde ayrı bir güzellik, hepsinde yiğitlik, hepsinde meşakkat vardı; anıları hâlâ sıcak, mücadeleleri gözümüzün önündedir. Bir gün yaşayanlar tarih olur, bugünler çok geride kalırsa ve beşerin hafızası olur da bir gün kurursa niyazım odur ki Cenab-ı Allah nesillerimize unutturmasın, ilahi bir sır gibi hatıraları, davaları daim olsun; kabirleri nur, mekânları cennet, ruhları şad olsun. Yüce Allah hepsinden ayrı ayrı razı olsun.”

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 28 Mayıs 1918'de Mehmet Emin Resulzade'nin “Bir kere yükselen bayrak bir daha yere inmez.” diyerek kaldırdığı bayrak her zaman dalgalanacaktır. Türklük şuurunu derinden hissederek bağımsızlığı karakter edinen, önce Azerbaycan'ın istiklali daha sonra Turan için mücadele eden Azerbaycan'ın tüm kurucu kahramanlarını saygıyla yâd ediyorum. Dost ve kardeş ülkemiz, tek millet, iki devlet olduğumuz Azerbaycan Cumhuriyeti'nin kuruluş yıl dönümünü kutluyorum.

28 Mayıs 1954 UNESCO'nun en çok konuşulan diller listesine Türkçeyi aldığı gün. Karamanoğlu Mehmet Bey buyruğu vermişti: “Şimden gerü hiç kimesne kapuda ve divânda ve mecâlis ve seyrânda Türkî dilinden gayrı dil söylemeyeler.” Atalarımız kâğıt olmadığı için özellikle taşa yazdılar çünkü taşın binlerce yıllık bir geleceğe ulaşacağını farkındaydılar. Onun için bu taşa “bengü” yani “ebedî taş” dediler. Türkçemiz yetmiş yıl önce bugün UNESCO tarafından en çok konuşulan diller listesine alınmıştır. Güzel Türkçemiz şu anda dünyada en çok konuşulan 6'ncı dil konumundadır. Türkçemize her şart altında sahip çıkmalı ve korumalıyız diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç, lütfen toparlayın.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Bitiriyorum.

Son olarak, İspanya, İrlanda ve Norveç'in Filistin devletini resmen tanımalarından dolayı memnuniyetimizi ifade ederken Filistin devletini tanıyan ülke sayısının hızla artması ve iki devletli bir yapının bir an önce tesis edilmesi hususunda da hassasiyetimizi bir kez daha dile getirmek istiyoruz.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kılıç.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grup Başkan Vekili ve Muş Milletvekili Sezai Temelli'ye ait.

Sayın Temelli, buyurun.

24.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, İsrail Devleti'nin vahşetinin sürdüğüne, 27 Mayısın yıl dönümüne, darbelerle karşı çıkmak için her şeyden önce darbe mekaniğinin sonlandırılmasının gerektiğine, asgari ücrete, emekli maaşlarına, özel sektör öğretmenlerinin taban maaş mücadelesine, cezaevlerindeki şüpheli ölümlere, Bolu Cezaevine nakli sağlanan açlık grevindeki Nurettin Kaya'ya ve cezaevlerindeki adaletsizliğe ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

İsrail Devleti'nin vahşeti sürüyor, 35 binin üzerinde insan katledildi, son olarak da çadırlar yakılarak 45 Filistinli maalessif yaşamını yitirdi. Ölenlerin çoğunun çocuk ve kadın olduğunu biliyoruz. Bu vahşetin ama bu yöntemle durmayacağını da öğrenmiş olduk. Kınamalar, Uluslararası Ceza Mahkemesinin kararları, ticaretin kısmen durdurulması gibi yöntemlerle bu durmuyor; durması için tüm Orta Doğu halklarının ortak geleceğine sahip çıkacak bir siyaseti var etmek herkesin sorumluluğundadır. Orta Doğu halkları için demokratik bir çözüm, Orta Doğu halkları için bir an önce tüm Orta Doğu'da ateşkesin sağlanması, savaş politikalarından uzaklaşılması, faşist Netanyahu iktidarını yalnız bırakmak bu bölgede tüm halklarla birlikte var edeceğimiz siyasetin ana damarını oluşturmak zorunda. Aksi hâlde, bu vahşet, bu soykırım devam edecektir; bunu böyle bilmek zorundayız.

Sayın Başkan, evet, 27 Mayısın yıl dönümü; ben de Adnan Menderes'i, Fatin Rüştü Zorlu'yu, Hasan Polatkan'ı rahmetle anıyorum. Darbe mekaniğinin, darbe tarihinin başlangıç tarihidir 27 Mayıs ve o günden bugüne bu ülkede defalarca darbelerle karşılaştık; 12 Martlar, 12 Eylül, 28 Şubatlar, 15 Temmuzlar gibi ama sadece darbelerle karşılaşmakla kalmadık, darbe mekaniğinin sürekliliği altında yaşamak zorunda da kaldık. Darbelerle karşı çıkmak için her şeyden önce bu darbe mekaniğini sonlandırmamız gerekiyor. Seçimle işbaşına gelmeniz yetmez, seçimle işbaşına gelmenin ötesinde bütün bu vesayet aklına karşı çıkarak bu mekaniği durdurmak gerekiyor. Darbelerle karşıysanız o zaman kayıumlara da karşı olacaksınız. Darbelerle karşıysanız o zaman siyasi tutsaklığa karşı olacaksınız. Darbelerle karşıysanız Kobani kumpas davası gibi, Gezi davası gibi davalara da karşı olacaksınız; eğer karşıysanız kürsü dokunulmazlığını savunup kürsünün sesini kırmayacaksınız; sadece insanlar idam edilmez, sesler de sözler de idam edilir, tüm idamlara karşı çıkacaksınız. O yüzden, bu ülkeyi bu vesayetçi aklıdan; bu bürokratik, vesayetçi aklıdan; yargı eliyle üretilen, son dönemdeki vesayetçi aklıdan kurtarmak, kumpas davalarına son vermek gerekiyor. Sokağın sesini dinlemek gerekir, sokağa karşı olmak gerekmez. Sokağın sesi aslında bizim temsil ettiğimiz sestir; bu sese karşı olarak, sokağa karşı olarak bugün aslında Türkiye'deki sorunların çözümüne de karşı oluyorsunuz. İşte, bu, vesayettir; işte, bu, darbecilerle kol kola girmektir, darbe mekaniğinin işlemesine aslında katkı sunmaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Temelli, lütfen toparlayın.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Darbelerle karşıysak hep birlikte nasıl karşı olacağımıza dair bu Meclisin iradesini, vesayete karşı mutlaka hayata geçirmeliyiz.

Evet, sokağın sesi duyulmuyor. Emekçiler, işçiler, emekliler, köylüler, öğretmenler sokakta “Yoksuluz.” diyor, “Açız.” diyor, hak mücadelesi veriyor. Ve evet, asgari ücret belirlenecek. Bugün grup toplantımızda Eş Genel Başkanımız da dile getirdi, biz bugün buradan da ilan ediyoruz: Asgari ücret en az 32 bin lira olmalıdır, yoksulluk sınırının yarısının altına asla düşmemelidir. Bugün açlık sınırı 20 bin liraya dayanmış durumdadır. En az emekli aylığının da asgari ücretin altına düşmemesi en büyük talebimizdir. Evet, sokak bunu dile getirmeye devam edecek; iktidar ve Meclis bu sese kulağını kapamamalı.

Bakın, özel sektör öğretmenleri taban maaşları için mücadele veriyor ama polis şiddetiyle karşı karşıya kalıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Temeli, lütfen toparlayın.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Bu haklarına karşı bir şiddetle karşı karşıya kalıyorlar. Onlar öğretmen; okullar iş yeri değildir, öğretmenlere bu muameleyi kabul etmiyoruz, onların haklarının bir an önce verilmesi, özel okul da olsa en temel özlük haklarının ve taban aylıkları haklarının sağlanması zaruri bir önceliktir.

Bir de tabii, her zaman dile getirdiğimiz cezaevleri sorunları var; kısaca onlara da değinmek istiyorum Sayın Başkan. Biliyorsunuz iki hafta önce, burada, Van Cezaevinde intihar ettiği söylenen Reber Soydan'ı dile getirmiştım; 20 yaşındaydı, kendini astığı ranzadan daha uzun boyu vardı, intihar olmadığı, şüpheli ölüm olduğu çok bariz, net ortadaydı fakat daha bu haberin üzerinden iki hafta geçmeden Iğdır Cezaevinde Ercan Çakar'ın intihar ettiği haberi geldi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Temelli, son kez uzatıyorum, lütfen toparlayın.

Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Iğdır Cezaevinde bu 3'üncü intihar. 2022 yılında 78 mahpusun ölümü söz konusu cezaevlerinde, bunun 25'i şüpheli ölüm. Dolayısıyla cezaevlerindeki bu şüpheli ölümler, bu intihar vakaları mutlaka araştırılmalı ve bu konuda suçlu olanlar mutlaka yargı önüne çıkarılmalı.

Son olarak, Bolu Cezaevine nakli sağlanan Nurettin Kaya açlık grevinin 200'üncü gününde. B vitaminini, B1 vitaminini alamıyor, çok vahim durumdadır, çok ciddi kilo kaybı vardır, sert bir yatakta yatması mümkün değildir. Bu konuda tarafların bir an önce -Adalet Bakanlığının, Cezaevleri idaresinin- harekete geçmesi gerekmektedir. Âdeta cezaevleri üzerinden inanılmaz bir adaletsizliğin kitabını yazdı bu iktidar. Bu adaletsizlik de işte darbe mekaniğine katkı sunan, onu çalıştıran bir mantıktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Temelli, teşekkür için açıyorum.

Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (MUŞ) – Mutlaka ama mutlaka cezaevlerinde devam eden bu işkenceye, bu her türlü kötü muameleye son verecek şekilde düzenlemelerin yapılmasına, hasta tutsakların bir an önce tahliye edilmesine, Adli Tıp Kurumunun bu zihniyetten, bu faşist zihniyetten, bu anlayıştan bir an önce kurtulmasına ihtiyaç vardır.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Temelli.

Şimdi Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'a söz veriyorum.

Sayın Günaydın, buyurun.

25.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, 27 Mayıs darbesine, dün olduğu gibi bugün de demokrasiyi eksiksiz savunmaya devam edeceklerine, bütün demokrasi şehitlerinin ortak bir değer olarak herkes tarafından anılması gerektiğine, İspanya, İrlanda ve Norveç'in Filistin devletini tanımalarında Cumhuriyet Halk Partisinin çok anlamlı katkılarının olduğuna, Meclise dün sundukları Srebrenitsa katliamıyla ilgili teklife ve AKP'nin tutumunun ne olacağına, polis intiharlarıyla ilgili araştırma komisyonu kurulması önerilerine, Genel Kurul gündemine gelen Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanun Teklifi'ne, Burdur'da diyalizden zehirlenen kişilere ve bütün memleket sorunlarını Meclis gündemi yapmaya devam edeceklerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle iyi bir yasama haftası diliyorum.

27 Mayıs darbesi sonrasında idam edilen Adnan Menderes, Fatin Rüştü Zorlu ve Hasan Polatkan'a biz de rahmet diliyoruz. Burada ezberlerden kurtulmak, darbe mekaniğinden uzakta sağlam ve arınmış bir beyinle meseleye yaklaşmak gerekiyor.

Rahmetli İsmet İnönü'nün darbenin önlenmesi ve idamların durdurulmasına yönelik çabaları bu alanda yazılmış gerçek tarih kitaplarına geçmiştir, kürsülerden uydurulmuş tarihleri dile getirmenin bir anlamı yoktur. Biz sivil siyasetten yanayız, darbelerle karşıyız; birçok il başkanı öldürülmüş, il binaları karakol yapılmış, genel başkanları tutuklanmış, partileri kapatılmış bir müktesebatın temsilcileriyiz. Dün olduğu gibi bugün de demokrasiyi eksiksiz savunmaya devam edeceğiz, bunu ifade etmek isterim.

Tabii, 27 Mayıs 1960 tarihinde ve ardından meydana gelen olaylarda zarar görenlerin, idam edilenlerin 2020 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisinde çıkarılan bir yasayla itibarları iade edilmiştir ve zararları tazmin edilmiştir. Diğer taraftan, bu memlekette asılan üç fidanların itibarlarının iade edilmesine yönelik yasayı burada demokrasi havarisi kesilenler el kaldırarak onaylayamamışlardır. Demek ki darbelerden zarar görenleri “sizden” “bizden” diye ayırmadan, bu memleketin bütün demokrasi şehitlerini, oralarda hayatlarını kaybedenleri ortak bir değerle anmak herhâlde hepimizin görevi olmalıdır; bunu ifade ederim.

İkincisi: Bakın, İsrail'in 6 Ekimden, 7 Ekimden bu yana devam eden zulmü artık bir insanlık suçu niteliğine dönüşmüştür. 36 binden fazla insan hayatını kaybetti ve en son, Refah'ta yerlerinden edilmiş sivillerin kurdukları çadırları bombalamaları sonrasında kadınlar, çocuklar, 40'tan fazla insan hayatını kaybetti. Bugün sevinçle ifade ediyoruz ki İspanya Başkanı Sanchez'le beraber İrlanda, Norveç yani sosyal demokrat, sol iktidarlarla yönetilen bütün ülkeler peşi peşine Filistin Devleti'ni tanımak için âdetâ sıraya girmişlerdir. Burada Cumhuriyet Halk Partisinin çok anlamlı katkıları vardır. Peki, biz, acaba Türkiye ve Türkiye'yi yöneten AKP buraya hangi katkıyı koyabildi? Altı ay sonra, 7 Ekimden altı ay sonra...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Günaydın, lütfen toparlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Kaç dakikada kapatıyorsunuz Başkanım?

BAŞKAN – Üç dakika veriyorum, sonra bir, bir uzatıyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Vallahi, beş artı bir, bir gidiyorduk da peki.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Darbe mekaniği!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Cumhuriyet Halk Partisinin katkısını unutmayalım bu ülkelerin Filistin Devleti'ni tanınmasında. Peki, siz ne yaptınız? Altı ay sonra 55 mal grubunun ticaretini yasaklayabildiniz, sekiz ay sonra tamamını yasakladınız. Artık masada bir hakem niteliğinde maalesef değilsiniz ve oradaki zulmü maalesef seyrediyorsunuz. Bundan ibaret.

Şimdi gelelim bir başka önemli soykırıma: 11 Temmuz 1995 tarihinde 8.500 Müslüman Avrupa'nın gözleri önünde katledildi; sadece gözleri önünde değil, maalesef iş birliğiyle katledildi. Ve mutlulukla ifade ederim ki 23 Mayıs 2024 tarihinde Birleşmiş Milletler, Srebrenitsa katliamını soykırım olarak tanıdı, Soykırımı Düşünme ve Anma Günü olarak ilan etti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Günaydın, lütfen toparlayın.

Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Biz üç Grup Başkan Vekili olarak Mecliste Grup Başkan Vekilliğiyle ve gruplarıyla temsil edilen tüm siyasal partileri bugün ziyaret ettik ve dün itibarıyla Meclise sunduğumuz kanun teklifi konusunda kendilerinden destek istedik. Gelin, bu desteği verin hep beraber, bu soykırımı Türkiye Büyük Millet Meclisi tanısin ve biz de Birleşmiş Milletlerin kararına uygun bir şekilde, Avrupa'nın ortasındaki vahşetin doğru tarafında duran bir ülke hâline dönelim.

Peki, şunu ifade edelim: Bu, Cumhuriyet Halk Partisi önergesi olarak geldiği için, kanun teklifi olarak geldiği için AKP daha evvelki tutumlarına paralel olarak bunu da reddedecek mi, yoksa olumlu oy kullanacak mı? İşte, göreceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Günaydın, son kez uzatıyorum, lütfen toparlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Toparlamak için gayret edeceğim Başkanım.

Bir başka konu, polis intiharları. Geçen hafta Özlem Zengin, AKP Grup Başkan Vekili, polis intiharları meselesinde konuşan Murat Bakan arkadaşımıza hitaben “Evet, bu, önemli bir konudur, hep beraber araştırma komisyonu kuralım.” demişti. Çağrı yapıyorum: Cumhuriyet Halk Partisi bunu araştırma komisyonuyla getiriyor, AKP bunu getirsin ve hep beraber konuşalım. Ya, değilse şöyle mi diyeceksiniz: “Sizden geldi, biz bunun arkasında değiliz.”

Bakın, arkadaşlar, biz sizin Türkiye Büyük Millet Meclisini Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi’nizle bir hafta boyunca oyalamanıza müsaade etmeyeceğiz. Bu kanun teklifi belki birkaç saat içerisinde Meclisten geçebilir. Ayrıca, kamu mallarını bir özel vakfa, ticarethaneye, ticarete konu edecek şekilde meta hâline getirmek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Günaydın, teşekkür için açıyorum.

Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkanım, her Grup Başkan Vekiline diğer Meclis Başkan Vekilleri beş dakika veriyor, siz üç dakika veriyorsunuz. Burada bütünlüklü bir konuşmayı Grup Başkan Vekili olarak yapamayacaksam bu konuşmaları tamamen kaldıralım, olsun bitsin. Yani lütfen, beş dakika olarak tamamlamama izin veriniz ve bu süreci bitirelim.

Şimdi, bu vakfı en önemli gündem olarak getirdiniz. Ben size başka gündemlerden bahsedeyim. Mesela, Burdur’da diyalizden zehirlenen 33 kişi var, bunlardan 14’ü entübe edildi. 3 hekim arkadaşımızı görevlendirdik; Burdur’da, Isparta’da, Afyon’da ve Antalya’da bu arkadaşlar çalışma yapıyorlar. Sizin oradaki il sağlık müdürleriniz bu arkadaşlarımıza bilgi vermiyor, bu arkadaşlarımızın hastaneye girmesini engelliyor. Neyi saklıyorsunuz? Ben soruyorum: Özel hastanesi olan Sağlık Bakanı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Günaydın, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – ...diyaliz gibi temel bir hakkı alırken zehirlenen ve entübe edilen hastalara CHP’nin hekim milletvekillerinin erişmesini engellemeye çalışarak ne yapmaya çalışmaktadır?

Bütün bunlar memleketin nasıl yönetilemediğinin çok açık göstergeleridir. Biz, her ne kadar saklamaya çalışsanız da sağlık skandallarını, Rize’deki çay sorununu, Türkiye’deki buğday sorununu ve buna bağlı bütün memleket sorunlarını Meclis gündemi yapmaya devam edeceğiz.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Günaydın.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili ve Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’na aittir.

Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

26.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun, Mersin’de TAG Otoyolu’nda meydana gelen elim trafik kazasına, güvenli bölge olarak nitelendirilen Refah’ı katliam olduğuna, İsrail Dışişleri Bakanının Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ı hedef alarak gündem oluşturmaya çalıştığına, İspanya, Norveç, İrlanda ve Slovenya’nın Filistin’i devlet olarak tanımasına, 28 Mayıs Azerbaycan Bağımsızlık Günü’ne, 27 Mayısın yıl dönümüne, AK PARTİ hükümetleri olarak yirmi iki yılda türlü badireler atlattıklarına, Türkiye’nin mevcut darbe anayasasına mahkûm edilmesinin siyasete olan güveni zedelediğine ve 28 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ikinci turunun yıl dönümüne ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, hepinizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum.

Sözlerimin başında geçtiğimiz gün Mersin'in TAG Otoyolu'nda meydana gelen elim trafik kazasında hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Cenab-ı Allah'tan rahmet ve mağfiret, ailelerine ve yakınlarına sabırcemil niyaz ediyorum, Rabb'imden yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun diyorum.

Çok Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; maalesef yüreğimiz kan ağlıyor. Filistin'de katliam var, soykırım var, Gazze'de katliam var, soykırım var ve güvenli bölge olarak nitelendirilen Refah'ta katliam var, soykırım var. Uluslararası Adalet Divanının “Saldırıları durdurun.” kararına rağmen terör devleti İsrail hain saldırılarına her dakika bir yenisini ekliyor, bombaların yağmur olduğu, mermi seslerinin bir an kesilmediği, insanların aç ve susuz bırakıldığı Gazze'de insanlık yok ediliyor. Gazze'de yaşamak için tek bir güvenli yer kalmamış durumda. Soykırımcı İsrail her türlü zulmü Gazzeli kardeşlerimize yaşıyor. Öyle ki diri diri bebekleri, insanları, yaşlıları yakıyorlar. Suçunu bastırmak için, gündemi değiştirmek için İsrail Dışişleri Bakanı dünya mazlumlarının gür sesi Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef alan hezeyanlarını ve alçakça iftiralarını ortaya koymak suretiyle bir gündem oluşturmaya çalışıyor. Bu iftiraları münasebetiyle bu açıklamaları şiddetle kınıyor ve lanetliyorum. Filistinli kardeşlerimize her türlü zulmü yapan terör devletinin siyonist yöneticilerinin insanlığın şahitliğinde mutlaka yargılanacaklarını bir kez daha ifade ediyorum. Gazze kasabı Netanyahu ve yönetiminin bu zulümlerinin cezasını alması için Sayın Cumhurbaşkanımızın bütün dünyayı bu noktada harekete geçirdiği gerçeğinden hareketle dün olduğu gibi bugün de Filistinli kardeşlerimizin yanında olmaya devam edeceğiz ve son gelişmelerle özellikle şu hususu belirtmek isterim ki İspanya, Norveç, İrlanda ve Slovenya'nın Filistin'i devlet olarak tanımasıyla Filistin'i tanıyan devlet sayısının 150'ye çıkmış olmasını önemsiyoruz ve bu kararları münasebetiyle bu yönetimleri de tebrik ediyoruz.

Şunu ifade etmek isterim: Bugün, 28 Mayıs Azerbaycan Bağımsızlık Günü. Bu nedenle, Azerbaycan halkının bağımsızlık mücadelesinin ve ulusal egemenliğinin onurlandırıldığı bir günü yaşıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, lütfen toparlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bağımsızlığını gururla kutlayan Azerbaycan'ın geleceği güçlü ve aydınlık olsun. Bu özel günde tüm Azerbaycan halkına barış, huzur, refah ve esenlik diliyorum. “Tek millet, iki devlet” anlayışıyla kardeşliğimizi pekiştirmeye devam edeceğimizi, bir ve beraber olduğumuzu tekraren ifade ediyorum.

Dün, 27 Mayısın yıl dönümüydü, gerçekten bu gün hakikaten insanlık tarihî bakımından Türkiye'ye bir yüz karası lekenin vurulduğu bir gün. Bir yargı tiyatrosuyla idama gönderilen Adnan Menderes'i, Hasan Polatkan'ı ve Fatin Rüştü Zorlu'yu rahmetle, minnetle yâd ediyorum, Rabb'im ruhlarını şad, mekânlarını cennet eylesin. Yassıada mahkemelerinde türlü baskılara, hakaretlere ve işkencelere maruz kalan 3 devlet adamımız isimlerini milletimizin gönüllerine “millî irade kahramanı” olarak yazdırmışlardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, lütfen toparlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Üzerinden değil altmış dört sene asırlar bile geçse darbeleri unutmayacağız ve asla affetmeyeceğiz. 27 Mayıs darbesine giden yolda darbeye uygun ortamı hazırlamak için üç yıl boyunca uğraşmıştır. Çeşitli gazetelerde Menderes'i ve Demokrat Partiyi hedef alan ve “İhtilal meşru bir haktır.” denilerek darbeye davetiyeler çıkarılmıştır. Türk siyaseti bu darbe gerçeği nedeniyle uzun yıllar boyunca kargaşa girdabından bir türlü kurtulamamıştır, 27

Mayısın karanlık gölgesi her on yılda bir tekrarlanan darbelerle millî iradenin peşini bırakmamıştır. Şunu ifade etmek istiyoruz ki millî iradeye kimsenin pusu kurmasına izin vermeyiz, her kim ki kanun dışına çıkarsa karşısında tüm kurumlarıyla Türkiye Cumhuriyeti devletini bulur, Hükûmetimizi bulur, Parlamentomuzu bulur. Yeni anayasa ile bu kazanımlar daha öteye taşınacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, lütfen toparlayın; son kez uzatıyorum.

Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sandık dışında yol arayanlar, sandık dışında farklı odaklardan medet umanlar bu ülkede artık başarılı olamazlar, hedeflerine asla ulaşamazlar. Demokrasimize, millî iradeye kimsenin pusu kurmasına asla ve kata izin vermeyiz.

Yirmi iki yılda türlü badireler atlattık AK PARTİ hükûmetleri olarak, Türk siyasi tarihinin en fazla darbe girişimlerine maruz bırakıldık. Hendek, çukur siyaseti, kanlı terör eylemleri, Gezi olayları, 15 Temmuz darbe girişimiyle doğrudan Meclisimizi, Hükûmetimizi, devletimizi ve milletimizin kendisini hedef alacak kadar gözlerini kararttılar, imtiyazlarını korumak uğruna ellerinin altında ne varsa vesayet aparatı olarak üzerimize saldırdılar. Biz sağlam durduk, asla geri adım atmadık; tankla, uçakla millî iradenin teslim alınamayacağını çok net bir biçimde milletçe gösterdik. Saldırıları karşısında Hükûmet olarak asla geri adım atmadık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, teşekkür için açıyorum.

Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Milletimiz, tertemiz iradesine leke sürmek isteyenlere asla müsaade etmedi. Sokak olaylarıyla ülkemizin karıştırmayacağını, terör örgütleriyle siyasetin dizayn edilemeyeceğini, fezlekeler ve iddianamelerle siyasete operasyon çekilemeyeceğini içerideki ve dışardaki tüm vesayet heveslilerine apaçık, net bir şekilde gösterdik ve göstermeye her zaman hazırız.

Türkiye'nin mevcut darbe anayasasına mahkûm edilmesi siyasete olan güveni zedeliyor. Onca değişikliğe rağmen mevcut Anayasa'nın dilinden ruhuna kadar birçok problem taşıdığı bir gerçektir. Mevcut Anayasa'mızla yola devam edemeyeceğimizi, cumhuriyetimizin 100'üncü yılının darbe anayasasıyla geçirilmesinin bu millete büyük bir mahcubiyet kaynağı olacağı gerçeğini tekrar ifade ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, lütfen tamamlayalım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ve 28'inci Dönem milletvekilleri olarak bu Parlamantonun sivil, katılımcı, demokratik, çoğulcu, bu milletin Türkiye Yüzyılı'yla küresel güç etkileri bakımından dünyanın merkezine oturacağı, insan hak ve özgürlüklerinin doyusya teminat altına alındığı ve yaşandığı bir yeni dönemi hep beraber başlatacağına inanıyorum.

Ve son olarak bugün, 28 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin 2'nci turunun yıl dönümü. Bundan tam bir yıl önce, 2'nci tur seçimi milletimizin teveccühüyle tamamlanmış ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan bir kez daha Cumhurbaşkanı seçilmişti. Sayın Cumhurbaşkanımız yola çıktığında “Bu sevdada burada bitmez.” dedi ve ilk günkü memleket ve millet aşkıyla, sevdasıyla gece gündüz demeden çalıştı. Şükür ki milletimiz bu sevdayı karşılıksız bırakmadı ve bir yıl önce -bu kutlu yürüyüşü- milletin adamını bir kez daha Cumhurbaşkanı olarak görevlendirerek ülkeyi yönetmekle sorumlu, görevli ve yetkili kıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bitiriyorum, son cümlem.

BAŞKAN – Peki, Sayın Başkan, lütfen bitirin.

Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Cumhurbaşkanımızın da seçimden sonra ifade ettiği gibi, o gün kazanan sadece Cumhurbaşkanımız, AK PARTİ, Cumhuriyet İttifakı değildi, 85 milyon, bütün vatandaşlarımızdı. O gün aziz milletimiz kazandı, Türkiye Yüzyılı’nın kapısı aralandı, açıldı. Bu seneidevriyesi vesilesiyle milletimize gösterdikleri güven ve teveccüh nedeniyle teşekkürlerimizi arz ediyor, bütün Yüce Meclisi, heyetinizi hürmetle selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akbaşoğlu.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ’ın, Divan olarak Türk demokrasi tarihine kara bir leke olarak geçen 27 Mayıs 1960 darbesini lanetlediklerine, şehit Başbakan Adnan Menderes’i, şehit Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu’yu ve şehit Maliye Bakanı Hasan Polatkan’ı rahmetle yâd ettiklerine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Divan olarak biz de Türk demokrasi tarihine kara bir leke olarak geçen 27 Mayıs 1960 darbesini lanetliyoruz. Şehit Başbakanımız merhum Adnan Menderes’i, şehit Dışişleri Bakanımız merhum Fatin Rüştü Zorlu’yu ve şehit Maliye Bakanımız merhum Hasan Polatkan’ı rahmetle yâd ediyoruz. Ruhları şad, mekânları cennet, makamları ali olsun. (AK PARTİ sıralarından “Amin.” sesleri)

Sayın Çömez, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

27.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez’in, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın yaptığı açıklamadaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cumhuriyet Halk Partisinin çok Değerli Grup Başkan Vekili ve sayın milletvekili çok ciddi ve önemli bir sağlık skandalıyla ilgili bir değerlendirme yaptı. Ben bu konuyla ilgili müsaade ederseniz hem uzman bir hekim hem de bir siyasetçi olarak önemli bir katkı sağlamak istiyorum.

Burdur’da yaşanan o skandalın ardından hem Türkiye’de hem yurt dışında görevli, konunun uzmanı pek çok kişiyle temas ettim. Dünya tıp tarihinde böyle bir skandal yok. Evet, bir hastada problem olabilir, üç beş hastada problem olabilir, enfeksiyon olabilir veya diyaliz ünitelerinin herhangi birinde bir teknik arıza olabilir ama bir gün içerisinde diyaliz almış bütün hastaların hepsinde bir problem yaşıyorsa ortada çok ciddi bir skandal vardır ve çok büyük ihtimal, teknik araştırmalar eğer sağlıklı yapılırsa ve Sayın Bakan bu konunun üstüne ciddi olarak giderse çok büyük ihtimal...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çömez, lütfen tamamlayın.

Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – ...su arıtma sisteminde büyük bir hata olduğunu ve orada büyük bir eksiklik olduğunu ortaya çıkartacaklardır. Bakın, millet, devletine güvenerek canını devletine emanet ediyor. Dolayısıyla hiç hak etmediği şekliyle bu kadar ağır risklerle karşı karşıya kalıyor; 14 kişi entübe edilmiş, 4’ü hâlâ entübe, hayati risk taşıyor. Sağlık Bakanının bu konuyu çok ciddi bir şekilde araştırması, topluma ve tabii ki başta Parlamente’ye bir açıklamada bulunması ve bu millete, mağdur olmuş, haksız yere bu sıkıntıyı yaşamış insanlara da tazminat ödenmesi gerekiyor. Medeni toplumlarda böyle olur. Bu, büyük bir skandaldır. Sağlık Bakanının buna kayıtsız kalmaması gerektiğini yüce Mecliste bir kez daha ifade ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çömez.

Sayın Şahin, buyurun.

28.- *İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

CHP Grubunun dile getirdiği ve dün vermiş oldukları kanun teklifiyle ilgili kısa bir görüş beyan etmek istiyorum. Tabii ki Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 1995'te Bosna Hersek'in Srebrenitsa kentinde 8 binden fazla Bosna Hersekli kardeşimizin katledildiği 11 Temmuz tarihini Soykırımı Düşünme ve Anma Günü olarak kabul etti; bu, çok değerli bir adım. Tarihi bağlarımız olan, gönül coğrafyamız olan Bosna Hersek'in bizim de bu anlamda yanında olmamız gerekir diye düşünüyorum. Bu anlamda CHP Grubunun verdiği teklif son derece anlamlıdır. Sırların 11 Temmuz 1995'te Srebrenitsa'da yaptıkları katliamın soykırım olarak tanınması ve 11 Temmuzun Srebrenitsa Soykırımını Düşünme ve Anma Günü olarak kutlanmasının kanunlaşmasını önemsiyoruz, destek verdiğimizizi de ifade etmek istiyorum.

Tabii ki bir çağrımız da iktidardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şahin, lütfen tamamlayın.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Böylesine anlamlı bir adıma hep beraber destek çıkalım iktidarıyla muhalefetiyle. Böylesine tarihi bağlarımız ve gönül coğrafyamız olan Bosna Hersek'e bu anlamda biz de Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak sahip çıkalım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Temelli, buyurun.

29.- *Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Akbaşıoğlu'nu dinleyince insan başka bir ülkede yaşadığını sanıyor. Darbeleri hep beraber kınadık, özellikle 60 darbesini. Sormak gerekiyor: Yassıada savcısı öldü mü? Yassıada savcısı ölmüş olabilir ama reenkarnasyon sanki gerçek çünkü aynı savcıcı biz Kobani davasında görüyoruz. Kobani davası, o kumpas davasındaki iddianameye baktığımızda 60 darbesinin savcılarının hazırladığından farklı bir şey yok. Parti kapatma davası var. O kapatma davasını açan savcının zihniyeti de aynı zihniyet. Dolayısıyla eğer darbelerle karşıysanız, darbe mekanığına karşıysanız aslında böyle bir hukuk anlayışına da karşı olmak gerekiyor.

Son bir örnek bu darbe meselesi çok konuşuldu diye: Şu anda ODTÜ'de öğrenciler şenlik yapıyor. Gidin, bakın bakalım şenlik yapabiliyorlar mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Yapamıyorlar çünkü etrafları polislerle çevrildi, gözaltı araçlarıyla çevrildi, TOMA'larla çevrildi şenlik yapacak öğrencilerin. Şenliğe bile tahammül edemeyen bir zihniyet; evet, bir sivil anayasadan söz edemez ediyorsa önce toplumun sivilleşmesi adına atılması gereken adımları atmamakla sorumludur.

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

30.- *Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez ile İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bazı değerlendirmeler yapıldı, ona dair birkaç hususta bilgilendirmek isterim yüce Meclisimizi. 25 Mayıs 2024 Cumartesi günü Burdur Devlet Hastanesi diyaliz ünitesinde diyalize alınmış hastaların bazılarında bulantı, kusma, baş dönmesi gibi semptomların ortaya çıkması sonrası hızla gerekli önlem

ve tedbirler alınmış, bu çerçevede o gün diyalize giren tüm hastalara ulaşılmış, bu hastalardan durumu riskli görülenlerin ileri tetkik ve tedavileri için çevre illere nakilleri gerçekleştirilmiştir. 28 Mayıs 2024 Salı günü itibarıyla yani bugün itibarıyla Antalya ilinde 23 hasta, Afyon ilinde 6 hasta, Isparta ilinde 3 hasta, Denizli ilinde 1 hasta tedavi görmektedir; 3 hastamız Antalya ilinde, 1 hastamız da Afyon ilinde entübe durumdadır; diğer hastalarımızın genel durumları iyi olup yakın takipleri devam etmektedir. İlgili diyaliz biriminin faaliyetleri geçici olarak durdurulmuştur, süreçle ilgili adli ve idari soruşturma da başlatılmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, lütfen tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu konuda Sağlık Bakanlığımızdan aldığım bilgiyi yüce heyetinize sunuyorum.

Aynı zamanda, Srebrenitsa'yla ilgili gündeme ilişkin birkaç hususu da hatırlatmak ve bilgi vermek isterim. Bu konuda, 11 Temmuzla ilgili, AK PARTİ Grubu olarak diğer parti gruplarıyla görüşmek suretiyle -daha öncesinden- bir genel görüşmeyi burada bu Srebrenitsa soykırımıyla ilgili hep beraber bunu gündemimize alıp bu konuda dile getirilen hususlarla Parlamentonun irade birliği çerçevesinde adım atma noktasında her noktada hazır olduğumuzu da zaten ifade etmek isterim. Buna dair biz hazırlıklarımızı yaptık. Bunu diğer Grup Başkan Vekillerimizle de görüşmek suretiyle ortak bir noktaya inşallah getirmek hususundaki irademizi ifade etmek isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, lütfen tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şunu ifade ederim: Merhum “Bilge Kral” diye nitelendirilen, hakikaten sofistike, felsefi bir Cumhurbaşkanı olan Aliya İzzetbegović’in “Unutulan soykırım tekrarlanır. Soykırımları unutmayacağız.” sözü tarihe mal olmuştur. Ne Srebrenitsa katliamını ne Gazze katliamını asla unutmayacağız. Sorumlularıyla hep beraber, her noktada hesaplaşmaya devam edeceğiz ve bu konuda Srebrenitsa’nın sesi olan Türkiye’nin de Parlamentosunun bu konuyla ilgili kararlarını hep beraber ele alacağı gündemi de yıl dönümünde, 11 Temmuz itibarıyla genel görüşme noktasında ortak iradeyle inşallah dünyaya ilan edeceğimizi de ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Roboski’yi de unutmazsanız seviniriz.

BAŞKAN – Sayın Günaydın, buyurun.

31.- *İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Burdur meselesini dile getirdik, Burdur’da bir sağlık skandalı var ancak bence bu sağlık skandalının devamı Türkiye’nin nasıl yönetildiğine ilişkin bize işaretler veriyor. Bizim gölge sağlık bakanımız Zeliha Aksaz Şahbaz, doktordur; Kayıhan Pala, enfeksiyon hastalıkları profesörü; Murat Çam, genel cerrah, doktor. 3 cerrah arkadaşımızı ve milletvekilimizi bölgeye gönderiyoruz, karşılarında kendilerine bilgi verebilecek bir il sağlık müdürü yok. İl sağlık müdürü milletvekiline bilgi vermekten kaçıyor çünkü korkuyor başına bir şey gelir mi diye. Şimdi, bilgiler verdi Sayın Akbaşıoğlu, entübe sayısı şu kadar, öbürü bu kadar. Yahu, niye açmıyorsunuz? Bu hastaları niye bizim milletvekillerimiz ziyaret edemiyor? Niye hasta yakınlarıyla görüşmelerine engel olmaya çalışıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Günaydın, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bu gayrişeffaf durum Türkiye’nin sadece bu olayında değil, genele şamil bir tutumdur ve aslında Türkiye’nin nasıl yönetilemediğinin bir göstergesidir.

Gelelim Srebrenitsa meselesine. Genel görüşme açacakmışız, ne yapacağız, bu 8.300 insanın katledilmesinin bir soykırım olup olmadığını mı görüşeceğiz? 1995’ten bu yana geçen zaman belli, Birleşmiş Milletlerin aldığı tutum belli. Artık buna direnen Rusya kalmış, Çin kalmış, Sırbistan kalmış, Macaristan kalmış. Zaten çağdaş dünya bunun bir katliam olduğunu kabul etmiş. Siz hâlâ “Genel görüşme açacağız.” diyerek bu meseleyi zamana yaymaya çalışıyorsunuz, biz de bunu deşifre ediyoruz. Gelin, bu çok açık katliamı bir soykırımı anma ve düşünme günü olarak kabul edelim ve Türkiye Büyük Millet Meclisi bu konularda artık tereddüt gösteren bir Meclis olmaktan çıksın.

Bunu da ifade etmek istiyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Günaydın.

Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

32.- *Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Çok teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Değerli milletvekilleri, bu konuyla ilgili düşüncelerimizi ifade ettik çok açık ve net bir şekilde. Şeffaf bir yönetim vardır Türkiye’de, biraz evvel bilgilendirdim bu konuyla ilgili, hasta yakınlarıyla ve diğer insanlarla milletvekillerimizin görüşmesini engellemek diye bir durum söz konusu olamaz. Bu konuyla ilgili tıbbi gereklilikler neyse orada gerekli müdahaleler yapılmakta, bu konuda kamuoyuna, yakınlarına, herkese açık, şeffaf bir şekilde bilgiler Sağlık Bakanlığımız ve oradaki yetkililer tarafından paylaşılmaktadır.

Srebrenitsa’yla ilgili de zaten tutum ve davranışımızı çok açık bir şekilde ortaya koyduk. İnşallah, diğer gruplarla da görüşmek suretiyle bu süreci hep beraber Genel Kurulun gündemine getireceğimizi ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Günaydın, bir nokta koyalım bu işe artık lütfen.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Uzatmak niyetinde değilim, sadece kısa bir not düşeceğim Başkanım.

BAŞKAN – Lütfen yani kısa olsun ve artık bitirelim bu işi.

Takdir sizin.

Buyurun.

33.- *İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Biliyorsunuz, ben, bazı konuları uzatma niyetinde değilim ancak gerçekleri ortaya net koymamız lazım. 3 arkadaşımız yarın Türkiye Büyük Millet Meclisinde olacaklar, il sağlık müdürlerinin, hastane yetkililerinin kendilerine çıkardıkları engellemeleri burada çok açık bir şekilde söyleyecekler. “Bunlar olmamıştır.” demek, olanı ortadan kaldırmaya yetmiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) ÖNERGELER**

1.- Başkanlıkça, Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un İçişleri Komisyonu üyeliğinden geri çekildiğine ilişkin yazısının 27 Mayıs 2024 tarihinde Başkanlığa ulaştırılmasına ilişkin önerge yazısı (4/54)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanlığının İç Tüzük'ün 21'inci maddesi uyarınca Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un İçişleri Komisyonu üyeliğinden geri çekildiğine ilişkin yazısı 27 Mayıs 2024 tarihinde Başkanlığımıza ulaşmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Saadet Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

VII.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.- Saadet Partisi Grubunun, Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun ve 19 milletvekili tarafından, telefon dolandırıcılığının ve bunların yol açtığı mağduriyetlerin önlenmesi amacıyla 28/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

28/5/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/5/2024 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

İsa Mesih Şahin

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun ve 19 milletvekili tarafından, telefon dolandırıcılığının ve bunların yol açtığı mağduriyetlerin önlenmesi amacıyla 28/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 28/5/2024 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Saadet Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun'a söz veriyorum.

Sayın Yazıcı Özbudun, buyurun. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin çözüm bekleyen pek çok sorunu var ama ne yazık ki bu sorunların hiçbirisi rasyonel bir çözüme kavuşturulamıyor. Bundan dolayı çok sayıda vatandaşımız mağduriyet yaşıyor. Bunlardan biri de giderek yaygınlaşan ve çok sayıda vatandaşımızı mağdur eden telefon dolandırıcılığı.

Nasıl işliyor telefon dolandırıcılığı? Geri planda telsiz sesleri verilmek suretiyle birileri vatandaşlarımızı arıyorlar ve aradıklarında muhataplarına kendilerini ya cumhuriyet savcısı veya Emniyet müdürü olarak takdim ediyorlar. Böylece muhataplarının irkilmesini, endişe duymasını sağlıyorlar ve ardından anne adını, baba adını, doğum tarihini, ikametgâh adresini belirterek bütün kişisel verilerinin ellerinde olduğunu, esas itibarıyla bu verilerin bir terör örgütünün eline geçtiğini, eğer kendilerine talep ettikleri meblağı -bu ciddi miktardaki bir parasal değeri ifade ediyor- verecek olursa muhatapları o takdirde kendilerini terör örgütünün elinden kurtaracaklarını beyan ediyorlar. Bu biçimde mağduriyet yaşayan çok sayıda yurttaşımız var. Bunlar arasında kamuoyunun yakinen tanıdığı akademisyenler, gazeteciler var. Daha vahim olanı bir ceza hukuku profesörünün dahi bu biçimde dolandırılmış olması.

Şimdi, bunu tetikleyen çeşitli sebepler var. Bunlardan biri Türkiye'nin hızla hukuktan uzaklaşması. Hepinizin yakından bildiği gibi ceza yargılamalarında temel bir kural vardır. Nedir o kural? Bir şahsa yönelik suç isnadı olduğunda isnat sahibi iddiasını ispatla yükümlüdür. Ne var ki Türkiye'de uzun zamandan beri ispat yükümlülüğü tersine çevrilmiştir. Böylece bir biçimde hakkında ceza davası açılan masum bir yurttaşımız, kendisinin masum olduğunu kanıtlamaya mecbur kılınmaktadır yani bir imkânsızın ispatı istenmektedir; bu, bu tür dolandırıcılıkları tetikleyen sebeplerden biridir.

Diğeri ise kişisel verilerimiz maalesef herkesin elinde dolaşmaktadır. Anayasa'mız bunu güvence altına aldığı hâlde ne yazık ki anayasasızlaşmış bir toplumda yaşadığımız için kişisel verilerimizin de korunmadığı bir sistemde yaşıyoruz. Böylece telefon dolandırıcıları hedeflerine hızla ulaşabilmektedir.

Bunlardan sonuncusu. 10 Mayıs 2024'te Adana'da yaşanmıştır. Dilber Berkbasan isimli bir yurttaşımız aynen demin anlattığım biçimde aranmış ve kadıncağız on gün süreyle tehdit ve şantaja maruz kalmıştır; elindeki bütün birikimlerini verdiği gibi, aynı zamanda, oturmakta olduğu ve sahibesi olduğu evin satışı sağlanmıştır ve bu satış neticesinde elde ettiği parayı da bu dolandırıcılara teslim etmiştir. Bu çok vahim bir olay değerli milletvekilleri. Dolayısıyla bu problemi tetikleyen sebeplerin araştırılması aciliyet kesbetmektedir. Hâliyle, biz de Saadet ve Gelecek Grubu olarak, bu problemin sebeplerinin araştırılmasını, bir komisyonun kurulmasını, komisyonun elde ettiği bulguları Meclisimize, Genel Kurulumuza sunmasını talep ediyoruz; böylece bu sorunu çözecek gerekli cezai düzenlemeleri yapabileceğimize inanıyoruz. Ama ortada bir hakikat var; biz, Türkiye'nin en hayati sorunlarını burada en sağlam gerekçelerle de sunsak iktidar bloku bizim taleplerimizi reddediyor ve sonra da ısrarla ve inatla bize daha demokratik bir Türkiye için yeni anayasa yapma hayallerini satıyor. Sizler bu hayallere inanıyor musunuz? Neden acaba demokrasi hayalimize kavuşmak için yeni anayasa hayaline muhtacız? Bizim şu an yürürlükte olan Anayasa'mızın temel hak ve hürriyetleri düzenleyen bölümündeki hükümler uygulanacak olsa birçok problemimizi çözebiliriz. Dolayısıyla bize hayal satmayın, gerçeklerle karşı karşıyayız, akılcı metotlarla mücadele verelim, bu topraklardaki sorunları çözelim.

Hepinize teşekkür ediyorum. (Saadet Partisi, CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yazıcı Özbudun.

Öneri üzerinde ilk söz talebi İYİ Parti Grubu adına Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu'na aittir.

Sayın Hamşioğlu, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN HAMŞIOĞLU (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tevafuk mu demek lazım bilmiyorum, sabah biz Dijital Mecralar Komisyonunda -Genel Kurulun gündeminde ne olacağı belli değildi tabii- konuşurken Sayın Ulaştırma Bakanı bir bilgilendirme yapmak üzere Komisyona geldi. Kendisi de bu telefon dolandırıcılarının nasıl hedefi olduğunu anlattı bize Komisyonda. Şimdi, düşünün, bütün haberleşme alanının başındasınız, BTK'nin, siber savunma

faaliyetlerinin, iletişim altyapısının başındasınız ama işte, sizin bile bir korsan program üzerinden cep telefonunuz kopyalanabiliyor ve o telefondan sanki Sayın Bakanın telefonuymuş gibi kendi Bakanlığı aranıyor, kendi Bakanlığının bürokratlarına birtakım talimatlar verilebiliyor. Dolayısıyla bu hiçbirimizin artık görmezden gelemeyeceği, hepimizin bireysel hayatlarında mutlaka birer hikâyesinin de bulunduğu bir vaka. Keza ben gazetecilik yaparken -pandemi dönemine denk gelmişti- genetik aşı çalışan bir bilim insanı, çok değerli bir profesörümüz Sayın Fuat Oktay'ın ismi -o zaman Cumhurbaşkanı Yardımcısıydı- kullanılarak yine bu telefon dolandırıcılığı sistemi üzerinden dolandırılmak istenmişti. Olayın şahidiydim, benim yazılarım üzerinden çünkü sayın hocamıza ulaşmıştı. Orada da, bu iki olayda işte bir tanesinin aktörü bir bakan bir tanesinin aktörü Cumhurbaşkanı Yardımcısı olduğu için ivedilikle çözüldü, mağduriyet boyutuna ulaşmaması sağlandı, oluşan mağduriyet de giderildi. Ama sıradan insanların hayatlarında maalesef bu iş böyle olmuyor. Yine, ben kendi yaşadığım bir örnek vereyim: Çok yakın, birkaç ay önce çok yakınım olan biri, özel bir bankadan emekli, emekli olduğu bankanın müşteri hizmetlerinin telefon numarasının neredeyse bire bir aynısı üzerinden arandı, ciddi meblağda da dolandırıldı. Bir vatandaş olarak şimdi kendisi üzerine düşen her şeyi yapmış olmasına yani o an itibarıyla bütün başvurularını yapmış olmasına rağmen kaybettiği paranın maalesef telafisi mümkün olmadı, soruşturma devam ediyor. Şimdi önergede çok kilit bir ifade vardı -Serap Hocam da söyledi- masumiyetin ispatı meselesi. Böyle bir hukuk düzeni olmaz. Yani suç isnat edilen kişiler için bile masumiyet karinesi oluşturulan bir sistemde mağdur olanın mağduriyetini ispat için gittiği bütün kapılardan da “Bizim bu konuda yapabileceğimiz bir şey yok.” cevabı alarak dönmeye mahkûm edilemez insanlar, vatandaşlar. Hukuk devletlerinde meselenin başta hukuki bütün boyutlarının kimseyi hem suçlu hem güçlü pozisyonuna getirmeyecek şekilde düzenlenebilmesi veya daha anlaşılır olarak şöyle söyleyeyim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELCAN HAMŞIOĞLU (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Hamşioğlu, lütfen tamamlayın.

SELCAN HAMŞIOĞLU (Devamla) – Başta bakanlarımız üzerinden verdiğim örneklerdeki gibi, herhangi bir siyasi ünvanı, sıfatı bulunmayan, devletli ünvanı bulunmayan sıradan vatandaşların mağduriyetlerinin de sayın bakanlarımızın kadar seri çözülebilmesi için böyle bir komisyonun faydalı olacağına inanıyoruz, elzem olduğunu da düşünüyoruz, destekliyoruz.

Kürsüden ayrılmadan son olarak, Atatürk'ün dediği gibi “Azerbaycan'ın ele mi elemimizdir, hoşbahtlığı hoşbahtlığımızdır.” diyor, 3 renkli bayrağınla kutlu yaşa Azerbaycan diyor, hem cumhuriyet gününü kutluyorum hem de Azerbaycan Türklerini coşkuyla sevgiyle selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Hamşioğlu.

Diğer söz talebi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'e ait.

Sayın Düşünmez, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranlarından bizleri izleyen değerli seyirciler; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Cezaevinde direnen yoldaşlarıma da buradan selamlar göndermek istiyorum.

Hepinizin bildiği üzere, Saadet-Gelecek Grubunun telefon dolandırıcılığına ilişkin verdiği önerge üzerine söz almış bulunmaktayım.

Yurt içinde ve yurt dışında organize olan, bazen görünür şekli ve faaliyeti hukuki ve meşru ve bazen de tümüyle korkutma, baskı altına alma veya aldatma niyeti üzerine kurulu, hukuki ihtilaf ve yapılış şekline göre basit aldatma veya kandırma olarak değerlendirilemeyecek iştirak veya suç örgütü faaliyetleri kapsamında işlenen nitelikli dolandırıcılık suçları Türkiye’de gün geçtikçe artmaktadır. En fazla rastlanan yöntemlerden ilki, failin kendisini polis, savcı ya da jandarma şeklinde tanıtarak mağdura bir terör örgütü suç soruşturmasına adının karıştığını söylemesi ve bu soruşturmadan kurtulmak ya da soruşturma makamlarına yardımcı olmak gayesiyle menfaat temin etmesidir.

Diğer bir telefon dolandırıcılığı yöntemi ise kendisini banka çalışanı, sigorta temsilcisi olarak tanıtan dolandırıcıların birtakım fırsatlardan, kampanya ve hediyelerden söz ederek mağdurların kendi ya da banka kartı numaralarını ele geçirmek yoluyla ya da onlardan kampanyadan istifade edebilmeleri için ödemeler almak suretiyle menfaat temin etmeleridir. Özellikle e-ticaretin arttığı ve kişilerin pek çok alışverişlerini e-ticaret sitelerinden gerçekleştirmeleri sebebiyle sıklıkla maruz kaldıkları bir dolandırıcılık yöntemi de kargo iade masrafı gibi nispeten küçük rakamların ödenmesinin sağlanmasıdır. Bu suçlar insanları maddi ve manevi açıdan ciddi mağduriyetlere uğratmaktadır. İnsanların telefonla kandırılıp ellerinden para ve kıymetli eşyasının alındığı hatta bazı durumda yağma suçunun unsurlarını oluşturabilecek tehdit ve korkutma yöntemlerine de başvurulduğu bu suçlara karşı yeterli önlemler alınmamaktadır. Türkiye’nin muhtelif yerlerinde bir yapılanma içerisine girmiş ve organize hâle dönüşmüş telefon dolandırıcıları teknik imkânlardan fazlasıyla faydalanmakta, kendilerini farklı şekillerde ve sıfatlarda tanıtarak, tekniği de kullanarak dolandırıcılık faaliyetlerini yürütmektedir.

Hırsızlık, dolandırıcılık ve yağma gibi suçlar sosyal ve iktisadi sorunlarla yakından ilgilidir. Sosyoekonomik eşitsizlik dolandırıcılık vakalarının artışına ve bu etkenlere bağlı olarak söz konusu suçların nitelik ve niceliğinde, bu suçları işleyenlerin sayısında ve yine fail veya suça yardım eden olmamakla birlikte banka, internet hesapları veya telefon numaraları kullanılmak suretiyle esasen mağdur olup fail veya suça yardım eden gibi gösterilenlerde artış yaşanmaktadır.

Dolandırıcılar kurbanlarının korku duygusunu körüklemektedirler. Türkiye bu tür körükleme potansiyeli olan korkular açısından maalesef ki çok zengin. Bu ülkede insanlar çok şeyden korkutulduğu için kendisine “polis” “savcı” “hâkim” diyenlere inanılıyor. Özellikle “kolluk kuvveti” “hukuk” ünvanları gibi ünvanlar kullanılarak insanlar bu korku duygusu üzerinden dolandırılmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Düşünmez, lütfen tamamlayın.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Devamla) – Bu ülkede çoğu yurttaş kolay bir şekilde “terörist” sıfatıyla yaftalanabildiği için dolandırıcılar tarafından “terörist” sıfatı çok kolay kullanılabilir bir hâle gelmiştir, “terörist” sıfatıyla insanlar korkutulmaya ve sindirilmeye başlanmıştır. Korkunun olduğu her yerde bu duygunun sömürüsü de vardır. Ülkede toplumun sosyal endişe ve sorunlarından istifade eden dolandırıcıların sayısı da bu vesileyle artacaktır.

Son yıllarda yapılan anketlerde yargıya güven duymayanların oranının yüzde 60’ları geçtiği tespit edilmiştir. Adalet mekanizmasına duyulan güvensizliğin giderilmesi, insanların sistemden kaynaklanan hatalara maruz kalmayacakları, haklarını tam ve zamanında elde edecekleri, ülkenin bürokrasi ve hukuk sisteminin kendilerini mağdur etmeyeceği yönündeki inançlarının güçlendirilmesi bu dolandırıcılık yönteminin başarısını azaltacaktır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Düşünmez.

Diğer söz talebi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Elâzığ Milletvekili Gürsel Erol’a aittir.

Sayın Erol, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GÜRSEL EROL (Elâzığ) - Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Saadet Partisi Grubunun telefon dolandırıcılığıyla ilgili verdiği araştırma önergesine destek olduğumuzu ifade ediyorum.

Bu önerge üzerinde değil, ben Elâzığ ili adına bir mutluluğu, bir başarı hikâyesini paylaşmak için aslında söz aldım, o anlamda huzurunuzdayım. Cumartesi günü İstanbul'da Galatasaray stadında Orduspor ve Elâzığspor maçı vardı. Elâzığspor'unuz Elâzığ için bir millî değeri, bir marka değeri olan bir kulübümüz ve 2. Lig'e çıktı; bu, Elâzığ'da çok anlamlı. (CHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu anlamda, hem Meclis Genel Kurulunda Genel Kurulumuzu bilgilendirmek hem de Elâzığ'a buradan bir mesaj vermek için huzurunuzdayım.

Öncelikle, Elâzığspor'un 2. Lig'e çıkmasında katkısı olan ilimizin Valisine, Belediye Başkanına, milletvekillerine, sivil toplum örgütleri başkanlarına, kulüp başkanına, kulüp yöneticilerine, futbolculara ve taraftarlara teşekkür ederim. Aslında, ben futbola çok ilgili değilim ama bir futbol takımının başarısının bir şehirdeki algıyı nasıl değiştirdiğini, insanları nasıl moralize ettiğini, insanlara moral verdiğini ve gerçekten insanların o konuyla ilgili -herkesin siyasi düşüncesi ne olursa olsun- nasıl aynı noktada birleştiğini biz bu şampiyonlukta gördük. 2020 yılında ve 2023 yılında iki deprem yaşadık, insanlar inanılmaz bir moral bozukluğu yaşadılar, psikolojik sorunlar yaşadılar ama Elâzığspor'un başarısı Elâzığ'daki bütün sorunları giderdi. Sokakta, vatandaşta inanılmaz bir mutluluk var ve bu başarıdan kaynaklı kendi arasında inanılmaz bir eş güdüm var, bir dayanışma var.

Bu anlamda, Elâzığspor'a ben başarılar diliyorum, kutluyorum ve bu, yalnızca deprem bölgesindeki illerin sporla olan bağının başarıyla sonuçlanmasıyla ilgili bir süreç olarak görülmemeli, hemen yanımda Bingöl var, Tunceli var, Dersim Spor var. Aslında, Anadolu illerinde futbol kulüpleri o kentlerdeki hem sosyal dayanışmayı, barışı, kültürün, geleneğin yaşatılmasını, dayanışmayı sağlayan ve insanların orada bu tür aktivitelerle günün zorluklarından, sıkıntılarından, sorunlarından arındıkları bir süreç olarak görülmeli. Bakanlığın da özellikle Gençlik ve Spor Bakanlığının da hem Elâzığspor'a hem komşu ilimiz olan Bingöl ve Dersim Spor'a, Tunceli'nin Dersim Spor'una bu anlamda da katkılarının devam etmesini istiyorum ve bu bilgiyi Genel Kurulumuzla paylaşarak Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (CHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) – Biz de sizi alkışlıyoruz.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Elâzığspor'un şampiyonluğunu kutladıklarına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın Erol, teşekkür ediyorum.

Biz de Elâzığspor'un şampiyonluğunu kutluyoruz, tebrik ediyoruz.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Sağ olun efendim, teşekkür ederiz.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- Saadet Partisi Grubunun, Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun ve 19 milletvekili tarafından, telefon dolandırıcılığının ve bunların yol açtığı mağduriyetlerin önlenmesi amacıyla 28/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Kemal Çelik'e aittir.

Sayın Çelik, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisi Grubunun telefon dolandırıcılığının, bunların yol açtığı mağduriyetlerin önlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasıyla ilgili önergesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Ben de Elâzığspor’u ve Galatasaray’ı tebrik ediyorum. (AK PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, öncelikle belirtmeliyim ki dünyada ve ülkemizde kamu tarafından resmî olarak yürütülen kişisel veri işleme faaliyetleri ve kişisel verilerin korunmasına yönelik çalışmalar hukuka uygun olarak yapılmaktadır. Bu verilere ulaşmak sanıldığı gibi kolay olmayıp son derece zor ve güvenlidir.

Telefonla basit dolandırıcılık suçunun cezası bir yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası olarak düzenlenmiştir; bu, önemli bir düzenleme. Telefonla nitelikli dolandırıcılık suçu ise çoğunlukla failin kendisini polis, Emniyet müdürü, hâkim gibi kamu görevlisi olarak tanıtması, mağduru aldatmasıyla oluşmaktadır. Bu durumda da Türk Ceza Kanunu’nun hükümleri gereği dört yıldan on yıla kadar hapis cezası verilmektedir, bu da önemli bir caydırıcı etkidir.

Teknoloji kullanılarak yapılan dolandırıcılık yöntemlerine karşı vatandaşların bilinçlendirilmesi sebebiyle Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkanlığı bünyesinde özel bir şube müdürlüğü de faaliyetlerine devam etmektedir. Ayrıca, dolandırıcılık suçu 2016 yılında katalog suçlar kapsamına alınmıştır.

Değerli milletvekilleri, 2023 yılında 18.655 olay meydana gelmiş, 21 bin kişi yakalanmış; 2014 yılının dört aylık döneminde bu nitelikte 3.418 olay meydana gelmiş, bu olaylara karışan 5.300 kişi de yakalanmıştır. Ayrıca, 2023 yılında dolandırıcılık suçu işleyen örgütlerin çökertilmesi amacıyla -bu çok önemlidir- 121 planlı operasyonla 1.609 kişi yakalanmış, 2024 yılında ise 108 planlı operasyonla 1.056 kişi yakalanmıştır.

Değerli milletvekilleri, özellikle, sayın milletvekilimizin belirttiği “Dilber Berkbasan” isimli vatandaşımız kendisini polis, savcı olarak tanıtan şahıslar tarafından 10 Mayıs 2024 tarihinde dolandırılmış, Adana Emniyet Müdürlüğü tarafından yapılan çalışmalar sonucu olaya karıştığı tespit edilen “Hüseyin Akçay” isimli şahıs 25 Mayıs’ta yani on beş gün sonra Mersin ilinde yakalanmış ve tutuklanmıştır, tahkikat devam ediyor, bunu da belirtmekte fayda var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çelik, lütfen tamamlayın.

KEMAL ÇELİK (Devamla) – Değerli milletvekilleri, dolandırıcılık her toplumda olabilen bir suçtur. Telefon ve internet dolandırıcılığı, bilişim suçları güvenlik güçlerimizin ve adli makamların diğer suçlar gibi güçlü ve etkin şekilde mücadele ettiği konuların başındadır. Bu suçların sıfırlanması konusunda ciddi mücadelemiz devam etmekte, bugün dünya ölçeğinde en düşük düzeydedir.

Devlete ve hukuk devletine olan güvenimizi mutlaka muhafaza etmemiz lazım ve bu kararlı mücadeleye destek olmamız lazım ve bu kararlı mücadeleyi sekteye uğratacak, olumsuzluğa yöneltecek tavırlardan da kaçınmamız lazım çünkü toplumsal bir olaydır ve Emniyetimiz, teşkilatlarımız da bu konuda ciddi şekilde çalışmaktadır. Bu nedenle, devam eden bu çalışmaların sekteye uğramaması açısından ve kurumlarımızın üzerinde ciddiyetle çalıştığı bir konu olduğu için bu öneriye ret oyu vereceğimizi ifade ederek yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çelik.

Sayın Şahin, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

34.- *İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, telefon dolandırıcılığıyla ilgili araştırma önergesini niçin verdiklerine ilişkin açıklaması*

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Telefon dolandırıcılığı konusunu çok önemseydiğimiz için bu grup önerisini verdik. Hemen, daha az önce eski bir müvekkilimiz, avukatlık yaptığım dönemden bir müvekkilimiz can havliyle aradı, “Adliye kaçta kapanıyor İsa Bey?” filan... Yani, işte, aramışlar, “Ceza dosyanızın son günü.” diye -buraya mesajı da attı- bir mesaj atmışlar. Yani, insanlar panik hâlinde maalesef, böyle bir şeye sevk ediliyor; bu önemli bir sorun.

Şimdi, burada, az sonra siz, biz, toplumdaki herhangi biri 850’li bir numaradan aranacak ve bu şeyle muhatap olunacak; “Emniyetten, adliyeden, bankadan arıyorum.” denilecek, “Terör örgütüne adınız karışmış.” denilecek, “Ceza dosyanız varmış, son günü.” denilecek vesaire, vesaire yani yöntemler çok. Dolayısıyla biz burada... Değerli vekil şöyle bir şey söyledi: “121 planlı operasyon 2023’te, 108 planlı operasyon 2024’te yapıldı.” Mesele, burada suçluyu yakalamak değildir; mesele, suça giden yolları kapatmaktır; onun için böyle bir araştırma önergesi vermek istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Toparlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Şahin, lütfen tamamlayın.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Vatandaş burada korkutuluyor, korkuya, paniğe sevk ediliyor, kamu düzeni bozuluyor. Biz burada, gerçekçi tedbirler alınması için bu araştırma komisyonunun kurulmasını istiyoruz. Bu telefon dolandırıcılığından artık illallah etmiş milletimizin yüreğine bir su serpmemiz gerekiyor, bu anlamda kamu düzenini tesis etmemiz gerekiyor.

Bu gerekçelerle bütün Meclisten önergemize destek bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

VII.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1.- *Saadet Partisi Grubunun, Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun ve 19 milletvekili tarafından, telefon dolandırıcılığının ve bunların yol açtığı mağduriyetlerin önlenmesi amacıyla 28/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Mayıs 2024 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN – Şimdi Saadet Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilen önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- *İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, tarım sektörünün sorunlarının doğru tespit edilmesi, gıda enflasyonu ile etkili mücadele yöntemlerinin belirlenmesi, üreticilerin üretimden uzaklaşmasının önüne geçecek ve üretim miktarlarını artırmalarını sağlayacak politikaların belirlenmesi amacıyla 28/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Mayıs 2024 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi*

28/5/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28 Mayıs 2024 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İçtüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Turhan Çömez

Balıkesir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Balıkesir Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Turhan Çömez tarafından, tarım sektörümüzün sorunlarının doğru tespit edilmesi, gıda enflasyonu etkili mücadele yöntemlerinin belirlenmesi, üreticilerimizin üretimden uzaklaşmasının önüne geçecek ve üretim miktarlarını artırmalarını sağlayacak politikaların belirlenmesi amacıyla 28 Mayıs 2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 28 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - İYİ Parti grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Antalya Milletvekili Aykut Kaya'ya söz veriyorum.

Sayın Kaya, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz hafta sizlerle yaş meyve ve sebze üreticilerinin yaşadığı sıkıntıları paylaşmıştım. Bu hafta Grup Başkan Vekilimiz Sayın Turhan Çömez'in tarımdaki sorunları tespit edip bu sorunları çözmeye yönelik politikaların belirlenmesi amacıyla sunduğu grup önerimiz üzerine konuşma yapacağım.

İlkokuldan liseye kadar öğrencilerimize ülkemizin coğrafi zenginlikleri, tarımda kendine yetebilen ülkelerden biri olduğu anlatılır. Oysa bugün itibarıyla çoğu avantajımızı kaybettiğimizi görüyoruz. Küresel tarım ithalatından aldığımız payın 2006'da yüzde 0,46 iken 2022'de yüzde 1,1 olduğunu görüyoruz. Peki neden? Çiftçinin tarlaya küsmesi, tarımda verimlilik artışının sağlanamaması, her fırsatta çiftçinin tarımsal ürün ithalatı silahıyla yıpratılması... Daha o kadar çok sebep var ki bu sebepleri yan yana koyduğunuzda böyle bir duruma ancak ülkesinin geleceğini düşünmeyen birileri sebep olur sonucuna varıyorsunuz. Kimsenin vatan sevgisini eleştirecek değilim ama tüm veriler, gelecek nesilleri umursamayan, bugünün yarını yokmuş gibi yapılan uygulamaların sebep olduğu olumsuzluklara işaret ediyor. Mesela, tarım alanında küresel ağırlığımız azalıyor. Evet, sanayileşen, hizmetleşen bir ülkeyiz diyebilirsiniz ancak sanayileşme ya da hizmetleşme sizin tarımdan çekilmeniz anlamına gelmiyor. 2005'te küresel tarım, ormancılık ve balıkçılık katma değerinden aldığımız pay yüzde 3 iken 2022'de yüzde 1,35 olmuş. Yine, 2005'te 412.230 kilometrekare olan tarım alanımız 2021'de 380.890 kilometrekareye gerilemiş yani yüzde 7,6 azalmış. Aynı dönemde, küresel tarım alanı ise yüzde 0,5 azalmış. Bu verilere göre tarım üretimindeki payımızı korumak için -tarım alanı azalırken- tarımsal verimliliği artırmamız lazım ancak her alanda olduğu gibi tarımda da bir verimlilik problemimiz var. Bu verimlilik artışını sağlamaya yönelik de bir aksiyon görmüyoruz ne yazık ki. Mesela, çiftçinin üretim maliyetleri son yıllarda uzaya doğru bir yolculuk yaptı, çoğu sektörde benzer bir durum var ama unutmayın ki tarım bu ülkenin gıda güvenliğidir, her hanenin karnının doymasının garantisidir. Nasıl artmış maliyetler? Ocak 2015'ten Eylül 2021'e Tarım Girdi Fiyat Endeksi her ay ortalama yüzde 1,1 artarken aynı oran Eylül 2021-Mart 2023 arasında yüzde 4,72 olmuş. Maliyetlerin bu kadar hızlı arttığı bir dönemde Hükümet çiftçiyi destekledi mi peki? Ne yazık ki hayır. Tarımsal amaçlı transferlerin merkezî yönetim bütçe giderleri içindeki payı 2006'da yüzde 2,7 olurken 2023'te yüzde 0,96'ya geriledi. İlk dört aydaki gerçekleşmeye baktığımızda da 2024'ün 2023'ten daha kötü olacağını görüyoruz. Sen kendi çiftçini doğru transfer mekanizmalarıyla desteklemezsen çiftçi verimliliğini nasıl arttıracak? Çiftçi sürdürülebilir bir kâr elde edip üretimini nasıl sürdürecektir? Gıda fiyatlarında istikrar için para ve maliye politikasından önce tarım reformunu konuşmamız gerektiğini hepimiz biliyorsunuz. Tarım reformu her fırsatta belirli ürün gruplarında ithalat kapılarını açıp kendi üreticilerini üretimden soğutmak değildir, tarım reformu kendi çiftçilerinin verimliliğini artırıp

tarımsal üretimi arttırmak yerine gidip başka ülkelerde kiralık tarla aramak hiç değildir, hele hele tarım reformunun çiftçinin üretim maliyetinin altında ürün alım fiyatı açıklamakla uzaktan yakından alakası yoktur. Tarım reformunun amacı ne olmalıdır? Kırdı zenginleşmeyi sağlayıp kenttekilerin yaşam maliyetini düşürecek bir politika tasarımıdır. Eğer bir ülkede tarladan 5 liraya sattığı malla çiftçi zarar ediyor ama aynı mal şehirde vatandaşın karşısına 30 lirayla çıkıyorsa bu süreçte bir hata vardır. Bu tuhaf döngüyü kırmak da Tarım Bakanlığının, Ticaret Bakanlığının görevidir.

Kıymetli milletvekilleri, özellikle tarım ve gıda ürünlerindeki oldukça yüksek enflasyon artık ciddi bir yoksunluk da yaratmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

AYKUT KAYA (Devamla) – Et ve süt grubu ürünleri âdeta lüks tüketim malları statüsüne geçmiş, bu da protein bazlı beslenmeyi özellikle düşük gelirli hanelerimiz için zorlaştırmıştır. Sağlıklı, dengeli beslenmenin artan maliyeti bu nedenle ülkemiz için aynı zamanda sağlık sorunlarına da gebedir. Azalan çiftçi sayısı ve tarım alanı miktarı, tarımsal verimliliğin artmaması, tarım girdi maliyetlerinin yüksekliği, yetersiz desteklemeler ve düşük ürün alım fiyatları, tarım alanında inovasyonun yetersizliği ve verimlilik artırıcı teknolojilere adaptasyonun gecikmesi; bunlar gibi daha birçok sorununuz var tarım sektöründe. Bu sorunları çözemezsek tarım sektörünün kötü gidişatı ulusal bir güvenlik zafiyeti ve sağlık sorunu olarak karşımıza çıkacak.

Tüm bu nedenlerle, tarım sektörüne yönelik grup önerimizi partilerüstü bir konu olarak ele almanızı rica ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

Öneri üzerinde söz talebi Saadet Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan’a aittir.

Sayın Çalışkan, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün çiftçilerin sorunlarını araştırmak üzere bir komisyon kurulması teklif ediliyor. İktidar partisi keşke bir defa ciddi olsa da böyle bir meseleye “peki” dese ama peşinen belli ki bunu bile reddedecekler. Seçim dönemlerinde köylerde çiftçiye dolaşp destek isteyenler çiftçilerin herhangi bir talebini de hiç bir şekilde görmeyecekler.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde reel sektör ciddi anlamda düşüşte, çöküşte; bunu hemen hemen her alanda görebiliriz. Bugün reel sektör, çiftçi çöküşteyken faiz lobisi ise her dönem revaçta. Bugün iktidarın küresel emperyalizmin âdeta yerli distribütörü gibi davrandığını pek çok noktada görüyoruz; bunu bir de tarımda görmekteyiz. Bugün çiftçiye verilen destek olarak, her zaman yeni kredilerin açıldığı, faizlerin verildiği söyleniyor. Oysa çiftçiye faiz vermek, kredi vermek, o insanın borç batağına saplanmasından, daha hızlı bir şekilde iflasına zemin hazırlamaktan başka bir şey değildir. Çiftçiye verilecek destek hibe olmalıdır veya başka türlü bir şekilde ürünlerinin pazarlanmasına yardımcı olarak kolaylaştırıcı işler yapılmalı ama sadece faizci kitleye hizmete odaklanmış bir yönetim çiftçiye destek deyince sadece faiz vermeyi sayıyor.

Değerli milletvekilleri, pek çok husus sayılabilir ama taban fiyatları geç açıklanıyor; üretici, tüccara teslim ediliyor, üretimle ilgili herhangi bir planlama yapılmıyor. TMO ne kadar ürün alacak, ne zaman alacak, ürünü kaçta alacak, hiçbirisi belli değil. Maalesef ki pek çok alanda olduğu gibi tarımsal sorunların da tek çözümü yasakçı zihniyette geçiyor. Herhangi bir ürüne “Yasakla, kota koy, kısıtlama

getir.” diyerek çözüm bulunuyor. Bakın, çok yakın tarihte patates, soğan depolarının basıldığını gördük, ardından gidip İran’dan patates ithal etmek zorunda kaldık. Bugün hububata aynı yasaklar var. Ben sadece iktidar mensuplarına şunu sormak isterim: Değerli milletvekilleri, ülkemizde kırmızı etin fiyatı 550-600 lira. Kurban geliyor, dinî vecibe olarak insanımız kurban kesecek, canlı kurban için hayvan ithal ediliyor. Peki, şu soruyu sormamız gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çalışkan, lütfen tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) – Bu ülkede sığır etinin kilosu 600 lira olduğu hâlde çiftçilerimiz acaba neden cesaret edip de üretim yapmıyor? Çünkü size güvenmiyor, çünkü geleceğe güvenmiyor. Eğer bir ürünün içeride fiyatı yükselmişse hemen ihracat yasak, eğer içeride daralmışsa hemen ithalatın kapısını aç. Bugün yerli çiftçiyi desteklemediğimiz için angus ithal ediyoruz, canlı hayvan ithal ediyoruz. Efendim, Sırbistan’ın, Haiti’nin, dünyada haritada yerini bilmediğimiz ülkenin çiftçisini destekliyoruz, “Üretim yap, ben satın alırım.” diyoruz, istihdam sorununu çözüyoruz. Ve tabii, ihracat yapanlar da başka perişan. İhracat yapan adama diyorsunuz ki: “Dövizini getir, bankada tut, bankadan bozdur.” Bankacının eline ihracatçıyı da teslim ediyoruz. Maalesef bütün her tarafıyla sorunlu bir yapı.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Çalışkan, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde diğer söz talebi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili İbrahim Akın’a ait.

Sayın Akın, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM AKIN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ekranları başında bizleri izleyenlere de buradan sevgilerimi, selamlarımı iletiyorum.

İYİ Parti Grubunun vermiş olduğu önerge, Türkiye’deki tarımın nasıl olması gerektiği bakımından önemli. Başından söyleyeyim ki böyle bir önergenin bizim Meclisimiz tarafından araştırılmasının daha sağlıklı bir tarımsal faaliyetin yürütülmesi bakımından değerli olduğunu düşünüyoruz. O bakımdan DEM PARTİ olarak destekliyoruz bu önergeyi.

Şimdi, şöyle bakalım: Evet, tarım bizim yaşamımızın önemli faktörlerinden biridir, diğer sektörler ne olursa olsun tarım alanındaki sağlıklı bir üretim ve sağlıklı bir gıdaya erişme hakkı herkesin doğal hakkıdır. Ancak, ülkemizde maalesef, son yıllarda bu alanda çok ciddi gerileme vardır. Bu gerileme öyle bir noktaya gelmiştir ki son otuz yılda tarım arazilerinin neredeyse 4 milyon hektar civarı sanayiye, inşaat, maden aramalarına peşkeş çekilmiştir ve bu dönemde İstanbul’un yaklaşık 7,5 katı kadar bir alan da işgal edilmiştir. Bu da ülkemizde nüfus artışı böyle giderse -TÜİK verilerine göre- nüfusun 2040 yılında yaklaşık 100 milyon olacağını göstermektedir. Bu, bugünkü koşullarda bile insanlarımızın sağlıklı gıdaya erişememesine sebep olan bir sonuç ürettiğine göre önümüzdeki dönemde bu ihtiyaç çok daha artarak devam edecektir. Ancak, ülkemiz bu koşullara layık değildir. Giderek gerileyen tarım alanlarında yaşanmış olan durumun acilen önlenmesi lazımdır. Bu bir sistem meselesidir. Türkiye’de özellikle son yıllarda güvenlikçi politikalar vasıtasıyla bölgede büyük ölçüde insanlarımız köylerinden edilmektedir, tarımda çalışma sürdürülememektedir, hayvancılık öldürülmüştür. Dolayısıyla ithal hayvancılıkla ülkedeki gıda meselesi çözülmeye çalışılmaktadır.

Buradan şuraya varmak isteriz: Evet, tarım çökertilmeye çalışılıyor ancak mevcut iktidar ve iktidar sözcüleri, maalesef, yıllardır mevcut eşitsizliğe, adaletsizliğe itiraz eden bizlerin yerine bizim kavramlarımızı, adaletsizliğin nasıl geliştiğini, eşitsizliğin nasıl geliştiğini, kapitalizmin nasıl bir sonuç ürettiğini anlatmaya çalışıyor insanlara. Gerçekten şaşırıyoruz; şu andaki, mevcut üretimin yarattığı eşitsizliğin, adaletsizliğin, köylerdeki insanların aç kalmasının sebebi bu iktidarken, maalesef, iktidarda olanlar bundan şikâyet ediyor. Buradan seslenmek istiyoruz: Bu iktidar ve bu sistem böyle devam ettiği sürece bu ülkedeki tarım da bu ülkedeki çalışan insanlarımız da aç kalmaya mahkûmdur. Ama sizin desteklediğiniz, kendi iktidarınız vasıtasıyla desteklediğiniz sermaye grupları sanayi tipi tarım üreterek insanlarımızın ekolojik yaşamını bozmaktadır ve aynı zamanda bozulmasına da sebep olmaktadır.

Geçen gün Tarım ve Orman Bakanlığından gelen bir heyetle Çevre Komisyonu toplantımızda konuştuk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akın, lütfen tamamlayın.

İBRAHİM AKIN (Devamla) – Bu toplantı sırasında müdürün verdiği bilgiler enteresandır, enteresanlığı da şuradadır: Sanki “Her şey çok iyi gidiyor.” diye söylenmektedir. Biz orada da söyledik: Şu andaki bu tarım politikası, yaşadığımız iklimin bozulmasına, sağlıklı gıdaya erişilmesinin engellenmesine sebep olmaktadır; bundan vazgeçilmelidir, bütün küçük tarım üreticilerinin desteklenmesi sağlanmalıdır. Sanayi tipi üretim yerine küçük tarımın desteklenmesi ekolojik dengeyi, sağlıklı yaşamı ve aynı zamanda doğal üretimi sağlayacaktır. Özellikle seracılık vasıtasıyla yaşanan, kabul edilemez durumdadır. Son zamanlarda çay üreticilerinin, özellikle narenciye üreticilerinin ve Ege’deki üzüm ve incir üreticilerinin yaşadığı dram ortadadır. Buna rağmen, sanki her şey normalmiş gibi anlatılması kabul edilebilir bir şey değildir. Acilen tarımda daha sağlıklı bir üretimin yapılmasını, daha sağlıklı bir gıdaya erişilmesini sağlayacak, herkesin buna ulaşmasını sağlayacak çözüm üretilmelidir.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Akın, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal’a ait.

Sayın Sarıbal, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ORHAN SARIBAL (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, on bir yıl önce dün gece başlayan Gezi direnişini selamlıyorum. Gezi direnişi onurumuzdur, mücadele ve direniş devam edecektir. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, İYİ Parti’nin önerisi tarımın sorunlarını araştırmak. Tarımın sorunlarını araştırmaya gerek yok çünkü çok belli: Tarımın ve bu ülkenin sorununun tek adı iktidar sorunudur. Eğer iktidar sorununu çözersek bu ülkedeki bütün sorunları da çözeriz. Neden? 2002’den bugüne kadar... Aslında öze bakmak lazım. 1980 faşizmiyle beraber, diktatörlüğüyle beraber onun devamında gelen bütün iktidarlara emperyalizmin bizi köleleştirme ve müşteri yapma modelinin bir parçası olmuşlardır. Son yirmi iki yıldır AKP iktidarı âdeta emperyalizmin ve kapitalizmin bu ülkeyi nasıl talan edeceğini, nasıl sömüreceğini, nasıl hepimizi müşteri yapacağını, nasıl çiftçiyi göçe zorlayacağını, nasıl mülksüzleştireceğini çok iyi bilmektedir ve bunu bilerek, isteyerek, tercih kullanarak yapmaktadırlar. 30 milyon dönüm yer üretimden çıkmışken Sudan’dan 10 milyon dönüm kiralama işi neye yarar, ne anlama gelir? Aynı şekilde, 2006 yılında kendi çıkardığı yasaya uymayarak bugün çiftçinin 800 milyar alacağını olduğu bir dönemde iktidarın ısrarla hâlâ başka ülkelerden tarife kontenjan sistemi

üzerinden gümrüksüz ürün getirme anlayışı nedir? Aynı şekilde, Ukrayna-Rusya savaşında tahıl koridoru kurarak bunu Türkiye'nin gıda sorununu çözmenin bir aracı olarak görüp burada ilk çıkan gemiyi törenle karşılama anlayışı neye karşılık gelmektedir? Asgari ücreti 22 kat artırırken ya da tarıma olan desteği 22 kat artırırken, gayrisafi milli hasıla 25 kat artarken çiftçinin borcunun 222 kat artması neye karşılık gelmektedir? Aynı şekilde, kepeği artırmak için buğday ekmek gerektiğini bilmemek ya da küspeyi artırmak gerekirken bunun için ayçiçeği ve pamuk üretimini artırmayı bilmemek neye karşılık gelmektedir? Gerçekten bilmiyorlar mı arkadaşlar, gerçekten bilmediklerini mi sanıyorsunuz, gerçekten bilmiyor musunuz? Hepsini tıkr tıkr biliyorsunuz çünkü kapitalizmin ve emperyalizmin dayattığı yerli iş birlikçilik modeli tam da bu çünkü o yapı kendi varlığını sürdürmek, az gelişmiş ülkeleri sömürge hâline getirebilmek için yerli bir yapıya ihtiyaç duyar ve gelirken de devlet modelini de değiştirir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sarıbal, lütfen tamamlayın.

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kendine de yeni bir devlet modeli getirir. Önce getirdi 80'den sonra liberal düzeni, şimdi sizi getirdi, 2018'den sonra da saray iktidarını getirdi. Bir bakın geriye doğru, saray iktidarının başladığı günden itibaren bakın. Bir, göç politikası; iki, mülksüzleştirme politikası; üç, üretme tüket politikası; dört, gümrükleri sıfırla dünyaya açıl politikası; beş, mucize bir çiftçi yarat, o çiftçi Amerikan sermayesiyle, küresel sermayeyle rekabet etsin ve mucize yaratsın. Bu mümkün mü? Değil. Bunun karşılığı ne demektir? Biz Türkiye tarımını çökertiyoruz demektir, biz Türkiye tarımını çökertiyoruz demektir, biz Türkiye tarımında küçük çiftçiyi silip şirketlere peşkeş çekiyoruz demektir; yetmez, liberalizmden yararlanarak bu ülkenin kaynaklarını kendimize ve çevremize peşkeş çekeceğiz demektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Kısaca şudur: İktidar gider, bu düzen değişir. Başka çaresi yoktur.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Sarıbal, teşekkür ediyorum.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Burdur Milletvekili Adem Korkmaz'a söz veriyorum.

Sayın Korkmaz, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ADEM KORKMAZ (Burdur) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce hafta sonu ilimizde yaşanan... Bir hastanemizdeki diyaliz merkezindeki teknik bir problem sebebiyle olumsuz bir durum ortaya çıktı. Şu an bütün süreçler devam ediyor. Sağlık Bakanlığımızın müfettişleri ve savcılığımız konuya vâkıf. Her türlü teknik, hukuki çalışmalar titizlikle devam ediyor. İnşallah çok büyük bir hasar, hastalarımızda çok büyük bir kayıp oluşmadan bu süreci yönetmiş oluruz. İnşallah benzer süreçler başka hastalarımızda, hastanelerimizde meydana gelmez. Çok dikkatli olması gerekiyor yöneticilerimizin, teknisyenlerimizin bu süreçte. Elbette hukuki süreç sonucunda, ortaya çıkan bir durum var ise de gerekli soruşturmalar yapılacaktır. Bakanlığımız bu konuda oldukça şeffaf bir şekilde gerekli incelemeleri gerçekleştirecek.

Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; İYİ Partimizin tarımın sorunları üzerinde vermiş olduğu önerge çerçevesinde ben de grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Elbette tarım artık özellikle pandemiden sonra dünyada çok kritik, çok stratejik, çok önemli bir mesele hâline geldi. Pandemide, hatırlarsınız, özellikle sanayide, üretim zincirlerinde ortaya çıkan sıkıntılar yer yer tarımsal sanayide, tarımı da etkileyen bir süreçte hepimizin kapısını çalmış idi; belli spekülasyon ataklar ortaya çıkmış ve bu anlamda da gerekli önlemleri devletimiz almak durumunda kalmıştı.

Hükümetlerimiz de tarım konusunda 2002 yılından beri oldukça önemli çalışmalar gerçekleştirmiş ve bu anlamda da çok önemli büyümeler sağlanmıştır. Şöyle ifade edeyim: 2002 yılında cari fiyatlarla gayrisafi yurt içi hasılamız tarımda 25,1 milyar dolar iken bugün yüzde 176 artışla 69,2 milyar dolara yükselmiştir. Her kalemden bunları sayabilirim ancak şunu ifade edeyim: İşte, geçtiğimiz günlerde besi materyali ithalatı konusunda bir gündem söz konusu oldu. Elbette ithalat konusunda çok dikkat etmek gerekiyor çünkü ithalatın bir taraftan yerli iç tüketimi esas alan -özellikle hayvansal et fiyatlarını regüle etmek bakımından önem taşıırken- diğer taraftan da yerli üreticilerimizin de üretim kabiliyetlerine zarar vermeyecek bir çerçevede olması lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Korkmaz, lütfen tamamlayın.

ADEM KORKMAZ (Devamla) – Tabii, ithalat her noktada esasında çok arzu edilen bir konu değildir. Bu bağlamda, Tarım Bakanlığımız kamuoyuyla paylaştığı ve önümüzdeki günlerde paylaşmaya devam edeceği planlı tarım uygulama modeline geçmektedir. Bu anlamda gerekli yasal düzenlemeler yapılmış, gerekli yönetmelikler çıkarılmış ve önümüzdeki dönemde de tarımsal havza bazlı üç yıllık planlamalar çerçevesinde üretimler yapılarak sözleşmeli üretim ve destek sistemlerinin de buna bağlandığı yeni bir üretim modeline geçilecek. Yani ister bitkisel üretimde, ister hayvansal üretimde üretici ya da yetiştirici üç yıllık süreci görebilir hâle gelecek. Bu süreç gerçekleştiğinde, işte, patatestir, soğandır, ettir, süttür, fark etmez, stratejik bütün ürünlerde öngörülebilir üretim modelleri gerçekleştiğinde artık ithalata da bu anlamda ihtiyaç kalmamış olacaktır.

Hepinize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Korkmaz.

Değerli milletvekilleri, İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.21

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.39

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Mahmut Atilla KAYA (İzmir), Elvan IŞIK GEZMİŞ (Giresun)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 87’nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Şimdi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, hasta mahpusların sağlık hakkına erişimi için atılacak adımların belirlenmesi amacıyla 28/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Mayıs 2024 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

28/5/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/5/2024 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

28 Mayıs 2024 tarihinde Kars Milletvekili, Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili, Grup Başkan Vekili Sezai Temelli tarafından (5678 grup numaralı) hasta mahpusların sağlık hakkına erişimi için atılacak adımların belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak 28/5/2024 Salı günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan’a söz veriyorum.

Sayın Olan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN OLAN (Bitlis) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen değerli halklarımız; Kobani kumpas davasında tutuklu bulunan geçmiş dönem Eş Genel Başkanlarımız ve hasta tutsaklar başta olmak üzere bütün siyasi tutsaklara selamlarımı iletiyorum.

Cezaevleri, tecrit, işkence, kötü muamele ve hak ihlallerinin merkezi hâline dönüşmüştür. İnsanlık onuruna ve haysiyetine aykırı uygulamalarla kamuoyunda gündemdeki yerini her daim koruyan bu işkencehaneler, mevcut yasalar ve evrensel hukuk normlarının tamamını yok saymaktadır. Mevcut hak ihlallerinin başında en yakıcı sorun, hasta mahpusların sağlığa erişimi konusunda karşılarına çıkarılan engellerdir. Hasta tutsaklar hastaneye ya sevk edilmiyor ya da sevk esnasında hücre tipi ring araçları kullanılarak her türlü insanlık dışı uygulamalara tabi tutuluyorlar.

İnfaz Kanunu'na göre hastalık nedeniyle infazın geri bırakılmasının yolu, Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapordur. Adli Tıp Kurumu, siyasi tutsaklar hakkındaki kararları siyasi saikle vermektedir. ATK'ler hastanelerin raporunu onaylamadıkça hasta mahpus cezaevinde kalmaya devam ediyor. Adalet Bakanlığının belirlediği hastanelerden alınan raporlar ATK'ler tarafından büyük oranda ciddiye alınmayarak reddediliyor. Buna rağmen, hasta tutsaklar hücre tipi ringlerde binlerce kilometre yol götürülerek işkenceye maruz bırakılıyorlar. ATK'ler âdeta can alan birer Azrail'e dönüşmüşlerdir.

Şimdi, birkaç hasta tutsağın durumuna bir bakalım. Abdulalim Kaya, Batman M Tipi Cezaevinde, 86 yaşında, yüzde 91 engelli, şu anda yürüyemiyor; banyo, tuvalet gibi kişisel ihtiyaçlarını tek başına karşılayamıyor; ailesini ve koğuş arkadaşlarını tanımıyor ve hiç konuşmuyor. Hastane raporuna göre cezaevinde kalması uygun değil ama Adli Tıp Kurumuna göre cezaevinde kalmasında hiçbir mahzur yok.

Makbule Özer, 82 yaşında, yüzde 61 engelli ve birçok hastalığı var. Adli Tıp Kurumu 2022 yılında "Cezaevinde kalmaz." dedi, tahliye etti ancak Van Başsavcısı tekrar rapor talebinde bulundu ve 2024 yılında Adli Tıp Kurumunun kararıyla yeniden cezaevine gönderildi. Kısacası, başsavcı talimat verdi, Makbule ana cezaevine gönderildi.

Hatice Yıldız, 75 yaşında, ceza almasının bir tek nedeni var; kendi kızına ve koğuş arkadaşına para göndermek. Birçok sağlık sorunu olmasına rağmen sedyeyile evden çıkarılarak cezaevine gönderildi.

En önemlisi Abdulkadir Kудay, Metris R Tipi Cezaevinde; ALS hastalığı tüm vücuduna yayılmış, mama dahi yiyemiyor ve 41 kiloya kadar düşmüş durumda.

Yüzde 98 engelli olan ve tekerlekli sandalyede hayatını sürdüren Serdar Yıldırım ve iki eli bilekten kesilmiş, KOAH ve tüberküloz hastası olan Ergin Aktaş'la birlikte kalıyorlar. Soruyorum: Kendi hayatlarını dahi tek başlarına idame ettiremeyen üç kişinin birlikte kalması ne kadar ahlakidir ve vicdanidir? Abdulkadir Kудay'ın her geçen gün hayatı riski artmasına rağmen "ağırlaştırılmış müebbet" diye cezaevinden çıkarılmıyor.

İnfaz Kanunu'nun 25/1 maddesinde infaza ara verilmeyeceği düzenlemesi mahpusları ölüme terk etmektedir. Dokuzuncu yargı paketinin konuşulduğu bugünlerde, ayırmacı olan bu kanun maddesi iptal edilmelidir. Bu durumda olan birçok hasta var, hepsi hasta ve yaşlı durumdadır. Kanun diyor ki: "Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayaacağı değerlendirilen mahkûmun hastalık nedeniyle infazı ertelenir." Bahsettiğim ve daha da bahsedemediğim birçok isim, sağlık sorunu yaşarsa yaşasın, kaç yaşında ve nasıl bir engel durumu olursa olsun toplumun güvenliği gerekçesiyle tahliye edilmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Olan, lütfen tamamlayın.

HÜSEYİN OLAN (Devamla) – Bu durum, insanlıkla, hukukla, akılla veya vicdanla açıklanamaz. Toplumun güvenliğini tehdit edenler, elinde bastonu olanlar ya da kızına para yatırmış insanlar değil, mafya babaları ve çete liderlerini salan iktidar blokadur. Özellikle siyasi tutsaklara yönelik olarak çıplak arama, ağız içi araması, hakaret, şiddet, işkence ve insanlık dışı uygulamalar devam etmektedir. Hele bir de idare ve gözlem kurulu, kararları hukukun evrensel normları yerine mevcut siyasi iktidarın temel politikaları çerçevesinde, gayrihukuki bir kurul hâline gelmiştir. Cezaevlerini bu duruma getiren ve çözüm üretmeyen Bakanın buraya gelmesi ve Meclis tarafından, cezaevi koşullarında kalması artık mümkün olmayan tutsakların tahliyeleriyle ilgili bir adım atılması gerekmektedir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Olan, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ilk söz, Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'ya ait.

Sayın Kaya, buyurun.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle İsrail'in Refâh'ta yaptığı son terör saldırılarını, çocuk, kadın ve hastalar başta olmak üzere oralarda çadırlara sığınmış ve hayat mücadelesi veren insanlara karşı yapılan insanlık dışı katliamı kınadığımızı; bu terör saldırılarına, İsrail'in bu alçakça ve zalimce eylemlerine sessiz kalan insanların ve sessiz kalan devlet yöneticilerinin tarih tarafından asla affedilmeyeceğini buradan, tekrar bir kez daha zikrediyorum. Dünya devletlerinin, ister İslam coğrafyasındaki devletler olsun ister diğer devletler olsun topu birbirine atarak, birbirlerini itham ederek bu süreçten çıkamayacaklarını, dolayısıyla her koyun nasıl kendi bacağından asılıyorsa her devletin de İsrail'le ilgili ne yaptığından hesaba çekileceğini bir kez daha burada vurgulamak istiyorum.

Adalet, insan olarak hepimizin hakkıdır ve bunun dile getirilmesine, adaletin tesis edilmesine katkı sağlayacak her girişimin yanında olmaktan da onur duyacağımızı ifade etmek istiyorum. Ne yazık ki adaletle ilgili sorunlar yüksek binalar inşa etmekle, lüks cezaevleri inşa etmekle çözülüyor. Ancak izlenen politikaların genel seyrine baktığımız zaman, mahkemelerin teşekkül etmesinden tutun da suçluların ve suçların tespitinden cezaların infazına kadar ve yargıdaki atama ve yükselmelere varıncaya kadar yargının birçok temel probleminin olduğunu farkındayız. Bu konuda elbette başka hususları da dile getirmek mümkündür ancak özellikle dile getirilmesini gerekli gördüğümüz nokta, bir insanın mahkûm olmasının, tutuklu veya gözaltında bulunmasının o kişinin tüm haklarından mahrum edilmesi anlamına gelmediğini hep beraber kabul etmek durumundayız. Bu çerçevede, özellikle insani koşullar ve durumlar dikkate alındığında, kamu gücüyle özgürlüğü kısıtlanmış insanların yaşadığı güçlüklerle ilişkin hassasiyet de hepimizin müşterek sorumluluğundadır. Elini kolunu bağladığımız bu insanların sağlık ve engellilikle ilgili önceliklerini görmezden gelerek adil bir devlet inşa edemeyiz.

Şu an hapishanelerimizde 604'ü ağır olmak üzere yaklaşık 1.605 hasta, 269 engelli mahpus bulunmaktadır. 28 Şubat davası adıyla anılan davalardan hüküm giyen kişilerin ileri yaş gerekçesiyle Sayın Cumhurbaşkanı tarafından geçen günlerde affedildiğini biliyoruz. Sayın Cumhurbaşkanı bu 604'ü ağır olmak üzere, 1.605 hasta içerisinde 28 Şubat darbesine karışmış olan ve hükümlü olanları acaba hangi saiklerle ayırıp kenara koyup onların dışarıya salıverilmesine imkân sağlamıştır? Bu, politik bir faydacılıkla atılan bir adım mıdır yoksa insani ve vicdani bir adım mıdır? Cumhurbaşkanının bu konuda kamuoyunu tatmin etme gibi bir borcu ve sorumluluğu olduğunu düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

BÜLENT KAYA (Devamla) – Ayrıca, 4.379 mahkûmun da 65 yaşın üstünde olduğunu; 2022 yılında 78, 2023 yılının ilk beş ayında ise 15 mahpusun cezaevinde yaşamını yitirdiğini istatistikler söylüyor. Diğer taraftan 345 bebek, 1.347 çocuk da hâlen cezaevindedir. 0-6 yaş grubu annesiyle birlikte cezaevinde geçirmek zorunda kalan 552 çocuk hâlâ hapishanelerde büyüme savaşı yapmaktadır. Dolayısıyla burada cezanın başka bir şey, infaz hukukunun başka bir şey olduğunu kavramadan bu soruna adil bir yaklaşımda bulunmamızın mümkün olmadığını ifade etmek istiyorum.

Bir diğer husus, suç ve ceza arasındaki orantının sağlanmasıdır adalet olan. Bu manada, özellikle Sayın Cumhurbaşkanının, Pütürge Belediye Başkanı olan, AK PARTİ'li Pütürge Belediye Başkanının babasını affederken, Saadet Partili başmüşahitleri katleden babasını affederken yine hangi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (Devamla) - ...sorumlulukla ve politik faydayla hareket ettiğini de kamuoyuna açıklama mecburiyetinde olduğunu ifade ediyor; mahpusların, hükümlülerin insani koşullarda cezalarının çektilmesi gerektiğini ifade ederek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

Öneri üzerinde diğer söz talebi İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'na ait.

Sayın Türkoğlu, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Adalet Bakanlığı sitesine girin, orada “Hükümlü Hakları” diye bir başlık göreceksiniz. İlgili kanunun 71’inci maddesi de şöyle söylüyor: “Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koşullarında tedavi ettirilir.” diye hükmediyor. Pek çok organı iflas etme noktasına gelmiş, 80 küsur yaşında, üstelik devletin en yetkili kademelerinde ömür tüketmiş insanlar da dâhil olmak üzere insanlık dışı muameleler yaşıyor; duyuyoruz, işitiyoruz, görüyoruz. Neden böyle oluyor, biliyor musunuz? Aslında nedeni çok basit; herkes, karar mercisinde bulunan herkes tek adama bakıyor. Acaba bu hükümlü hakkında bir karar versek tek adam ne der, buna müspet mi bakar, şuna menfi mi bakar? İşte, böyle bir yönetim ve sistem yüzünden bu hukuksuzluklar yaşanmaya devam ediyor.

Muhterem milletvekilleri, yanı başımızda acımasız bir katliama, yürek dayanmaz bir soykırıma, insanlık tarihinin en büyük mezalimlerinden birine tüm dünya seyirci oluyor. Gazze’nin Refah bölgesinde Birleşmiş Milletler çadırlarına sığınan binlerce Filistinlinin üzerine bombalar yağdı; yüzlerce günahsız insan, sabi sübyan, çoluk çocuk öldürüldü. İsrail’in katil Başbakanı Netanyahu çıktı ve resmen dalga geçerek bu alçakça saldırının trajik aksilik olduğunu söyledi. Ey kafasını kuma gömmüş dünya! İsrail’in çadırlara sığınan Filistinlilerin kampına yaptığı saldırı utanmaz Netanyahu’nun pişkince yaptığı trajik aksilik falan değil, tam bir cellat acımasızlığıyla işlediği dramatik bir savaş suçudur. Bu katliamlara sessiz kalan Birleşmiş Milletlerin de ABD ve İsrail’in emir eri olduğu artık tüm dünya adına utanılması gereken tartışmasız bir gerçektir. Peki, Türkiye olarak biz ne yaptık?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu, lütfen tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) – Tamamlayacağım efendim.

Dünya liderimizin yine anlı şanlı bir “tweet”iyle tatmin edildik. Ne yapıyorsun, sorarsan dünya liderisin, ne yaptın? “Tweet” attım. Kime havale ettin? Allah’a havale ettim. Haşa, Allah bu arkadaşların emir eri. Her işi Allah’a havale edecekseniz bu makamları niye işgal ediyorsunuz? Hâlbuki bas bas bağıriyoruz -altı ay önce- İnsan Hakları Komisyonunda bir heyet yapalım, gidelim diye “Kimse gidemiyorsa ben gitmeye talibim.” diye yazılı dilekçe verdik. Yüce devletimiz “Can güvenliğinizi sağlayamayacağız.” diye göndermiyor. “Tweet” atmanın dışında daha radikal kararlar alın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) – İsrail pasaportunun Türkiye’ye girişini yasaklayın mesela. Artık insanlar temenni, dua ve kınama duymak istemiyor, onu zaten sokaktaki vatandaş yapıyor; sen ne yapacaksın, iktidar ne yapacak, karar mekanizmasında olanlar ne yapacak?

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu, teşekkür ediyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şimdi, sayın hatibi biraz evvel dinledik, sonuçta söyledikleri konulara bir açıklık getirmek gerekir.

Böyle Türkiye ve Türkiye Cumhurbaşkanı “tweet” atmakla kalmıyor. Türkiye, görünür görünmez bir şekilde, bilinir bilinmez bir şekilde Gazze’de, Filistin’de kardeşlerinin yanında yer alıyor; bunu herkesin bilmesini istiham ediyorum. Bu konuda yaptıklarımızı kamuoyuyla paylaşmış olduğumuzu herkes biliyor. Bütün dünyayı ayağa kaldırdığımızı, Birleşmiş Milletler nezdinde bu konuda haklı Filistin davasının yanında herkesin yer almasını ve bütün dünya halklarının Filistin’in yanında yer alması çağrılarımızı, onlarla beraber olduğumuzu hep gösterdik, gösteregeliyoruz; bunun bilinmesini istiyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Peki, peki.

Teşekkür ederim.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – “Dünya bir şey yapmıyor.” diyorsunuz, dünyayla beraber hareket ediyorsunuz.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Temelli, bir talebiniz mi var?

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

36.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, bu “bilinmez” nedir gerçekten merak ediyoruz. Bilinirler ortada, bu ortada olanlarla bir sonuç alınamamış; 35 binin üzerindeki insan katledilmiş. Acaba bu “bilinmezler” nedir? Ticaretin devamı mıdır, silah sevkıyatı mıdır? Gerçekten merak ediyoruz, buna bir açıklık getirin. Yoksa insanlar ölmeye, katledilmeye devam ediyor.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, hasta mahpusların sağlık hakkına erişimi için atılacak adımların belirlenmesi amacıyla 28/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, diğer söz talebi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen’e ait.

Sayın Öztürkmen, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hapishanelerde tutulan hasta mahpusların uğramış olduğu hak ihlalleri çok uzun zamandan beri kamuoyunun gündeminde. Çağdaş infaz hukukunda bir rehabilite kurumu olan cezaevleri, AKP döneminde bir “ezaevi” hâline getirilmiştir. İnsan haklarının bir alt başlığı olan hasta hakları -AKP döneminde sağlık hizmetine uyarlanması olarak değerlendirilen- bu hak yine kaynağını uluslararası insan hakları belgeleri ve sözleşmelerinden alan bu insan hakkı temel insan haklarının bir alt başlığı hâline gelmiş ve tıbbi müdahale ve tedavi gibi hayati bir alanda bu hakların sağlanması tanımlanmıştır. Herkesin beden ve ruh sağlığı içerisinde hayatını sürdürmesi, devletin sağlık hizmetleri alanında kullanacağı planlama yetkisinin yöneleceği temel amaç olarak yer almaktadır. Anayasa Mahkemesi de bu konuda vermiş olduğu çeşitli kararlarda, bu hasta hakkını yaşam hakkı çerçevesinde değerlendirmiştir. Oysa, 2022 yılında hapishanelerde 76 kişi yaşamını yitirmiş, bunların 35’i hastalık nedeniyle yaşamlarını yitiren vatandaşlarımızdır. Anayasa’nın 104’üncü maddesinin on altıncı fıkrasında yer alan düzenlemeye göre Cumhurbaşkanı sürekli hastalık sebebiyle cezaları kaldırma yetkisine sahipken bunu sadece Sivas katliamı davası hükümlüleri ile Hizbullah militanları için kullanmıştır. Dönemin Adalet Bakanının “28 Şubat bir darbe değildi, darbe girişimi değildi.” ifadesine rağmen 28 Şubat tutuklularını ısrarla içeride tutmuş, artık neredeyse yaşamlarını yitirme noktasına gelmiş olan bu 28 Şubat tutuklularının -ölüm aşamasına geldiğinde- nihayet cezalarını kaldırmıştır. Oysa, Cumhurbaşkanının af yetkisi Kenan Evren döneminde 27, Turgut Özal’da 21, Süleyman Demirel’de 100, Ahmet Necdet Sezer’de 263 kez kullanılmışken Tayyip Erdoğan bunu sadece 12 kez kullanmıştır.

Biz CHP olarak tüm cezaevlerinde siyasi mensubiyetlerine bakmaksızın tüm hasta tutukluları, hükümlüleri ziyaret edip onları raporlaştırmak üzere bir heyet oluşturmuş durumdayız. Cezaevlerindeki açlık grevlerinin de bir an önce sona erdirilmesi için çaba harcanmasını Hükûmetten talep ediyoruz ve biz CHP olarak bu konunun takipçisi olacağız.

Genel Kurulu saygılarımla selamlarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen, teşekkür ediyorum.

Şimdi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven’e söz veriyorum.

Sayın Yurdunuseven, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ grup önerisi üzerine partim adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri seyretmekte olan aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de önce Gazze’de ve en son Refah’ta çoluk çocuk demeden yüzlerce günahsız insanı katleden İsrail’i şiddetle kınayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, ceza infaz kurumlarında sağlık hizmetleri, hükümlü ve tutuklunun kuruma kabulünden sonra, aile hekiminin ilk kabul muayenesiyle başlar. İlk kabul muayenesinde kronik ve bulaşıcı hastalıkları bulunanlar yönünden değerlendirme yapılarak kişinin ceza infaz kurumuna girmeden önce sağlık durumuyla ilgili öz geçmişi alınır. Hükümlü ve tutukluların koruyucu sağlık hizmetlerinden tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerine kadar her türlü sağlık işlemleri Sağlık Bakanlığında koordineli bir şekilde yürütülmektedir. 2024 Mart ayında yapılan çalışma sonucunda ceza infaz kurumlarında yapılan bildirimlere göre, ceza infaz kurumlarında 191’i mesai saatinde tam zamanlı, 187’si kısmi zamanlı olmak üzere 378 aile hekimi görev yapmaktadır. Hükümlü ve tutukluların revire

çıkma talep dilekçeleri değerlendirilerek oluşturulan muayene sayısı doğrultusunda revirde aile hekimi tarafından yapılan muayeneler 2023 itibarıyla 3 milyon 115 bin adettir. Hastaneye sevk edilen hükümlü ve tutuklu sayısı da 1 milyon 50 bindir. 2024 Mayıs ayına kadar revirde muayene sayısı 1 milyon 265 bin, hastaneye sevk sayısı ise 442 bindir. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumlarında ani rahatsızlanmalarını hâlinde vakit kaybetmeksizin kurum idaresince 112 acil servis çağırılır. Ambulansın çağırılması akabinde, ceza infaz kurumuna ulaşma süresi Türkiye ortalamasıyla aynı olup yaklaşık altı dakikadır. Ceza infaz kurumlarında barındırılan tüm hükümlü ve tutukluların sağlığa erişim talepleri ivedilikle ve vakit kaybetmeksizin karşılanmakla birlikte, sürekli takibi gereken ağır hasta, yaşlı hasta, gebe ve engellilerin tüm tedavi ve muayene işlemleri de ceza infaz kurumları tarafından günlük olarak ve titizlikle takip edilmektedir. Adalet Bakanlığımız tarafından 2023 yılı sağlık harcaması olarak 838 milyon 363 bin TL, 2024 yılının ilk dört ayında ise 309 milyon 648 bin TL masraf yapılmıştır.

DEM PARTİ grup önerisinde adı geçen, Metris R Tipinde yatmakta olan ve terör örgütüne üye olmak, devletin birliğini, ülkenin bütünlüğünü bozmak, kasten öldürme, silahlı yağma suçlarından -daha birçok suçu var ama saymıyorum- ceza alan Abdulkadir Kuday'ın 2023 yılının 7'nci ayında Mehmet Akif Ersoy Göğüs, Kalp ve Damar Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk edildiği, kalp krizi şüphesiyle anjiyo işlemi yapıldığı, bir ay sonra kontrol önerildiği, reçete edilen ilaçların kendisine teslim edildiği, 13/7/2023 tarihinde taburcu edildiği ve 14/8/2023 tarihinde de kendisine tekrar kontrol muayenesi verildiği bildirilmiştir.

Yine, DEM PARTİ grup önerisinde ismi geçen Batman T Tipi Ceza İnfaz Kurumunda terör örgütüne üye olmaktan hükümlü bulunan Abdülhalim Kaya için Batman M Tipi Ceza İnfaz Kurumunda 2/6/2023 ile 22/3/2024 tarihleri arasında 23 defa ilk muayene, kalp hastalığı, kulak rahatsızlığı vesaire gibi muayeneler yapıldığı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yurdunuseven, lütfen tamamlayın.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – ...yine, 24 defa Batman Eğitim ve Araştırma Hastanesi ile Diyarbakır Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde kardiyoloji, üroloji, sağlık kurulu, nöroloji, acil, nefroloji bölümlerinde muayene edildiği, en son 17/4/2024'te Elâzığ R Tipi Cezaevine nakledildiği ancak şahsın kendisinin tedaviyi kabul etmediğinden dolayı kendisinin tekrar Batman T Tipi Cezaevine geri gönderildiği bildirilmiştir.

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) – Ölüyorlar, ölüyorlar ya!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Bunlar sağlık yönetiminin...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Ben geçen hafta buradan söz alan DEM PARTİ'li konuşmacı Sayın Beştaş'a da bir şeyler söylemek istiyorum. Kobani olaylarıyla ilgili geçmiş 27 ve 28'inci dönemlerde 3 defa konuşma yapmışım ve burada motamot konuşma yaptığım iddiasında bulunuyor. Bu durum kesinlikle doğru değildir. Şu bir gerçektir ki: Kobani olaylarında gerçek tektir, bu da bir terör eylemi ve bir kalkışmaya davettir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Hasta mahpuslar tahliye edilmeli midir, edilmemeli midir Sayın Yurdunuseven?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Dolayısıyla, doğru tek iken bunu fazla kelimelerle, farklı kelimelerle dile getirmek mümkün değildir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Kuday'ın ALS hastalığından da haberdar mısınız?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Doğru olan şey farklı kelimelerle ama aynı şekilde dile getirilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yurdunuseven, teşekkür ederim.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – O nedenle ben de DEM PARTİ grup önerisine katılmadığımı beyan ediyorum, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Adli Tıp Kurumunun raporundan haberdar mısınız?

BAŞKAN - Sayın Temelli, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- *Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'in DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, ilişkin açıklaması*

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkanım, hatip, bir kere, araştırma önergesini anlamamış. Hasta tutsaklarla ilgili meselenin ne kadar vahim olduğunu biraz araştırırsanız anlayıp cevap verecekti ya da konuşmasını böyle yapmayacaktı. Bir kere, bu hasta tutsakların muayene için hastaneye gönderilip getirilmeleri bile başlı başına bir işkence. Onların o sırada yaşadıkları katlanılabilir bir zulüm değildir. Bir kere, buna baksa, o ring araçlarının durumuna bir baksa zaten burada bir konuşma yapamaz.

Sayın Beştaş'a yanıt verdi. Beştaş aslında burada belgeleriyle bir açıklama yaptı, ne kadar tekrar olduğunu, aslında, yapmış oldukları konuşmaların hepsini tutanaklardan alarak gösterdi ve terörle ilgili eğer gerçekten bir kanıtı ihtiyacı varsa... Şu anda Komisyonunda kripto yasası görüşülüyor, gri listeden çıkma yasası görüşülüyor; gri listeden çıkmanın esas, en temel nedeni olarak da IŞİD meselesi gösteriliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Yani kendilerinin hazırlayıp getirdikleri kanun teklifinde bile IŞİD'in terör örgütü ve kara para aklama meselesi bugün konuşulurken IŞİD'e karşı mücadele edenleri “terörist” olarak nitelemek aslında bir akıl yitiminden başka bir şey olamaz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – İnsanlık da tektir Sayın Yurdunuseven, hakikat kadar insanlık da tektir.

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

38.- *Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Biraz evvel grubumuz adına önergeyle ilgili konuşan Sayın Yurdunuseven kendisiyle ilgili daha önce yapılan iddialara hakikat odaklı cevap vermiştir ve bu gerçeği ortaya koymuştur; birincisi bu.

İkincisi olarak da şunu ifade etmek isterim ki: Türkiye'de tutsak bulunmamaktadır; yargı tarafından süreç yönetimine dair tutuklu veya hükümlü olarak bulunan, yargılanan insanlar bulunmaktadır. Bununla ilgili süreçler, sağlıkla ilgili bütün bu meseleler de hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti devletinde Adli Tıp Kurumuyla, üniversitelerin raporlarıyla yargının denetim ve gözetimi altında yürütülmektedir, buna dair de grubumuz adına değerli arkadaşımız gerekli cevabı ortaya koymuştur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Kuday'ın hem sağlık raporu hem hastane raporu var Sayın Akbaşıoğlu!

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Adli Tıp raporlarına rağmen hâlâ ceza infaz kurumunda bulunanlar var!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – 41 kilo kalmış bir insanı serbest bırakmayarak nasıl bir sonuç bekliyorsunuz? O zaman, eğer Kuday cezaevinde yaşamını yitirirse bunun sorumlusu ve suçluları da sizlersiniz!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Her hasta mahpusun ölümü siyasi bir cinayettir, hepiniz de bunun sorumlusunuz!

VII.- ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, hasta mahpusların sağlık hakkına erişimi için atılacak adımların belirlenmesi amacıyla 28/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Şimdi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş ve arkadaşları tarafından, mesleki eğitim veren kurumlarda yaşanan iş cinayetlerinin nedenlerinin araştırılması amacıyla 28/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Mayıs 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

28/5/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/5/2024 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gökhan Günaydin

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş ve arkadaşları tarafından, mesleki eğitim veren kurumlarda yaşanan iş cinayetlerinin nedenlerinin araştırılması amacıyla 28/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (616 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 28/5/2024 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş'a söz veriyorum.

Sayın Özçağdaş, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçtiğimiz günlerde 17 yaşında hayatını kaybeden Alperen Enes Ural için ve mesleki eğitim kurumlarında hayatını kaybetmekte olan çocuklarımızın ölümlerindeki ihmalleri araştırmak, bunların sorumlularını tespit edebilmek ve önleyebilmek için vermiş olduğumuz Meclis araştırması önergesi hakkında konuşmak için buradayım.

Bildiğiniz üzere, Türkiye'de mesleki eğitim merkezlerine kayıtlı 840.810 çocuğumuz var. Bu çocuklarımızdan 336'sı son bir yılda buralarda kaza geçirdiler ve 9 çocuğumuz yaşamını kaybetti.

Sayın milletvekilleri, 25 Ocak günü, burada, yine aynı gündemle bir Meclis araştırması önergesi verilmişti ve maalesef iktidar partisinin oylarıyla yine aynı araştırma önergesi reddedilmişti.

Sayın vekiller, Alperen Enes Ural 17 yaşındaydı, Soma’da yaşıyordu. Dün ailesini ziyaret ettim. Değerli vekillerim, hepimizin evlatları var; 10 yaşında, 13 yaşında, 15 yaşında, 17 yaşında çocuklarımız var. Sizlerden bu araştırma önermelerini dinlerken “Bir siyasi partinin öneresidir, racon böyledir, reddedelim.” diye dinlememenizi rica ediyorum. Alperen’in babasıyla konuştum, annesi gözlerimin içine bakamadı. Alperen 17 yaşındaydı, 18 Mayıs Cumartesi günü öldü, 18 Mayıs Cumartesi günü kaza geçirdi. MESEM’lere bakarsanız dört gün iş yerinde, bir gün okulda olması gerekiyor. Bu çocuk cumartesi günü 2’nci katta ne yapıyordu? Sonuç itibarıyla, Alperen beş gün can çekti, hayata tutunmaya çalıştı, hayatını kaybetti.

Yine, 25 Ocaktan önce, 23 Ocakta, Kütahya’da sunta bloklarının üzerine devrilmesiyle 15 yaşındaki Erol Can Yavuz öldü. 14 yaşındaki Arda Tonbul, 9 Ocak 2024’te MESEM kapsamında çalışırken başının makineye sıkışmasıyla öldü. 15 yaşındaki Ömer Çakar, 29 Aralıkta yani yedi ay önce Diyarbakır’da klima montajı için götürüldüğü sitede çatı katından düşerek öldü. 15 yaşındaki Ömer Girgin Kocaeli Körfez’de bir kaporta atölyesinde ısınmak için can verdi. 17 yaşında Ulaş Dumlu 7 Aralık 2023’te Konya’da fabrikada elektrik kablosu hattı çekerken arıtma havuzuna düşerek hayatını kaybetti. 17 yaşındaki Murat Can Eryılmaz Kilis’te çalıştığı inşaatın 8’inci katından düşerek hayatını kaybetti, yetmiş iki gün komada kaldı bu çocuk. 16 yaşındaki Zekai Dikici 26 Eylülde yine Manisa’da çalıştığı inşaatın 5’inci katından düşerek öldü. 17 yaşındaki Yiğit Zamanis 27 Ağustos 2023’te çalıştığı inşaat başına düşen malzemeler yüzünden öldü.

Sevgili vekillerimiz, sayın vekillerim; her biriniz ailenizin yüz akısınız, hepiniz bu Meclise milletin sorunlarını konuşmak için geldiniz; bu çocuklar ölüyorlar, bu çocuklar ölüyorlar, 15 yaşında, 16 yaşında, 17 yaşında ölüyorlar vekillerim. Sizin de çocuklarınız var, rica ediyoruz, istirham ediyoruz; bakın, 840 bin çocuğumuz var, her ay neredeyse 1 çocuğumuz ölüyor. Bunun iktidarı mı var, muhalefeti mi var? Bu çocuk cumartesi günü çalışmaması gereken yerde çalışıyordu çünkü bu çocukların işverenleri “Seninle çalışmıyorum.” dediğinde o 5.100 liralık gelire mahkûm ailelerin çocukları, fakir fukara ailelerin çocukları işlerini kaybedecekleri için her işi kabul ediyorlar. Alperen’in annesi bana dedi ki: “Ramazan ayında oruç tutuyordu, oruç tuttuğu hâlde iftara gitmesine izin vermediler.” Bu çocuklar sekiz gün çalışıyorlar. Bakın nereden düştü Alperen? Buradan düştü, bu demirler kırıldığı için düştü ve böyle olduğu biliniyordu, ustası biliniyordu. Ve size bir şey söyleyeyim sayın vekillerim: Yine reddedeceksiniz, bu çocuklar orada, ustaları dışarıda değildi ve 1 kişi bile tutuklanmadı, 1 kişi bile tutuklanmadı. 17 yaşında evladı olan vekillere sesleniyorum: Sürekli bu araştırma önermelerini reddediyorsunuz. Bu çocuklar sizin çocuklarınız değil diye yapıyorsunuz. Bu çocuklar fakirin fukaranın çocuğu. O ustalar, başlarında duran ustalar, işi onlar yapmalı, bu çocuklar iş gören olarak değil, iş öğrenen çocuklar olarak orada olmalı. Dört gün işte, bir gün okulda olmaz. Asgari ücretin yüzde 30’una, ucuz iş gücü olarak 840 bin çocuğu çalıştırıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özçağdaş, lütfen tamamlayın.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Eğitim zayıtı!

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (Devamla) – Eğer bu çocuklarımızın kafalarında baret olsaydı, işveren bunları verseydi buradan düşüp ölmeyeceklerdi; eğer paraşüt kemeri olsaydı buradan düşüp ölmeyeceklerdi; bu iş güvenliğini kontrol eden yapılar bu iş yerlerinden para almasalardı, onlara karşı kendilerini borçlu hissetmeselerdi ve gerçek bir denetim yapsalardı ölmeyeceklerdi.

Sevgili vekiller, hayatta siyaset önemli, siyasi partiler de önemli. Geçen hafta burada polislerle ilgili yasa teklifi konuşulurken iktidar partisinin Grup Başkan Vekili “Racona ters. Biz getirirsek olur.” dedi. Raconu kesin ama bu çocukların hayatla bağıni kesmeyin. Gelecek ay yine 15 yaşında, 16 yaşında,

17 yaşında bir evladımız öldüğünde tekrar burada konuşmayalım. Bu çocuklar hepimizin çocukları, fakir fukaranın çocukları. Bunlar burada çalışmak zorunda olduklarını düşündükleri için varlar. Size istirham ediyorum, siyaseti neden yaptığımızı asla unutmayalım, kimin için yaptığımızı unutmayalım, bu teklife bir kez olsun “evet” diyelim.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Özçağdaş, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ilk söz, Saadet Partisi Grubu adına Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün’e ait.

Sayın Silkin Ün, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye ILO’nun Asgari Yaş Sözleşmesi’ni 1998’de, En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi Sözleşmesi’ni 2001’de onayladı. Kendi yasal düzenlemelerimizde, yönetmeliklerimizde okul çağındaki çocukların çalışma yasağını ifade ediyor; çocukların ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılmaz olduğunu söylüyor; mevsimlik tarım işlerinde, küçük ve orta ölçekli işletmelerdeki ağır işlerde ve sokakta çalıştırılmalarını kesinlikle yasaklıyor. Ne var ki sözleşmeler, yasalar mücadelenin yetersizliği nedeniyle Avrupa ülkeleri arasında en yüksek çocuk yoksulluğu oranına sahip ülkelerden biri olmamızı engellemediği için çocuk işçiliğinin de önüne geçilemiyor çünkü çocuk işçiliğinin zeminini yoksulluk, çocuk yoksulluğu oluşturuyor. Çocuk işçiliği yoksulluğun hem sebebi hem sonucu olduğundan yoksulluğun yükü çocuklarımızın omuzlarından düşmüyor. Ülkemizde yaklaşık 1 milyon çocuk işçi var yani çocuk nüfusunun yüzde 5’i, bağımsız kaynaklara göre bu sayı 2 milyona ulaşıyor. TÜİK, çalışan bu çocukların üçte 1’inin eğitime dönemediğini söylüyor. Son on bir yılda en az 671 çocuğumuzu iş cinayetlerinde kaybettiğimizi görüyoruz. En çok çocuk işçi ölümünü de mevsimlik işçiliğin zirve yaptığı mayıs, eylül aylarında 380 rakamıyla tarım ve orman iş kolunda yaşıyoruz. Yani tarım mevsimi demek çocuklarımız için ölüm mevsimi demek oluyor. Bu iş kolunda bir aile geleneği olarak kısır döngü içerisinde ortaya çıkan mevsimlik tarım işçiliği nöbetleşe yoksulluğu besledikçe üzerine yıldırım düşen, traktörü devrilen, minibüs çarpan, patpat altında kalan çocuklarımız mevsimlik tarım işçi ölümlerinin rutini olmaya devam ediyor. Bunlar tesadüf değil, bunlar kader değil, bunlar iş cinayeti, bunlar çocuk istismarı değerli vekiller. Dış mihrakların da değil, bizim gerçeklerimiz. Sorunu inkâr ederek, iş yerlerinde yaşanan çocuk ölümlerini balık hafızasıyla birkaç saatliğine gündemde tutarak, dünyadaki örnekler üzerinden kendi sorunlarımızın çözümsüzlüğünü rasyonalize ederek kimsenin eline bir şey geçmez. Çocuk ve işçilik kelimelerinin yan yana gelmesi, “Biz de çocukken çalıştık.” diyerek çocuk işçiliğine yüksek tolerans tanınması çocuğun en temel haklarını ortadan kaldırmak demek. Kreşte oynaması, okulda eğitim alması, lisede gençliğe adım attığı yıllarda doya doya yaşaması gereken çocuklar, karşılarına bir kez çıkan yaşama fırsatını tekstil atölyelerinde, zincir marketlerde, tarlalarda heba ediyorlar, ettiriliyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Silkin Ün, lütfen tamamlayın.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Türkiye’de emek ucuzladıkça çocuk işçiliği de ülkedeki üretim çarklarını ayakta tutan bir enstrüman konumuna indirgeniyor. Oysa çocuk işçiliği maliyeti en yüksek emektir çünkü geleceğimizden çalar. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Silkin Ün.

Şimdi diğer söz talebi İYİ Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar’a ait.

Sayın Kırkpınar, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİPARTİGRUBUADINAHÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP grup önerisi üzerine grubumuz adına söz aldım. Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Uluslararası Çalışma Örgütüne göre dünya genelinde 160 milyondan fazla çocuk yani her 10 çocuktan 1'i hâlihazırda çocuk işçi olarak çalışıyor. Bu çocukların yaklaşık yarısı ise sağlıklarını ve gelişimlerini etkileyen tehlikeli işlerde çalıştırılıyor. Bizde de Millî Eğitim Bakanlığı eliyle -tırnak içinde- “yasal çocuk işçiler” yetiştiriliyor, mesleki ve teknik Anadolu lisesi bünyesindeki mesleki eğitim merkezleriyle “Erken yaşta sigortanız yapılıyor, fabrikaya okul kuruyoruz, genç işsizliği önliyoruz.” gibi popülist yaklaşımlarla savunuluyor. Gerçekte olansa MESEM’le Türkiye’de 400 binin üzerinde örgün eğitimdeki ortaöğretim öğrencisi bir gün okuldayken dört gün sanayide, şantiyelerde, atölyelerde “stajyerlik” adı altında çalıştırılıyor. İşletmeler, ödemelerini İşsizlik Fonu’ndan geri alıyor, sigortalar da kamudan karşılanıyor. Bazı işletmelerse devletten teşvik almak için, çalıştırdıkları çocukları MESEM’e kaydettiriyor yani aslında patronlar MESEM kapsamında neredeyse hiçbir ücret ödmeden çocuk işçi çalıştırıyor.

Değerli milletvekilleri, Mesleki Eğitim Kanunu’na göre “stajyer” ve “çırak” adı altında ucuz işçi olarak çalıştırılıp işletmelerde mesleki eğitim gören, çalıştığı süreler emeklilikten sayılmayan 14-18 yaş arasındaki öğrencilerin iş cinayetlerine kurban gitmelerine üzüntü ve endişe içinde şahit oluyoruz. MESEM’lerde 336 öğrenci çıraklık yaptırılırken iş kazası geçirdi; en az 9 çocuk iş cinayetinde hayatını kaybetti. 14 yaşındaki Arda Tombul bir metal fabrikasında çalışırken başının makineye sıkışması sonucu hayatını kaybetti. En son, Soma’da 17 yaşındaki Alperen Enes Ural stajyer olarak çalıştığı inşaatta yüksekte düşerek hayatını kaybetti. İŞİG’e göre 2013 ve 2024’ün ilk dört ayı arasında 689 çocuğumuz çalışırken hayatını kaybetti. Anayasa’mızın 42’nci maddesindeki kimsenin eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamayacağı ifadesine aykırı olarak davranılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın.

HÜSMEN KIRKPINAR (Devamla) – Ekonomi ve istihdamdaki daralma yüzünden çalışmak zorunda kalan çocuklarımızın olması gereken yer okul sıraları diyor, önergeye destek verdiğimizizi belirtiyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kırkpınar.

Öneri üzerinde diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Perihan Koca’ya ait.

Sayın Koca, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA PERİHAN KOCA (Mersin) – Teşekkürler.

Alperen Enes Ural, Zekai Dikici, Ulaş Dumlu, Ömer Girgin, Ömer Çakır, Arda Tombul, Erol Can Yavuz, Murat Can Eryılmaz, Yiğit Zamanis. Bu isimler sizler için bir şey ifade ediyor mu? Hatırlıyor musunuz ya da hiç duydunuz mu bilmiyorum ama onlar yalnızca bu yıl, 2024 yılında MESEM’lerde sermayeye peşkeş çekilirken iş cinayetlerinde katledilen çocuk işçiler. Alperen Enes Ural, henüz 17 yaşındaydı. Manisa’nın Soma ilçesinde MESEM kapsamındaki stajını inşaatta yapıyordu; inşaatta doğal gaz borusu döşerken yüksekte düştü ve beş gün boyunca yaşam mücadelesi verdi ama ne yazık ki yaşama tutunamadı, geçtiğimiz hafta kendisini kaybettik. Arda Tombul, 14 yaşındaydı; İstanbul Büyükçekmece’de bir metal fabrikasında staj yapıyordu; kafası sac büküm makinesine sıkışarak yaşamını yitirdi. Erol Can Yavuz, henüz 15 yaşındaydı; Kütahya’da bir mobilya fabrikasında staj yapıyordu o da üzerine sunta bloklar devrildi ve yaşamını yitirdi. Beyzanur Hatmorioğlu, 17 yaşında bir lise öğrencisi; Akdeniz Sanayi Sitesi’nde bir aracın yakıt deposunun patlaması sonucu şu an vücudunun

yüzde 80'i yanmış durumda ve yaşamını idame ettiremiyor. “Hatırlıyor musunuz?” diye sormaktan çekiniyorum çünkü hatırlamak bir yana umurunuzda mı gerçekten bilmiyorum çünkü bu cinayetler ilk değildi ve iktidar olarak ısrarla uygulamış olduğumuz -dinlemesiniz de- bu politikarlardan anladığımız üzere son da olmayacak.

Bakın, belli verilerle konuşmak gerekirse, AKP’li yıllarda resmî verilere göre en az 925 çocuk iş cinayetlerinde yaşamlarını yitirdi, katledildi. İktidar eliyle çocuk işçiliğini, çocuk sömürsünü ve hatta artık çocuk ölümlerini meşrulaştıran, sıradanlaştıran bir uygulama olan MESEM uygulamalarında bugüne dek bilinen 336 öğrenci çıraklık yaptırılırken iş kazası geçirdi. Çocuk işçiliği, sözde, Anayasa’ya aykırı ama çocuk işçilik yaşı bugün geldiğimiz aşamada 5 yaşa düşmüş durumda. Yani yasa, hak, hukuk tanımayan bu iktidar halkın çocuklarına, emekçi çocuklarına sermayeye mahkûm edilmiş bir yaşam vadediyor; ölümlerle burun buruna bir yaşam vadediyor; MESEM cehennemini dayatıyor.

Bakın, yine, MESEM kapsamında Ostim’de çalıştırılan bir çocuk işçinin sözlerini sizlerle paylaşmak istiyorum, diyor ki: “Sabahtan akşama kadar çalışıyoruz, çalıştırılıyor. ‘Akşam’ dediysem, kaçta çıkacağımız belli olmuyor; ayağımın altı su topluyor çalışmaktan. Patron tüm kârını bizim sırtımızdan kazanıyor.” Yani, patronun canı paydos vermek isteyinceye kadar çalıştırılıyor bu çocuklar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Koca, lütfen tamamlayın.

PERİHAN KOCA (Devamla) – MESEM’de gerçekleşen çocuk ölümlerinin ardından, nisan ayında Bakanlık öğrencilerin staj yaptığı 94 bin küsur işletmeyi denetlemiş yine ve 8 bininin MESEM’ini feshetmiş ama burada son olarak şunu ifade etmek isterim ki MESEM projesinin sorunu nitelik sorunu falan değil, denetimsizlik sorunu falan değil; MESEM’in varlığı başlı başına bir sorun aslında, kapitalizmin üretmiş olduğu bir sorun çünkü bu proje bir sermaye projesi, bu proje bir sömürü çarkı projesi ve çocuk emeğiyle, çocuk sömürsüyle, aslında, patronları besleme projesi ne yazık ki. O yüzden, buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum: Bu proje derhâl ve derhâl iptal edilmelidir. Çocuk işçiliğinden, çocuk ölümlerinden yana değil, yaşamdan yana bir tutum almalıdır bu Parlamento.

Genel Kurulu saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Koca, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Giresun Milletvekili Nazım Elmas’a ait.

Sayın Elmas, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NAZİM ELMAS (Giresun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclis araştırmasını öngören grup önerisi hakkında AK PARTİ Grubumuzun görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Ölümün büyüğü küçüğü olmaz. Bir süre önce İstanbul’da yanarak ölen 29 işçimize ve iş kazası sonucu ölen...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Sizin ailenizde hiç böyle başınıza geldi mi? “Ölümün küçüğü büyüğü olmaz...” Ölümle dalga geçiyorsun ya!

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sıralı olsun, sıralı.

NAZİM ELMAS (Devamla) – ...Gazze’de öldürülen çocuklara rahmet diliyorum konuşmamın başında.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ölümle dalga geçiyorsun kardeşim!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Dalga geçmiyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ne geçiyor peki? Ölümü küçümsüyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Büyüğüne, küçüğüne hepsine rahmet diliyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – “Ölümün küçüğü büyüğü olmaz...”

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hepsine rahmet diliyor ya.

NAZIM ELMAS (Devamla) – Ülkemizin nitelikli iş gücü ihtiyacı çerçevesinde öğrencilerin ilgi, istek ve kişilik özelliklerinin ortaya çıkarılmasının, başarılı ve mutlu olabilecekleri bir mesleği seçmeleri için meslekler hakkında bilgilendirilmelerinin, eğitim sistemi ile çalışma hayatı arasındaki ilişkinin güçlendirilmesinin, ülkemiz insan kaynağının geliştirilmesi açısından büyük önem arz ettiğini hatırlatmak istiyorum. Bu kapsamda mesleki eğitim merkezleri, ülkemizin meslek sahibi insan ihtiyacını karşılayabilmek adına çalışmalarını sürdürmektedir. Çıraklık eğitiminin örgün ve zorunlu eğitim kapsamına alınmasıyla ekonomimizin temel yapı taşı olan işletmelerin çırak ihtiyacının karşılanması ve çırak öğrencilerimizin Ahilik kültüründen gelen usta-çırak ilişkisiyle mesleklerini işbaşında öğrenmesi amaçlanmıştır.

Öncelikle, hepimiz seçim bölgelerimizde dolaşıyoruz ve iş dünyasının iş gücünde ara elemana ne kadar ihtiyaç duyduğunu görüyoruz, işverenler de bu konuda yetişmiş eleman bulamadıklarını bizlere arz ediyorlar. Bu anlamda, yetişmiş ara eleman ve mesleki eğitimle ilgili konunun 28 Şubata dayanması gibi bir durum da söz konusu. O zamanlarda imam-hatiplerin önünü katsayıyla kesmek için yanına meslek liseleri de konulmuş ve böylece 2011 yılına kadar ihtiyaç duyulan alanlarda ve işletmelerdeki elemanlar hiçbir zaman yetiştirilememiştir.

Bugün çırak olarak 9, 10, 11’inci sınıflarda eğitim gören toplam 357.827 öğrencimize asgari ücretin bir kısmı ödenmektedir ve bunlar sigortalanmaktadır. Bunların bulunduğu yerde koordinatör öğretmenleri kendilerine nezaret etmekte, ayrıca bulundukları yerde bu öğrencilerimize usta öğreticiler rehberlik etmektedir.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Etmiyorlar Sayın Vekilim, etmiyorlar. Neden yapıyorsun böyle? Etmiyorlar, nezaret etmiyorlar. Ya, 4 çocuğunuz var sizin, gönderir misin buraya? Etmiyorlar. 4 çocuğunuz var, gönderir misiniz çocuğunuzu buraya?

ALİYE TIMİSİ ERSEVER (Ankara) – Ne saat ayarlaması var ne de başka bir şey var.

NAZIM ELMAS (Devamla) – Gel gelelim önergedeki çocuk yaşta çalıştırılan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Elmas, lütfen tamamlayın.

NAZIM ELMAS (Devamla) – Teşekkür ederim.

Millî Eğitim Bakanlığımız, TÜİK istatistiklerine göre...

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Sayın Elmas, rica ediyorum ya, 4 çocuğunuz var, gönderir misiniz buraya çocuğunuzu?

NAZIM ELMAS (Devamla) – Biz yetişmiş çocuklarımızın kurumsal yerlerde yetişmesini istiyoruz.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Çocuklar yetişmiyor!

NAZIM ELMAS (Devamla) – O yüzden buna ait çalışmaları Millî Eğitim Bakanlığımız 2002’den bugüne kadar... Kısa bir oran vereceğim, lütfen dikkat edin, 2002-2003 eğitim öğretim döneminde yaş itibarıyla ortaöğretim kurumlarına gitmesi gereken öğrenci oranı brüt yüzde 80,76’yken, sadece yüzde 50’si kurumsal yerlerde iş eğitimi alabiliyorken bugün yani 2022-2023 eğitim öğretim döneminde ise bu kurumlara giden öğrencilerimizin oranı yüzde 99,2’dir ve yüzde 91’i kurumsal işletmelerde mesleğini öğrenmektedir.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Yanlış bir rakam bu. 6 insan çalışıyordu orada, bu çocuk öldüğünde 6 kişi çalışıyordu; 3'ü çırak, 3'ü usta. Nereden çıkarıyorsun bunu?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Dinleyin bir, dinleyin ya!

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Bu, yanlış Başkanım; bu, yanlış! Ölüyor bu çocuklar ya! Ölüyor bu çocuklar! Böyle bir şey var mı? Ölüyor bu çocuklar ya! Yanlış bu!

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) – Güvenlik yok, güvenlik yok!

NAZIM ELMAS (Devamla) – Ayrıca bunlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Elmas, teşekkür ediyorum.

NAZIM ELMAS (Devamla) – Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN – Süreniz bitti, uzatma da verdim, teşekkür ediyorum.

NAZIM ELMAS (Devamla) – Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Bu, yanlış! 6 kişi çalışıyordu o doğal gaz firmasında; 3'ü çırak, 3'ü usta. Duymak istemiyorsunuz gerçek verilerinizi.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) – Hiçbir veri de vermiyorsunuz bu konuda.

BAŞKAN – Evet, Sayın Elmas, teşekkür ediyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir. (CHP sıralarından gürültüler)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Kabul edilmiştir Başkanım, kabul edilmiştir, kabul edilmiştir.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Hayır, kabul edilmiştir, kabul edilmiştir, kabul edilmiştir.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Danışma Kurulunun...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ama efendim, çoğunluk bizde.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Hayır, çoğunluk muhalefette, kabul edilmiştir, çoğunluk bizde, çoğunluk bizde.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hayır, hayır, kabul edilmedi efendim, geçti.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir ihtilaf yok, Divanda bir ihtilaf yok.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Divanda ihtilaf var, var Divanda ihtilaf.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Divanda ihtilaf var efendim, var efendim. Çoğunluk...

BAŞKAN – Bizim gördüğümüz kadar da karar yeter sayısı var.

Var mı itiraz?

KÂTİP ÜYE SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Saydırım Başkanım, biraz ben de tereddüde girdim şimdi bakınca öyle.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Efendim, zaten kayda girdi, oylama yapıldı.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Ya, bu çocuklar ölüyor ve oylamayı kaçırırmayla mı çalışıyorsunuz? Yapın oylamayı o zaman.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Efendim, Sayın Başkanım, oylama yapıldı, kabul edenler ve etmeyenler ellerini kaldırdı, kabul edilmedi, kayda geçti, neticelendi.

Teşekkür ederim.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Böyle şey olur mu ya! Böyle şey olur mu! AK PARTİ’li Başkan Vekilinin kabulüyle mi olacak?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Sayın... Sayın... Sayılsın... Sayılsın...

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Açın elektronik oylamayı.

BAŞKAN – Sayın Günaydın, buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkanım, izin verirsiniz... Burada İç Tüzük’ün hükmü açık. İşari oylama yaptınız, el kaldırdık. Biz çoğunluğun bizde olduğunu düşünüyoruz. Divanınızda da bu konuda bir ihtilaf var. Bu çerçevede elektronik oylamaya geçmeniz lazım. Kural açık. Dolayısıyla büyütecek bir şey yok yani.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, bu tartışmayı uzatmayalım, oylamayı tekrar edelim.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Lütfen.

BAŞKAN – Açık oylamayı elektronik cihazla yapıyorum.

Oylama için beş dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylamaya başlandı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Başkanım, on dakika ver, on dakika ver.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Ölen çocukları reddedin diye mi?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Çağırın dışarıdan. 170 kişisiniz, çağırın dışarıdan, çağırın varsa. Hani, bu kadar mı?

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Ya, çocuklar ölüyor diyorum, siz beş dakikayla reddetmeye çalışıyorsunuz.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – 170 kişisin. Hadi çağırın, gelsin.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Ölüyor, ölüyor, ölüyor çocuklar! Ölüyor çocuklar! O anne-babanın suratına bakın bakalım, bakabilecek misiniz?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – CHP’liler gelsin diye beş dakika verdi, gelen yok.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Size yazıklar olsun! Yazıklar olsun size!

Başkanım, yirmi dakika verseydiniz, koşup gelecekler var. Değil mi? Sıkıntı olur ya!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sizinkiler başka illerdedir, gelemezler!

Bir 150 kişi getiremediniz be!

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) – Sizin sayı artana kadar sayım yaparız, merak etmeyin. Siz isteyin yeter ki.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Reddederseniz, övünürsünüz, büyük bir övünç kaynağı olur.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) – Ya, bu, reddedilecek bir şey değil ki!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Bu kadar mısınız siz?

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – “Çocuklar ölüyordu, biz araştırmak istemedik.” diye övünürsünüz, mutlu olursunuz onunla!

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) – Ölüyorlar, ölüyorlar.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – “Çocuklar ölüyor.” diyorum, siz mutlulukla söylüyorsunuz burada!

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) – Kendi belediyelerinize baksanız...

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Beraber bakalım, hadi, hepsine birden bakalım!

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) – Bizim belediyelerimizi ekleyip beraber bakabiliriz!

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) – Ağzınızı açmadınız, kınamadınız bile!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ne bağırıp duruyorsunuz ya! Ne bağırıp duruyorsunuz ya!

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) – Kınamadınız bile, ağzınızı açmadınız belediyelerinize!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ne bağırıyorsunuz ya?

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Gel, beraber gidelim Soma’ya. Gidelim mi Soma’ya beraber?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Niye bağırıyorsunuz ya?

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Gidelim Soma’ya beraber Sayın Akbaşoğlu, bakın o çocukların yaşantısına.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Niye bağırıyorsunuz?

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Dokuz ayda 9 çocuk ölmüş, hâlâ “Ne bağırıyorsunuz?” diyorsunuz, senin bağırman lazım. Dokuz ayda 9 çocuk ölmüş.

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) – Kendi belediyelerinize ağzınızı açmıyorsunuz, gelip burada şov yapıyorsunuz.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Ne şovu? Ayıp. Annesiniz ya, annesiniz, anne! Annesiniz, “şov” diyorsunuz burada.

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) – Bayağı, gördüğünüz şov işte.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Getirin araştırma önergesini.

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) – Kendi belediyelerinize niye ağzınızı açmıyorsunuz; Beşiktaş’a, Küçükçekmece’ye?

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

AYHAN BARUT (Adana) – Başkanım, on dakika verseydiniz, beş dakika az, beş dakika da biz vereceğiz.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Uzat Başkan, uzat; gelemediler daha, uzat.

AYHAN BARUT (Adana) – Hayatımda ilk defa gördüm ha, bu seneki beş dakika oylamasını.

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) – Sen böyle devam et, bir 50 kişi daha gelecek arkadan.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Daha gelemediler Başkan, uzat.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) – Biraz daha uzatın.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) – Yazıklar olsun!

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, öneri kabul edilmemiştir.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1.- Danışma Kurulunun, 111 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılmasına ilişkin önerisi

No: 24

28/5/2024

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 28/5/2024 Salı günü (bugün) yaptığı toplantıda 111 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılması önerisinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Muhammet Emin Akbaşoğlu

AK PARTİ Grubu

Başkan Vekili

Gökhan Günaydın

CHP Grubu

Başkan Vekili

Sezai Temelli

DEM PARTİ Grubu

Başkan Vekili

Filiz Kılıç

MHP Grubu

Başkan Vekili

Turhan Çömez

İYİ Parti Grubu

Başkan Vekili

İsa Mesih Şahin

Saadet Partisi Grubu

Başkan Vekili

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)*A) ÖNERGELER (Devam)*

2.- İstanbul Milletvekili Ali Gökçek'in, (2/1803) esas numaralı 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Diğer Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/55)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınması önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Önergeyi okutuyorum:

8/5/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/1803) esas sayılı Kanun Teklifi'min İç Tüzük madde 37 uyarınca doğrudan Genel Kurul gündemine alınması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ali Gökçek

İstanbul

BAŞKAN – Önerge üzerinde teklif sahibi olarak İstanbul Milletvekili Ali Gökçek konuşacaktır.

Sayın Gökçek, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, Gezi direnişinin 11’inci yılında Gezi’de kaybettiğimiz canlarımızı saygıyla anıyorum, haksız ve hukuksuz yere tutsak edilen arkadaşlarımıza da buradan selam gönderiyorum. Karanlık gidecek, Gezi kalacak. Son yılların en barışçıl ve en geniş katılımlı sivil eylemi olan Gezi’ye katılan arkadaşlarımız yıllardır içeride tutulurken ruhsatsız silahlarla insanların canına ve malına kastedenler ellerini sallaya sallaya geziyorlar.

Ruhsatsız silah kullanımı günden güne artan bir tehlike hâline geldi. Size yakın tarihli birkaç acı olayı anlatmak istiyorum. Birkaç hafta önce Eyüpsultan’daki bir lise müdürümüz İbrahim Oktugan, öğrencisi Y.K. tarafından ruhsatsız silahla katledildi. Daha sonra öğrendik ki bu şahıs daha önce ruhsatsız silahla yakalanmış, ifadesi alınıp para cezasıyla tekrar salınmış ve fail, işlediği cinayetten sonra verdiği ifadesinde ruhsatsız silahı 10 bin lira karşılığında satın aldığını söylüyor. Şubat ayında da İzmir’in Gaziemir ilçesinde yine bir canı, aracına bindiği taksi şoförü Oğuz Erge’yi taşıdığı ruhsatsız tabancayla canice katletti.

Yine, geçtiğimiz temmuz ayında Esenyurt’ta işlenen vahşi bir cinayette, bir TEKEL bayisine giren grup 20 ve 24 yaşındaki 2 gencimizi gözünü kırpmadan öldürdü. Ruhsatsız silah kullanımının toplumda yarattığı şiddet bunlarla sınırlı değil elbette ancak kısa sürede size aktaracağım, kamuoyunda yankı bulan hikâyeler bunlar.

Neredeyse her gün ruhsatsız silahların kullanıldığı bir şiddet olayına maruz kalıyoruz. Dünyanın her yerinden ithal ettiğiniz mafyalar, çeteler, suç örgütleri AVM’lerde, sokak ortalarında çatışmaya giriyor ve bu çatışmalarda suçu günahı olmayan vatandaşlarımız mağdur oluyor. Bizim bugün açık yüreklilikle şu soruya cevap vermemiz lazım: Nasıl oluyor da 17 yaşındaki bir çocuk dahi 10 bin lira karşılığında İstanbul’un ortasında ruhsatsız bir silah edinebiliyor? Silah almak, silah taşımak, ruhsatsız silah kullanmak bu kadar kolay mı? Evet, ne yazık ki bu kadar kolay.

Gelelim bu işin cezasına. Ruhsatsız silahla yakalandığınızda bir ila üç yıl hapis cezası, otuz ila yüz gün adli para cezası veriliyor; bu cezalar da alt sınırdan verilir, iyi hâl uygulanır, paraya çevrilirse 6.600 liraya karşılık geliyor. Evet, ruhsatsız silah kullanmanın cezası 6.600 lira ama o gencecik çocukların katledildiği TEKEL bayisinde belli bir saatten sonra içki satmanın cezası 341 bin liradan başlayıp 1 milyon 679 bin liraya kadar çıkabiliyor. Hâl böyle olunca, ruhsatsız silahı taşımaktan da kullanmaktan da kimse çekinmiyor. Uzmanların sık sık dile getirdiğine göre, Türkiye’de ruhsatsız silah sayısı ruhsatlı silah sayısını geçmiş. Tabii, resmî rakamları bilmiyoruz çünkü Sayın Yerlikaya verdiğimiz soru önergelerine cevap içermeyen cevaplar vermeye devam ediyor. Bu işten en çok mağdur olan kesimlerden biri de Sayın Yerlikaya’ya bağlı çalışan polislerimiz.

Bir ortamda eski bir Emniyet mensubunun anlattığı hikâyeyi sizinle paylaşmak istiyorum: Ekiplerimiz sabah vatandaşı 2 tane ruhsatsız silahla yakalıyorlar; ifadesi alınıyor, cezası, işlemi yapılıyor, salınıyor. Aynı vatandaş aynı ekipler o günün akşamında 2 ruhsatsız silahla daha yakalıyor. Niye? Çünkü cezalarımızın hiçbir caydırıcılığı yok, bizim bir an evvel bu cezaları caydırıcı bir hâle getirmemiz lazım.

Değerli milletvekilleri, bizler hepimiz buraya milletin oylarıyla seçilip vatandaşımızın hakkını, hukukunu, can ve mal güvenliğini koruyup kollamak üzere buraya gönderildik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gökçek, lütfen tamamlayın.

ALİ GÖKÇEK (Devamla) – Teşekkürler Başkanım.

Bu kanuni düzenleme, siyasi bir düzenleme değil, ne suçluların ne de mağdurların hangi partiye oy verdiği bizi ilgilendirmiyor. Bu düzenleme, bana bizzat sokaktan, acılı ailelerden, analardan, babalardan, evlatlardan geliyor hatta bu talep bizim Emniyet mensuplarımızdan geliyor. Bu kürsüden indiğimde bu kanunun gündeme gelmesi eğer ki sizlerin oylarıyla reddedilirse yarın ruhsatsız bir silahla işlenecek herhangi bir cinayette sizlerin de payı olacaktır, bunu unutmayın. Gelin, bu vicdani sorumlulukla oyunuzu kullanın.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gökçek, teşekkür ediyorum.

Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

39.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Ali Gökçek'in (2/1803) esas numaralı Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, biraz evvel sayın milletvekilinin ortaya koyduğu teklifle ilgili şu hatırlatmada ve bilgilendirmede bulunmak isterim: İçişleri Bakanlığımızla beraber bu konuda kapsamlı bir çalışma yapılmaktadır ve ruhsatsız silahlar, onun mütemmim cüzü manasında tetiği, kabzası, efendim, iğnesi, horozu vesair, bütünüyle ilgili, ruhsatsız durumlarla ilgili daha teferruatlı bir çalışma yapıldığını da Meclisin bilgisine sunmak istedim.

Teşekkür ederim.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) ÖNERGELER (Devam)

2.- İstanbul Milletvekili Ali Gökçek'in, (2/1803) esas numaralı 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Diğer Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/55) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Değerli milletvekilleri, gündemin “Seçim” kısmına geçiyoruz.

VIII.- SEÇİMLER

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM

1.- Millî Savunma Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Millî Savunma Komisyonunda boş bulunan ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada bulunan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Arasında Birleşmiş Milletler Kalkınma Eşgüdüm Ofisi Bölgesel Ofisinin İstanbul'da Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlıyoruz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Arasında Birleşmiş Milletler Kalkınma Eşgüdüm Ofisi Bölgesel Ofisinin İstanbul'da Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/11) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 83)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

2'nci sırada bulunan, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey ve Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ile 93 Milletvekilinin Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlıyoruz.

2.- Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey ve Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ile 93 Milletvekilinin Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi (2/2139) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 111) ()*

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 111 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Değerli milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif, İç Tüzük'ün 91'inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle, teklif tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen, Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Selim Temurci'ye söz veriyorum.

Sayın Temurci, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aziz milletimizi ve Genel Kurulumuzu saygıyla muhabbetle selamlıyorum.

İnsanlık ağır bir sınavdan geçiyor. 7 Ekimden bu yana dünyanın gözü önünde Gazze âdetâ bir mezarlığa dönüştürüldü. 25 bini kadın ve çocuk olmak üzere 35 bin insan katledildi, 7 bin insan kayıp, binlerce insan yaralı. Refah, Birleşmiş Milletler ve Amerika Birleşik Devletleri tarafından güvenli bölge ilan edilmişti, Uluslararası Adalet Divanı ise bu katil devlete “Saldırılarınızı durdurun.” demişti, “Öldürmelerinizi durdurun.” demişti; ölümden kaçarak Refah'a sığınan kardeşlerimiz pazar günü ve bugün de devam ediyor, siyonist alçakların saldırılarında öldürüldü; kadınlar ve çocuklar -videolarda hepimiz gördük- yakılarak öldürülüyor. Böyle bir ortamda milletin Meclisinden tekrar dönemin nemrutlarının, dönemin firavunlarının Rabb'im tarafından kahruperişan edilmesini ve bu işte de bu ülkeyi ve bu milleti öncü kılmasını Rabb'imden niyaz ediyorum.

Değerli milletvekilleri, biliyoruz ki hedefi vadedilmiş topraklar olan bu katil sürüsü asla durmayacaktır. Filistin'e bakıp bütün duygularımı şu nu ifade etmek istiyorum: Filistin'e bakıp daha güçlü bir Türkiye için hep birlikte el ele verip çok daha fazla çalışmak zorunluluğunda olduğumuzu hissetmeliyiz; aksi takdirde, rahmetli Erbakan Hocamızın sürekli ifade ettiği sözü tekrar burada hatırlatmak zorundayız: “Bu İsrail, bu siyonist rejim laftan anlamaz, ancak güçten anlar, güçten.” Dolayısıyla, ben, bu vesileyle, tekrar bu vahşeti ve bu soykırımı şiddetle kınıyorum ve Meclisimizin de Refah konusunda yeni bir bildiriyle milletimizin duygularına tercüman olması gerektiğini hatırlatıyorum.

(*) 111 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Değerli milletvekilleri, burada devlet yapımızın en köklü kurumlarından bir tanesi olan Dışişleri Bakanlığımızın çalışma yapısını, işleyiş yapısını değiştireceğine inandığım bir kanun teklifini görüşüyoruz. Dolayısıyla, ülkemizin ve milletimizin menfaatleri söz konusu olduğunda hepimiz aynı taraftayız, millî menfaatlerin partisi yoktur. Dolayısıyla, bu duyguyla kendi kanaatlerimi ifade etmeye çalışacağım.

Dünyadaki en geniş 3'üncü diplomatik ağa sahip bir Bakanlığa sahibiz. Böyle bir Bakanlığın hem küresel anlamda hem bölgesel anlamda meydan okumalara karşı elbette teşkilat yapısını daha güçlü hâle getirmek istemesini, personel yapısını daha donanımlı hâle getirmesini anlıyoruz. Buradaki sorun, acaba bütün bu işleri yapabilmek için böyle bir vakıf kurmaya gerek var mıdır?

İşte, ben, burada, bu kanun teklifiyle ilgili olarak üç ana konuda görüşlerimi hızlıca ifade edeceğim. Bir, vakfın faaliyet alanı; iki, vakfın bütçesi ve denetimi; üç, kurulacak vakıf acaba yayımlanan tasarruf genelgesine uygun mudur?

Öncelikle, Dışişleri Bakanlığımızın mevcut yapısında birimler var. Bunlar bina alımı yapıyor, satımı yapıyor, kiralama yapıyor, araç alımı yapıyor. Mevcut kanun teklifinde, Dışişleri Bakanlığımızın yapmış olduğu bu faaliyetler tamamıyla Vakfa devrediliyor. Burada Anayasa'ya göre bir hatırlatma yapmak zorundayız: Anayasa madde 123 çok açık bir şekilde bunun yapılamayacağını bize söylüyor, "İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir." deniliyor. Dolayısıyla, böyle bir meselede, biz, maalesef, Anayasa'ya aykırı bir iş yaptığımızın farkında mıyız, bu soruyu sormak istiyorum.

Burada belki birçok konuşmacı ifade edecek, gerçekten hepimizin göz bebeği Hariciyemizi, yüzlerce yıllık geleneği olan bir kurumu, bir bakanlığı niçin ikili bir yapı hâlinde yönetmek istiyoruz? Anayasa'ya aykırı böyle ikili bir yapı olmadan Dışişleri Bakanlığımızın yapısını, personelini daha güçlü hâle getiremez miyiz?

Bakınız, Dışişleri Bakanlığımızda Stratejik Araştırmalar Merkezimiz var, Diplomasi Akademimiz var; bunlar yetmiyor bu işleri yapmaya, o kadar yetmiyor ki bu Vakfa bir üniversite kurma yetkisi veriliyor.

Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; şu soruyu lütfen hepimiz soralım: Şayet Tarım Bakanlığı, Eğitim Bakanlığı, diğer bütün bakanlıklarımız buraya böyle "Biz de kendi personelimizin kapasitesini geliştirmek için, teşkilat yapımızı güçlendirmek için bir vakıf kurmak istiyoruz." diye gelirlerse ne olur? Gelirlerse bu ülkede paralel yapılar olur, çift başlılık olur ve bu ülke, bu devlet bunlardan çok çekti. Allah rızası için, bu kanun teklifini tekraren hep birlikte gözden geçirmek zorundayız.

Şimdi, Dışişleri Bakanlığımızın mevcut yapılanmasında elbette bütün bu işleri yapmak için bir vakıf kurmak illa gerekiyor mu sorusunu sordum ancak Vakıf kurulurken şöyle bir mantıkla kurulmuş: Vakıf âdeti bir fon, bir holding gibi kuruluyor ve bütün bu faaliyetleri gerçekleştirmek için bu Vakfın gelir üretmesi lazım.

2 tane soru soracağım: Vakıf niçin gelir üretecek sorusuna gelmeden, illa Vakfın bir gelir üretmesi mi gerekiyor Dışişleri Bakanlığımızın faaliyetleri için? İşte, milletin Meclisi burada, getirsinler ilave bütçe onaylamasını, getirsinler bunları, hep birlikte yapalım, dolayısıyla bütçelerle bunu yapalım.

Şimdi, şu soruları bütün vekiller olarak, bütün partiler olarak sormak zorundayız: Dışişleri Bakanlığımız bünyesinde her türlü ticari faaliyette bulunacak bir vakıf kurmak doğru mudur? Yabancı bir ülkede bile -bakın, bunun altını çiziyorum- şirket kuracak, şirketlere ortak olacak, hisse senedi alacak bir vakıf kurmak, ulusal güvenliğimiz için, yarın bu ülkeyle bir sıkıntı yaşandığında bizim için ve bütün bu coğrafya için çok büyük bir sıkıntı olmaz mı? Dünyanın hangi ülkesinde dışişleri bakanlığında kâr amacı güden böyle bir yapılanma vardır? Bu durum, ülkemizin diplomatik saygınlığına, diplomatik adaba uyar mı arkadaşlar?

Peki, teklifimiz ne? Elbette burada iktidar çoğunlukta, en azından şunu yapalım: Bu Vakıf asla ve kata yurt dışında herhangi bir konuda yatırım yapmasın, bir yere ortak olmasın, sadece devlet iç borçlanma senetleri ve Türkiye’de kamuya ait olan şirketlere yatırım yapsın diyorum.

Tabii, şunu özellikle ifade etmek lazım: İktidar partisindeki dostlarımız, kardeşlerimiz Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı gibi birçok vakfa benzettiler. Arkadaşlar, değil, onların faaliyet alanı Türkiye’nin içerisi. Türkiye Dışışleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı sadece içeride değil, dışarıda da faaliyet gösterecek. Onun için, böyle bir vakfın ülkemizin itibarına ve prestijine zarar vereceğini düşünüyoruz ve şunu söylüyoruz: Bakın, Dışışleri Bakanlığımızın 33 milyarı aşkın bir bütçesi var. Biz diyoruz ki vize gelir hizmetleri, bağış ve yardımlar var ve Vakfın gelirleri ağırlıklı buradan gelecek. Vize gelirlerinden ilave elde edilecek gelir -ki bu, Vakfa aktarılması düşünülen gelir- Vakfa aktarılmasın, direkt Dışışleri bütçesine aktaralım, Meclise gelsin, inanıyorum ki Meclis buna onay verecektir ama bu vakıflar ve fonlar...

AK PARTİ’li dostlarım beni iyi dinlesin: AK PARTİ kurulduğu dönemlerde çok büyük büyük bir mücadele vermiştik, bunları kapatıp bir bütçe birliği, bir hazine birliği, bir kontrol ve bir denetim olsun diye bunları yapmıştık; eski alışkanlıklara dönersek Türkiye’yi iflasa sürükleriz, Türkiye bu işin içinden çıkamaz.

Bakın, mevcut Dışışleri Bakanımıza güveniyoruz, mevcut Dışışleri Bakanlığımızla ilgili hiçbir problemimiz yok ama ne olur, bugün kurumsal güvenilirlik ve kurallar bizi bağlasın. Devlet bakidir, kişiler gelip geçicidir. Bugün bu Vakfı Hakan Fidan Bey çok iyi yönetebilir ama yarın başımıza ne geleceğini hep birlikte düşünmek zorundayız.

Buradan hareketle, ben özellikle Vakfın organlarıyla ilgili bir şeyin altını çizmek istiyorum, sadece Denetleme Kuruluyla ilgili bir cümle kuracağım: Bakın, Vakfın Mütevelli Heyeti Başkanı şu anki mevcut Bakanımız olacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Temurci, lütfen tamamlayın.

SELİM TEMURCİ (Devamla) – Bu Mütevelli Heyeti Başkanı olan Bakanımızı Bakanlıktan gelen kişiler, memurlar, Denetleme Kurulu üyesi olarak denetleyecekler. Daha da komik bir şey söyleyeyim: Vakfın Mütevelli Heyeti Başkanı dilediği zaman Denetleme Kurulunu denetleyecek.

Arkadaşlar, yıllarca finansal kuruluşlarda, farklı şirketlerde yöneticilik yapmış bir kardeşiniz olarak söylüyorum, bu komiktir; Allah aşkına, böyle bir denetim mekanizması olmaz.

Son olarak şunu ifade edip bitirmek istiyorum: Üniversite kurma... Ne olur tasarruf genelgesine uyun ve üniversite kurmayın. Bunun yerine, Türkiye’de 5 tane üniversite seçin, bu 5 tane üniversiteye mali destek sağlayın, buradaki en iyi çocukları alın, Diploması Akademisi üzerinden üniversitelerle anlaşma yapın ve böylece tasarruf genelgesinde kamuda yeni kurumlar kurulmayacağı maddesine de uymuş olun.

Bu duygularla Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Temurci, teşekkür ediyorum.

Saadet Partisi Grubu adına ikinci söz talebi İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya’ya aittir.

Sayın Kaya, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; Dışışleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi’yle ilgili olarak grubumuz adına ikinci sözü almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Dışışleri Bakanlığı kurumsal aklın ön planda tutulması gereken ve nesilden nesle aktarılması gereken bir bakanlıktır, çok önemlidir. Siyaset aslında dış politikadır. Burada konuştuğumuz birçok alanın, iç meseleleri ilgilendiren birçok alanın dahi tamamı aslında bir boyutuyla dış kaynaklı olabilir. Dolayısıyla konuştuğumuz kanun teklifi aslında bir ülkenin geleceğini tam anlamıyla şekillendiren bir bakanlığa aittir, bu önemi özellikle dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilirken söylenen temel bir gerekçe vardı. Gerekçenin merkezinde, hızlı karar almak, istikrarı sağlamak, bakanlıklar arasında oluşabilecek olumsuzlukları ortadan kaldırmak, dolayısıyla böylece devleti güçlendirmek gibi bir maksadı vardı. Şimdi Bakanlar Kurulu yok, Kabine var; Sayın Cumhurbaşkanı şimdi kararnamelerle ülkeyi yönetiyor. Dolayısıyla ne Dışışleri Bakanlığının ne de diğer bakanlıkların -önlerinde, kendi içlerinde- Bakanlar Kurulu dönemlerinde olduğu iddia edilen herhangi bir olumsuzlukla karşılaşmaları mümkün. Dolayısıyla şimdi Kabinenin olduğu yerde ve Cumhurbaşkanının belirleyici olduğu yerde Bakanlığın faaliyetlerini böylesine bir vakfa devretmek tamamen, aslında istikrarı değil istikrarsızlığı, karar alma süreçlerini hızlandırmak değil karar alma süreçlerini daha da dolambaçlı hâle getirmek anlamını taşır.

Anayasa'nın 6'ncı maddesi çok açık: Kaynağını Anayasa'dan almayan devlet yetkisi herhangi bir yere devredilemez. Dolayısıyla Bakanlığa ait olan bir yetki Vakıf aracılığıyla deruhte edilemez ve bu şekilde Vakıf Bakanlığın yerine konulamaz.

Değerli milletvekilleri, şimdi, biz -biraz önce Selim Bey de söyledi- böylesine bir bakanlığın görev ve yetkilerini Vakfa devrederek alan açmaya çalışıyoruz; yarın herhangi bir bakanlık, herhangi bir gerekçeyle sizin, bizim için anlamlı olmayan ama kendi gözlerinde çok büyüttükleri bir gerekçeyle başka bir vakfı kurabilir, o vakıf aracılığıyla faaliyetlerini yürütmek isteyebilir. Biz bu Vakıf ve vakıf gibi yapılan adımları çoğaltırsak bunun önüne geçmemiz mümkün değil.

Bakın, burada çok önemli bir örnek vereceğim. Hepimizin gururlandığı, onurlandığı New York'taki Türkevi 1977 yılında İhsan Sabri Çağlayangil tarafından Türkiye Cumhuriyeti devletine kazandırıldı. İhsan Sabri Çağlayangil bu Vakfın yapacağı işler arasında gösterilen yurt dışında taşınmaz almak, taşınmaz satmak gibi faaliyetlere ihtiyaç duymadan bunu yapabildi. Yani siz bugün yurt dışında sayet bir taşınmaz alacaksanız Bakanlık uhdesinde bunu yapabilirsiniz ama bu, farklı amaçları olduğuna dair iddiaları güçlendiriyor. Hem de İhsan Sabri Çağlayangil 1974 yılındaki Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan üç yıl sonra Amerika ile Türkiye ilişkileri gergin bir noktadayken bunu yapabildi.

Bir diğer konu da şu: Vakıf yükseköğretim kurumları kuracak imiş. Değerli arkadaşlar, bazı verileri paylaşmak istiyorum. Mesela, şu anda mevcut üniversitelerimizde küresel siyaset ve uluslararası ilişkiler, Orta Doğu siyasi tarihi ve uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler, uluslararası ilişkiler ve Avrupa Birliği, uluslararası ilişkiler ve deniz güvenliği, uluslararası ilişkiler ve kamu yönetimi gibi bölümlerimiz var. Tüm üniversitelerde -Açıköğretim dâhil- uluslararası ilişkilerde yani biraz önce saymaya çalıştığım bölümlerde okuyan toplam 110.959 öğrencimiz var. Bunların içerisinde 6.407 yüksek lisans öğrencisi var ve bunların içerisinde yine, 1.971 doktora öğrencisi var. Bu kadar geniş bir yelpazede yükseköğretim kurumlarında, uluslararası ilişkiler bölümünde öğrenci istihdam eden bir ülkenin şimdi kalkıp da "Dışışleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı" adı altında kuracağı yükseköğretim kurumuna yeni bir görevlendirme yapmasının anlamı nedir? İki anlamı çıkar bana göre; birincisi, mevcut üniversiteler yeterli derecede kaliteli öğrenci yetiştiremiyor, biz kaliteli öğrenci yetiştireceğiz anlamına gelir -ki bu, bizim Yükseköğretim Kurumunun tamamını ilzam eder- ve diğeri de personel niteliklerinin ve temsil kabiliyetinin geliştirilmesini desteklemeyi hedefliyor; demek ki bizim şu anki mevcut personelimiz maalesef kabiliyetli değil, yetenekli değil, biz bu zamana kadar yeteneksiz insanlarla dış ilişkilerimizi yönettik, şimdi yeniden yetenekli insanlar yetiştireceğiz anlamına gelir. Değerli arkadaşlar, bunlar doğru değildir.

Bir diğerkonu, Vakıf aslında Dışışleri Bakanlığına paralel bir yapı inşa etmektir. Böylece hangi kararın, kim tarafından alınacağına ve sınırlarının ne olacağına dair tartışmalar çıkacaktır. Siz bugün aldığınız kimi kararlarla geleceğek çok kötö gelenekler bırakıyorsunuz, çok kötö olumsuz örnekler bırakıyorsunuz. Bu örneklerin yarın neye evrileceğı belli olmaz, bu örneklerin yarın kimler tarafından kötöye kullanılacağı belli olmaz.

Ayrıca burada řu da var: Vergi muafiyetleri, ticari faaliyetler gibi yeni alanlar açıyorsunuz. Yahu, değerkli arkadaşlar, değerkli milletvekilleri; siyaset dış politikadır dedik, dış politika hepimizin gözü gibi sakınması gereken bir alandır. Dış politikayı yöneten kurumun para kazanmak gibi bir hedefi olabilir mi veya bizim ondan “Sen niye řu kadar para kazandın, kazanamadın?” diye bir hesap sormamız doğru olur mu?

Şimdi, ticari faaliyetler yapacaksınız, araç kiralayacaksınız, araç alacaksınız, taşınmaz alacaksınız, taşınmaz kiralayacaksınız; hangi ilişkilerin bu tür faaliyetlerin içerisine girdiğini hepimiz günlük hayatımızda net olarak biliyoruz. İdeolojik ve siyasi kaygılar burada belirleyici olabilir. Siz kendinizin yarın bir gün yanlış yapmayacağınızı iddia ediyor olabilirsiniz; görev verdiğiniz, yetki verdiğiniz insanların bunları nasıl kullanacağını, maalesef, kestiremezsiniz.

Kanun teklifi içerisindeki bir başka madde de řu, diyor ki: “Seminer, konferans, ulusal ve uluslararası toplantılar ve sosyal faaliyetlerden elde edilecek kazançlar...” Arkadaşlar, bunlar nelerdir? Hangi faaliyetler bunlar? Yani şöyle bir çıkarımda bulunulabilir; teşbihte hata olmaz, lütfen yanlış anlamayın: Türkçe olimpiyatları gibi yarın önünüze bir proje geldiğinde “Biz buradan para kazanabiliriz.” düşüncesiyle o faaliyeti yapıp oradan elde edeceğiniz gelirle Vakfı mı finanse edeceksiniz? Bu gelirlerin, ortaklıklardan elde edilecek gelirlerin, maalesef, böyle bir faaliyeti sağlıklı yürütebilmesi mümkün değildir.

Değerkli arkadaşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştay denetimine tabi olmayan bir vakıf bu ülkede maalesef istismara açık bir vakıf olacaktır. Burada bir şey var -biliyorum onu biraz önce de Selim Bey ifade etti- vize aracılık hizmetlerinden elde edilecek gelirler var. Buranın çok büyük bir istismar alanı olduğunu görüyoruz, buranın gerçekten çeşitli şahıslara kaynak aktarmak üzere kurgulanan bir yapı olduğunu da görüyoruz. Size şunu söyleyeyim: Makam aracılığıyla insan kaçakçılığı yapan bir Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin olduğu yerde, yarın, vize vermek üzere çeşitli yerlerde görev verilecek yetkililerin, Vakıf yetkililerinin de bunu istismar etmeyeceğini kimse garanti edemez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaya, lütfen toparlayın.

MUSTAFA KAYA (Devamla) – Değerkli milletvekilleri, sözlerimi tamamlarken şunları ifade etmek istiyorum: Bu Vakıf geleceğek kötö bir mirastır, bu Vakıf Dışışleri Bakanlığının kurumsal aklına dışarıdan yapılacak müdahalelerin olabileceğine dair altyapıyı oluşturan bir vakıftır. Dışışleri Bakanlığının altını boşaltacak, siyasi ve ideolojik kavgalara zemin hazırlayacak böylesine bir yaklaşımdan uzak durunuz. Komisyon da dile getirilen bütün gerekçeler ortada ve biz buradan bir kere daha uyarıyoruz, geliniz, bu Vakıf üzerinde bir kere daha değerklendirme yapınız ve bunun kanunlaşmasını önleyiniz, önleyelim.

Sizleri ve Sayın Başkanım, sizi de saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kaya, teşekkür ediyorum.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)**B) ÇEŞİTLİ İŞLER**

1.- Başkanlıkça, görüşmeleri izlemek üzere Genel Kurulu teşrif etmiş bulunan Kırgızistan Sayıştay Başkanı Almazbek Akmatov, Özbekistan Sayıştay Başkanı Adiz Muzafarovich Boboev, Kazakistan Sayıştay Başkan Yardımcısı Rassul Rakhimov, Azerbaycan Sayıştay Başkanı Vugar Gulmammadov ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Sayıştay Başkanı Osman Korahan'a "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Sayıştay Başkanı Metin Yener ve beraberinde ülkemize resmî bir ziyarette bulunan Kırgızistan Sayıştay Başkanı Almazbek Akmatov, Özbekistan Sayıştay Başkanı Adiz Muzafarovich Boboev, Kazakistan Sayıştay Başkan Yardımcısı Rassul Rakhimov, Azerbaycan Sayıştay Başkanı Vugar Gulmammadov ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Sayıştay Başkanı Osman Korahan Genel Kurulumuzu teşrif etmişlerdir. Kendilerine Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu adına hoş geldiniz diyorum. (AK PARTİ, CHP, MHP, İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

2.- Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey ve Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ile 93 Milletvekilinin Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi (2/2139) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 111) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, İYİ Parti Grubu adına Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'e söz veriyorum.

Sayın Çömez, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir)– Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi'yle ilgili İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bu kanun teklifinin daha hazırlanma süreci sorun ve hatalarla başladı. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı bu teklifle ilgili Plan ve Bütçe Komisyonunu ana komisyon, Dışişleri Komisyonunu ise tali komisyon olarak belirledi. Peki, sonra ne oldu? Dışişleri teşkilatını güçlendirmek için kurulacak olan bu Vakıfla ilgili kanun teklifi Dışişleri Komisyonunda görüşülmedi bile. Peki, niye görüşülmedi? E, hani Dışişleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetlerini güçlendirmek içindi bu Vakıf, bu teklif? Hani temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı Dışişleri personeli yetiştirmek bu teklifin amacı? O hâlde niye görüşülüyor Dışişleri Komisyonunda? Burada her şey enine boyuna konuşulsa, tartışılrsa, değerlendirilse olmaz mıydı? "Olmaz." Niye? "Gerek yok, zaten biz karar verdik, bir an önce hayata geçsin."

Değerli arkadaşlar, Meclisin itibarını korumak, millet iradesinin tecelli ettiği bu yüce makamın olması gerektiği gibi çalışmasını sağlamak, yasama ve denetleme faaliyetlerini tam anlamıyla yapabilmesini temin etmek bizlerin görevi. Teklif kamuoyunda yeterince tartışılmamış, sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınmamış, etki analizleri yapılmamış, ilgili komisyonda bile görüşülmemiş; hızlı ve özensiz bir şekilde Meclise gönderilmiş "Alın, bunu bir an önce geçirin." denilmiş ve bir anlamda Meclise şekli bir görevi tamamlama misyonu yüklenmiştir. Sayın Başkanın bu yaklaşımı son derece yanlıştır ve bana göre millet iradesine yapılan bir haksızlıktır.

Bakınız, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kanun yapmak suretiyle kurulan vakıf sayısı bu teklifle birlikte 6 olmuştur. Kronolojik olarak baktığımızda bunların sadece biri AK PARTİ dönemi öncesine denk gelmektedir, o da 87'de kurulan Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfıdır. Diğerleri; Yunus Emre Vakfı, Türkiye Maarif Vakfı, Antalya Diplomasi Forumu Vakfı, Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfıdır. Bu vakıflarla ilgili süreç incelendiğinde, tekliflerin tamamında işin niteliği ve uzmanlık alanlarına göre havaleler yapılmışken burada maalesef sıra dışı ve anlaşılabilir bir yöntem tercih edilmiştir. Bu da kanunun iddia edilen amaçlarına ve ruhuna aykırıdır.

Değerli arkadaşlar, İç Tüzük madde 38 uyarınca, komisyonlar kendilerine havale edilen işlerin ilk önce Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdür. Komisyon görüşmelerinde bu konu da ne yazık ki ele alınmamıştır. Anayasa'nın 123'üncü maddesi der ki: "İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.

İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır.

Kamu tüzelkişiliği, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur." Oysa görüşeceğimiz teklifin 3'üncü maddesinde Vakfın faaliyetleri düzenlenmiştir ve bu faaliyetlerin büyük bir kısmı idarenin işleyişiyle ilgili olmasına rağmen Vakfa bırakılmıştır. Dolayısıyla Anayasa'ya aykırılık teşkil edecektir.

Değerli arkadaşlar, Dışişleri Bakanlığımız Türkiye'nin en köklü ve teşkilat yapısı itibarıyla en güçlü bakanlıklarından biridir ancak ne yazık ki 2002 yılından beri, her kurumda olduğu gibi Dışişleri Bakanlığımızda da yerleşik, köklü, güçlü gelenekler terk edilmiş, yetişmiş insan kaynakları, birikimler bir kenara bırakılmış, devlet politikalarının yerini ideolojik saikler, partizanca tutumlar, popülizm ve siyasal rant almıştır. İşte bundan dolayıdır ki bugün güney sınırimız delik deşik edilmiş, milyonlarca Suriyeli kaçak ülkemizi istila etmiştir; doğu sınırimız yolgeçen hanına dönmüş, en az yarım milyon Afganlı genç erkek sırtlarındaki metamfetamin dolu çantalarla ülkenin her yerine dağılmışlardır. Bu arada, doğu sınırimızdan üç yıl içinde 50 bin mayının temizlenmesi için de Avrupa Birliğinden 21,3 milyon dolar para aldığımızı hatırlatmak isterim.

Mavi vatan artık konuşulmaz olmuş, Doğu Akdeniz'deki sondaj gemilerimiz limanlarda çürümeye terk edilmiş. Avrupa Birliği mavi vatani reddetmiş, buna mukabil Sevilla Haritası'nı dayatmış ve bizim deniz yetki alanlarımızın Yunanistan'a ait olduğunu söylemiştir. Buna itiraz edilmediği gibi ya da karşı durulamadığı gibi, ne yazık ki aramalara da bu dayatma neticesinde son verilmiştir. Gemileri satın alan Türkiye teknik personel ve cihazların işletmesini taşere etmiş ve bundan 100 milyonlarca dolar zarar ederken birilerinin cebi de yeşil dolarlarla şiştikçe şişmiştir. Bu işletmenin verildiği firmanın siyasi bağlantılarını ise tartışmanın bir başka konusu olarak bir başka değerlendirmeye bırakıyorum. Diyeceksiniz ki: "Bu sondaj gemilerini Karadeniz'de kullanalım." Ne yazık ki onu da yapma şansınız yok, onun için dedim limanlarda çürütüyorsunuz diye. Mesela, Abdülhamid Han sondaj gemisinin kule yüksekliği 60 metre, bu nedenle boğazları geçme şansı yok. Bu gemiyi satın alanlar ve buna aracılık edenler bu esnada neler düşünüyordu da boğazlardaki köprü yüksekliklerini hesaba katmadılar bir gün mutlaka açığa çıkacaktır. Ay yıldızlı pasaportumuz büyük ölçüde itibar kaybetmiş, artık vatandaşlarımız bırakın vize almayı, vize randevusu bile alamaz hâle gelmiştir. F-35 projesinden dışlanan ülkemiz verdiği parayı geri bile alamamış, satın almak istediği eski nesil F-16'lar için bile "Ege adaları üzerinde ve kuzey Suriye'de uçamazsınız." şartı getirilmiştir. Kuzey Suriye'de defakto bir PYD/YPG terör devleti kurulmuş, 80 bin kişilik bu yapı yıllarca sözde müttefiklerimiz tarafından eğitilmiş, donatılmış ve bugün, anayasa ve seçim hazırlıklarını tamamlayarak uzun yıllar bölgenin başına bela olacak bir devlet kurmak için ciddi mesafeler almıştır. Katil İsrail'le Gazze saldırılarını başlattığı günden son haftalara kadar, defalarca yaptığımız uyarı ve eleştirilere rağmen ticarete devam edilmiş, yüzlerce gemiyle milyarlarca dolarlık ticaret yapılmıştır. Bununla birlikte, Güney Afrika gibi bir ülke Lahey Adalet Divanına başvurmuş, İsrail'in soykırım yaptığına dair belgeleri de sunarak dava açmış ama Türkiye bu konuda bir adım atmamış, atamamıştır. Bu arada, Türkiye'den Gazze'ye giden yardımların önemli bir kısmının Refah'tan geçemediğini, El Ariş'te bekletildiğini de ifade etmek isterim.

Dış politikadaki o meşum U dönüşlerinizden de uzun uzun bahsetmeyeceğim. “Kardeşim Esad” dediniz, ortak Bakanlar Kurulu toplantısı düzenlediniz, sonra “Bekle bizi Emevi Camisi, geliyoruz.” dediniz, bir de baktınız ki kucağınızda 10 milyon Suriyeli kaçak. Darbe girişiminin faili olarak Birleşik Arap Emirlikleri’ni gösterdiniz, sonra da adamları kırmızı halılarla karşılayıp para istediniz, şimdi de ülkenin tüm yer altı, yer üstü enerji kaynaklarının imtiyazlarını bunlara peşkeş çekmek için yasa teklifi getirmeye hazırlanıyorsunuz. Yıllarca “katil Sisi” diye siyaset yaptınız, iç politikaya malzeme ettiniz, “Asla bu adamla aynı masaya oturmam.” dediniz, adamlar gitti, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’yle, Yunanistan’la bizim aleyhimize bir sürü anlaşmalar yaptı, sonra da bir 14 Şubat Sevgililer Günü koşa koşa Mısır’ın yolunu tutup “katil” “darbeci” dediğiniz adamla kucaklaştınız. “Bu can bu bedende, bu fakir bu görevde olduğu sürece o teröristi alamazsınız.” dediniz, “Ver papazı, al papazı.” dediniz, Trump’tan gelen bir “tweet” mesajıyla “Ben öyle demek istemedim, alın papazı.” deyip adamı özel uçakla ülkesine gönderdiniz. Katiller özel uçaklarla ülkemize geldiler, bir gazeteciyi bir büyükelçilikte vahşice katlettiler ve ellerini kollarını sallaya sallaya ülkemizi terk ettiler, dediniz ki: “Bunlar insanları enayi, ahmak zannediyor.” Bu sizin sözünüz benim değil. “Kamuoyunu kandıracaklarını zannettiler. Suudi gazetecinin ölümünün tüm yönleriyle aydınlatılıp aydınlatılamayacağı çocuklarımızın nasıl bir dünyada yaşayacağını belirleyecektir, belgeleri vermeyiz.” diye tüm dünyaya ilan ettiniz, sonra da dava dosyasını koltuğunuzun altına alıp Cidde’nin yolunu tuttunuz “Alın, hepsi sizin olsun.” dediniz ve davanın üzeri maalesef örtüldü. Çünkü para lazımdı, çünkü 140 milyar dolar borçla aldığınız ülkeyi tam 500 milyar dolar borca batırmıştınız. Elde ne var ne yoksa satmıştınız, gelecek garantili projelerle ülkenin istikbalini ipotek etmiştiniz ve kasa bomboştı, bilançosu negatifti. Kaşıkçı cinayeti gibi, Mursi’nin dramında da “Unutturulmasına izin vermeyeceğiz.” dediniz ama ilk unutan ve unutturan siz oldunuz.

Değerli arkadaşlar, maalesef, teşkilat çalışanlarını, çok değerli büyükelçileri “monşerler” diyerek şikâyet ettiniz ve onları halkla karşı karşıya getirdiniz. Dünyanın her yerinde dışişleri, içişleri, savunma ve maliye 4 ana bakanlıktır, bu temel prensibi yok saydınız ve kendinize göre yeni bir düzen ihdas ettiniz. Sayın Cumhurbaşkanı görüşmelerin çoğuna Dışişleri diplomatlarını almıyor, hatta bir kısmına büyükelçilerimiz bile katılamıyor. Böyle bir sürecin ardından o büyükelçimiz bulunduğu ülkede ne yazık ki itibar ve güç kaybına da uğruyor. Mesela, Sayın Cumhurbaşkanının gittiği ülkelerde büyükelçiliğimizde brifing alması gibi önemli ve gelenekleşmiş bir uygulama vardı, artık bu terk edildi.

Bir başka sorun da Dışişleri Bakanlığımızın dış politikanın yürütülmesinde diğer ilgili kurumlar üzerindeki koordinatörlük rolü. Bu rol de büyük ölçüde erozyona uğramıştır. Mesela, soruyorum: Cumhurbaşkanlığı Dış Politikalar Kurulunda neden tek bir aktif veya emekli diplomat yok? Artık dış politikada diplomatlara gerek duyulmadığı için mi? Maalesef, diğer kurumlar Dışişlerini bir danışma, koordinasyon makamı olarak değil de vize, karşılama makamı olarak görüyorlar ve araç temini gibi ihtiyaçlarının giderileceği bir makam olarak değerlendiriyorlar. Bu da netice itibarıyla farklı ses ve yaklaşımların doğmasına, koordine edilmemiş, içeriği ve faydası tartışılmamış ziyaretlerin yapılmasına yol açmaktadır. Şimdi “Vakıf kurarak Dışişleri teşkilatını güçlendireceğiz, üniversite kurup personel yetiştireceğiz.” diyorsunuz. Teşkilatta genel müdür altında bir memurun inisiyatif alması, evrak imzalaması, görüşmelere, brifinglere girmesi ne yazık ki artık mümkün değil. Peki, bunlar nasıl tecrübe kazanacak? Sizin kuracağınız Vakıfla mı? Siyasi sefir atamalarındaki keyfilik, hem kurumu örselemekte hem de çalışan personelde büyük bir güven bunalımına neden olmaktadır. Yurt dışı atamaları ve Bakanlık içi görevlendirmelerde liyakat, sicil, performans gibi objektif, mesleki kriterler yerine Külliye’deki dar bir çevrenin karar verdiği bir mekanizma işlemektedir. Bu da personelde büyük bir güvensizlik ve kaygıya yol açmaktadır.

Tekrar teklife dönecek olursak kanunun temel amacının Dışişleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilmesi olduğu ifade ediliyor. Gerçekten, bu kanunla teşkilatı nasıl güçlendireceksiniz? Sizin “güç” deyince aklınıza, gayrimenkul, araba alıp satmak, inşaat yapmak, ticaret yapmak mı geliyor; bu mudur anladığınız? Türkiye’nin en köklü, en birikimli, en itibarlı kurumlarından biri olan Dışişleri teşkilatını, ülkemizin ulusal çıkarlarını ve itibarını korumaktan sorumlu bu güzide kurumu emlakçılık ve oto galerisine çevirmeye ne hakkınız var? Yıllarca hem ideolojik hem de politik yaklaşımlarla bu güzide kurumu örselediğiniz yetmedi şimdi de kurumun çatısı altında müteahhitlik büroları, emlak ofisleri, oto galerileri kuracaksınız. Peki, bu Vakıfla personelin niteliklerini ve temsil kabiliyetini nasıl geliştirip destekleyeceksiniz? Madde 3’te amaçlardan birinin de bu olduğunu söylüyorsunuz. Bunca yıllık kurumsal birikimi, donanımı yetersiz buldunuz, bir kanunla kurulacak bir vakıfla bu işi halledeceksiniz, öyle mi? Sizin derdiniz yirmi iki yıldır tüketemediğiniz hariciye kültür ve gelenekleri yerine alternatif ya da paralel bir düzen getirmektir.

Personel yetiştirmek için yükseköğrenim kurumlarının kurulacağı da ifade ediliyor yasada. Bakanlığın zaten bu konuda hazır bir altyapısı var. Bakanlığın bünyesinde bulunan Diploması Akademisini neden güçlendirmiyorsunuz, geliştirmiyorsunuz, bunun yerine alternatif bir yapı kurmayı planlıyorsunuz? Kurulmak istenen bu Vakıfla şeffaflıktan ve hesap verebilirlikten uzak, alternatif bir yapı ortaya çıkacak ve uzun vadeli kurumu güçlendirmek yerine her anlamda zayıflatacak ve itibarına gölge düşürecektir.

Değerli arkadaşlar, iktidarın bu emlakçılık ilgisi nereden geliyor diye merak ettim. Sanırım bunun AK PARTİ’nin geçen yıl Washington’da satın aldığı binalarla bir ilgisi var. Bu binalardan ilki için AK PARTİ tam 4 milyon 55 bin dolar para ödedi. Şu gördüğünüz bina Washington’da, AK PARTİ’nin kendi adına almış olduğu bina ve bunun için tam 4 milyon 55 bin dolar para ödendi. Anlaşılan bu bina küçük gelmiş AK PARTİ’ye, “Yerine bir tane daha alalım.” demişler, bu yıl bir tanesini daha aldılar. Eskiden bu bina Fransız Büyükelçiliği olarak kullanılıyormuş. Bu da AK PARTİ’nin yeni aldığı bina Washington’da, buyurun; Washington’da almış olduğu bina, buyurun. Gördünüz değil mi? Bu, Birinci Dünya Savaşı’nda stratejik bir merkez olarak kullanılmış tarihî bir bina; bir özelliği daha var, Beyaz Saray’a yakın. “Saray” deyince arkadaşların yüreği kabarıyor, dayanamıyorlar, gidip bu binayı almışlar.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Beyaza boyasınlar.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) – Peki, ne kadar ödemişler biliyor musunuz? Tam 6 milyon 94 bin 650 dolar yani AK PARTİ’nin Washington temsilcisi olarak uygun gördüğü bu 2 binaya alım satımla birlikte 11 milyon civarında para ödenmiş, 350 milyon liradan bahsediyorum. Peki, Washington’da kaç seçmen var? 6 bin. AK PARTİ ne kadar oy almış? 600. 600 oy için harcadığı paraya bakın. Ha, daha bu da bitmedi; 5 milyon lira civarında bunun bir vergisi var ve şu anda inanılmaz bir restorasyon yapıyorlar ve bunun için korkunç da bir para harcıyorlar. Şimdi, başka bir şey daha var. Peki, bu binayı AK PARTİ buradan gidip satın mı aldı, arkadaşlar mı gönderdi? Hayır. Bunun emlak komisyonculuğunu kim yaptı biliyor musunuz? Sıkı durun, Dışişleri Bakanlığımızla anlaşmalı bir firma yani Türkiye’nin lobi ve hukuk işlerini takip etmekten sorumlu ve sizin vergilerinizden toplanmış ülkemizin 1,5 milyon doları cebine boca ettiğimiz Washington’daki firma satın aldı. Yani bu ülkenin paralarını boca ettiğiniz, sözüm ona devletin resmî kurumlarıyla anlaşmalı olan bu firma gitti AK PARTİ’nin emlak komisyonculuğunu yaptı. Bu örnek bile aslında Türkiye’nin şu anda görüşülmekte olan bu yasayla ne hâle düşürülmek istendiğinin açık bir göstergesi. Buna dair şüphesi olan arkadaş varsa ben para transferleri nasıl yapıldı, binalar nasıl alındı, görüşmeler nasıl yapıldı, tapu kayıtlarını, hepsini vermeye hazırım ve bütün bunları Türkiye’nin kamuoyu gündemine getiren gazeteci Yılmaz Polat’a da teşekkür ediyorum.

Şimdi, bir başka sorun daha var. Yasa geçtiği zaman Dışişleri Bakanlığımızın emlakçılığını kim yapacak? Tabii, onunla ilgili de Bakanlığın bir sorununun olmayacağını düşünüyorum çünkü Bakanlıkta bu konuda son derece mahir ve becerikli yetişmiş elemanlar var. Mesela, genç bir Bakan Yardımcısı var Dışişleri Bakanlığında: Yasin Ekrem Serim. Adam Kıbrıs'ta devasa gayrimenkul şirketlerine sahip; göstereceğim şimdi "kralın rezidansı" diyor, bakın, göstereceğim çünkü bununla ilgili önemli bir açıklama yapacağım. Kıbrıs'ta devasa şirketlere sahip beyefendi, genç yaşında sahip olmuş; aile boyu. Babası eskiden örtülü ödeneğin başındaydı ve bu şahsın, Türkiye'nin dış politikasına yön vermekten sorumlu bu şahsın Halil Falyalı'yla ticari ilişkileri var, alım satım işleri var, ortak şirketleri var.

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) – Yuh olsun!

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) – Daha yetmedi, daha yetmedi; bakın, şu görmüş olduğunuz adresten, bu şahsın Kıbrıs'taki bu binalarından İngiltere'ye akıllamaz paralar transfer edildi, korkunç paralar transfer edildi, hepsini teker teker takip ettim. Bu paralarla bu zat İngiltere'de milyonlarca liralık gayrimenkul aldı. Nereden buldun bu parayı, vergisini ödedin mi, nasıl transfer ettin? Peki, sen Kıbrıs'ta bu ne olduğu belli olmayan adamlarla iş birliği yapıp bu paraları İngiltere'ye transfer ettin, bu ülkenin dış politikasına nasıl yön vereceksin? İngilizlerle masaya oturup nasıl onlarla pazarlık yapacaksın? (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Daha bitmedi, daha bitmedi. Bu becerikli arkadaş, İngiltere'de bu devasa mülklerini satın aldığı şirketini nerede kurdu biliyor musunuz? Şüphenez varsa hepsini göstereyim, belgeleri burada. Türkiye'nin başına bela olan 5'li çetenin en mahir isimlerinden birinin muhasebecisinin ofisinde. Bakın, görüyor musunuz, kimler kimlerle beraber? Bu ülkenin dış politikasına yön verecek olan, bu ülkenin en güzide kurumlarından birinde Bakan Yardımcısı olan bir şahıs, Kıbrıs'tan, bu gördüğünüz devasa binalardan paraları transfer ediyor Birleşik Krallık'a, orada sarayın dibinde inanılmaz mülkler alıyor ve kurduğu şirket bu ülkenin 200 milyar dolarını alıp götürmüş 5'li çetenin en önemli isimlerinden bir tanesine ait. Şimdi diyorsunuz: "Kimler kimlerle beraber!" Diyordu ya Sayın Erdoğan: "Kimler kimlerle beraber!" Buyurun işte; kimler kimlerle beraber! Bir taraftan mafya, bir taraftan Dışişleri Bakanlığı bürokratu, bir taraftan 5'li çete, bir taraftan Kıbrıs, bir taraftan İngiltere. İşte bunun için diyoruz ki yapmayın. Türkiye'nin kurumsallaşmış olan bu yapısını heba etmeyin, bunu hırpalamayın, bunu örselemeyin. Gelin, bu yasaya "hayır" deyin ve Türkiye'nin bu güzide kurumunu tekrar eski, tekrar itibarlı yapısına kavuşturalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çömez, lütfen tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Bu yaptığım açıklamalarla ilgili bir tereddüdü olan, bir şüphesi olan varsa -zamanım yetmediği için belgelerin hepsini gösteremedim- kuliste gelirler, bütün belgeleri kendisine veririm. Ama bu devran bitecek, hiç kimsenin endişesi olmasın. Hiç kimse bütün bunları yapıp elini kolunu sallaya sallaya bu aziz millete hesap vermeden çekip gideceğini zannetmesin. Gün gelecek, bütün bunların hesabı tek tek sorulacak.

Saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çömez.

Şimdi diğer söz talebi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'ya ait.

Sayın Kalaycı, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 111 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Sizleri ve aziz milletimizi hürmetle selamlıyorum.

Kanun teklifiyle, Dışişleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilmesi ve personelinin temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı yetiştirilmesinin desteklenmesi amacıyla Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı kurulmasına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir.

Vakıf geleneği İslam medeniyetinin insanlığa bir hediyesidir. Bizim medeniyetimiz, vakıf medeniyetidir. Vakıf müessesesinin Türk kültüründe de çok önemli bir yeri vardır. Vakıf malı kamu malı niteliğindedir. Ecdadımız bu kutlu müesseseye sahip çıkarak vakıflar vasıtasıyla milletimize büyük hizmetler yapmıştır. Ülkemizde bugün de bakanlıkların ve kurumların faaliyetlerini ve personelini desteklemek, güçlerine güç katmak amacıyla kurulmuş birçok vakıf bulunmaktadır. Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı, Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfı, Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı gibi vakıfların başarılı hizmetler sunduğu, ilgili bakanlık ve kurumların faaliyetlerine büyük katkı ve destek sağladığı bilinmektedir. Yine, Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Antalya Diploması Forumu Vakfı gibi vakıflar da dış politika...

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, izin verir misiniz.

MUSTAFA KALAYCI (Devamla) – Tabii.

BAŞKAN – Şimdi, Divan Kâtiplerimizden birisi ayrılmak zorunda kaldı, yeni Divan Kâtibimizi de henüz temin edemedik.

O nedenle, izninizle birleşime otuz dakika ara veriyorum, sizin sürenizi de dönüşte ayrıca başlatacağım.

Kapanma Saati: 19.35

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.13****BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ****KÂTİP ÜYELER: Mahmut Atilla KAYA (İzmir), Rûmeysa KADAK (İstanbul)**

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 87’nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

111 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Teklifin tümü üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı tarafından yapılan konuşmaya kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Sayın Mustafa Kalaycı, buyurun.

Sürenizi yeniden başlatıyorum.

MHP GRUBU ADINA MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Baştan mı başladı Başkanım?

BAŞKAN – Evet, baştan başlattım.

MUSTAFA KALAYCI (Devamla) – Tamam.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tekrar hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kanun teklifiyle, Dışişleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilmesi ve personelinin temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı yetiştirilmesinin desteklenmesi amacıyla Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı kurulmasına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir.

Vakıf geleneği İslam medeniyetinin insanlığa bir hediyesidir. Bizim medeniyetimiz vakıf medeniyetidir. Vakıf müessesesinin Türk kültüründe çok önemli bir yeri vardır. Vakıf malı kamu malı niteliğindedir. Ecdadımız bu kutlu müesseseye sahip çıkarak vakıflar vasıtasıyla milletimize büyük hizmetler yapmıştır. Ülkemizde bugün de bakanlıkların ve kurumların faaliyetlerini ve personelinin desteklemek, güçlerine güç katmak amacıyla kurulmuş birçok vakıf bulunmaktadır. Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı, Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfı, Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı gibi vakıfların başarılı hizmetler sunduğu, ilgili bakanlık ve kurumların faaliyetlerine büyük katkı ve destek sağladığı bilinmektedir. Yine, Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Antalya Diplomasi Forumu Vakfı gibi vakıflar da dış politika ve yurt dışı eğitim alanında başarılı çalışmalar yürütmekte ve önemli katkılar sunmaktadır.

Vakıflar, Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulmakta ve bu kanun ile Vakıflar Kanunu hükümlerine göre faaliyet göstermektedir. Vakıflar özel hukuk tüzel kişiliğine sahiptir. Vakıflar Kanunu’nun 12’nci maddesine göre, vakıflar taşınır ve taşınmaz mal edinebilmekte, malları üzerinde her türlü tasarrufta bulunabilmektedir. Vakıf yöneticileri iktisap ettikleri veya değiştirdikleri taşınmaz malları tapuya tescil tarihinden itibaren bir ay içerisinde Vakıflar Genel Müdürlüğüne bildirmekle yükümlüdür.

Yine, Vakıflar Kanunu’nun 26’ncı maddesine göre, vakıflar, amacını gerçekleştirmeye yardımcı olmak ve vakfa gelir temin etmek amacıyla Vakıflar Genel Müdürlüğüne bilgi vermek şartıyla iktisadi işletme ve şirket kurabilmekte, kurulmuş şirketlere ortak olabilmektedir. Bu kapsamda Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfının da taşınır ve taşınmaz mal edinebilmesi, bunlar üzerinde

her türlü tasarrufta bulunabilmesi, iktisadi işletme ve şirket kurabilmesi, kurulmuş şirketlere ortak olabilmesine dair hükümlere bu kanun teklifinde de yer verilmektedir. Bakanlığa ait veya tahsisli olup ihtiyaç duyulmayan taşınmazların ilgili mevzuat hükümlerine uyulması kaydıyla Bakanlık yararına değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması da Vakfın faaliyeti olarak düzenlenmektedir.

Yine, Vakfın faaliyetleri arasında yer verilen yükseköğretim kurumları kurulmasında diplomatlarımızın akademik donanımlarının geliştirilmesi, yüksek lisans ve doktora eğitimi verilmesi ve referans yayınlarının geliştirilmesi ve çoğaltılmasının amaçlandığı Komisyonda ifade edilmiştir.

Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfının Dışişleri Bakanlığının görev ve yetkilerini kullanacağı, paralel bir yapının oluşturulduğu ve Dışişleri Bakanlığının Vakıf marifetiyle şirket hâline dönüştürüleceği gibi iddialar tümüyle asılsız ve mesnetsizdir. Dışişleri Bakanlığının temel görev ve yetkileri 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 128'inci maddesinde tatad edilmiştir. 129 ila 165'inci maddelerinde ise Bakanlık hizmet birimlerinin görev ve yetkileri ile personele dair hükümler yer almaktadır. Ayrıca başta 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun olmak üzere diğer ilgili mevzuatla da Bakanlığa verilen görev ve yetkiler bulunmaktadır.

Bu kanun teklifiyle Dışişleri Bakanlığının görev ve yetkilerinden hiçbirinin Vakfa devredilmesi ya da Vakfın kullanımına verilmesi asla söz konusu değildir, destek hizmetleri bakımından da durum böyledir. Dışişleri Bakanlığı merkez ve yurt dışı teşkilatlarında kullanılmak üzere gerekli araç gereç ve malzemenin teminiyle ilgili işleri yürütmek, ihtiyaç duyulan arazinin ve binaların kiralınması ve satın alınması ile bina inşası ve büyük onarımlarla ilgili işleri yürütmek, bina ve tesis yönetimi, güvenliği, temizliği, aydınlatması, ısıtması, bakımı, onarımı gibi taşıma işlerini yürütmek 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 143/c maddesine göre Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri arasında yer almaktadır. Kuşkusuz bu görev ve yetkiler aynen devam etmektedir, bu görev ve yetkilerin Vakfa verilmesi gibi bir durum yoktur. Bilindiği gibi, Bakanlık bu görev ve yetkilerini yürütürken çeşitli kuruluş ve firmalardan hizmet satın almaktadır. Bu kanun teklifiyle, Dışişleri Bakanlığınca çeşitli kuruluş ve şirketler kanalıyla yürütülen bazı iş ve işlemlerin, yine Bakanlığın usul ve esaslarına tabi olarak, daha uygun şartlarda Vakıf şirketleri aracılığıyla gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Bunun neresi yanlışır?

Bir başka konu, 6004 sayılı Kanun'un ek 1'inci maddesine göre vize başvurularında azami üç yıl geçerli sözleşmelerle ve vize aracılık hizmet bedelinin yüzde 20'sinin genel bütçeye aktarılması kaydıyla, vize aracılık hizmeti sunacak firmalar Bakan onayıyla görevlendirilmektedir. Komisyonda verilen bilgilere göre, Dışişleri Bakanlığı 58 ülkede 12 farklı şirketten vize aracılık hizmeti almaktadır. 2023 yılında aracı firmaların yaptığı vize faaliyetlerinden dolayı genel bütçeye 1,1 milyar lira aktarıldığı açıklanmıştır. Dolayısıyla, vize aracı şirketlerinin yıllık geliri 5,5 milyar lira olup bunun 1,1 milyar lirası genel bütçeye aktarılmış, 4,4 milyar lirası ise şirketlere kalmıştır. İşte bu kanun teklifiyle, Vakıf tarafından kurulacak şirketler aracılığıyla ve elbette Bakanlığın usul ve esaslarına tabi olarak vize aracılık hizmeti alınması planlanmaktadır. Böylelikle Vakıf gelir elde edebilecek ve elde edilecek gelirler de Vakfın amacı doğrultusunda yani Bakanlık faaliyetlerini ve personelini desteklemek gayesiyle kullanılacaktır.

Değerli Milletvekilleri, Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfının organları; Mütevelli Heyeti, Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulundan oluşmaktadır. Vakfın karar organı olan Mütevelli Heyeti, Bakanın Başkanlığında, Dışişleri Bakanlığında genel müdür veya büyükelçi ve üstü seviyede görev yapan veya yapmış kişiler ile akademi ve iş dünyasından alanında temayüz etmiş kişiler arasından Bakan tarafından beş yıllığına seçilecek en az 5'i Bakanlık mensubu olmak üzere 10 kişiden oluşmaktadır.

Yönetim Kurulu, Vakfın icra ve temsile yetkili organıdır. Yönetim Kurulu Başkanı ve en az 2'si Bakanlık mensubu olmak üzere Mütevelli Heyeti tarafından üç yıllığına seçilecek toplam 5 üyeden oluşmaktadır. Yönetim Kurulunun en az bir üyesinin finans konusunda uzman olması gerekmektedir.

Denetleme Kurulu, Mütevelli Heyeti tarafından üç yıllığına seçilecek 2'si Dışişleri Bakanlığı, 1'i Hazine ve Maliye Bakanlığı mensubu olmak üzere 3 kişiden oluşmaktadır.

Kamu görevlileri dışındaki Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu üyelerine, kamu iktisadi teşebbüsleri yönetim kurulu üyelerinin huzur hakkının bir katını geçmemek üzere Mütevelli Heyeti kararıyla huzur hakkı verilebilecektir. Vakıfta görevli kişilerden herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanların bu aylıkları kesilmeyecektir.

Mütevelli Heyeti, Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulunun görevleri, toplanmaları, karar yeter sayıları ile bu kanunda düzenlenmeyen diğer hususların Vakıf resmî senedinde gösterilmesi öngörülmektedir.

Bakanlıkça bir yıl içerisinde Vakfın kuruluşu, Vakıf resmî senedi ve Vakfın Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre tesciline ilişkin işlemlerin sonuçlandırılması öngörülmektedir. Vakfın kuruluş işlemlerinde kullanılmak ve kalanı kuruluş tamamlandıktan sonra Vakfa bırakılmak üzere bir ay içerisinde Dışişleri Bakanlığı bütçesinden 10 milyon liranın Vakfa aktarılması düzenlenmektedir.

Vakıf, yapılacak bağış ve yardımlar sebebiyle veraset ve intikal vergisinden, taşınmaz mallar bakımından her türlü tapu harçları ile emlak vergisinden ve taşınmazlara bağlı her türlü resim ve harçlardan muaf tutulmaktadır. Vakfa yapılacak bağış ve yardımlar Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri çerçevesinde gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gelir ve kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla bildirilecek gelirlerden veya kurum kazancından indirilebilecektir.

Vakıflar denetim dışı değildir. Vakıfların faaliyetleri Türk Medeni Kanunu ve Vakıflar Kanunu hükümlerine göre denetlenmektedir. Türk Medeni Kanunu'nun 111'inci maddesine göre vakıfların vakıf senedindeki hükümleri yerine getirip getirmedikleri, vakıf mallarını amaca uygun biçimde yönetip yönetmedikleri ve vakıf gelirlerini amaca uygun olarak harcayıp harcamadıkları Vakıflar Genel Müdürlüğüne denetlenmektedir. Türk Medeni Kanunu'nun 114'üncü maddesinde de vakıf yönetim organının her takvim yılının ilk üç ayı içinde vakfın bir önceki yıla ait mal varlığı durumunu ve çalışmalarını bir rapor hâlinde denetim makamına bildirilmesi ve durumun uygun araçlarla yayınlanmasının sağlanması düzenlenmiştir. Vakıflar Kanunu'nun 33'üncü maddesine göre de vakıf yöneticileri en az yılda bir defa yapılacak iç denetim raporları ile sonuçlarını rapor tarihini takip eden iki ay içerisinde Vakıflar Genel Müdürlüğüne bildirmekle yükümlüdür. Yine, aynı maddeye göre, vakıfların amaca ve yasalara uygunluk denetimi ile iktisadi işletmelerinin faaliyet ve mevzuata uygunluk denetimi Vakıflar Genel Müdürlüğüne yapılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, köklü bir diplomasi geleneğine sahip olan Türkiye, temsil ağını tüm dünyaya genişletmiş, 261 diplomatik ve konsüler misyonla en geniş diplomatik ağa sahip 3'üncü ülke konumuna gelmiş, yüksek düzeyli ve bölgesel iş birliği mekanizmalarıyla dış politika araçlarını çeşitlendirmiştir. Türk dış politikası, içinde bulunduğumuz çalkantılı bölgesel ve uluslararası ortamda ülkemizin çıkarlarını korurken aynı zamanda sürdürülebilir barış ve kalkınmaya uygun koşulların oluşmasını hedeflemekte, çevremizde barış, refah ve istikrar kuşağı tesisine katkıda bulunmaktadır.

Türkiye, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle kazandığı etkin icra kapasitesiyle uluslararası gelişmeler karşısında daha hızlı ve kapsamlı refleks gösterebilme kabiliyetine, sevk ve idareye ilişkin sonuç alıcı bir koordinasyona kavuşmuştur. Türkiye, yürüttüğü çok boyutlu ve kapsayıcı dış politikayla bölgesel ve küresel etkisini artırmış, diplomasinin merkezi olmuştur. Uluslararası sistemin giderek daha büyük belirsizliklere sürüklendiği bir dönemde Türkiye'nin izlediği etkili diplomasi dünya başkentleri tarafından yakından takip edilmektedir. Türkiye'nin söz dinleyen değil sözünü dinleten, yeri geldiğinde yumuşak gücünü, yeri geldiğinde de caydırıcı vasfını kullanan bir ülke mertebesine çıkmasının haklı gururunu vicdan sahibi her insanımız yaşar hâle gelmiştir.

Küresel sistemin daha adil ve kapsayıcı bir hâle gelebilmesi Türk dış politikasının öncelikleri arasında yer almaktadır. Türkiye, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası kuruluşların yeniden tanzimi hususunda görüşünü açıkça ifade etmekte, bu yönde etkili bir diplomasi yürütmektedir. Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından ortaya konulan “Dünya 5’ten büyüktür.” İlkesiyle, Türkiye, başta Güvenlik Konseyi olmak üzere Birleşmiş Milletler ve diğer çok taraflı kurumların reforma tabi tutulmasını savunmaktadır.

İsrail dünyanın gözü önünde soykırım suçu işlerken ve uluslararası hukuku çiğnerken Birleşmiş Milletler etkisiz kalmıştır. İsrail’in aralıksız devam eden kanlı saldırılarında 36 bine yakın Filistinli kardeşimiz hayatını kaybetmiştir. Uluslararası Adalet Divanı geçen hafta aldığı bir kararla, özellikle Refah’a düzenlenen saldırıların derhâl durdurulmasını istemiş fakat İsrail buna hiç aldırmaz etmemiştir. 26 Mayıs’ta Birleşmiş Milletler çadır kampında bebekler, çocuklar, kadınlar ve nice suçsuz günahsız insan resmen ateş altına alınarak yakılmıştır. Bugün de Filistinlilerin çadırlarına yapılan saldırılarda çok sayıda masum acımasızca katledilmiştir. Netanyahu başta olmak üzere İsrail yönetimini şiddetle lanetliyoruz. Netanyahu ve Savunma Bakanı hakkında talep edilen tutuklama kararının icra edileceği, bu Vandalların öldürdüğü her savunmasız insanın hesabını verecekleri kaçınılmaz bir akıbetir. İsrail yaptıklarının bedelini ağır bir şekilde mutlaka ödeyecektir. Türkiye, Filistinli kardeşlerimizi desteklemekte, İsrail’in saldırıları karşısında ateşkes hukukunun tesisi ve iki devletli kalıcı çözüm için etkin diplomasi yürütmektedir.

Bugün İspanya, İrlanda ve Norveç’in Filistin devletini tanımaları adalet ve insanlık değerleri etrafında kenetlenen ülke ve toplumları umutlandırmış, milletimizin yüreğine de su serpmiştir. 1967 sınırları temelinde başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız ve toprak bütünlüğünü haiz Filistin devleti tüm ülkeler tarafından mutlak surette tanınmalıdır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Yüzyılı’nda millî dış politikamız bölgesel barışı ve güvenliği güçlendirmeyi, dış ilişkilerimizin kurumsal zeminini genişletmeyi, bölgemizde ekonomik kalkınmayı ve refahı geliştirmeyi ve küresel sistemin dönüşümüne tesir etmeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda, Türkiye’nin merkezi rol üstlendiği Kalkınma Yolu Projesi’nde somut adımlar atılmaya başlanmış, 22 Nisan 2024 tarihinde Türkiye, Irak, Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri arasında Kalkınma Yolu Projesi’nde iş birliğine ilişkin dörtlü mutabakat zaptı imzalanmıştır. Kalkınma Yolu Projesi’yle Basra Körfezi’nden kara ve demir yollarıyla Türkiye’ye ve Avrupa’ya uzanan küresel anlamda önemli bir ticari koridor oluşturulması amaçlanmaktadır. Kalkınma Yolu Projesi, bölgesel kalkınmaya ve istikrara önemli katkı sunacaktır. Yeni İpek Yolu olarak nitelendirilen Kalkınma Yolu Projesi’yle Türkiye’nin ekonomik ve jeopolitik statüsü daha da güçlenecektir. Yeni bir dünyanın inşasında ciddi bir sorumluluk üstlenen, Türk ve Türkiye Yüzyılı inancıyla yoluna devam eden ülkemizin sadece bölgesel gelişmelerle sınırlı kalmayıp küresel gelişmelerin tamamında öncü olan bir aktör konumuna erişmesi yüksek potansiyelimizi tescillemiştir.

Böylesi bir dönemde Türk dünyası ülkeleriyle girişilen ortaklığın Türk Devletleri Teşkilatıyla ileri bir düzeye taşınması ve yayınlanan Vizyon Belgesi'yle ortak çabaların geniş bir kapsamda değerlendirilmesi sadece ülkemizin ve bu yapının ortakları için değil, dünyanın geri kalanı için de istikrar ve barışın anahtarı konumundadır. Türk Devletleri Teşkilatının ortaya koyduğu perspektif, barışın, istikrarın ve refahın tüm dünyaya yayılmasına katkı sağlayacaktır. Türk Devletleri Teşkilatı birçok alanda büyük fırsatlar barındırmaktadır. Kuruluş anlaşması imzalanan Türk Yatırım Fonu bu anlamda çok önemli adımlardan biridir. Türk Yatırım Fonunun kurulmasında amaç, Türk devletleri arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin gelişmesini sağlamaktır. 500 milyon dolar kayıtlı sermayeyle kurulan Türk Yatırım Fonu hem kamu hem de özel sektör yatırımlarının ivmelenmesini sağlayacaktır.

2-3 Mayıs 2024 tarihlerinde Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de düzenlenen Türk Devletleri Ekonomik Forumu'nda Türk dünyasını birleştirmeyi hedefleyen marka "Made in Turan" tanıtılmıştır. "Made in Turan" markası, Türk Devletleri Teşkilatına üye ülkeler tarafından üretilen ürünlerin birleşik etiketlenmesine geçiş anlamına gelmektedir. "Made in Turan" markası, Türk dünyasının küresel ölçekte önemli bir ekonomik güç olarak tanınmasına katkı sağlayacaktır.

Geleceğin kudreti Türkiye Cumhuriyeti'dir. Türkiye Yüzyılı vizyonu Allah'ın izniyle ve inayetiyle gerçekleşecektir. Aynı zamanda 21'inci yüzyıl Türk dünyası yüzyılı, Türk asrı olacaktır. Turan ülkelerine, Turan illerine selam olsun.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak kabul oyu vereceğimiz kanun teklifinin ülkemize ve milletimize hayırlar getirmesini niyaz ediyorum.

Sizleri ve aziz Türk milletini saygılarımla selamlıyorum. (MHP, AK PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, teşekkür ediyorum.

Gruplar adına diğer söz talebi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'a ait.

Sayın Oluç, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Sayın Başkan, sayın vekiller; Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı üzerine, Genel Kurula gelen kanun teklifi üzerine konuşurken elbette kaçınılmaz olarak bu iktidarın dış politikası üzerine de birkaç söz söylememiz gerekiyor. Kapsamlı bir dış politika değerlendirmesi için yeterli vaktim olmadığından sadece bir konuya, Avrupa-Türkiye ilişkilerine yoğunlaşmak istiyorum.

Gerek AK PARTİ Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın gerekse Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'ın, hatta Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in Avrupa Birliği ve Türkiye ilişkileri hakkında söyledikleri olumlu sözler var son dönemde. Dışişleri Bakanı Hakan Fidan daha bugün İspanya Dışişleri Bakanı Jose Manuel Albares'le Dışişleri Bakanlığında görüşerek ortak bir basın açıklaması yaptı, izlediniz mi bilmiyorum ama. Fidan, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 2023'te tekrar seçilmesiyle AB üyeliği konusunda Türkiye'nin perspektifinin değişmediğini, stratejik niyetinin ve vizyonunun aynı kaldığını hatırlattı. Yani "Perspektif değişmedi." diyor. Neydi perspektif? Avrupa Birliği'ne tam üyelik.

Sorun bu sözlerde değil, sorun bu sözlerin samimiyetine ve güvenilirliğine ilişkin esas itibarıyla. Sonda söyleyeceğimi başta da söyleyeyim: Bu iktidar bu hedef konusunda samimi değil, gerekenleri yapmıyor ve sadece bu sözlerle toplumu oyalıyor, açıkçası kandırıyor. Neden böyle diyorum? Bakın, size Avrupa Parlamentosunun 2022'de kabul edilen son Türkiye raporundan bazı belirlemeleri hatırlatmak istiyorum. Bu, son Türkiye raporu çünkü yılda bir kere yayınlanıyor ve bir önceki yıla atıfta bulunuyor. Dolayısıyla parlamentodan geçmiş olan son rapordan söz edeceğim. Bu raporun girişinde diyor ki:

“Türkiye’nin yavaş yavaş ama istikrarlı bir şekilde Avrupa Birliğinden uzaklaştığını görüyoruz.” Doğru; evet, tespit bu, hem de çok kibar ve diplomatik bir şekilde ifade ediyor bunu. Raporda Avrupa Birliğinin 2021’de ortaya koyduğu gündemin tamamıyla durma noktasında olduğu, 2018 yılında Türkiye’de hukukun üstünlüğü ve demokrasinin bozulması nedeniyle AB’ye katılım müzakerelerinin o günden bu yana fiilen durma noktasına geldiği ifade ediliyor; doğru. Türkiye’nin Avrupa Birliğiyle daha yakın ilişkiler ve uyum konusundaki kararlılığını güvenilir bir şekilde göstermediği belirtiliyor; doğru. Bunların hepsi doğru.

Tek tek bazı maddelere bakalım, çok madde var, çok uzun bir rapor ama ben bir kısmını eleterek size birkaç şey söylemek istiyorum. Şimdi raporda “İnsan hakları ve hukukun üstünlüğü bağlamında Avrupa Komisyonunun 2022’de yayınladığı 2021 raporunun çizdiği üzücü tablonun yerinde durduğunu dikkate alarak, AKPM’nin -yani Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinin- 12 Ekim 2022’de çıkardığı, İzleme Komitesi tarafından hazırlanan raporu ve Bakanlar Komitesinin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanmaması hakkında verdiği infazını yerine getirme kararlarını tamamıyla destekliyoruz.” diyor Avrupa Parlamentosu yani “Durum vahim, Türkiye izleme sürecindedir.” diyor ve “İzleme sürecinde olumlu bir gelişme yok.” diyor. “O nedenle izleme sürecinde verilmesi gereken kararların verilmesinin arkasındayız.” diyor. Yetmiyor, diyor ki: “Türkiye’nin Avrupa Konseyi üyeliğinden yola çıkılarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 46’ncı maddesi uyarınca bütün Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına tamamıyla uyma çağrısında bulunuyoruz.” Yani neyi kastediyor bu raporda bu AIHM 46’ncı maddesi uyarınca? Kavala ve Demirtaş kararlarını kastediyor yani “Kavala ve Demirtaş kararları uygulanmadı, bunların uygulanması çağrısında bulunuyoruz.” diyor. Dolayısıyla Türkiye’nin AKPM’ye üye olması dolayısıyla AIHM kararlarına bağlı olması gerektiği bu raporda bir kez daha açık bir şekilde vurgulanıyor. Diyor ki rapor: “Demokratik sistemin işlemesi için yapı taşı niteliğinde olan yargının bağımsızlığının olmaması ve yargının siyasi bir araç hâline getirilmesi Avrupa Birliğinin çok kaygı duyduğu bir konudur.” Doğru değil mi? Burada geçen hafta konuştuk, bütün hafta boyunca “Kobani kumpas davası, siyasi intikam davası...” E, böyle yapmadı mı bu iktidar? Yaptı. Demek ki Avrupa Birliği raporunda da bu tespit ediliyor. Yetmiyor ama bu tabii, Gezi davasından bahsediyor rapor ve Gezi davasıyla ilgili de çok ciddi bir belirlemede bulunuyor ve diyor ki: “Bu Gezi davasındaki ortaya çıkmış olan konu da son derece kaygı verici bir durumdur.” Yani her gün konuştuğumuz şeylerin tamamı 2022 Avrupa Parlamentosu Raporu’nda yer alıyor.

Devam ediyorum, başka bir madde: “Seçimlerden sonra özellikle Halkların Demokratik Partisine yönelik devam eden kapatma davası, Kürt siyasetçilere yönelik baskı başta olmak üzere muhalefete yönelik yargılama ve baskıların kötüye giden ekonomik durumu etkileyeceğinden kaygı duyuyoruz.” diyor. Hani “Anlatabiliyor muyum size?” diyor. Aynı zamanda, “İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanına açılan dava gibi siyasi kararları etkileyecek şekilde yargının kullanılması kaygı vericidir.” diyor yani “Yargıyı siyasallaştırdı bu iktidar ve kullanıyor.” diyor; doğru. Başka şeyler de var, diyor ki rapor: “Kürt sorunu hakkında yüksek kaygı devam etmekte ve barışçıl çözüme öncülük etmek için bütün ilgili tarafların ve demokratik güçlerin de dâhil olduğu etkili bir siyasi sürecin yeniden başlatılmasının aciliyetini vurguluyoruz.” yani “Kürt toplumuna karşı daha sert baskının daha da kötüye gitmesi alarm vericidir.” diyor; doğru değil mi? Doğru. Rapor yetinmiyor bununla “Türkiye’nin Suriye’ye askerî müdahalesini ve kuzey Suriye’deki işgal bölgelerinde cezasızlıkla sonuçlanan yerel Suriyeli grupların sivililerin haklarını ihlal etmesini ve özgürlüklerini kısıtlamasını kınıyoruz.” diyor, “Suriye’ye yeni bir işgal hareketinin uluslararası güvenliğe ciddi etkileri olacağını yineliyoruz.” diyor; doğru mu? Bu da doğru, hep konuştuğumuz şeyler.

Şimdi, “Ülkedeki demokratik kurumları ciddi şekilde aşındıran ve etkili denetleme ve dengenin olmadığı Türk Cumhurbaşkanlığında -sistemi kastediyor- gücün aşırı yoğunlaşmaya devam etmesinden derin kaygı duyuyoruz.” diyor. Biz de bunu tartışmıyor muyuz? Tartışıyoruz. “Her türlü karar alma mekanizmasının tek adam yönetimi olan Cumhurbaşkanına bağlı olmasından dolayı çoklu seviyede özerkliğin bulunmadığını vurguluyoruz.” diyor; doğru değil mi? Doğru. Anayasa tartışması yapılacaksa bunları konuşmayacak mıyız, konuşmak gerekmiyor mu? Kuvvetler ayrılığının olmadığını, denge denetleme mekanizmalarının işlemediğini, hukukun üstünlüğü meselesinin bir kenara bırakıldığını konuşmayacak mıyız? Konuşacağız elbette ama tartışmayı gerçekten demokratik yapacaksak konuşacağız. Bunlar konuların bazıları, başka bir sürü konu var, zamanım yetismeyecek. Basın özgürlüğü, sosyal medya ve internet baskıları, sansür, dezenformasyon yasası, Rusya’nın saldırganlığı ve Ukrayna savaşı ve Türkiye’nin durumu, Doğu Akdeniz politikaları, AB’yle üyelik ilişkileri, İstanbul Sözleşmesi, çocuk evlilikleri, UNESCO Dünya Mirası Listesi’nde yer alan mekânlar, iklim ve biyoçeşitliliğin korunması, NATO yükümlülükleri, dijitalleşme, yeşil anlaşmalar, gümrük birliği -say say bitmez- TÜİK, Merkez Bankası; bunların hepsi bu raporda yer alıyor. Bir tane olumlu değerlendirme var, onu da söyleyelim de ayıp olmasın: “Türkiye’nin Ermenistan, Mısır ve Körfez devletleri gibi ülkelerle bir süredir devam eden, saldırganlıktan sonra ilişkilerin normalleşmesi adına attığı adımları memnuniyetle karşılıyoruz.” diyor rapor. Vallahi, onu biz de memnuniyetle karşılıyoruz, söylemiştik hatırlarsanız “Yanlış neresinden dönerseniz kârdır.” diye; döndünüz Mısır, Ermenistan ve Körfez devletleriyle ilişkilerde.

Şimdi, sayın vekiller sonuç olarak bu rapor diyor ki: “Türk Hükûmeti Türkiye ve Avrupa Birliği arasındaki değerler ve standartlar farkının büyümesini engelleyecek çabalara ilgi göstermiyor. Türk Hükûmeti Kopenhag Anlaşması’na ve kendisini Avrupa Birliği politikaları ve hedeflerine uyumlu hâle getirmeye ilgi duymuyor.” Bunları söylüyor ve diyor ki rapor: “AB’nin Türkiye’yle ilişkilerinde uluslararası hukuk ve iyi komşuluk ilişkileri doğrultusunda diyalog, saygı ve karşılıklı güven ilişkisi çerçevesinde sürdürme kararlılığımızı bir kez daha teyit ediyoruz. Türkiye’yi AB ilişkileri için uzun vadeli vizyon temelli ve çatışmaya değil, iş birliği temelli bir ilişkiye çağırıyoruz.”

Peki, bu iktidar ne yapıyor, siz ne yapıyorsunuz yani bu raporlar karşısında? Geleneksel olarak Dışişleri Bakanlığı, Sayın Hakan Fidan da dâhil olmak üzere, kınama yazıları açıklıyorlar bu raporlar çıktıktan sonra, istisnasız bütün raporlardan sonra, istisnasız. Kınıyorlar “Yok sayıyoruz bu raporu, yok hükmünde.” diyorlar. Peki, burada sayılanları yerine getirme konusunda, düzeltme konusunda herhangi bir adım var mı? Yok. Ama Sayın Fidan AB’ye üyelik konusunda Türkiye’nin irade beyanı beklediği yerin Avrupa Birliğinin kilit ülkeleri olduğuna işaret ediyor bugün yaptığı açıklamada, bu ülkelerin irade beyanında bulunması gerektiğini kaydediyor. Yani Türkiye’nin Avrupa Birliğine üyelik sürecinin bazı ülkelerin kısır politik gündemlerine bırakılamayacak kadar önemli olduğunu söylüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Oluç, lütfen tamamlayın.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Toparlıyorum efendim.

Peki, siz iktidar olarak yapmanız gerekenleri yapmayın, el âlemden irade beyanı bekleyin; olay bu işte, bu. O nedenle, bugün Dışişleri Bakanı Sayın Fidan’ın İspanya Bakanıyla yaptığı açıklama inandırıcı değildir. Bakın, şunu söyleyeyim size: Sadece bizim için değil bu; bu Avrupalıları salak zannetmeyin, onlar da inanmıyor bu söylenenlere ve ben neden bunları size anlatıyorum esas itibarıyla? Yani iktidarınızın ve kendinizin yaptıklarını kimsenin görmediğini, anlamadığını sanmayın. Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı kurarak bu yanlış politikaları düzeltemezsiniz, zihniyetinizi değiştirmeniz gerekiyor, esas itibarıyla siyasi ilkelerinizi gözden geçirmeniz gerekiyor ve gerçekten Avrupa Birliğiyle üyelik meselesinde ciddiyerseniz eğer, o zaman yapılması gerekenlerin hepsinin neler olduğu bu raporda yazıyor. Bizlerin de muhalefetin de yıllardır söyledikleri bunlar.

Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Oluç.

Şimdi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ikinci söz talebi Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ’a aittir.

Sayın Bozdağ, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kanun teklifiyle Dışişleri Bakanlığı bünyesinde Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı kurulması amaçlanıyor. Birçok yasa teklifi gibi bu teklif de iktidarın yasama önceliğini gözler önüne sermektedir. Yurttaşlar Meclisten acil çözüm bekleyen sorunlarına çare olacak kanunlar çıkarmasını beklerken iktidar ise bu kanun teklifini getirmiştir. Milyonlarca emekliye bu geçim şartlarında 10 bin lira reva görülürken, milyonlarca asgari ücretli açlık sınırının altında maaşa mahkûm edilirken, esnaf kredi çekemez, yurttaşlar barınma gibi en temel ihtiyaçlarını gidermekte zorlanırken, çiftçiler tarlaya gübre atamazken, yıl sonu enflasyon beklentisi yukarı yönlüken bu kanun teklifiyle AKP iktidarı toplumdan ve toplumun ekonomik sorunlarından ne kadar koptuğunu bir kez daha göstermiştir.

Bakınız, Türkiye, dünyada çalışma saatlerinin en uzun olduğu ülkelerden biri. Yüksek enflasyon ve düşük ücretlerin yanı sıra ücretli kesimin en önemli sorunlarından biri de uzun çalışma saatleri. Uluslararası Çalışma Örgütünün raporuna göre haftalık çalışma saatlerinin en uzun olduğu ülkelerden biri Birleşik Arap Emirlikleri, diğeri ise arkasından gelen iki Asya ülkesi Hindistan ve Çin, sonra Türkiye geliyor. TÜİK raporlarında Türkiye’de ücretliler haftada 45,6 saat çalışıyorlar. Bu derin sömürüye karşın sadece ve sadece bir asgari ücretle geçinmek zorunda olan milyonlar emeklerinin karşılığını, 10 bin TL’ye mahkûm edilmiş emekliler de geçinebilecekleri bir ücreti beklemektedirler.

Kanun teklifine gelecek olursak, bu kanun teklifi “şirket-devlet” anlayışının “şirket-Dışişleri Bakanlığı” modelini oluşturacaktır. AKP iktidarı bu teklifle Dışişleri Bakanlığına bağlı bir vakıf kurmak istemektedir. Kurulması amaçlanan Vakıf dünyada bu anlamıyla bir ilk olacaktır. Dünyanın hiçbir ülkesinde Dışişleri Bakanlıklarını desteklemek için şirket mantığıyla kâr etmek amaçlı kurulmuş bir vakıf yoktur çünkü bu devletin Dışişleri bir ticarethane gibi çalışamaz; Dışişlerinin amacı kâr sağlamak, ticari faaliyette bulunmak olamaz.

Şirket mantığıyla kâr etmek amaçlı vakıf kurulması tekrar göstermektedir ki AKP, MHP siyasetinin merkezinde para ve rant vardır. AKP iktidarı her şeye şirket gözüyle bakan bir rasyonaliteye sahiptir. Bunu bizzat Cumhurbaşkanı Erdoğan da adına Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi denen ucube sistemi tarif ederken övgüyle anlatmıştır. “Devleti şirket gibi yönetirsek netice alırız.” demişti.

AKP iktidarı “şirket-devlet” anlayışıyla her şeyi ticarileştirmektedir, buna dış politika da dâhildir. İktidar bir taraftan tasarruf genelgesi yayınlarak bütçe kalemlerinde kesintiye gideceğini ifade ederken diğer taraftan da vakıf kurarak bütçe dışı kaynaklara başvurmaktadır. Vakfın daha kuruluş aşamasında Dışişleri bütçesinden 10 milyon lira Vakfa aktarılmaktadır. Nerede kaldı tasarruf genelgesi? Ayrıca, Vakfın mali işlemlerini Sayıştay denetimi dışında tutarak hem bütçenin şeffaflığı ve birliği ilkesine aykırılığın hem de halkın kaynaklarını heba etmenin yolu açılmaktadır.

Bu yasanın yürürlüğe girmesi durumunda, alım satım, ihale, taşınır taşınmaz mal kullanımı gibi konularda Vakıf Dışişleri Bakanlığıyla yetki paylaşıp, Bakanlık dışarıdan siyasi müdahale ve baskılara açık hâle gelecektir. Ayrıca, maddi tasarrufların, mali kararların Bakanlık mı yoksa Vakıf tarafından mı alınacağı kanun teklifinde açık olarak belirtilmemiştir. Dışişleri Bakanlığının uluslararası ticaretteki görev ve yetkileri Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu tarafından düzenlenir. Bu Kurulun dış ticaretteki etki gücü göz önünde bulundurulduğunda çok sayıda ihracat yapan şirketin devlete vergisini vermek yerine kurulacak Vakfa bağışta bulunacağını öngörmek mümkündür. Vakfın şeffaf ve tarafsız bir şekilde denetlenmesi mümkün olmayan mekanizmaya sahip olması nedeniyle söz konusu faaliyet vergi kaçırma, yolsuzluk gibi olası suçlara kapı aralayacaktır.

AKP iktidarı 2018 Genel Seçimlerinden bu yana yurttaşlara Avrupa’da serbest seyahat etme vaadinde bulunmasına rağmen geline nokta da yurttaşlar, bırakalım Avrupa ülkelerinde serbest seyahat etmeyi Avrupa ülkelerinin büyükelçilerinden vize randevusu bile alamaz noktaya gelmişlerdir. Görünen o ki iktidar vatandaşın bu mağduriyetini gidermek yerine buradan her yıl on milyonlarca euro kazanç sağlamayı ve bu kazancı sorumluluğu kime ait da belirsiz bir vakfa aktarmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, topluma vize serbestisi vaadinde bulunan bir Dışişleri Bakanlığının bu Vakıf aracılığıyla “vize hizmeti” adı altında gelir elde etmesi iktidarın toplum yararı gözetilmeksizin izlediği politikaların bir başka göstergesidir; yine, vize aracılık hizmeti kapsamının ne olduğu ve neyi amaçladığı da belirsizdir. Muhafız olan siyasetçi, gazeteci, öğrenci, sanatçı veya akademisyenlerin yurt dışına çıkışlarında keyfi engellerle karşılaşabileceği kaygısı oluşturmaktadır. Yine, 10 bin lira maaşa mahkûm edilmiş milyonlarca emekli yeniden çalışmak zorunda kalırken Vakıfta çalışacak olanlardan emeklilik kesintisi yapılmayacağını ifade etmek yandaşlara kıyak geçektir ve bu kabul edilemez.

Özetle, tam bir AKP yasama aklıyla karşı karşıyayız. “Şirket-devlet” anlayışıyla sunulan Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ülkedeki tüm idari mekanizmalara nasıl sirayet ettiğini görüyoruz.

Kanun teklifinde “Bakanlık bölgesel ve küresel tüm gelişmeleri yakından takip etmekte, güvenilir bir aktör olarak ihtilafların çözümü için aktif rol üstlenmekte. Devletimizin ve milletimizin bütünlüğünü, güvenliğini ve refahını güçlendirmeyi hedefleyen millî dış politika vizyonumuz doğrultusunda görevlerini özveriyle sürdürmektedir.” denilmektedir.

Peki, görünen Türkiye nasıl bir Türkiye? Latin Amerika’dan buraya ve buradan başka bölgelere ulaştırılan uyuşturucu trafikleri, El Kaide ve DAİŞ gibi küresel suç yapılarının finansal hareketleriyle kara para cennetine dönüştüğü iddialarıyla gündemde olan, kara para aklama ve terörün finansmanı konularında gri listelerde yer alan bir Türkiye. AB’ye tam üyeliğinin durduğu, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Komisyonu ilerleme raporlarında kesintisiz bir şekilde demokratik ilkelere uzaklaştığı söz konusu olan ve bu gerçeklikleri yok sayan bir Türkiye. Kendi coğrafyasında barışı sağlamamış, Kürtlerin en ufak demokratik kazanımının veya diğer bir deyişle Suriye’de halklar yararına en ufak bir demokratik kazanımın tasfiye edilmesini dış politikasının merkezine oturtmuş bir Türkiye.

Kürt sorununu çözmemiş bir ülke başka coğrafyalara barış götüremez, ihtilafların çözümü için aktif rol oynayamaz. İktidar önce kendi ihtilaflarını yani Kürt sorununu demokratik ve barışçıl bir biçimde çözmek için çaba sarf etmeli, sonra bölgesel ve küresel ihtilafların çözümü için aktif rol üstlenmeye soyunmalıdır. Kürt sorununun demokratik çözümü gerçekleşmediği sürece sağlıklı bir dış politika yürütmeniz mümkün değildir.

Güvenlik harcamalarına bütçeden ayrılan pay ise her dönem artmaktadır. Eğer kaynak ihtiyacını doğuran sebepleri doğru analiz edersek yani “savaş” yerine “barış” dediğimiz anda, genel bütçenin yaklaşık onda 1’i kadar pay direkt olarak tasarruf edilecektir.

Sayın vekiller, bir yandan kamuda sözde tasarruf tedbirleri açıklanırken, bir zamanlar “çerez parası” denilenler şimdi büyük birer tasarruf hamlesi olarak gösterilirken, personel alımlarına, yönetim kurulları ücretlerine kısıtlama getirileceği söylenirken bu kurulmak istenen Vakfa bütçeden aktarılacak kaynak, yapılacak harcamalar, Müttevelli Heyetinin ve Denetleme Kurulu üyelerinin alacağı ücretler, huzur hakları burada kanunlaştırılacaktır.

AKP’nin liyakat anlayışı göz önünde bulundurulduğunda, Vakfın “yeni yandaş emekliler kurulu” olarak kullanılacağı açıktır. Bilindiği üzere, AKP’de yöneticilik, milletvekilliği, bakanlık yapmış çok sayıda isim Dışişleri Bakanlığı bünyesinde çalışmış ve çalışmaya devam etmektedir. Bu çerçevede, hem personel alımı hem de yönetim kademesindeki atamaların da benzer şekilde olacağı konusunda ve Vakıf personellerinin hangi objektif kriterlerle alınacağına dair ciddi belirsizlikler ve şüpheler vardır.

Sayın vekiller, kaynak yaratmak istiyorsak eğer, ilk yapmamız gereken şey vakıf kurmak değildir. Buradan gelecek olan kaynak ne Dışişlerine ne de mevcut bütçe açığına ya da ekonomiye can suyu olmayacak, sadece bazıları için rant kapısı olmakla kalacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bozdağ, lütfen tamamlayın.

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – Bitiriyorum.

İktidara sesleniyoruz: Kaynak yaratmak istiyorsanız eğer, yandaş şirketlere ödediğiniz milyonlarca dolarlık garanti ödemeleri durdurun, sarayı kapatın, sarayın yaklaşık 40 milyon lira olan günlük masraflarını ortadan kaldırın. 2024 bütçesinde sermayeden almaktan vazgeçtiğiniz 2,2 trilyon liralık vergi harcamalarını iptal edin. Barışçıl politikalarla yıllık yaklaşık 40 milyar dolar tutarındaki savunma ve savaş harcamalarını azaltın ve faiz lobilerine aktittiğiniz paraları kesin.

Saygılarımla. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bozdağ, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'ye ait.

Sayın Türeli, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, (2/2139) esas numaralı Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde Cumhuriyet Halk Partisinin görüşlerini belirtmek üzere söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün görüşmekte olduğumuz kanun teklifi hem Anayasa'ya aykırı olması hem maarifî yönetim ve denetim sistemine aykırılıklar taşıması hem de aynı zamanda kurulmak istenen Vakfın amacı, kapsamı ve faaliyetleri açısından çok ciddi sakıncalar taşımaktadır.

Konuya geçmeden önce, usul üzerinde bir şey söylemek istiyorum. Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmasını düzenleyen TBMM İçtüzüğü'dür ve İç Tüzük güzel hazırlanmış bir İç Tüzük'tür, 1973 yılından beri arada farklılıklar, değişiklikler yapılmasına rağmen meridir, yürürlüktedir. Ve orada, Meclisin nitelikli yasa yapabilmesi için özellikle komisyon aşamalarında son derece ihtisaslaşmaya dayalı bir yapı kurulmuştur. Herhangi bir kanun teklifi geldiği zaman bir esas komisyonu vardır; bir de bir ya da birden çok tali komisyon vardır. Şimdi, bu kanun teklifi esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna geldi. Tamam, sonuç itibarıyla bir vakıf kuruluyor, tamamdır ama bir de tali komisyon var, Dışişleri Komisyonu. Şimdi bakın, burada Dışişleri Bakanlığını ilgilendiren, Dışişleri Bakanlığının amaçları, faaliyetleri, buna ilişkin olarak ortaya konulan kanun teklifinin Dışişleri Komisyonunda tali komisyon olarak görüşülmemesini hiçbir şekilde anlayamıyoruz. Dışişleri Komisyonu sonuçta kendi içinde bir gündemi olan; dış işleriyle ilgili, dış politikayla ilgili belli kanunları konuşan; uluslararası anlaşmaları, uluslararası sözleşmeleri görüşen bir komisyon. Neden bunu görüşmedi? Neden Dışişleri Bakanlığını bu kadar ilgilendiren ve ihtisaslaşma üzerine kurulu, dış işleri üzerine uzmanlaşmış ve üyeleri seçilirken genellikle dış politika alanında uzman isimlerden oluşturulan bir komisyon, bunu tali komisyon olarak görüşmemiştir? İşte bu, son derece yanlış bir tutum olup hemen hemen bütün kanun tekliflerinde karşılaştığımız bir husustur. Bu şekilde Türkiye Büyük Millet Meclisinin nitelikli bir yasa yapması mümkün değildir. Tali komisyon önce görüşür, fikirler gelir, biz de oradan gelen görüş ve düşünceler üzerine ana komisyon olarak yapılması gerekenleri, söylenmesi gerekenleri söyleriz ama biraz önce söylediğim gibi böyle bir aksaklıkla ve sakatlıkla başlamış bir kanun teklifini görüşüyoruz.

İkinci husus, Anayasa'ya aykırılık. Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifi Anayasa'ya aykırıdır, Anayasa'nın 161'inci ve 160'ıncı maddelerine aykırıdır. Anayasa madde 161 ne diyor? “Kamu idarelerinin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır.” diyor. Anayasa 160 ise kamu idarelerinin denetimini Sayıştayın yapmasını hüküm altına almış. Şimdi, kurulmak istenen Vakfın amaçlarına bakıyoruz, tümü Dışişleri Bakanlığının görev ve yetki alanında. Diğer bir ifadeyle, Vakfın amacı olarak sayılan iki amaç var: Dışişleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilmesi ve personelin temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı yetiştirilmesi kamu görevidir. Ve bu görevin yerine getirilmesi için bütçeden Dışişleri Bakanlığına kaynak aktarılmaktadır. 2024 yılı bütçesinden Dışişleri Bakanlığına aktarılan kaynak 31,4 milyar Türk lirasıdır. Eğer ihtiyaç varsa Dışişleri Bakanlığı olarak oraya tahsis edilen bütçe artırılabilir. Plan ve Bütçe Komisyonunda da bütçe görüşmelerinde hep söylüyoruz bunları. Bir kurumumuzun ihtiyacı varsa, görevlerini daha iyi yapacaksa, daha nitelikli hizmet sunacaksa, gelin, hep birlikte bunları, bu ödenekleri artıralım, bütçesini artıralım diyoruz. Dışişleri Bakanlığının bütçesinin toplam bütçe içindeki büyüklüğü binde 2,8 arkadaşlar. Şimdi, siz bunu yapmıyorsunuz. Eğer gerçekten böyle bir ihtiyaç varsa... Dışişleri Bakanlığı bütçesinden bir vakfa kamu kaynağı aktarıyorsunuz. Bunun yapılmasında hiçbir kamu yararı yoktur ve son derece yanlıştır, Anayasa'ya aykırıdır ve aynı şekilde, kurulmuş olan Vakıf bir biçimde -biraz önce de söylediğim üzere- Sayıştay denetiminin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi denetiminin dışındadır çünkü Türkiye Büyük Millet Meclisi de Sayıştay raporlarına dayanarak -ki Sayıştay denetimi var- ama aynı zamanda kesin hesap kanun tekliflerini de incelediği için TBMM denetiminin de dışındadır.

Gene başka bir husus: Kamu mali yönetim ve kontrol sistemine aykırılıklardır. Değerli milletvekilleri, bizim kamu mali yönetim ve kontrol sistemimiz 1927 tarihli Muhasebe Umumiye Kanunu'na dayanmaktadır. Bu kanun -çok uzun- seksen yıl boyunca ufak tefek değişikliklerle gündemde, uygulamada kalmıştır fakat zaman içinde gelişen günün ihtiyaçlarına göre yeni bir yasa yapma ihtiyacı çıkmış ve 2003 yılında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çıkmıştır; güzel bir kanundur bu, biz de bunun çıkmasına Cumhuriyet Halk Partisi olarak destek verdik. Buradaki amaç şudur: Bütçe birliği. Bütçe birliği demek -en önemli ilkelerinden biridir devlet bütçesinin, bütçe yapım tekniklerinin- devlete ait tüm gelir ve giderlerin tek bir bütçede toplanmasıdır. Böylece kaynaklar tek elde toplanacak, harcamalarda saydamlık sağlanacak, bütçe ve mali disiplin sağlanacak ve harcamalarda keyfiyet önlenecektir. Burada ise bu gelen kanun teklifiyle bütçe birliği ilkesi delinmiştir. Bakın, hatırlatayım, 1980'li yıllarda -hatırlarız hepimiz- bütçe dışı fonlar vardı ve bir süre sonra o kadar kontrolsüz bir biçimde büyüdü ki devlet içinde âdeta başka bir devlet olmaya doğru gitti, tamamen denetim dışıydı. Ve gene, döner sermayeli kuruluşlar vardı. Sonra baktılar ki bunlar sayıca da çok artmış ve miktar olarak, hacim olarak da artıyor, bir süre sonra bütçe içine alındı; 1990'ların sonu ve 2000'lerdeki en önemli uygulamalardan biri budur. Biraz önce de söylediğim gibi, 2000'li yılların başında bu bütçe dışı fonun tasfiyesi, döner sermayeli kuruluşların sayısının ve kapsamının daraltılması, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve 2004 yılında kamu vakıflarının kapatılması kararı vardır. O dönemde birçok kamu vakfı vardı, hatta sayısı 604'e ulaşmıştı ve bunlar sağladıkları kamu hizmeti karşılığında, örneğin silah ruhsatı, örneğin rapor alacağınız ona ilişkin para, eğitimde alınan para; kamu hizmetlerine karşılık olarak bir para alıyorlardı ve bu, kamu vakıflarının kapatılmasındaki en önemli etkenlerden biridir. Ama ondan sonra baktık, birdenbire AKP iktidarı döneminde o 2000'li yılların başındaki uygulamalardan hızla uzaklaşıldı; önce özel hesap uygulamaları getirildi -bütçe sistematığının dışında- arkadan, normal şartlarda bütçe içinde yer alması gereken hükümler “E Cetveli” diye bir ek cetvele taşındı ve zaman içinde bunların çok ciddi Anayasa'ya aykırılıkları konuşuldu ve arkasından da ajanslar ve vakıflar kurulmaya başlandı. Bu ajanslar ve vakıflar -biraz önce söylediğim gibi- birçok yetkiyle donatılmış, bütçe birliği ilkesine aykırı, normalde devlet görevi, kamu görevi olan ve devletin kurumlarının, bakanlıkların yapması gereken işleri diğer taraflara taşıdı. Bunun sonucunda da bugün geldiğimiz noktada önümüze bir kanun teklifi geldi, Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı...

Değerli milletvekilleri, ilginç olan ne biliyor musunuz? Diğer ajanslar da vakıflar da birçok yetkiyle donatılmıştı ama daha çok görev alanları belliydi ve görev alanlarına ilişkin bir kısım hizmetlerin yapılması planlanmıştı. Burada ise karşımızda bir süper vakıf var. Müthiş yetkilerle donatılmış, tamamen ticari çalışan, ticaretle uğraşan ve bunu yaparken de kamu kaynağını kullanarak ticaret yapan bir kurumla karşı karşıyayız.

Şimdi, Vakfın amaçları... İki amaç var, biraz önce söyledim. Madde 1 diyor ki: “Dışişleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilmesi ile personelinin temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı yetiştirilmesi.” Biraz önce de söylediğim gibi bunlar doğrudan doğruya Dışişleri Bakanlığının görev alanındaki işlerdir ve bunu Dışişleri Bakanlığı bütçesinden yapmak zorundayız. Diğer taraftan “personelin temsil kabiliyetini yükseltmek ve donanımlı yetiştirilmesinin desteklenmesi...” Değerli milletvekilleri, Dışişleri Bakanlığının personel yapısına baktığımız zaman son derece güzide, Türkiye’nin en önemli kurumları arasındadır. Türkiye’nin iyi okullarında yetişmiş, yarışma sınavıyla alınan ve meslek içinde eğitilen, âdeta usta-çırak ilişkisiyle bir eğitim içinde olan, belli sürelerin doldurulmasına, belli görevlerde bulunulmasına dayalı olarak ilerleyen bir yapıdır. Şimdi, böyle bir yapının içinde şunu mu söylemek istiyorsunuz: Yani Dışişleri Bakanlığının personelinin temsil kabiliyeti ve donanımı eksik mi demek istiyorsunuz? Ben öyle bir şey görmüyorum. Her zaman da şunu eleştiriyoruz: Dışarıdan büyükelçi atıyorsunuz. Biz Dışişleri Bakanlığı bünyesinde yetişmiş, kademe kademe her aşamada bulunmuş, Türkiye’nin dış politikasını bilen, Türkiye’yi yurt dışında layıkıyla temsil edebilecek olan kadroların büyükelçi olarak atanmasını istiyoruz. En son bütçe görüşmelerinde sorduk rakamı da, dışarıdan atanan 28 büyükelçi var. Ve bir dönemin Dışişleri Bakanı -son derece talihsiz bir beyandır- “Dışişleri teşkilatı dışarıdan atanan büyükelçiler daha verimli, daha güzel çalışıyor.” diye bir laf etmişti; böyle bir şeyi kabul etmiyoruz. Lütfen, Türkiye’nin güzide kurumlarından elinizi çekin. Buradaki personel kendi içinde son derece iyi yetişmiştir. Ayrıca, başka bir şey söylemek isterim. Eğer bir yetiştirme, eğer bir hizmet içi eğitim söz konusu olacaksa zaten Diploması Akademisi var değerli milletvekilleri. Diploması Akademisi şu anda Dışişleri Bakanlığı kuruluş teşkilat yapısı içinde ve orada hizmet içi eğitim, mensupların bilgi, görgülerinin artırılması ve dış işlerine ilişkin bilgi ve birikimle donatılmasını sağlayan bir yapının içinde. Bunu şunun için söyledim: Vakfın -biraz sonra da geleceğim- faaliyetleri arasında “yükseköğretim kurumları kurmak” ifadesi de var. Ne demek yükseköğretim kurumları kurmak, bir vakfın ifadesi midir? Türkiye’de yok mu bu yükseköğretim kurumları? Biz sorduğumuz zaman “Yüksek lisans, master ve doktora aşaması.” dediler. Böyle bir şeyi kabul etmiyoruz, bu doğru değil.

Biraz önce bu Vakıf, süper vakıf diye söyledim. Diğer taraftan Vakıf ticari işlerle uğraşacak. Bakın, “Taşınır ve taşınmaz mal almak, satmak, takas, trampa, ipotek tesisinde bulunmak; şirket kurmak, işletmek, işletmeme; hisse senetleri ve kira sertifikaları almak, satmak...” Ne yapıyoruz arkadaşlar? Nasıl bir şey? Ben bunu anlayabilmiş değilim. Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığının dış işleri faaliyetlerinin iyi yürütmesi ve Dışişleri personelinin niteliklerinin artması amaçlarıyla buradaki ticari faaliyetin, takasın, trampa, taşıt alıp satmanın ne ilgisi var? Yani burada acayip bir durum var. İnsan böyle baktığı zaman -bir biçimde bunu Plan ve Bütçe Komisyonunda tartışırken de gördük- savunulacak bir tarafı yok. Bunu kim nasıl savunacak? İktidar tarafının nasıl savunacağını açıkçası gerçekten çok merak ediyorum.

Diğer taraftan da bakın, Vakfın organları içinde de baktığımız zaman bir de şöyle bir şey var: İkili bir yapı var. Şimdi, bir Dışişleri Bakanı var ama kurulacak Vakfın Mütevelli Heyeti Başkanı Dışişleri Bakanı. Mütevelli heyet üyelerini Dışişleri Bakanı seçiyor. Dışişleri Bakanının seçtiği o Mütevelli heyeti Yönetim Kurulunu ve Denetleme Kurulunu seçiyor. Şimdi, mesela, burada taşınmaz mal alma, satma, taşıt alma, satma işi var; merak ediyorum bu işi şu ana kadar bu Vakıf kurulmadan önce kim yapıyordu? Örneğin, dışarıda, herhangi bir ülkede bir konsolosluk açmak istediğimizde nasıl oluyordu? Bina ihtiyacı olduğunda kim alıyordu bunu? Dışişleri Bakanlığı bütçesinden ödenekten karşılanıyordu. Şimdi böyle bir şey olduğu zaman bu işi kim yapacak? Dışişleri Bakanlığı mı yapacak, Vakıf mı yapacak, hangisi yapacak?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Bakanlık yapacak tabii ki ya.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (Devamla) – Vakıf niye bu yetkileri kullanıyor o zaman? Arkadaşlar, bakın, böyle kanun yapılmaz, kanunlarda bu şekilde muğlaklık olmaz, çok açık, kesin ve net hükümler olur.

Vize... Kanun teklifinin 6'ncı maddesinde “Vize aracılık hizmet gelirlerinden genel bütçeye aktarılacak pay düşüldükten sonra kalan kısımdan Vakfa aktarılacak tutar...” ifadesi var. Sorduk, vize hizmetlerinden alınan paranın yüzde 20'si genel bütçeye aktarılıyor ve özel gelir olarak özel ödenekte harcanmak üzere Dışişleri Bakanlığına aktarılıyor. 2023 yılında toplam vizeden sağlanan gelir 5,5 milyarmış, bunun yüzde 20'si aktarılmış Dışişleri Bakanlığına yani 1,1 milyar. Şimdi, burada -oradaki konuşma ve tartışmalardan biliyoruz ki- kurulacak olan Vakıf, o dışarıya verdiğimiz, o dışarıdaki şirketlerin yaptığı vize hizmetlerini de kendisi yapacak yani kamu görevi olarak kendisine verilmiş olan hizmeti bir biçimde Vakıf eliyle ticarete dönüştürecek. Eğer ihtiyaç varsa şunu yapabiliriz, diyebilirsiniz ki: “Vize gelirlerinden bütçeye aktarılan yüzde 20 pay az, gelin yüzde 30 yapalım.” Yüzde 40 yapalım eğer ihtiyaç varsa ama oturup vize hizmetlerinin yüzde 80'lik kısmını ticari görüp ticari bir yaklaşımla değerlendirmek kabul edilebilir değil.

Vakfın organları... Biraz önce de söyledim, ilk başta geldiği zaman Mütevelli Heyeti 10 kişiydi ama kimden oluşacağı belli değildi. Oradaki tartışmalar üzerine en az 5'inin Dışişleri Bakanlığı mensubu olması konuşuldu ama yine, biraz önce söylediğim gibi, bunlar kimler olacak, ne olacak, hangi işleri yapacak, bunların hiçbirisi belirli değil.

Denetim mekanizması yok, Denetleme Kurulu var Mütevelli Heyetinin belirlediği, Bakan gerektiği zaman denetim yaptıracak ama bu gerçek bir denetim değil. Olması gereken, bu Vakfın kamu kaynağını kullanacak olması nedeniyle kamusal denetim, oysa burada kamusal denetim yok, 5018 sayılı Yasa'ya tabi değil, Sayıştay denetimine tabi değil, Türkiye Büyük Millet Meclisi denetimine tabi değil.

Bütün bunların hepsi aslında şunu gösteriyor: Ortada bir ticari yapı var, ticari bir yapı, bir vakıf kuruluyor. Neden böyle bir şeye ihtiyaç duyuldu, neden Vakıf bu kadar çok ticaretle uğraşıyor, aslında bazı faaliyetler Bakanlık bünyesinin dışına mı çıkarılacak, bu konulara ilişkin sorduğumuz sorulara bir cevap alabilmiş değiliz ne yazık ki ve bunun Dışişleri Bakanlığı bünyesinde de çok ciddi sıkıntılar ve rahatsızlıklar oluşturduğunu biliyorum ve oluşturmaya da devam edecek bu Vakıf. Yarın öbür gün herhangi bir biçimde, ticari işlerle uğraşıldığı için ortaya çıkacak bir hukuksuzluğun, usulsüzlüğün, yolsuzluğun Dışişleri Bakanlığı gibi Türkiye Cumhuriyeti'ni yurt dışında temsil eden bir teşkilata inanılmaz derecede büyük zarar vereceğini düşünüyorum.

Biraz önce de söylediğim gibi, normalde Dışişleri Bakanlığı bütçesine bütçeden kaynak aktarılarak, ödenek aktarılarak yapılması gereken işler burada tamamen ticari faaliyet olarak tanımlanmış ve dediğim gibi, Dışişleri Bakanlığının bünyesindeki bu Vakfa verilmiş.

Tabii, son olarak bir hususa daha değinmek isterim. Bakın, yeni tasarruf genelgesi çıktı. Kamuda Tasarruf ve Verimlilik Paketi -tam adıyla- çıktı, iki gün sonra Plan ve Bütçe Komisyonuna geldi bu kanun teklifi ve ne vardı tasarruf genelgesinde? Kamuda bina alımı ve kiralınması ile taşıt alımı ve kiralınması üç yıllığına yasaklanıyordu. Burada bakıyoruz, burada Vakfın temel uğraşacağı alan, işteğal edeceği alan bunların, taşınmazların alınması, satılması; taşıtların alınması, satılması, kiralınması. Bir taraftan tasarruf genelgesi çıkardınız, bir taraftan tasarruf genelgesini kendi elinizle deldiniz.

En son olarak şunu söylemek isterim: Tasarruf genelgesinin ötesinde, Türkiye'nin en önemli bakanlıklarından birinin faaliyet alanının Vakıf eliyle tamamen ticarete dönüştürülmesi anlaşılabilir değil. Bu yasa teklifi son derece yanlış hükümler taşımakta olup bugünkü mevcut sistem içinde

gerek Anayasa'ya aykırılığını gerek kamu mali yönetim ve denetim sistemine aykırılığını gerek biraz önce söylediğim gibi bir bakanlığın temel faaliyet alanına ve görev alanına giren konuların bir vakfa aktarılacak ve Vakfa da aynı zamanda ticari yetkiler verilerek yönetilmeye çalışılmasını son derece yanlış buluyoruz.

Biraz önce söylediğim bütün bu gerekçelerle bu kanun teklifine Cumhuriyet Halk Partisi olarak karşı olduğumuzu tekrar belirtmek istiyorum.

Yüce heyeti saygıyla selamlıyorum. (CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Türel, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Aksaray Milletvekili Cengiz Aydoğdu'ya ait.

Sayın Aydoğdu, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA CENGİZ AYDOĞDU (Aksaray) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Bugün biraz Dışişleri tarihî, fikrî, felsefî perspektifi... Dışişleri Bakanlığı Türkiye'nin yaşadığı coğrafyada ne anlam ifade eder, Alman Dışişleri Bakanlığı gibi mi ya da başka herhangi bir coğrafyadaki ülkenin dışişleri bakanlığı gibi mi çalışır, bu işin felsefî kısmına, tarihî kısmına değineceğim.

Tarih, geçmişimiz değildir biliyorsunuz. Herkesin ve her şeyin bir geçmişi vardır tabii ki ne var ki herkesin ve her şeyin bir tarihi yoktur. Geçmişin tarih hâline gelmesi çok uzun ve zahmetli bir süreçtir. Bu anlamıyla tarih, öylesine başımıza gelen, geldiği gibi yaşadığımız bir hatıralar demeti hiç değildir. Geçmişimizdeki her olay -yanlışıyla ve doğrusuyla- bizim birikimimizdir ve bizi inşa edendir. Biz de geçmiş bilinci bir şekilde tanzim ederek tarih hâline getiririz. Biz tarihi yaparken tarih de bizi yapar, bizi inşa eder. İspanyol Filozof Gasset'in bir sözü vardır: "İnsanın tabiatı yoktur, tarihi vardır." Bu yüzden, geçmişini tarih olarak yeniden inşa eden topluluklar millet olurlar. Biliyorsunuz, millet olunur, devlet kurulur. İnsanın dâhil olduğu her beşerî inşada rastlayacağımız gibi tarih de bir devamlılık ve değişim harmanıdır. Bir taraftan ezeli bir süreklilik, diğer taraftan nur topu gibi yenilikler. Bu hengâme içerisinde ta tarih öncesine kadar giden unsurlar hiç farkında olmadan bugünüme tesir edebilir. Bu yüzden, rahmetli Cemil Meriç demiştir ki: "Her neslin tarihe karşı biricik vazifesi vardır, onu yeniden yazmak." Her nesil kendi tarihini yazar kıymetli arkadaşlarım. Esasen, insana ve topluma dair her şeyin iki vechesi olagelmıştır; değişim ve süreklilik. Devletler sürekliliğin, toplumlar değişimin asli failleridir. Rahmetli Ayvaz Gökdemir ağabeyim "Hem kökün hem göğün olacaktır." demişti. Devlet kökleri tutacak, değişim ise toplumun göklerinde özgürce uçacak. Hayatın içindeki her şey gibi Türkiye de kendini yenileyerek devam ediyor ve edecek inşallah. Demokrasi, insan hakları, özgürlük, adalet gibi ortak değerler yani temeller ve kökler bütün asliyeti ve asaletiyle korunacak. Bunları hayata geçirme usulleri çağın getirdiği yöntemlerle, teknolojilerle, icatlarla yenilenebilecek. Sağlıklı yaklaşım nedir? Temel tercihlerde süreklilik, yöntemlerde yenileşme.

Değişen ve gelişen Türkiye, insanların iç dünyalarını, gönül bağlarını her dem taze tutabilmelidir. Bu açıdan hiçbir yenileşme hamlesi tarihi ve kültürü dışlayamaz. Ülkemizde hafıza yetmezliği bazen çok ciddi sıkıntılara sebep olmuştur. Geçmişe dönük derinliğin olmayışı bir noktadan sonra geleceğin de ufkunu karartır. Romalı tarihçi Polybius bizden iki bin üç yüz yıl önce şöyle demiş: "Önceleri dünyada vuku bulan şeylerin birbirleriyle pek bir rabatası yoktu fakat Roma İmparatorluğu'nun yükselmesiyle birlikte bütün hadiseler artık ortak bir potada birleştirildi." Adamın tarih perspektifine bakar mısınız! Bundan neredeyse iki bin küsur yıl sonra Fransız şair Paul Valery "Bütün dünya işin içine karışmadıkça artık hiçbir şey hareket edemez." demiş. Yine, 20'nci yüzyılın ikinci yarısında Karl Jaspers, Alman, o da felsefî çizgiyi çekmiş, "Avrupa felsefesinin akşam kızılığından dünya felsefesinin şafağına doğru

uzanan bir yolun üzerindeyiz.” demiş. Alman filozof yanılmadı, Gazze’den sonra Avrupa’nın fikir ve felsefe bahsinde gecesi, karanlık gecesi çoktan başladı; dünya felsefesinin şafağına dair ise henüz ortada bir emareye rastlamıyoruz. Bütün dünya munkabız bir suskunluk içerisinde, Tanpınar olsaydı buna “suskunluk fesadı” derdi.

Kıymetli arkadaşlar, Gazze, insanlığın 21’inci yüzyıl imtihanı oldu, bu kesin, 21’inci yüzyılda uygarlığı temsil ettiğini varsayan hâkim zihniyet bu imtihanda sınıfta kaldı. En gelişmiş teknolojik ölümcül silahlarıyla bütün bir Batı uygarlığı, bütün bir Batı -Amerika da dâhil- 40-45 kilometrekareye sığmış çoğunluğu kadın ve çocuk olan, çaresizliğinden ve imanından başka hiçbir şeyi olmayan bir grup insanı katletmekle meşgul ve anlı şanlı Batı filozofisi, Batı aydınları, intelijansiyası bu katilleri mazur gösterme bildirileri yayınlıyor. Sokrates’in kemikleri eğer çürümemişse çoktan sızlıyordu.

Kıymetli kardeşlerim, son yüz yıl Osmanlı coğrafyasının tamamı için esasen bir felaket olmuştur ancak şurası hatırdta tutulmalıdır ki 20’nci asrın başında coğrafyamız üzerinde dönemin hâkim güçlerinin çizdiği politik sınırlar sadece politik sınırlardır; ekonomik, stratejik, dinî ve kültürel, gerçek, meşru sınırları sadece tarih çizebilir. Bugün için Osmanlı İmparatorluğu politik açıdan yok fakat tarihî miras, kültürel, dinî, ekonomik ve stratejik açıdan 20’nci yüzyıldan önceki kadar hatta daha hissedilir derecede vardır çünkü tarih hayatın en aktif bileşenidir, bütünüyle hayatın içindedir. En çok da sanki geçmiş yokmuş gibi, tarih umurumuzda değilmiş gibi, olanlar olmamış gibi davrandığımız zamanlarda hayatımıza tesir eder, hiç farkında olmayız hani o meşhur Amerikalı romancı Faulkner’in dediği gibi; “Geçmiş ölü değildir hatta geçmemiştir bile.” diyor. Beynelmîlel arenada mazi daima mevcuttur. Bu itibarla, tarih boyutundan mahrum bir dış politika, gerçeklerle ilişkisi olmayan ve sahada uygulama imkânını kaybetmiş beyhude bir gayrettir.

Uluslararası siyaset, ülke menfaatinin matematik bir ifadesidir; âdeta cebirsel bir menfaat denklemdir, bir hesap işidir. Dış ilişkiler, menfaatin ve menfaat hesabının, menfaati şekillendiren amillerin sürekli değişim içinde olduğu, hareketli, dinamik ve diyalektik bir süreçtir. Ülkeler arası dış siyasette imkânlar ve idealler âdeta raks eder. Siyaset, imkânlar ile ideallerin keşiştiği noktada yapılır. Bunun için de hem idealiniz olacak hem imkânınız olacak ve siz idealinizin ve imkânınızın kıymetini bileceksiniz. Fransız Edip Victor Hugo “Hazreti Musa, mihrap için bir heykeltıraş arıyordu. Tanrı 2 heykeltıraş gönderdi, Oliab ile Beliseel gönderdi; biri ideali yontacaktı, öbürü reeli.” der. İdeali de reeli de kifayet miktarı yontarak çözüme ulaşabiliriz. Osmanlı devlet ricali bunu “nazari hikmetin ameli hikmetle meczedilmesi” şeklinde ifade etmiştir.

Şimdi, bu açıdan baktığımızda -şöyle kısa birkaç cümle- son bin yıllık tarihe baktığımızda, 1071’de Anadolu’ya geldik, yirmi yıl sonra Haçlı Seferleri başladı ve hâlâ devam ediyor. 14’üncü yüzyılda Osmanlı kuruluyorken -2025’ten bahsediyorum sayın milletvekili- Avrupa’da modern iktisadi büyüme başlamıştı. Kuruluş asırlarından itibaren Osmanlı’nın karşısında Osmanlı’dan çok daha güçlü bir Avrupa vardı, sanayileşmeyi yapan bir Avrupa vardı. 20’nci yüzyılın başlarında sömürgecilik yoluyla yükselen Batı karşısında da hâlâ aynı Osmanlı vardı; çok kültürlü, sömürgeci olmayan bir devlet. Osmanlı’yı kırk parçaya ayırmadıkça Orta Doğu’ya hâkim olamazlardı, bunu anladılar ve parçaladılar. Osmanlı’dan sonra ne Orta Doğu’da ne Balkanlarda ne Kuzey Afrika’da huzur kalmadı.

80’li yılların başlarında Mülkiyede eski Dışişleri Bakanlarımızdan rahmetli İsmail Cem’in “Türkiye’de Geri Kalmışlığın Tarihi” kitabı okutulurdu. Kitaptaki bakış açısı çok hoşuma gitmiş, gidip kendisiyle tanışmıştım. Daha sonra da rahmetli, nezaketli üslubuyla fırsat buldukça görüşmemize imkân tanıdı -Allah gani rahmet eylesin- vefatına kadar da bu devam etti. Kendisi okuryazar, gerçek bir münevverdi. O, yakalandığı menhus hastalıkla mücadele ederken okumaya ve yazmaya devam ediyordu. Bir görüşmemizde “Bir Orta Doğu tarihi üzerinde çalışıyorum. Cengiz Bey, biliyor musunuz, Orta Doğu’nun son yüzyıllık tarihi Türklerin Orta Doğu’dan sürülüp çıkarılma tarihidir.” demişti İsmail Cem. Allah gani rahmet eylesin.

Hakikaten öyledir kıymetli milletvekilleri, Orta Doğu son yüzyılda Türksüzleştirilmiştir. Bugün dahi Orta Doğu sanki 21'inci yüzyılda Müslümanlaştırılmak isteniyor. Soğuk savaştan sonra Orta Doğu'yu, Irak'ın, Suriye'nin başına gelenleri ve Filistinlilere olanları bir de bu açıdan düşünelim. Nereden bakarsak bakalım, nasıl değerlendirecek değerlendirelim -90'lı yıllarda Irak'ta olanlar, 2000'li yıllarda Suriye'de olanlar- Orta Doğu coğrafyasından milyonlarca Müslüman dışarıya çıkarıldı. Gerçi, Orta Doğu, tarihin ilk çağlarından beri her zaman zorunlu nüfus hareketlerine konu olmuş bir coğrafyadır; en huzurlu yıllarını dört yüz yıllık Osmanlı asırlarında yaşamıştır. Esasen "Arap Birliği" veya "Arapların huzuru" diye bir şeyden söz edilecekse buna en yakın zamanlar Türklerin idare zamanlarıdır. Aynı şeyi Balkanlar için de söyleyebiliriz. Çok değil yüz yıl önce Avrupa matbuatı bu ülkelerin hepsinden "Türkiye" diye söz ediyordu, "Orta Doğu" tabiri de esasen biz oradan çekilirken telaffuz edilmeye başlandı. Yani o yıllarda Türkiye, Balkanlar herhangi bir başka ülke değil bizim idi, Türk ülkesi idi.

Kıymetli milletvekilleri, Orta Çağ'dan beri Avrupa halkları birleşerek ulus oldular, Osmanlı ise parçalanarak uluslara bölündü. Prusyalılar ile Bavyerahılar birleştiler, Almanya oldular; Venedikliler ile Floransalılar birleştiler, İtalya oldular; Osmanlılar da parçalanıp Irak, Suriye, Mısır vesaire... Modern medeniyet kendi merkezindeki ulusları birleştirdi, kenardaki milleti parçaladı; böylece, Avrupa dışı halklar hep yeniden başlamak zorunda kaldılar, her şeye yeniden başlamak; Türkler de öyle, biz de öyle, Türkiye de öyle; hilalin gölgesinin düştüğü topraklardaki bütün uluslar, devletler, ülkeler 20'nci yüzyılda, 21'inci yüzyılda yeniden başlıyorlar.

Bu yeniden başlamakla ilgili bir anekdot paylaşmak isterim: Winston Churchill 1955 yılında hastalık sebebiyle Başbakanlıktan ayrılır. İngiliz Parlamentosu, Churchill'in portresini yaptırıp Parlamente'ye astıracaktır. Churchill, bahçesinde oturuyor; eşi gelir: "Winston, bir ressam geldi, genç bir adam, senin portreni yapmak ister." "Nasıl birisi?" der. "Modernist olduğunu söylüyorlar." "Modernist olduğunu söylüyorsa İngiliz değildir, 'British' değildir." der. "Hayır, İngiliz ve modernist olduğunu söylüyor." "Mümkün değil, biz modernist olamayız çünkü biz hiçbir zaman yeniden başlamak zorunda kalmamış bir milletiz. Alman olabilir, İtalyan olabilir ama..." Churchill'in bakış açısına bakar mısınız? Modernizm, Paris-Londra ekseninde başlamış bir olaydır; bunu kastediyor. Kendisini medeniyetin sahibi sayıyor bakış açısıyla. Biz, her şeyi değiştirip her şeye yeniden başlamak zorunda kalsak da -elhamdülillah- nereden başlarsak başlayalım her zaman bizi sonsuz akışa bağlayan muhteşem bir tarihimiz var. Mesela, bugün için dünyanın boğuştuğu meseleler bizden biraz uzak ama imkânlar biraz bize yakın gibi duruyor. Son üç yüz yıldan beri ilk defa bu coğrafyalar çözüme daha yakın, imkânla daha yakın, insanlığa söz söyleyecek imkânlarla daha yakın. Batı medeniyetinin sözü tükendi.

Türkçemizde bir söz vardır: "Şüyu vukuundan beterdir." deriz. Bunu söyleriz de bazı ihtimallerin şüyuunun vukuuna zemin hazırladığını hiç düşünmeyiz. Bu tehlikeyi hiç düşünmediğimiz için sıradan olumsuzluklar üzerinden mütemadiyen umutsuzluk ve nefret üreten bir intelijansiyamız var maalesef. Aşağılık kompleksi içindeki bu intelijansiya dünya fikir birikimine hiçbir katkıda bulunmadan ülkenin moralini bozma ve emperyalist Batı kapitalizminin değirmenine su taşmaya devam ediyor. Slavoj Zizek söylüyordu: "İnsanlık bugün öyle bir durumda ki içinde yaşadığı bu sonsuz evrenin sonunun gelebileceğini hayal ediyor, düşünüyor da kapitalizmin sonunun geleceğini hayal etmiyor." Yani şu anda bütün insanlık, müthiş bir kapitalist şimdiki zaman diktatörlüğünde yaşıyor ve buradan çıkış için bizim çok düşünmemiz, çok çalışmamız gerekiyor.

Sayın milletvekilleri, siyasetin teorisi bir pratik olduğu hükmünü hadiselerin aldığı anlık vechelere karşı tavrı belirlemede geçerli sayabiliriz ancak temel siyasi tutumlar için doğru kabul edemeyiz. Uzun vadede fiksiz siyasi pratik olmaz. Fikir, siyasetin temel şartı ve en hayati lojistiğidir ve siyasi düşünce, bence, felsefenin en üst katında ikame eder çünkü her zaman fikriyat fiiliyata takaddüm eder; önce düşünürüz, sonra yaparız. Kaçınmamız gereken asıl tehlikenin fikir ve düşünce yetersizliğinin bir buhrana dönüşmesi olduğunu artık kabul edelim. Takınmamız gereken tek tutumun şu dikkörtgenin içinde yaşayan insanlar olarak, siyasetçiler olarak birbirimizi yeterince sevmek olduğunu artık kabul edelim.

Bağımsız müstakil bir devlet olmak, kıymetli milletvekilleri, aynı zamanda bir içerik, bir muhteva meselesidir. Bir devletin vatandaşı olmak için o muhtevayı da içselleştirmek lazım; bayrağı savunurken onun anlamını da savunmak lazım, anlamını da benimsemek lazım ancak ondan sonradır ki ülkenin insanları olarak aramızdaki eleştiri tahammülüne hayat hakkı verebiliriz. Bu itibarla, şimdi, burada hepimizin üzerinde ittifak edebileceğini zannettiğimiz mahrumiyetin, asıl hissettiğimiz mahrumiyetin fiktirsizlik olduğunu ve birbirimizi yeterince sevmemek olduğunu kabul etmeliyiz.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Vakıf kurarsan bütün sorunlar çözülecek. Ya, bu söylediklerinden sonra vakıf kuracağız, bütün sorunlar çözülecek. (DEM PARTİ sıralarından gülüşmeler)

CENGİZ AYDOĞDU (Devamla) – Kıymetli milletvekilleri, bir otobanın kenarında durduğunuzda otobanın akışı sizi korkutur ama otobanda araç sürerken hatta hızı yavaş bile bulabilirsiniz. Türkiye, uzun zamandır tarihin dışındaydı, soğuk savaştan sonra tarihin içine giriyoruz, henüz tam girmedik. Onun için şu anda yapılanlar dışarıdan bakanlar için anlamsız gelebilir ama çevremizde bir dehşet dengesi hüküm sürüyor, maalesef, coğrafyamızla ilgili bizim geliştirdiğimiz tasarımlar ile dünyanın geliştirdiği tasarımlar birbirine uymuyor ve bu tasarımlar bir gün burada büyük çingar çıkaracak. Müttefik olduğumuz ülkelerle dahi coğrafyamızla ilgili farklı tasarımlar geliştiriyoruz, kültürün ve tarihin icap ettirdiği tasarımlar ile dünya hâkimlerinin bu coğrafya ile ilgili öngördüğü tasarımlar bu bölgenin asıl kritiği olacak.

Sayın Başkan, bir dakika verecek misiniz?

BAŞKAN – Evet, evet.

CENGİZ AYDOĞDU (Devamla) – Hülasa, eskinin ölmediği, yeninin doğmadığı bir zamanda yaşıyoruz. Dünya bir gömlek falan değiştirmiyor, bir beklentisizlik var, bir gayesizlik var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aydoğdu, lütfen tamamlayın.

Buyurun.

CENGİZ AYDOĞDU (Devamla) – Dünya tarihinde ilk defa bir fikir ve medeniyet vaadinde bulunmadan bir ülke dünya ekonomisine meydan okuyor; Çin. Rusya Petro ile Lenin'in Rusyası arasında Karamazovvari bir arayış içinde. Hindistan ve Pasifik ülkelerinin dünyaya söyleyeceği yeni bir şey yok sanki. Bütün bir Batı bloku, ABD dâhil, İsrail zalimliğinin gölgesinde Gazze'nin külleri altında kaldı. Batı uygarlığının Gazze'nin külllerine yenildiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. “Batı uygarlığı” deyince, Gandhi... “Batı uygarlığı” diye bir şey söyleyecekler Gandhi'ye; muhatabını susturuyor, gülerек ““Batı uygarlığı” evet, bu iyi fikir olurdu.” diyor.

Öte yandan dünyada gayesiz toplumlar, gayetsiz topluluklar belirmeye başladı. Gaye olmaz ise...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CENGİZ AYDOĞDU (Devamla) – Tamamlıyorum, müsaade edin efendim.

BAŞKAN – Sayın Aydoğdu, efendim, herkese eşit davranıyoruz. Bir dakika uzattım.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Başkanım, bir dakika verin.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Verin, on dakika verin yani çok etkilendik konuşmadan(!)

CENGİZ AYDOĞDU (Devamla) – Peki, burada tamamlayayım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Efendim, keşke iki kelam da kanunla ilgili konuşsaydınız.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Sayın Başkanım... Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Özdağ, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

40.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Aksaray Milletvekili Cengiz Aydoğdu'nun 111 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Sayın Aydoğdu, beraber milletvekilliği yaptığımız değerli bir milletvekili.

Orta Çağ âlimleri birbirlerine mektup yazarlarmış ve sadece onlar anlarmış birbirlerini. (Saadet Partisi, CHP ve İYİ Parti sıralarından gülüşmeler) Gönül isterdi ki Sayın Aydoğdu, bugün, Adalet ve Kalkınma Partisinin vermiş olduğu kanun teklifiyle, Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfıyla, bu Vakıfla ilgili konuşsaydı, kanununu savunsaydı; bu kanundaki denetleme mekanizmasının doğru olduğunu ve aynı zamanda vergilerin, muafiyetlerin doğru olduğunu; bu Vakfın aynı zamanda bir paralel yapı olmadığını söyleseydi ve bizi ikna etmiş olsaydı. Burada, bir yandan Gelecek-Saadet Partisi olarak, bir taraftan İYİ Parti olarak, bir diğer taraftan Milliyetçi Hareket Partisi olarak, DEM Parti olarak ve Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz burada kanunla ilgili eleştirilerimizi dile getirdik. Bu eleştirilerimize cevap vermesi lazımdı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özdağ, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Bir yandan kamuoyunu ikna etmesi, diğer yandan da bizleri ikna etmesi lazımdı ki biz bu kanun teklifine “evet” oyu verebilelim çok rahat bir şekilde. Ama Sayın Aydoğdu, aynen Orta Çağ'daki âlimler gibi âlimlere mektup yazmış ve halkımıza da bir şey söylememiştir. O nedenle, gönül isterdi ki iktidar partisinin milletvekili kanununu konuşsun ve eleştirilerimize cevap versin.

Teşekkür ediyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

41.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Doğrusu söz alma niyetim yoktu ama grubumuz adına konuşan çok değerli milletvekilimizin değerlendirmelerine ilişkin farklı bir değerlendirme yapıldığı için bu konuya vuzuhat getirilmesi zaruri oldu. O da şudur: Efendim, daha önce mülki idarede önemli görevler üstlenmiş ve hakikaten engin, entelektüel birikimiyle yasama faaliyetlerimize katkıda bulunmuş bir arkadaşımız, dış politikada Dışişlerinin tarihi gelişimi ve felsefi yaklaşımıyla Türkiye'nin nerede durduğuna ve nereye doğru gideceğine ilişkin bir tahlilde bulundu, çok güzel tahlillerde bulundu. Bu, efendim, devamında grubumuz adına ve şahsı adına, partimiz adına konuşacak olan arkadaşlarımız da çok daha birebir talepleri doğrultusundaki bu Vakfın kuruluş sebebi nedir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, lütfen tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Harbiden nedir?

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Bunun asla bir ticari faaliyet için vücuda gelmediğini, tam tersine bütün Avrupa'da, Amerika'da olduğu gibi NGO örgütleri ve sivil toplum kuruluşları, yarı sivil toplum kuruluşlarıyla beraber...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Onu konuşsaydınız Sayın Akbaşıoğlu; onları söyleseydin keşke.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Türkiye'nin dış politikada, proaktif dış politikasında hangi konularda çok daha kapsamlı, daha faydalı neticeler, milletimizin ve devletimizin menfaatine neticeler husule getireceğine ilişkin açıklamaları daha sonraki konuşmacılar, inşallah, bunları kayda da geçirecek, değerli arkadaşlarımıza da anlatacaklar.

Bu vesileyle şunu da ifade etmek isterim: Daha önce burada kürsüden zikredildi ve AK PARTİ'nin Amerika'da bazı mülkler aldığıyla ilgili bir değerlendirme yapıldı, o konuda da bilgi vermek istiyorum müsaadenizle. Şunu söyleyeyim: Siyasi Partiler Yasası'nda partilerin taşınır ve taşınmaz edimleri bazı kurallara tabidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, Sayın Akbaşıoğlu, lütfen tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bilgilendirmek için sunuyorum, sorulmuştu; MKYK, MYK gibi yetkili kurullarında alınan kararlarla Siyasi Partiler Kanunu buna cevaz vermektedir. Bu yurt içinde de yurt dışında da kiralama veya satın alma şeklinde vücuda gelebilmektedir ve dolayısıyla diğer partilerin de yurt dışında temsilcilikleri bulunmaktadır. Daha önce Amerika'da, Washington'da alınan yerin yetersizliği nedeniyle bu yerin satışa çıkarılması ve onun yerine daha uygun fiziki şartlara sahip bir yerin alınması apaçık bir şekilde, kanuni, hukuki, şeffaf bir şekilde gerçekleşmiştir. Sanki burada başka bir durum varmış gibi bu hususlara, bilinen bir hususa, orada başka manalar yükleyerek başka imalarda bulunmaya çalışmak için mehabetine aykırıdır; bunu ifade etmek isterim.

Ayrıca, Sayın Bakan Yardımcımızla ilgili de ileri sürülen iftiralara ilişkin de bu konular gündeme gelmiş, Meclis tutanaklarında daha önce de gündem...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, lütfen tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Dışişleri Bakan Yardımcımızla ilgili daha önce Komisyonunda ve Genel Kurulda veya bazı basın-yayın organlarında bu iftiralar gündeme gelmiş, daha önce Grup Başkan Vekili arkadaşlarımız tarafından tutanaklara da geçirilecek şekilde bunlar vuzuha kavuşturulmuş ve bu konuda şikâyetçi olarak ilgili Bakan Yardımcımız da ilgililer hakkında, iftirayla ilgili dava -hem ceza davası hem de tazminat davası- açmıştır ve olay yargıya intikal etmiştir, bu konuyla ilgili de yargı zaten kararını verecektir. Bunların ısıtılıp ısıtılıp başka manalar varmış gibi yaklaşımları, öküzin altında buzağı aramaya dönük yaklaşımları sadece bir şüphe oluşturmaya dönük, siyasi erdemden uzak bir yaklaşım olarak görüyor ve bu değerlendirmeleri sizlerle paylaşıyorum.

Teşekkür ediyorum.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Temelli, buyurun.

42.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Aksaray Milletvekili Cengiz Aydoğdu'nun 111 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hatibi dikkatlice dinledim çünkü son zamanlarda dinlediğim en karmaşık bir hikâyeydi, gezmediğimiz yer kalmadı; 1071'den girdik, Churchill'e kadar geldik, onun resim meselesini bile burada konuştuk ama esas meseleye hiç girilmedi, Akbaşıoğlu da rahatsız olmuş ki esas meseleye kendi girdi. Dolayısıyla...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hiç rahatsızlık yok, rahatsız olmadığımı, hepimizin istifade ettiğini hep beraber gördük, görüyorsunuz.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Evet, evet ama burada, gerçekten, tabii, hatiptir, çeşitli alıntılarla konuştu. Ama sözlerinin arasında şöyle bir şey vardı -yani bütün bu değerlendirmeleri bir kenara bırakıyorum, tarihçiler herhâlde bu akşam ciddi bir sıkıntı geçirecekler- hatip döndü “Türkiye’deki entelektüellerin aşağılık kompleksi var.” dedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Yani Türkiye’deki entelektüeller -Türk, Kürt- bu topraklarda binlerce yılın birikimiyle ve ortaya konmuş bunca eserle bu hayatı tarif ederken Türkiye’deki entelektüellerin aşağılık kompleksi içinde olduğunu söylemesi gerçekten kabul edilebilir bir şey değildir ama bugün Türkiye entelektüellerine nasıl baktığını ifade etmesi açısından da ibretliktir çünkü siz aslında bu ülkenin aydınına, yazarına, çizerine, üniversitesine yaklaşımınızı ifade ettiniz. Dolayısıyla, böyle bir yaklaşım sonucunda Türkiye’deki aydın, entelektüel dünyası çoraklaşıyor çünkü herkes gidiyor buradan, burada kalmak istemiyor. Hatta eğitimde son yapmış olduğunuz, atmış olduğumuz adım bile aslında bunu yansıtıyor. Dolayısıyla, Türkiye’deki entelektüellerin bir aşağılık kompleksi yok ama onlara yaklaşanların hangi zihin dünyasında olduğunu biz çok iyi biliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Türkiye’deki entelektüeller, Türkiye’de demokratik ve özgür bir yaşam için, özgür sanat için ve özgür bilim için mücadele eden, çok önemli bir mücadeleyi sürdüren insanlardan oluşuyor. Onları yargılamak için kumpas davaları kurarak aslında hayata geçirdiniz. Bunun da öncülüğünü barış akademisyenleri yapıyor. Bence onların da yazılarını, yazdıklarını okursanız sizin için bayağı yararlı olacaktır diye düşünüyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu, buyurun.

43.- *Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu’nun, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Efendim, teşekkür ediyorum.

Grup Başkan Vekilimizin konuşması üzerine, Sayın Akbaşoğlu’nun söylemleriyle ilgili -Sayın Grup Başkan Vekilimiz de bir canlı yayında olduğu için- söz aldım.

Öncelikle, bahsedilen konuşmasında iftira olmadığını -siz “iftira” dediniz Sayın Akbaşoğlu- Sayın Bakan Yardımcısıyla ilgili konuyla alakalı merak edilen bütün belgeleri gerekiyorsa kuliste verebileceğini söyledi.

Diğer taraftan, Adalet ve Kalkınma Partisinin yurt dışında mülk alması ya da kiralaması noktasında, siz de bunu teyit etmiş oldunuz. Eğer bu rahatsız olunmayacak bir konuyla zaten rahatsız olmayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Tamamlıyorum hemen, bir cümle.

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu, lütfen tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Rahatsız olunacak konu şudur: 50 milyon dolara Tank Palet Fabrikasını satın da 11 milyon dolara sadece 600 oy aldığınız Washington’da mülk almayı da kamuoyunun takdirine bırakıyoruz.

Yine, cevaben... Sayın Valinin, Sayın Milletvekilimizin açıklamasını samimiyetle, bugün bu kanun teklifiyle ilgili bu kadar konuşulanlar hakkında ne söyleyecek diye yirmi dakika boyunca dikkatlice dinledim ancak ben hiçbir şey anlamadım. Mesele bizim anlamamız değil, biz sorularımızı kendi adımıza, aynı zamanda millet adına soruyoruz. Millet acaba bu kanun teklifiyle alakalı sizin iktidar adına yirmi dakikalık açıklamanızdan, Allah aşkına, ne anladı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, buyurun.

44.- *Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Şunu söyleyeyim öncelikli olarak: Milletimiz yüksek irfan sahibidir; kimin ne dediğini, ne demek istediğini her şeyiyle anlar, anlayacaktır, anlamıştır. (DEM PARTİ, İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından gülüşmeler)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Biz millet değil miyiz? Biz milletten bir parça değil miyiz?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu konuda biz müsterihiz. Ancak biraz evvel açıklama yaparken bizim sözlerimizin gerçekten anlaşılmadığı da görülüyor. Zira, bir konuya açıklık getirilirken başka bir iftira atılıyor. 50 milyon liraya...

HASAN TOKTAŞ (Bursa) – Dolara, dolara...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...veya başka bir paraya Tank Palet Fabrikasının kimseye satıldığı yok.

HASAN TOKTAŞ (Bursa) – Satılmadı, peşkeş çekildi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tank Palet Fabrikasının satıldığı tamamen bir iftiradır, apaçıktır. Bu konuyla ilgili Millî Savunma Bakanlığımız da bizler de defaatle açıklamayı yaptık. Tutanaklara bakılabilir, vaktinizi almak istemiyorum. Bu konuyla ilgili detaylı bilgiler var, 11 milyon dolara alındığı falan; bunların hepsi yine yanlış.

HASAN TOKTAŞ (Bursa) – Kaça alındı?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Her şey burada. Açıklama yaparken yanlışlıklar söz konusu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Kaça aldınız?

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, lütfen son sözlerinizi alalım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – AK PARTİ’nin temsilciliğiyle ilgili gündeme gelen hususa ilişkin bir bilgilendirmede bulundum ve bunların açık, şeffaf hukuk düzeni içerisinde herkesin bu bilgiye erişebileceği bir şekilde bunun gerçekleştiğini ifade ettim, başka imalarda bulunulmaması gerektiğini...

İftira boyutu ise Sayın Bakan Yardımcımıza ilişkin başka hususlarla ilgili yargıya intikal eden ceza davası ve tazminat davasına ilişkindi.

Bunu tekrarlıyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

CENGİZ AYDOĞDU (Aksaray) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Aydoğdu, buyurun.

Epey size sataşıldı bu ara.

CENGİZ AYDOĞDU (Aksaray) – Evet.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Sataşmadık.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Anlasak sataşacaktık, anlayamadık ki sataşalım yani.

BAŞKAN – Buyurun bakalım.

45.- Aksaray Milletvekili Cengiz Aydoğdu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamadaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CENGİZ AYDOĞDU (Aksaray) – Öncelikle entelektüellerle ilgili söylediğim şeyi demek ki ben tam söyleyemedim, kesinlikle öyle bir şey kastetmedim. Bir kısım entelektüel yani orada ülkemizin entelektüelleriyle ilgili öyle toptancı bir yargı anlaşılmışsa orada konuşmalarımın içerisinde var. Yani öyle bir şey anlaşılmışsa onu düzeltirim.

Burası milletin kürsüsü, ben milletvekiliyim. Burada Dışişleri Bakanlığının kurduğu bir vakıfla ilgili grubum adına söz verildi. Ben de konuşmamın başında dedim ki: “Tarihî, fikrî bir perspektif sunacağım; kanunun özüne, esasına girmeyeceğim.” Yani kastım oydu, öyle konuştum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aydoğdu, lütfen tamamlayın.

CENGİZ AYDOĞDU (Aksaray) – Şu kadar söyleyeceğim: İleride, burada benim yaptığım konuşma ve buna karşı gösterilen tepkiler, siyaset tarihi, siyaset usulü, üslubu derslerinde üniversitelerimizde okutulacak inşallah.

Bütün arkadaşlarıma, yüce Meclise saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

2.- Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey ve Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ile 93 Milletvekilinin Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi (2/2139) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 111) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, şahısları adına ilk söz Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlioğlu'na aittir.

Sayın Bakırlioğlu, buyurun...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Yasin Bey, benimle konuşma! Bana cevap verme oradan! Böyle bir hakkın yok! Senin adına konuşacak insan var orada, ağzını açamazsın sen! Sen atanmış bir adamsın, ağzını açamazsın. Burada, konuşacak insan var burada, ağzını açma! Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi. (AK PARTİ sıralarından “Niye bağıırıyorsun?” sesleri, gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Çömez, Sayın Çömez...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Sayın Başkanım, söz istiyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bana bana...

BAŞKAN – Sayın Çömez, izin verir misiniz.

Bakın, ben konuşmak üzere değerli hatibi kürsüye davet ettim ve şu anda söz sırası değerli hatibimizde.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ne bu kibir ya, ne bu kibir ya! Böyle bir şey olamaz ya! Ne bu kibir ya!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Kibir falan yok, kibir falan yok. Ne kibri?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ya, ben olayı görmedim ama bir bürokrat bir milletvekiline laf ediyorsa o cevabı alır.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Bürokrat da insan değil mi kardeşim?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ben olayı duymadım ama bürokrat milletvekiline oradan laf yetiştiremez.

BAŞKAN - Evet, değerli milletvekilleri, lütfen sayın hatibi dinleyelim.

Sayın Bakırlioğlu, buyurun...

SERKAN SARI (Balıkesir) – Ayaklarını bir uzatsın da rahat otursun Sayın Başkanım. Öyle rahat oturamıyor, uzansın böyle. Bu nedir ya?

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, Divanı uyarın. Efendim uyarın Divanı önce.

BAŞKAN – Şimdi, bakın ben olup biteni duymadım ama belli ki bir sıkıntı var, Sayın Grup Başkan Vekili cevap verdi.

Sayın Başkanım, Komisyon Başkanımız, Sayın Başkan; lütfen, lütfen...

Buyurun Sayın Bakırlioğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Saygıdeğer Başkan, değerli milletvekilleri; Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi hakkında şahsım adına söz aldım. Değerli Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, söz konusu kanuna baktığımız zaman, “Amaç” kısmına baktığımız zaman, Dışişleri Bakanlığının faaliyetlerinin güçlendirilmesi ile personelinin temsil kabiliyetini yükseltmek ve donanımı yetiştirilmesini sağlamak olduğunu görmekteyiz.

Gene Vakfın faaliyetlerine baktığımız zaman, madde 3’e baktığımız zaman da hizmet kalitesinin artırılması için her türlü taşınır ve taşınmaz almak, kiralamak, inşa etmek, gerektiğinde bunların kullanımını kısmen veya tamamen Bakanlığa bırakmak, her türlü aracı almak, kiralamak, gerektiğinde Bakanlığa tahsis etmek, yükseköğretim kurumu açmak, devlet iç borçlanma senedi, şirket tahvili, hisse senedi, menkul kıymet almak, satmak, şirket ve ticari işletme kurmak, işletmek, işletirmek... Maşallah, maşallah, maşallah diyoruz! Bir kanun metni mi okuyoruz yoksa bir limitet şirketin ana sözleşmesini mi okuyoruz belli değil. Eskiden bizim gençliğimizde Doğan görünümlü Şahinler vardı; gene var, görüyorum kara yollarında. Ben de şimdi bu kanun teklifine baktığım zaman burada yapılmak istenen şey, aynı Doğan görünümlü Şahin gibi, esasında vakıf görünümlü bir şirket kurulmak istenmekte. (CHP sıralarından alkışlar)

Gelirlere bakıyoruz; işte, bağışlar, yardımlar, faiz gelirleri, Vakfa ait eğitim kurumlarının faaliyetlerinden alınan gelirler, vize aracılık hizmetlerinden elde edilecek gelirler, iktisadi işletmelerden elde edilecek gelirlerden oluştuğunu görmekteyiz.

Muafiyetler, veraset ve intikal vergisinden, her türlü tapu harcından, harçlardan muaf. Ayrıca, Vakfı yapılacak bağış ve yardımlar da gelir ve kurumlar vergisi matrahından düşülecek yani ciddi bir kamu kaynağı aktarılacak.

Şimdi, bir vakıf düşünün, kanunla kurulmuş, her türlü ticari faaliyette bulunabilecek, hisse alacak, satacak, birçok vergiden muaf olacak, kamu kaynaklarını kullanabilecek ancak Sayıştay denetiminden muaf olacak. Tanıdık geliyor değil mi? Evet, son yıllarda sıklıkla bu Mecliste, bu Genel Kurulda

bu ve buna benzer kurumlarla ilgili kanunlarla karşılaşılıyor; mesela Çevre Ajansı, mesela Turizm Ajansı yani bu ajanslarda da çok ciddi bir kamu kaynağı aktarılıyor, çok ciddi ticari faaliyetlerde bulunabiliyorlar, muafiyetler var ancak Sayıştay denetimine tam tabi değiller, Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetimine tabi değil bu saymış olduğumuz kurumlar; benzer bir yapıyla gene karşı karşıyayız. Bizim, dün, Çevre Ajansı kurulurken, Turizm Ajansı kurulurken, Maarif Vakfı kurulurken takındığımız tutum bugün de aynı; biz, Sayıştay denetimine tabi olması gerektiğini söylüyoruz, yarın da aynı şekilde davranacağız.

Şimdi, değerli milletvekilleri, biliyorsunuz, dünya da en fazla kamu aracı, en fazla makam aracı Türkiye’de bulunmakta. Geçmişte biz bunlarla ilgili çok ciddi eleştirilerde bulunduk. Biz eleştirilerde bulunurken o günkü Maliye Bakanımız, Hazine Bakanımız -bugün de Hazine ve Maliye Bakanı- Mehmet Şimşek bu muazzam araç kiralamaları için, bu muazzam filolar için “Efendim, ne var, çerez parası.” diyordu. Gün geldi, geçtiğimiz günlerde tasarruf tedbirlerini açıkladı. Tasarruf tedbir paketine baktığımız zaman özellikle araç kiralama konusunda çok ciddi kısıtlamalar var. Kamu kurumları üç yıl boyunca, önümüzdeki üç yıl boyunca ilave araç kiralayamayacaklar, araç satın alamayacaklar, yeni arsalar, binalar alamayacaklar, kiralayamayacaklar ancak -biraz evvel okudum- Dışişleri Vakfı bunların hepsini yapabilecek yani Dışişleri Vakfı araç kiralayabilecek, yeni araç alabilecek, bunları satabilecek hatta şunu yapabilecek: Gerekirse Dışişleri Bakanlığına tahsis edebilecek. Dışişleri Bakanlığı kendisi araç kiralayamayacak ama Dışişleri Vakfı kirayı tahsis edebilecek. Turizm Bakanlığı kendisine yeni bina alamayacak ancak Vakıf yeni bina alıp gerekirse bunu Bakanlığın hizmetine sunabilecek. E, o zaman ben de bir şey sormak istiyorum: Nerede kaldı bu tasarruf tedbirleri, tasarruf tedbirleri nerede kaldı? Yani burada yapılmak istenen şey esasında, bu tasarruf tedbirlerinin arkasından dolanmak.

Komisyon esnasında da konuşmuştuk. Bu ve buna benzer -bu tasarruf tedbirlerinden sonra- başka bakanlıklardan da buna benzer vakıf kurulması talebi gelirse şaşırmamak gerekir. Mehmet Şimşek bu tasarruf tedbirlerini açıklarken şöyle bir ifadede bulundu: “Kamuda yeni kurumlar kurulmasının önüne geçecek, idareler arası dağılımı gözden geçirerek mükerrer yapılanmaları önleyeceğiz.” diyor. Bakın, bunu söylüyor; çok açık ve net. Peki, biz bugün burada ne yapıyoruz? Kamu kaynağını kullanan yeni bir kurum ortaya çıkarıyoruz, yeni bir vakıf ortaya çıkarıyoruz. E, gene soruyorum: Nerede kaldı o zaman tasarruf tedbirleri? Başka bir şey yapıyoruz; bu Vakıfla âdetâ Bakanlığa paralel bir yapı yani mükerrer bir yapı kurmuş oluyoruz. Yani şu anda tasarruf tedbirleri kapsamında defterdarlıklar ile vergi daireleri mükerrer sayıldığı için birleştirilirken biz de Dışişleri Bakanlığıyla paralel bir yapı, mükerrer bir yapı oluşturmak üzereyiz.

Değerli milletvekilleri, esasında Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Bakanlıkla paralellik arz eden, mükerrer alanlarda faaliyet gösteren ilk vakıf değil; benzerleri var ve kurulduktan sonra da bir hayli tartışılmıştı. Bunlardan bir tanesi Maarif Vakfı. Bu vakfın amacı neydi? Yurt dışındaki FETÖ okullarını devralmıştı, o şekilde basına yansımıştı. Bu Vakfa bütçeden ayrılan ödenek 2023 yılında 3 milyar lira. Benzer faaliyetleri bakanlık bünyesinde yürüten Millî Eğitim Bakanlığı Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğünün bütçesi 2023 yılında 3 milyar 844 milyon liraydı yani Vakıf ile Bakanlıktaki ilgili Genel Müdürlüğün bütçeden almış olduğu pay neredeyse aynı.

Gene -bu önemli bir şey- Millî Eğitim Bakanlığının Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğünün 2019 Faaliyet Raporu’na baktığımız zaman kurulacak olan bu Vakfın ne kadar verimsizliğini, kaynakları ne kadar verimsiz kullanacağını görmekteyiz. Bu faaliyet raporunda, Maarif Vakfının Genel Müdürlükle mükerrer sahalarda faaliyet gösterdiği, bu durumda kamu kaynaklarının etkin kullanılmasının engellendiği belirtilmekte. Yani burada çok ciddi benzerlik var her iki vakıf arasında.

Değerli milletvekilleri, 2004 yılından önce Türk Medeni Kanunu'na göre kurulmuş 608 tane kamu vakfı vardı. 2004 yılında iktidarınız 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanun'la bir düzenleme yaptı ve bu tip kamu vakıflarını tasfiye yolunda gitti; haklıydı, haklı bir şeydi. Şu an baktığımız zaman da bu 5072 sayılı Kanun'da ne demektedi? Dernek ve vakıfların, kamu kurum ve kuruluşlarının sundukları hizmetlerle ilgili olarak gerçek ve tüzel kişilerden ücret, bağış ve benzeri adlar altında karşılık almaları yasaklanmıştı. Kamu görevlilerinin görev ünvanlarını kullanarak dernek, vakıf organlarında görev almalarının, ücret ve huzur hakkı adı altında para almalarının önüne geçilmişti. Şimdi, bakıyorsunuz, kanunda kurulacak olan vakıflar -şu an yaptığımız gibi- bundan muaf tutuluyordu. Şimdi, baktığımız zaman, kanunla yeni vakıflar kuruyorsunuz ve kendi getirdiğiniz düzenlemenin esasında arkasından dolaşıyorsunuz. Doğru bir düzenleme yapmışsınız, 5072; 608 tane kamu vakfıyla ilgili bir düzenleme yapılmış, gerekli olan bir şey; şu an onun arkasından dolaşıyorsunuz ve yeni kamu vakıfları kuruyorsunuz. Peki, amacınız ne? Bu vakıfları kuruyorsunuz çünkü bu sayede bu vakıflara atanan eş dost, akraba ve yandaşların kanunlarla getirilen kısıtlamaları aşarak huzur hakkı almalarına, lüks konut ve taşıt kullanabilmelerine olanak sağlıyorsunuz. Bu vakıfları kuruyorsunuz çünkü bu vakıflar sayesinde kamu kaynaklarını, kamu binalarını, araçlarını kullanabiliyorsunuz. Bu vakıflara bütçeden para aktarabiliyorsunuz, bu vakıflar sayesinde bütçeden aktarılan bu kaynakları Türkiye Büyük Millet Meclisi denetiminden muaf tutabiliyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, kamu tedbirlerinin tartışıldığı, emeklinin, asgari ücretlinin, çiftçinin, dar gelirlinin açlık sınırının altında yaşadığı, yoksulluk sınırının altında yaşadığı böylesi bir ortamda kamu kaynaklarının denetlenmeyeceği bu tip vakıfların kurulmasına karşıyız.

Genel kurulu sevgi ve saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakırhöğlu.

Değerli milletvekilleri, şahısları adına ikinci söz, Balıkesir Milletvekili...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çömez.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Bir söz alabilir miyim çok kısa?

BAŞKAN – Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

46.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ederim.

Sayın Akbaşıoğlu, sanıyorum benim konuşmamla ilgili bir değerlendirme yapmışsınız, teşekkür ediyorum. Ben AK PARTİ'nin aldığı binalarla ilgili "illegal" demedim. Dolayısıyla, legal bir yöntemle alınmıştır. Bu, kendi takdirinizdir, siyasi bir takdirdir. Ben eleştiri hakkımı kullandım. Dolayısıyla, bu birinci bölüm.

İkincisinde ise -siz burada olmadığınız için o konuşmada sarf ettiğim sözlerin detayını muhtemelen bilmiyorsunuz- şu ifadeyi kullandım: Bu konuda bir tereddüdü olan ya da daha fazla bilgi almak isteyen varsa elimde bilgisi, belgesi ve sistemden legal yollardan elde edilmiş bütün dokümanlar bende var. Dolayısıyla, bu yüce Parlatentonun çatısı altında benim bu akşam tasarruf ettiğim, kullandığım bütün kelimeler harfiyen doğrudur, arkasındayım. Eğer saygın milletvekillerimizden herhangi birisi merak ederse bu belgeleri kendisiyle de paylaşmaya hazırım. Dolayısıyla herhangi bir iftira söz konusu değildir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

47.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) - Çok teşekkür ederim. Sayın Başkanım.

Bir başka konu üzerinden söz verildi Grup Başkan Vekillerine. Bu çerçevede ben değerlendirmemi yaparken hem bizim grubumuz adına sayın konuşmacımızla ilgili değerlendirmemizi yaptım hem de sizin konuşmalarınızın tamamını tutanaktan okudum. Onun üzerine AK PARTİ'yle ilgili, Washington'daki temsilciliğimizle ilgili bilgilendirmeyi yaptım ve akabinde de Bakan Yardımcımızla ilgili söylenen sözlerin daha önce gündeme getirildiğini ve onlara cevaplar verildiğini -farklı kesimler tarafından, farklı kimseler tarafından, hem Komisyon'da hem Genel Kurul'da hem yazılı, görsel medyada- bu iftiralara karşı da Sayın Bakan Yardımcımızın hem ceza davası hem de tazminat davası açtığını ve bu konuyla ilgili de konunun yargıda olduğunu ifade ettim. Sonra sizin adınıza, grup adına söz alan arkadaşımız başka şeyler söyledi, Tank Palet Fabrikasının satıldığını söyledi; bu, iftiradır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, lütfen tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Bunu, defaatle, ben de konuya çalışmış, bunlarla ilgili bilgi, belgeleri kamuoyuyla paylaşmış ve Meclisimizin hafızasına havale etmiş bir kimse olarak çok iyi biliyorum. Bu konuyla ilgili Savunma Bakanlığımız da defaatle açıklama yaptı. 50 milyon liraya buranın peşkeş çekildiği ve satıldığı iftirası atıldı; bunun doğru olmadığını, iftira olduğunu ifade ettim.

HASAN TOKTAŞ (Bursa) – Dolara!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Dolara efendim!

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – “11 milyon dolar verdiniz.” falan denildi, bu da doğru değil. Bunları ayrıca cevapladım, sizin adınıza konuşan arkadaşımızla ilgili bu açıklamaları yaptım. Tekrar aynı açıklamalarımın arkasındayım.

Teşekkür ederim, çok sağ olun.

BAŞKAN – Peki, meramlar karşılıklı kayda geçti.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

2.- Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey ve Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ile 93 Milletvekilinin Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi (2/2139) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 111) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, şahısları adına ikinci söz Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'e ait.

Sayın Canbey, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Dışişleri Bakanlığımız, Türkiye Yüzyılı vizyonumuz çerçevesinde, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, bir yandan ülkemizin ve milletimizin hak, menfaatlerini her platformda korumak ve geliştirmek için çalışmakta, diğer yandan da uluslararası barışa katkı sağlamak amacıyla ihtilafların çözümü için mücadele etmektedir.

Ülkemiz, her geçen gün stratejik olarak daha önemli bir ülke hâline gelmektedir.

261 diplomatik ve konsüler misyonla dünyada en geniş üçüncü ağa sahip Dışişleri Bakanlığımızın çalışmalarının hem coğrafi bakımdan hem içerik olarak ne kadar geniş bir yelpazeye yayıldığı aşikârdır. Dünyada hiçbir dışişleri bakanlığının kapsama alanı bu kadar geniş değildir, gündemi de bu kadar yüklü

ve yoğun değildir. İşte, bu arka plan ışığında, Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfının kurulması, ülkemizin uluslararası alandaki öncü konumuna ve rolüne uygun şekilde, millî dış politika vizyonumuzu dış ilişkilerde en etkili şekilde hayata geçirmek üzere Dışişleri Bakanlığının kurumsal kapasitesini daha ileri seviyeye taşımaya, daha donanımlı ve alanında uzman diplomatlar yetiştirmeye katkıda bulunmak amacıyla öngörülmüştür. Burada ulvi bir amaç vardır, mesele sadece ticaret yapma gibi bir duruma indirgenmemelidir. Yani Dışişleri Bakanlığımıza hizmet etmek için kurulan bir vakıf vardır.

Bu noktada, Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı kurulmazsa Dışişleri Bakanlığımız yetersiz mi kalacaktır? Hayır, böyle bir şey olabilir mi? Şu ana kadar bütün yetiştirdiğimiz diplomatlar bizim için kıymetlidir, bizim için değerlidir ama siz o diplomatlarla ilgili bu cümleleri kurabiliyorsunuz. Bizim amacımız daha iyiye doğru gitmektir, daha ileri gitmektir. Bunun ne sakıncası var? Daha ileri gitmenin ne sakıncası var yani? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Yahu, neyini alkışlıyorsunuz? Diplomatı açacağınız dükkânda mı yetiştireceksiniz? Orada mı daha iyi diplomat yetiştireceksiniz?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Diploması akademisi kuracağız Beyefendi. Oku, kanunu oku!

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Özel hukuk tüzel kişisiysen özel hukuk tüzel kişisi olarak ticari işletme açabiliyorsun.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Kanunu oku, kanunu! Kanunu oku, öyle konuşma! Kanunda yazıyor.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Yeni açılacak, diplomatı orada mı yetiştireceksin de laf etmeyeceğiz? Edeceğiz tabii!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Kanunda yazıyor, kanunda yazıyor, kanunu oku! Çalış da gel buraya!

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Ben çalıştığım için söylüyorum.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Kanunu okumadan laf ediyorsunuz deminden beri.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Vakıf, özel hukuk tüzel kişisidir ve ticari işletme açabilir. Yani diplomat orada mı yetişecek?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Kanunun içerisinde ne kuracağımız yazıyor.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Soruma cevap ver.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Boş boş konuşma!

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Soruma cevap ver, yeni diplomatı orada mı yetiştirmeyi düşünüyorsunuz?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Boş boş konuşma!

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Nerede yetiştirmeyi düşünüyorsun yeni diplomatı? Söyle o zaman.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – “Diploması akademisi kurulacak.” diye yazıyor, bunun ne yapacağı da yazıyor.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – “Ticari işletme kurulacak.” diye de yazıyor orada. Özel hukuk tüzel kişisidir o.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Diploması Akademisi zaten var, var zaten teşkilat Kanununda.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Arkadaşlar, Diploması Akademisi Başkanlığı var ama bu, iç hizmet için, dört aylık kurs veriyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tamam, değiştirirsiniz siz de, genişletin.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Burada yüksek lisans dersi verilecek, burada doktora dersi verilecek, aynı şey değil; bunu anlamıyor musunuz ya? Aynı şey değil, bunu anlamamız lazım.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Genişletin faaliyetlerini, faaliyetlerini genişletin arkadaşlar, yapmayın ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Devam edin, devam.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Vakfın kurulmasının temel hedefi Dışişleri Bakanlığımıza paralel ya da mükerrer bir dışişleri yapılanması oluşturmak ya da Bakanlığın görevini üstlenmek değildir. Ya, nasıl bir yapılanma paralel olacak arkadaşlar? Koca bir Dışişleri Bakanlığı var, beş yüz yıllık müktesebatı var. Bunun yanında bir vakıf kuruluyor; Vakıf da Dışişleri Bakanlığını güçlendirmekle ilgili, teşkilatını eğitmekle alakalı çalışma yapacak; nasıl paralel oluyor, nasıl mükerrer oluyor Allah aşkına? Böyle bir şey olabilir mi ya?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Arkadaşım, örnekleri var, Maarif Koleji var.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Siz, Dışişleri Bakanlığını küçümsüyorsunuz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Maarif Vakfı ile Millî Eğitim Bakanlığı mükerrer; ben sana raporlardan bahsediyorum, ben sana Millî Eğitim Bakanlığının raporlarından bahsediyorum.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Hayır! Siz Dışişleri Bakanlığını küçümsüyorsunuz, Dışişleri Bakanlığını kurulacak bir vakfa indirgiyorsunuz ya! Olabilir mi böyle bir şey?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – O Millî Eğitim Bakanlığı raporlarında diyor ki: “Mükerrer sahalar var Maarif Vakfıyla.” Olmayacağının garantisi var mı?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Bakın, Dışişleri Bakanlığımız kimmiş, ben size bir söyleyeyim...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Olmayacağının bir garantisi var mı?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Ben size bir Dışişleri Bakanlığımızı anlatayım. Anlatayım, bak...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Olmayacağının bir garantisi var mı?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Bak, bir dur, bir dur. Sen konuşurken ben dinledim, bir dur, bir dur.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Laf atıyorsun, lafını bilmiyorsun.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Anlatayım, Dışişleri Bakanlığımız neymiş? Bir vakfa indirgiyorsun Dışişleri Bakanlığını. Bak, neymiş anlatayım sana, dinle.

Dışişleri Bakanlığımız hâlihazırda yurt içinde 2.368, yurt dışında 5.136 olmak üzere toplam 7.504 personeliyle, 2.185 kariyer memuruyla ve 261 dış temsilciliğiyle ülkemizin dış politikasını hayata geçiren bir kurumdur. Bir vakıf kuruluyor, “Paralel Dışişleri Bakanlığı mı kuruyorsunuz?” diyorsunuz. Böyle bir şey olur mu?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Arkadaşım, ben sana diyorum ki: Millî Eğitim Bakanlığında...

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Yani meseleye şaşı bakıyorsunuz, şaşı, doğru bakın!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bunu yaşayacağız, göreceğiz örneklerini.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Farklı bakış açımızı anlıyoruz ama meseleyi bu kadar saptırmanızı da doğru bulmuyoruz. Dış temsilcilik sayısı...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yani Bakanlık bu kadar personeliyle mal alıp satamıyor, Vakıf yapacak öyle mi?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Arkadaşlar, Bakanlık her şeyini yapıyor.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bir de bize “Şaşı bakıyorsun.” diyorsun.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Ya, tutturmuşsunuz bir devir, bir devirden bahsediyorsunuz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ya, konuşmanı düzgün yap da biz de düzgün dinleyelim ya!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Ben konuşmamı düzgün yapıyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Şaşı maşı bakmıyoruz! Tamam mı?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Sataşma o zaman, sataşma o zaman, sataşma, konuşma yapan adama sataşma o zaman!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yaptığın iş, Bakanlığın malını mülkünü bir vakfa devretmek. Ne yaptığını biliyoruz. Anlatabiliyor muyum?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Sayın Başkan, sizin hatiplerinizi konuştu, ikisini de saygıyla dinledik. Cevap veriyoruz, işte, dinleyin, sataşmayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – “Şaşı bakıyorsun.” falan deme, düzgün anlat. Anlatabiliyor muyum?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Bakabilirsin...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Biz nasıl baktığımızı biliyoruz.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Evet, şaşı bakıyorsun.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – Cevap verme bunlara.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Vermesin, vermesin, bunlara ne cevap verecek(!)

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Dış temsilcilik sayısı bakımından dünyada 3’üncü sırada yer alan Dışişleri Bakanlığımızın ilave imkânlarla desteklenmesi ve kurumsal gelişimine katkıda bulunulmasının ülkemizin ve milletimizin yüksek menfaatlerinin gereği olduğuna herkes hak verecektir. Bundan niye rahatsız oluyorsunuz Sayın Başkan? Ne var bunda, ne var?

“Konuşmanı düzgün yap!” Laf etmesini biliyorsunuz. Öyle yok, öyle yok!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Konuşmanı düzgün yap! Tamam mı? Konuşmanı düzgün yap!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Sen nasıl konuşacağıma karışamazsın benim!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Karışırım!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Bir kere sen...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Benim grubuma hitap ediyorsan sana karışırım ben. Tamam mı?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Senin grubun da bana hitap etmeyecek, senin grubun da bana hitap etmeyecek.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sen kimsin bana “Şaşı bakıyorsun.” diyorsun, el hareketi yapıyorsun!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Öyle, aynen öyle. Etmeyecek...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Polemik yapma, benim konuşacağımı iyi biliyorsun.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Diğer yandan, Vakfın yükseköğretim kurumları kurmak olarak belirtilen faaliyeti çerçevesinde diplomatlarımızın akademik donanımlarının geliştirilmesi, bu kapsamda yüksek lisans ve doktora çalışmaları yapılması ve uluslararası ilişkiler alanında ülkemizin bakış açısını yansıtan referans yayınlarının geliştirilmesi ve çoğaltılması amaçlanmaktadır.

Vakıf tarafından yükseköğretim kurumu kurulmasının temel amacı, beş yüz yılı geride bırakmış köklü Türk diplomasisinin kazanımlarının akademik temelde geliştirilerek en iyi şekilde gelecek nesillere aktarılmasıdır. Vakıf tarafından kurulacak olan yükseköğretim kurumu, Yükseköğretim Kanunu'na tabi olarak Anayasa gereğince yine ayrı bir kanunla kurulacak olup mevcut yükseköğretim kurumlarında olduğu gibi YÖK'ün kontrol ve denetiminde faaliyet gösterecektir. Her şey kanun çerçevesinde; öyle yok, yani biz kendi kafamıza göre bir şey yapmıyoruz.

Şimdi, örnek vakıflar konusu var.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Vakıfları biliyoruz, vakıfları biliyoruz biz!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Var arkadaşlar, bir sürü örnek vakıf var ya şu anda faaliyet hâlinde zaten. Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı var, Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfı var, Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı var ve yıllardır bunlar hizmet veriyor, şu anda var. Dünyada da var, dünyada da Amerika'da şu anda Una Chapman Cox Vakfı var, bu da devam ediyor, hizmet veriyor. Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfının amacı Bakanlık mensuplarına...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Okçuluk vakfından da biraz bahset!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Okudun mu, okudun mu ne yapıyor bu Vakıf, baktın mı?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Okudum; taşınmaz mal alıyor, satıyor!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Baktın mı, sen baktın mı? Öyle laf atıyorsun, okudun mu?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Sen dünyanın her tarafında taşınır mal satma yetkisini ne diye aldığını söyle o zaman!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Bakmadın bile ne yaptığına!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sen okudun mu?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Sen okudun mu?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Ne yapıyor söyle bakalım, ne yapıyor? Bilmiyorsun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bu kanunların hangisini Mecliste yapıyorsunuz?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Ben söylüyorum zaten, ben söylüyorum zaten, söylüyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bu kanunların hangisini Mecliste yapıyorsunuz? Bir tane sözcüğünü bu Mecliste yazdın mı sen bu kanunun?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Ne oldu? Cengiz ağabey gibi yavaş yavaş konuşmadım değil mi?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bugüne kadar bir kanunun bir tane maddesini Mecliste yazdınız mı?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Hoşunuza gitti, gülüyordunuz orada! Cengiz ağabey konuşurken gülüyordunuz hepiniz, gülüyordunuz hepiniz!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bakanlıkta hazırlıyorlar, getiriyorlar buraya!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Anlatıyorum işte, dinle, dinle, anlatıyorum; dinle, dinle, dinle!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Hayret bir şey ya!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Dinle, anlatıyorum dinle!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sen bunu okudun mu? Sen bunu okumadın da yazmadın da!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Dinle, dinle; şu anda konuşma hakkı bana ait, dinle!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sen ne okudun ne yazdın bu kanunu!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Ben ne okuyup yazdığımı iyi biliyorum, iyi biliyorum!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ne okudun ne yazdın sen bu kanunu, biz biliyoruz!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Öyle “Ne yapıyor?” diye sorarsan söylerim ben sana!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Siz bir tek kanunu burada yazmıyorsunuz, biz bilmiyoruz muyuz!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfının amacı, Bakanlık mensuplarına sosyal güvenlik imkânları, ilave emeklilik maaşı ve kişisel imkânlar sunmak değil, Bakanlığın kurum olarak kapasitesini daha geliştirilmesine katkı sunmaktır.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – Ayıp, ayıp Grup Başkan Vekili!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Buyur!

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – Biz dinledik seni! Hatibi dinleyin!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Senden mi öğreneceğim hatibi dinlemeyi!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Cevap veriyoruz işte, cevap istediniz veriyoruz!

Bu bakımdan kurulmak istenen Vakıf, 1996 yılında kurulmuş olan Dışişleri Bakanlığı Mensupları Sosyal Güvenlik ve Yardımlaşma Vakfından amaçları ve faaliyetleri bakımından farklıdır. “DİVAK” denilen bu vakıf, arkadaşlar, personelle ilgili bir vakıf. Bu kurulan Vakıf, Dışişleri Bakanlığının faaliyetleriyle alakalı gelir desteği sağlayacak, buraya katkı sunacak. Vakfın amacı, kamu yararına faaliyet gösteren diğer vakıflardan şirketler, ortaklıklar, iştirakler vasıtasıyla gelir elde edilmesi gibi devlet hazinesi ve Hazine ve Maliye Bakanlığından herhangi bir destek almadan gelir üreterek amaçlarına yönelik faaliyetlerde bulunmaktadır.

Bu bağlamda, tasarruf tedbirlerine aykırılık teşkil ettiği sorusu var burada. Arkadaşlar, tasarruf tedbirleriyle devlet bütçesinin korunduğu bir ortamda devlet bütçesine yük olmadan ilave gelir ve kaynak yaratmış olacaktır ve bu Dışişleri Bakanlığına hizmet verecektir.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yük olmayacak mı? Vergi muafiyeti olmayacak mı bu işlerde? Bütçeye yük olmayacak mı?

İNANAKGÜN ALP (Kars) – “Kamu-özel iş birliğiyle yapılan yerlerde hazineye yük olunmayacak.” demiştin, milyarlarca dolar istendi.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Bu maddelerle Vakfa, Dışişleri Bakanlığının maddi varlıkları üzerinde bir yetki devri söz konusu değildir.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – “Şehir hastaneleri yük olmayacak.” demiştiniz, milyarlarca dolar geldi. Kim inanacak bu konuda sizlere?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Arkadaşlar, bu yetki devri meselesi var. Bakın, Dışişleri Bakanlığının yetki devri falan yok.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – “Köprüler yük olmayacak.” demiştiniz.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Dışişleri Bakanlığı zaten iş ve işlemlerini şu anda istediğinde yurt dışında herhangi bir şirkete veriyor, bunu vakfın kurduğu şirkete verecek, bu kadar basit, bu kadar basit. Yani zaten şu anda yapılan bir işlemin devamı olacak.

Kanun teklifinde Vakfın faaliyetleri arasında açıkça sayıldığı üzere, Bakanlığa ait veya tahsisli olup güncel olarak ihtiyaç duyulmayan taşınmazların ilgili mevzuat hükümlerine uymak suretiyle Bakanlık yararına değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapacaktır. Aslında son derece net, her şeyi anlatıyoruz yani. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gülüşmeler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – İlkokul müsameresine döndü bu iş ya.

BAŞKAN – Sayın Canbey, lütfen tamamlayın.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Bu maddeyle Dışişleri Bakanlığının bu alandaki tasarruflarına katkı sağlayacak çalışmalar, raporlar...

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) – Ha, biz anlamıyoruz yani.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Bakın, bakın, dinleyin, ne diyor? Ya, gülersiniz sonra.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Evet, evet dinliyoruz, dikkatle anlamaya çalışıyoruz.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Çalışmalar, raporlar, değerlendirmeler hazırlamak üzere görevler Bakanlıkça verilebilecektir. Nasıl paralel kuruluş oluyor, nasıl oluyor bu iş yani?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ne var bunda, ne var bunda!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Bakanlık gerekli olduğunda bu görevleri hizmet alımı yoluyla başka şirket ve kuruluşlara da zaten verebilmektedir. Dışişleri Bakanlığının ilgili birimleri 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde belirtilen görevlerini bugüne kadar olduğu gibi Vakfın kuruluşundan sonra da aynen yerine getirmeye devam edecektir.

Değerli arkadaşlar, Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfının Dışişleri Bakanlığının herhangi bir görevini üstlenmesi söz konusu değildir. Vakıf, tüm diğer vakıflar gibi bir sivil toplum kuruluşudur. Vakfın karar organı olan Müttevelli Heyeti, Dışişleri Bakanının Başkanlığında Bakanlıkta genel müdür veya büyükelçi ve üstü seviyede görev yapan veya yapmış kişiler ile akademi ve iş dünyası alanında temayüz etmiş kişiler arasından Bakan tarafından seçilecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Canbey, teşekkür ediyorum.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Bir dakika daha yok mu?

BAŞKAN – Yok, bir dakika uzattım, herkesle eşit.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Evet, değerli milletvekilleri, şimdi soru-cevap işlemi yapacağım ve Komisyon sorulara cevap verecek; on dakika soru, on dakika cevap şeklinde bu süreyi kullanacağız.

İlk soru Adana Milletvekili Orhan Sümer'e ait.

Sayın Sümer, buyurun.

Sayın Sümer... Yok.

Evet, ikinci soru, Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur...

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hatay'da depremin üzerinden on sekiz ay geçmiş olmasına rağmen insanımız insani barınma mücadelesi veriyor. 188 bin Hataylı hemşehrim hâlâ 21 metrekairelik konteyner alanlarında yaşıyorlar ama gelin görün ki bu konteyner kentlerde ne zaman yağmur yağsa konteyner kentleri su basıyor; çoğunun altyapısı yok, su tahliye boruları yok, doğru dürüst kanalizasyon sistemi yok. Ne zaman yağmur yağsa konteynerler su geçiriyor, depremzede vatandaşımızın eşyaları su içinde kalıyor çünkü konteynerler sağlam firmalardan değil yandaş firmalardan temin edildi. Buradan yetkililere sesleniyorum: Konteyner kentlerin altyapısını derhâl düzeltin. Konteynerlerin su izolasyonunu yaptırın, depremzedeyi artık anlayın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, biraz gündem dışı olacak ama Türkiye futbolundan çok, hakem hatalarını ve sahada alın teri döken futbolcuların haklarının masada yenmesini konuşur olduk. 1. Lig’de uzun soluklu ve zorlu bir mücadelenin ardından play-off’a kalarak tarihinde ilk kez Süper Lig’e yükselme şansı elde eden Çorum Futbol Kulübü de bu hakem hatalarından nasibini aldı. Play-off’ta Bodrum FK’yle karşılaştıktan sonra Çorum FK’nin Süper Lig’e çıkmasının önü Bodrum FK’yle oynadığı her 2 maçta da hakem tarafından kesildi. 2 maçta verilmeyen penaltı, rakibin attığı goldeki yanlış taç kararı, 2’nci maçta atılan golün iptali Türkiye’de gündem yarattı, biz Çorumluları derinden üzdü. Taraftarlarımız ve bizler sahada oynanan oyunun masada kaybedilmesine tepkiliyiz. Bodrum Futbol Kulübüyle oynanan ilk maçtan sonra Federasyon Başkanı Mehmet Büyükekşi’ye bir çağrıda bulunduk ve “Çorum Futbol Kulübünün emeğini çalmayın, liyakatli hakem ataması yapın.” dedik; biz söyledik, biz işittik. Federasyon Başkanını ve yönetimini Çorum’da, Türkiye ve dünyanın dört bir yanında yaşayan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Uşak Milletvekili Ali Karaoba... Yok.

Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen... Yok.

Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Trabzonspor ile Beşiktaş arasında oynanan Ziraat Türkiye Kupası final karşılaşması saha içi yerine saha dışı olayların daha çok konuşulduğu bir müsabaka oldu. İsmi anmaktan zül duyacağım şahsın yapmış olduğu seviyesiz ve karakersiz hareketler ne sportmenliğe ne de Beşiktaş camiasına yakışmamıştır. Beşiktaş camiasında bırakın yöneticiliği, taraftar bile olamayacak bu şahsın, Türk futbolundan acilen soyutlanması gerekmektedir. Beşiktaş gibi duruşu ve vizyonuyla örnek teşkil eden bir kulübün gerekli adımları atacağından şüphe duymuyor, Genel Kurulu ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Konya Milletvekili Barış Bektaş... Yok.

Kayseri Milletvekili Dursun Ataş...

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bir zamanlar ticaret ve sanayi şehri olarak bilinen seçim bölgem Kayseri’de resmî kurumlardan alınan veriler, düşündürün tabloyu gözler önüne sermektedir. 2023 yılında Kayseri’de Esnaf ve Sanatkarlar Odalarına 4.695 esnaf kayıt yaptırmıştır, buna karşın kayıt yaptıran esnafın üçte 1’inden fazlası, tam 1.893 esnaf ise kepenk kapatmıştır. Diğer taraftan, Sosyal Güvenlik Kurumunun Şubat 2024 verilerine bakıldığında Kayseri’de şubat ayında 4/B kapsamında sigortalı çalışan sayısı, yıllık yüzde 4,9 azalarak 49.059 olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam, Kayseri’de son otuz üç ayın en düşük seviyesidir. Bu nedenle, çok geç olmadan Kayseri’nin ticaretine büyük katkı sağlayan esnafımıza mahrum bırakıldığı destek ve teşvikler verilmeli, yüksek BAĞ-KUR primi düşürülmeli, krediye ulaşım kolaylaştırılmalıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sağlık Bakanlığının geçen sene çıkarmış olduğu bir yönetmelikle artık, uzaktan, gördüğünüz şu telefonla hastaları tedavi etme, hastaları muayene etme hakkı tanındı bazı özel kuruluşlara ve bazı hastanelere. En sonunda artık geçen hafta 24’ünde de reçetelerin ve tedavinin SGK tarafından ödeneceği söylendi ve bu yönetmelik yürürlüğe geçti.

Şöyle söylüyorum: Hastayı görmediği için reçete yazan hekim arkadaşımız hapse girdi ama uzaktan tedavi, telefonla tedavi artık dünyada herhâlde ilk olsa gerek, muska yazmaktan daha etkili.

Teşekkürler Sayın Başkan.

BAŞKAN – Van Milletvekili Zülküf Uçar...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sorum doğrudan Komisyona. Bildiğimiz üzere şu an itibarıyla vize başvurularında belli bir ücret, harçlar dışında doğrudan bu vize başvurularına aracılık eden şirketlere ödenmektedir. İlerleyen süreçte acaba bu Vakıf, bu şirketleri bertaraf ederek bu şirketlere kalan miktarları doğrudan Vakfa aktarma yönünde bir girişimde ya da bir tasarrufta bulunacak mıdır? Bu yönde Komisyonun herhangi bir bilgilendirmesi söz konusu olabilir mi?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Karabük Milletvekili Cevdet Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

“Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı bünyesindeki gayrimenkullerle ilgili ipotek verebilecek.” ibaresi var. Bu ipotek niçin verilecek? Acaba bu Vakıf, bankalardan kredi mi kullanacak, yoksa ipotekli borç senedi gibi yöntemlerle fon mu bulacak, fon mu alacak?

Bir de Türkiye Varlık Fonunun ihraç ettiği devlet iç borçlanma senetleri ve kira sertifikası ihracıyla ilgili de bu Vakfa fon verme durumu mu meydana gelecek yani Varlık Fonunu da mı fonlayacak bu Vakıf?

Bu soruların cevabını rica edeceğiz.

BAŞKAN – Antalya Milletvekili Cavit Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Aracılığınızla Sağlık Bakanına sormak istiyorum: Antalya’da 1968 yılında yapılmış bulunan SSK Hastanemiz, bugün Atatürk Devlet Hastanesi olarak faaliyette bulunmaktadır. Bu hastanemizin yerine yeni bir hastane yapılacağı yıllardır ifade edilmekte ancak ne bu yıl ne de gelecek yıllardaki programda yoktur. Buna rağmen bu hastanenin şu an içi boşaltılmakta ve şehir hastanesine taşınma çalışması yapıldığı bilinmekte. Bu hastane merkezdeki en yakın hastanedir, taşınması hâlinde hem hasta hem personel hem de bölgedeki esnaf bundan zarar görecektir. Buraya yapılacak olan hastaneyi destekliyoruz ancak inşaat çalışması sırasında yine, mevcut hastanenin faaliyetine devam etmesini istiyoruz.

BAŞKAN – Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Sayın Başkanım, Dışişleri Bakanlığında 7.500 kişi çalışıyor ve yeniden vakıf kurarak personeli eğitmek düşünülüyor. Ben de diyorum ki: 1,5 milyon insan, 1,5 milyon kişi Rize’de çay tarımından geçiniyor; vakıf kuracaksanız, hani oraya 10 milyon lira bütçe ayırdınız ya, biraz çay üreticisine ayırın. Esas, 17,5 lira olan maliyetini 17 liraya vermek suretiyle zor duruma düşürdüğünüz çiftçi için kaynak ayrılması gerekiyor, Meclisin yapması gereken şey budur. Vakıf kurulmasıyla ilgili herhangi bir ihtiyaç yoktur, çiftçilerin özellikle desteklenmesi için bir vakıf kurulması doğru olan şeydir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Gaziantep Milletvekili Melih Meriç...

MELİH MERİÇ (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Kamu kurum kuruluşlarında yardımcı hizmetler sınıfında görev yapan personel deyim yerindeyse üvey evlat muamelesi görmektedir. İçlerinde büro işlerini yapan ön lisans, lisans ve yüksek lisans mezunları olmasına rağmen bir kısmı görev tanım olmadan çalıştırılmaktadır. Çalıştırıldıkları

kurumlarda görevde yükselme sınavı açılmamakta, açılrsa bile mülakat, derece ve kademe sorunundan dolayı, açılan kadro sayısı yetersiz kalmaktadır. Yardımcı hizmetler sınıfı personeli, eğitim durumları ve statülerine göre genel ve idari teknik hizmetler sınıfına geçiş hakkı talep etmektedir. Tanımsız görevlendirmeden ötürü yaşanan mağduriyetler ortadadır. Yetkililere sesleniyorum: Kamuda görev yapan yardımcı hizmetler sınıfındaki personelin taleplerine kulak veriniz.

BAŞKAN – Samsun Milletvekili Murat Çan...

MURAT ÇAN (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yaklaşık yedi, sekiz dakika önce Afyon, Burdur ve Antalya'daki değerlendirme ziyaretlerimizi yapıp, deyim yerindeyse, ayağımın tozuyla Meclise geldim. Sağlık Bakanına ve İçişleri Bakanına soru sormak istiyorum. Burdur'da 31 vatandaşımızın ağır klinik hasarıyla sonuçlanan diyaliz ünitesinden kaynaklı sağlık problemini değerlendirmek üzere yöreye gittik.

İçişleri Bakanımıza sorum: Milletvekilini karşılamayan, kabul etmeyen valisi, devleti hangi yöntemle temsil etmektedir?

Sağlık Bakanına sorum: Böyle bir skandalı gizleyerek, üzerini örterek, geçiştirmeye çalışarak ne elde edecektir? Biz, inşallah yarın ya da öbür gün Mecliste konuyla ilgili geniş bir değerlendirme yapıp vatandaşlarımızı bilgilendireceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, şimdi, sorulan sorulara cevap vermek üzere Komisyona söz veriyorum.

Buyurun.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Komisyonumuza doğrudan gelen sorular var, bir de sayın milletvekilleri kendi illeri veya Türkiye'nin diğer meseleleriyle alakalı görüşlerini ifade etmişlerdir. Biz, Komisyonumuza düzenlemeyle alakalı sorulan soruları cevaplayacağız.

Bir sayın milletvekili: “Vakıf, şu an aracılık hizmetinde bulunan şirketleri gelecekte aradan çıkaracak mıdır?” Kanun geçip yürürlüğe girdikten sonra, organları teşekkül ettikten sonra -Vakfın zaten kuruluş amacı bu- bu hizmetleri kendisi sunmak için gerekli iş ve işlemleri yerine getirecektir.

“Vakıf, ipotek verecek mi?” Değerli milletvekilleri, biliyorsunuz kurulan vakıflarda, bunlar belli faaliyette bulunuyorken bazı faaliyetlerini gerçekleştirmek için bazen ipotek vermesi gerekiyor -ekonomik hayatın gerektirdiği işlemlerden bir tanesi- dolayısıyla Vakıf sadece kendi uhdesinde ve mülkiyetinde bulunan mülk veya taşınmazlarla ilgili bu yetkisini kullanabilir. Dolayısıyla bu yetkiyi vermezsek bunları kullanamayacak. Bu yetki peşinen veriliyor ki ihtiyaç duyuyorsa Vakıf bunları kullanabilsin.

Yine, kurulacak olan Vakfın Türkiye Varlık Fonunun çıkaracağı gayrimenkul, çıkaracağı menkul...

CEVDET AKAY (Karabük) – Devlet iç borçlanma senedi, kira sertifikası gibi.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) – Evet, şimdiden bu yetki de peşinen kanuna yazılmış ki gelecekte elinde eğer fon kalırsa, birikirse hem devlet iç borçlanma senetlerine, DİBS'lere hem de Türkiye Varlık Fonunun çıkaracağı... Eğer uygun görürse elindeki kaynakları -eurobondlar vardır, başka şeyler vardır- burada değerlendirmek için bu yetki veriliyor. Bunu illa kullanacak diye bir şey yok ama biz bu yetkiyi bugün vermezsek, elinde kaynak birikirse bunu DİBS'te değerlendiremez, Türkiye Varlık Fonu bir enstrüman çıkarırsa, uygun görürse, kendi açısından kazançlı görürse bunları değerlendiremez. Dolayısıyla bu yazılıyor ki yarın öbür gün böyle bir imkân gelirse bunu kullanabilsin.

Yine, burada sayın milletvekilleri konuşmalarını gerçekleştirirken Vakfa yönelik bazı soruları da dile getirdiler. Bunlardan bir tanesi, Vakfın faaliyetlerinin Bakanlık hizmet birimlerinin görevleriyle benzeştiği yönündeki eleştiriler ve sorular. Dışişleri Bakanlığının hâlihazırda yürütmekte olduğu görevleriyle alakalı, herhangi bir şekilde Vakfa bunun devredilmesi söz konusu değil yani diploması veya uluslararası anlamdaki bütün faaliyetler yine Dışişleri Bakanlığının diplomatları tarafından yürütülecektir. Dolayısıyla, Vakfın amacı -konusunda da amacında da yazıldığı üzere- bunun haricinde, bu aracılık hizmetlerinden ve diğer gelir kalemlerinden elde edeceği gelirlerle Dışişleri Bakanlığının faaliyetlerini yürütmesi için ihtiyaç duyacağı konsolosluk binasıdır, büyükelçilik binasıdır veya diğer ihtiyaçlarını karşılamaktan ve ayrıca, akademiyle alakalı, üniversiteyle alakalı, eğitimlerle alakalı sunacağı hizmetlerden oluşmaktadır. Yine, bizim dış işleriyle alakalı uluslararası ilişkilerimizi Bakanlık diplomatları yönetecektir.

Diplomasi Akademisi Başkanlığı mevcutken Vakfa tanınan yükseköğretim kurumu açma yetkisine ilişkin ortaya konulan eleştiriler var, “Neden üniversite kurma yetkisi veriliyor?” diye. Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; biliyorsunuz ki üniversiteler kanunla kuruluyor, bu Vakfa bu yetki verilmiş olsa dahi bir üniversite kurulacağı zaman bu Vakfın kurucu vakıf olabilmesi için bu yetki veriliyor şimdiden ama üniversitenin kurulabilmesi için tekrar bir kanun düzenlemesi yapması gerekiyor Türkiye Büyük Millet Meclisinin fakat biz bunu koymazsak bu Vakıf, kurucu vakıf olamıyor, bu konu bundan dolayı; bir. İkincisi: Diplomasi Akademisi Başkanlığında Dışişleri Bakanlığı personeline, ihtiyaç duyulan diğer kamu idarelerinin personeline ve hatta yabancı ülkelerin diplomatlarına kısa süreli hizmet içi eğitim verilmektedir. Dolayısıyla, üniversite eğitiminden farklı bir eğitimidir. O açıdan, aynı amacı karşılayamamaktadır.

Yine, bu Vakfın ticari faaliyetleri yürütmesine yönelik eleştiriler dile getirildi. Değerli milletvekilleri, tıpkı diğer vakıflarda olduğu gibi, Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı da Vakfın temel amaçlarından olan Dışişleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilmesi, personelin temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı yetiştirilmesinin desteklenmesi hedeflerine yönelik olarak kaynak üretmek amacıyla faaliyetler yürütecektir. Vakıf, bu faaliyetleri yine, kanun teklifinde yazan organlar marifetiyle yapacaktır; Mütevelli Heyeti vardır, Yönetim Kurulu vardır. Dolayısıyla, bu organlar eliyle bunları yerine getirecektir. Yine, hem Mütevelli Heyetinde hem de Yönetim Kurulunda çoğunluk Bakanlık personeline verilmiştir; bunun da altını özellikle çizmek isterim.

Bizim kanun teklifine yönelik Komisyonumuza doğrudan sorulan sorular bunlardı Sayın Başkan. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum Değerli Başkan.

Şimdi, süremiz olduğu için sırada olan diğer milletvekillerimize söz vereceğim.

Antalya Milletvekili Cavit Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, biraz önceki konu yarım kalmıştı, tamamlamak istiyorum.

Antalya Atatürk Devlet Hastanesinin öncelikle, yatırım programına alınması gerekiyor. Burası programda yokken şimdi Sağlık Bakanlığı ve Sağlık İl Müdürlüğü tarafından bu hastanenin içi boşaltılmak üzere. Bu hastane şehir merkezinde, hastanın en kolay ulaşabileceği yerde. Çevre esnafı ve personelin mağdur olacağı bir durum söz konusu. Evet, buraya yeni bir bina yapılması gerekir, destekliyoruz ancak bir taraftan mevcut hastane orada faaliyette bulunmalı, bir taraftan da inşaatı yapılmalı, aksi hâlde mağduriyet söz konusu olacaktır. Yılların SSK Hastanesi, Atatürk Devlet Hastanesi yok edilecektir. Bunun önüne geçilmelidir.

BAŞKAN - Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkanım, bu Vakfın denetiminin özellikle Sayıştay ve Meclisin denetiminin dışında tutulmasını istemek, hangi amaca hizmet etmektedir? Yani Türkiye Büyük Millet Meclisine ya da Sayıştaya güvenilmiyor mu? Mesela, Vakfın yapacağı vize işlemleriyle ilgili diğer ticari şirketlere bir zarar verebileceği hususu hiç düşünüldü mü?

Bunların cevaplanmasını istiyorum.

BAŞKAN - Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan...

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, bu kanun teklifinin Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesinin özel bir nedeni var mıdır? Madem Dışişleriyle ilgili bir konu, neden Dışişleri Komisyonu ana komisyon olmamıştır? Sadece mali beklentiler içerisinde olduğundan dolayı mı Plan Bütçe Komisyonuna alınmıştır?

Ayrıca, ilgili Vakfın, kurulması düşünülen Vakfın ticari faaliyet olarak önümüzdeki süreç içerisinde ne kadar gelir getireceği konusunda bir planlama, projeksiyon yapılmış mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Yirmi iki yıldır olduğu gibi, seçim öncesi söz verip seçim geçince unuttunuz. Seçim öncesi “Mülakatı kaldıracağız. Emekliyi enflasyona ezdirmeyeceğiz. BAĞ-KUR’luların, esnafın prim gününü 9000’den 7200’e indireceğiz, stajyer ve çıraklığı sayılmayanların mağduriyetini gidereceğiz, tüm memurlara 3600 ek gösterge vereceğiz, ev hanımlarına devlet destekli sigorta yapacağız.” diye söz verdiniz ama yapmadınız.

BAŞKAN – Evet, süre az kaldığı için Komisyona cevap için söz hakkı veriyorum.

Buyurun.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, bir konuya ben Komisyonda açıklık getirmiştim. Burada “Neden Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşüldü?” diye sayın milletvekilleri ifade ediyorlar.

Değerli milletvekilleri, biliyorsunuz, havaleler, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı tarafından yapılır; bir.

İki, İç Tüzük’ün 20’nci maddesi gereğince Plan ve Bütçe Komisyonu görevleri arasında vakıflarla ilgili kanun tekliflerini görüşme yetkisi bulunmaktadır. Dolayısıyla Komisyonumuz da söz konusu yetkiye dayanarak geçmiş dönemlerde vakıflarla ilgili kanun tekliflerini esas komisyon olarak görüşmüştür. Buna örnek olarak 4690 sayılı Vakıflar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanun, teklif aşamasında esas komisyon olarak Komisyonumuzda görüşülmüştür.

Bir diğer konu denetimle alakalı; Sayın Ocaklı sordu. Biliyorsunuz, burada bir denetim komitesi bulunmaktadır diğer vakıflarda olduğu gibi. Aslında birden fazla denetim mekanizması söz konusu. İlk olarak kanun teklifinde Vakfın Mütevelli Heyeti tarafından Dışişleri Bakanlığı mensupları arasından seçilecek 2 üye ve Hazine ve Maliye Bakanlığı mensupları arasından seçilecek 1 üyeden oluşacak Denetleme Kurulu Vakfın faaliyetlerini ve hesaplarını inceleyecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) – Yine, Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı kendi iç denetimi haricinde 5737 sayılı Vakıflar Kanunu hükümleri uyarınca da dış denetime tabi tutulacaktır. Vakıflar Kanunu’nun 33’üncü maddesi hükümleri uyarınca Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı bağımsız denetim kuruluşlarına denetim yaptırabilecek. En az yılda bir defa yapılacak iç denetim raporları ile sonuçlarını rapor tarihini takip eden iki ay içerisinde Vakıflar Genel Müdürlüğüne bildirmiş olacak. Faaliyetleri bakımından amaca ve yasalara uygunluk denetimi ile kendisine bağlı iktisadi işletmelerin faaliyet ve mevzuata uygunluğu açısından Vakıflar Genel Müdürlüğü denetimine tabi tutulacaktır.

Bir diğer konu şu an hâlihazırda mevcut, devam eden, aracılık hizmeti yürüten firmalarla alakalı, bundan zarar görecekle mi diye Sayın Ocaklı tarafından soru soruldu. Bakanlık yetkilileriyle burada görüştüm, bunların belli sözleşmeleri, belli kontratları var. Dolayısıyla Bakanlık şu an elde ettiği yetkiye dayanarak hem oradaki sözleşmelere dikkat etmek suretiyle hem de aldığı yetkiye uygun bir şekilde hareket edecektir. Sözleşmelerini takip eder, ondan sonra sözleşme yenileyip yenilememek Bakanlığın artık yetkiyi aldıktan sonra takdirindedir; ister Vakıf aracılığıyla kendi kuracağı şirketle yapar, ister farklı yöntemler geliştirebilir. Bu, oradaki yöneticilerin vereceği karara göre şekillenecektir, buna “Peşinen şu şekilde yapacaktır.” demek şimdiden zor çünkü çok farklı coğrafyalarda farklı yerel hukuk, yerel mevzuata tabi yerlerde faaliyet gösterecek olan, hizmet verecektir bu Vakfın oluşturacağı şirket. Dolayısıyla bugünden peşinen tekdüze bir şey söylemek çok zordur ama nihayetinde mevcutlar sözleşmelerine göre devam edecek, ondan sonra Bakanlık zaten kuracağı yapıyla beraber bunları sürdürecektir. Her şey hukuk devletine uygun sürecektir.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Çok inandırıcı oldu!

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Değerli milletvekilleri, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Evet, maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 6’ncı maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde söz istekleri var.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle Sayın Başkanım, tutanaklara geçmesi açısından Antalya Devlet Hastanesiyle ilgili Antalya Vekilimize çok kısa bir söz verilmesini istirham ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Başkan...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bir açıklık getirmek bakımından, o konuya ilişkin bir değerlendirme yapıldı, başka bir bilgiyi sunmak bakımından.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Soru soruldu, değerlendirme yok ki.

BAŞKAN – Efendim, benim uygulamamda, biliyorsunuz 60’a göre sadece başta veriyorum. O yüzden, şu ana kadar hiçbir sayın milletvekiline istisna yapmadım, Sayın Vekilim mazur görsün.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Konu gündeme getirildiği için farklı bir bilgi...

BAŞKAN – Siz açıklama yaparsanız size vereyim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Daha sonra ben açıklama yapacağım.

Peki, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, o zaman, bölüm üzerinde Saadet Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Cemalettin Kani Torun’a söz veriyorum.

Sayın Torun, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifin tümü üzerinde, özellikle dış işleri politikası hakkında konuşmadan önce sadece teknik birkaç konuda itirazlarımı yapıp genel konuya geçeceğim.

Burada birincisi, Mütevelli Heyetinin tamamen Bakan tarafından atanması yanlış olmuştur, bunun en azından yarısının Dışişleri Komisyonu tarafından atanmasında, böylece Meclis denetiminin de bir şekilde olmasında fayda vardır. Denetleme Kurulunun 2’sinin Bakanlık memuru olması yine hatalıdır, bu konuda da dediğim gibi -daha önce Komisyonda da bildirmiştim- Bakanlık dışından bu konuda atama olursa daha iyi olur; Bakanlık memurunun Bakanı denetlemesi mümkün değil.

Sayın milletvekilleri, pazarı pazartesiye bağlayan gece, katil Netanyahu Hükümeti ve siyonizm yine en karanlık ve en vahşi yüzünü gösterdi. Üzülerek söylemeliyim ki sekiz aydır gördüklerimizi unutturacak cinsten bir saldırıya daha tanık olduk. Gazzeli masumların son sığınağı olan Refah, İsrail ordusu tarafından bombalandı. Son çare olarak çadırlara sığınan çoğunluğu çocuklardan ve kadınlardan oluşan Gazzeli kardeşlerimiz yanarak can verdiler. Savaşın başından beri İsrail’e destek açıklaması yapan bazı Batılı hükümetler bile bu vahşet karşısında “Artık yeter!” dediler.

Peki, bu ciğerimizi yakan katliamlar karşısında Türkiye olarak biz kınamak dışında ne yapıyoruz? Millet olarak Gazze’yle dayanıştığımız, onların acılarını paylaştığımız bir gerçek. Peki, Hükümet, İsrail üzerinde kararlı bir yıldırma, köşeye sıkıştırma politikası izliyor mu? Katliamın ilk günlerinde başta Genel Başkanımız Sayın Davutoğlu olmak üzere atılması gereken adımları anlattık. Diplomatik ilişkileri kesme konusunda geç kalındı, İsrail’le ticaret önce inkâr edildi, sonra kısmen durduruldu. 15 Mayıs Nekbe gününde Birleşmiş Milletler olağanüstü toplantıya çağırılсын talebimizi Sayın Cumhurbaşkanı sahiplensin dedik, cevap gelmedi.

Şimdi buradan Dışişleri yetkililerimize soruyorum: İsrail’in bu vahşetini durdurmak için aylardır takip ettiğimiz bir silsile, gündem, program var mıdır? Meclis Genel Kurulundan Sayın Hakan Fidan’ı ve Sayın Cumhurbaşkanını çok hızlı bir diplomatik seferberliğe davet ediyorum. Sayın Cumhurbaşkanı “İsrail’in sonraki hedefi Anadolu’dur.” dediği sırada bunu teyit eden Refah saldırısı üzerine elimizden ne geliyorsa zaman kaybetmeden yapmalıyız.

Bu vesileyle bir konuya dikkat çekmek istiyorum. İsrail’e gidip İsrail ordusu saflarında soykırıma katılan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olduğunu sosyal medyadan duyuyoruz. Bu konuda Hükümetten iki isteğimiz var. Bir, İsrail ordusu saflarında çarpışan T.C. vatandaşları dönüşte soykırıma katılma suçuyla yargılansın ve bunların Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı iptal edilsin. İki, siyonizmi savunmak ve propaganda etmek aynen Nazi propagandası gibi nefret suçu kapsamına alınsın.

Değerli milletvekilleri, görüştüğümüz kanun teklifiyle kurulmak istenen Vakfın faaliyet alanlarından biri de birçok ülkenin yaptığı gibi vize işlemleri konusunda aracılık süreçlerini yönetmek. Ancak konu vize olduğunda itiraf etmemiz gerekiyor ki ülkemiz son yıllarda çok başarısız bir karneye sahip. Hükümetin yürütmekte zorlandığı, siyasi olarak sıkıştıkça anlık tedbirlere, geçici çözümlere başvurduğu göç ve göçmen konusu özellikle Avrupa’nın Türkiye pasaportuna bakışını değiştirmiş, vatandaşlarımız bırakın vize almayı, aracı şirketlerden randevu bile almakta zorlanır hâle gelmişlerdir. Dışişleri Bakanımız Avrupa Birliğiyle vize kolaylığı ve hatta vize serbestisi konusunda

ilerleme kaydedildiğini söylerken davetli olduğu panel ve sempozyuma katılacak hocalarımıza bile ret cevabı verilmektedir. Pasaportumuzun bir iltica aracı olarak görülmesi sorununu Bakanlığımız nasıl çözecektir? Bu konuda kapsamlı bir eylem planı var mıdır? Bu durum ülkemizin uluslararası imajını da olumsuz yönde etkilemektedir.

Hazine ve Maliye Bakanımız Sayın Mehmet Şimşek geçtiğimiz günlerde Brüksel’de davet edildiği bir panelde, Avrupa Birliğiyle yeniden ve sağlam bir şekilde bağlanmamız gerektiğini dile getirdi. Uzun vadeli yabancı kaynak arayışına devam ederken bu mesajların verilmesini ve bu yönde adımlar atılmasını destekliyoruz. Sayın Şimşek Avrupa Birliğine üyeliğe ilgisini vurgulayan açıklamalar yaparken Avrupa Konseyindeki üyeliğimiz uygulamayı reddettiğimiz AIHM kararları dolayısıyla tehlikeye giriyor.

Sizlere soruyorum: Avrupa Konseyi tarafından yaptırım kararı alınmış bir Türkiye bu konuda ne kadar inandırıcı olabilir? İç politikada yaşanan günlük krizlerin dış politikamızı bu kadar etkilemesine izin verirken uzun soluklu ve sürdürülebilir dış politika üretebilir miyiz? Sayın Şimşek’in açıkladığı Yeni Ekonomi Programı’nın başarısı ve ülkemize uzun vadeli yatırımların gelmesi için tekrar hukuka dönmek gerekmektedir. Siyasi nitelik taşıyan davalarda Anayasa Mahkemesi ve AIHM kararlarının uygulanması bu konuda Türkiye’yi rahatlatacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin içinde bulunduğu coğrafya yüzyıllardır olduğu gibi toplumsal olaylara ve vekâlet savaşlarına sahne olmaktadır. Türkiye, bu coğrafyanın en büyük ve en köklü devletlerinden biri olarak, sağduyu ve istikrarı elden bırakmadan diplomatik süreçleri en etkin bir şekilde kullanarak bölgenin en önemli aktörü olduğunu göstermelidir. Güney sınırimız olan Suriye’de on üç yılı geride bırakan bir iç savaş devam etmektedir. Suriye toprakları fiilî olarak üçe bölünmüş durumdadır. 11 Haziranda Rojava’da yerel seçimler yapılacaktır; 30 siyasi partinin 6 büyükşehir ve 40 şehirde yarışacağı söylenmektedir. Karşımızda, bölgesinde seçim yapacak kurumsal kapasiteye sahip otonom bir oluşum varken Türkiye olarak bu konuda nasıl bir politika izlenecek? Rojava’da, Suriye’nin toprak bütünlüğüne zarar vermeden, Suriye Anayasası’nın bir parçası olarak kurulacak otonom bir bölge hakkında Hükümet ne düşünmektedir? Burada bulunan kardeş halkları 10 bin kilometre öteden gelen bir gücün himayesine muhtaç etmek ne kadar doğrudur? Sınırimızın dibinde bir yabancı gücün himayesi yerine bizim burada etkin olmamız, bu halklarla bir barış projesi geliştirmemiz daha uygun olmaz mı? Kuzey Irak’a bu yaz askerî harekât düzenleneceğine dair haberler dolaşıyor, bu konuda da yüce Meclisin yeterince bilgilendirilmesi gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, Orta Doğu’da, sınırlar değişmeden sınırların anlamsız hâle geldiği bir yeni ekonomik bölge kurulmasına öncülük etmelidir. Ekonomik ilişkilerin artması bölgeye barış getireceği gibi, barışı da daha kalıcı hâle getirir. Özellikle iç savaş ya da bölgesel savaş yaşamış toplumlar, ekonomik entegrasyonla oluşacak bir barışı korumak için ellerinden geleni yapacaktır, kimse eski günlere dönmek istemeyecektir; Avrupa Birliği bunun en çarpıcı örneğidir. Suriye, Irak, Lübnan ve Yemen’deki bölünme ve iç savaş ancak bu yolla sona erdirilebilir. Bölgede böyle bir ekonomik birlikteliği yapabilecek finansal güç ve insan kaynağı vardır. Bu, bizim güney sınırlarımıza da barış getirecek bir projedir, bu konuda Sayın Bakanımızın da bir inisiyatif başlatmasını diliyorum.

Aynı şeyi Kafkaslar için de söyleyebiliriz. Azerbaycan-Ermenistan arasında uzun yıllardır devam eden Dağlık Karabağ sorunu nihayet çözüme kavuştu. Birkaç gün önce kalan 4 köyün de Azerbaycan’a devredilmesiyle süreç tamamlanmış oldu. Ermenistan Başbakanı Paşinyan, köylerin devredilmesi konusu gündeme geldiğinde Parlamentoda çok önemli açıklamalarda bulunmuş ve hayalî bir Ermenistan yerine kendi kararlarını kendisi alan bir Ermenistan istediğini söylemiştir. Uzun yıllardır Rusya başta olmak üzere farklı ülkelerin güdümünde hareket etmekten vazgeçtiğini ilan eden Ermenistan’la bu aşamada güçlü ilişkiler kurma konusunda Dışişlerimiz nasıl bir strateji yürütecektir?

Sınır kapılarının bir an önce açılması ve Zengezur Koridoru gibi Türkiye'nin bölgedeki konumunu güçlendirecek, aynı zamanda ticari hacmini büyütecek bir projenin hayata geçmesi konusunda ciddi adımlar atılmalıdır. Ermenistan meselesinin ileride tekrar bir sorun olarak karşımıza çıkmaması için bugünden sıcak adımların atılması gerekmektedir. Bu bölgede, Türkiye, Gürcistan, Azerbaycan ve Ermenistan arasında dörtlü mekanizmanın güçlü bir şekilde çalıştırılması bölgede barışa ve ekonomik refaha katkıda bulunacaktır.

Son tahlilde, adil, müreffeh ve nihayetinde güçlü bir Türkiye için çalışmaya devam edeceğimizi ve bu noktadaki tüm tekliflere destek olacağımızı belirtiyor, bu duygularla Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Torun, teşekkür ediyorum.

İkinci söz, İYİ Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Ümit Özlale'ye ait.

Sayın Özlale, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, önümüzde bir kanun teklifi var ve ben kısıdan söyleyeyim: Bu kanun teklifine ilk baktığım zaman, hazırlayanların ya devletin işleyişini bilmediği ya da devletin işleyişini değiştirmek istediği izlenimine kapıldım. O yüzden de ilk olarak Dışişleri Bakanlığı ne yapar, kamu hizmeti nedir, bir bakanlık, bir kamu kurumu hangi hizmetleri hiçbir ticari kaygı gözetmeden vermelidir, biraz bunlardan bahsetmek istiyorum çünkü bu önemli. Şimdi, ister Türkiye'nin yüzylında olsun ister başka bir yerde olsun, her yerde devletin ilk ve tek amacı herhangi bir ticari kaygı gözetmeden toplumun yararını korumaktır, bunu hepimiz biliyoruz. Dolayısıyla, burada devletin tek amacı ve sağladığı kamu hizmetlerinde tek gözetmesi gereken şey ticari kaygı değil, toplumun yararındır. O yüzden de kamu kurumları diğer ticari kaygı gözetken işletmelerden çok farklı değerlendirilmelidir.

Şimdi, üniversitede öğretim üyesi olduğum için birkaç tane bilgi vermek istiyorum. Mesela bütün ders kitaplarında yazdığı gibi, devletin asli görevleri arasında yer alan savunma, yargı, dış işleri gibi asli hizmetler temel olarak yararın bölünmezlik ilkesine göre dağıtılır. Yani yararın bölünmezlik ilkesi nedir? Bu da şudur: Siz bir kamu hizmetinden yani Dışişleri Bakanlığının ya da Millî Savunma Bakanlığının verdiği bir hizmetten az ya da çok yararlanmazsınız ya da bunu satın almazsınız, herkes aynı anda farklı derecelerde bu bakanlıkların verdiği kamu hizmetinden yararlanabilirler, o yüzden de bu hizmetlerde, kamu hizmetlerinde bir piyasa oluşmaz, bir fiyat oluşmaz. Bu, bizim iktisat lisans programında da siyaset bilimi lisans programında da öğrettiğimiz temel şeylerden bir tanesidir ve bu bakanlıklar devletten bu yetkiyi aldıktan sonra topladıkları vergilerle bu hizmetleri verirler ve bu hizmetleri verirlerken de temel olarak dayandıkları kaynak vatandaşlardan, kurumlardan, işletmelerden aldıkları vergilerdir. O yüzden de baktığımız zaman, bizler bir bakanlığın işleyişine baktığımız zaman bu bakanlığın içerisinde ticari kaygı gözetken bir yapıya her zaman şüpheyle yaklaşırız. Ben de şimdi bu kanun teklifine baktığımda ve bu kanun teklifini bizzat Plan ve Bütçe Komisyonuna sunan Sayın Balıkesir Milletvekiline baktığımda hep bu ticari kaynak, ticari kaygı ve kaynak yaratma isteğini görüyorum. İşte, bizim itiraz ettiğimiz nokta bu. Dışişleri Bakanlığı bünyesinde kurulacak olan bir vakıf kaynak yaratmaz, bu onun temel görevi değildir.

Şimdi, biraz detaylara girerek aslında size daha fazla derdimi anlatacağım. Mesela bu Bakanlık bünyesinde kurulacak olan Vakıf neler yapabiliyor? Biraz önce yine sayın milletvekillerinden bir tanesi dedi ki: “Dışarıdan bir diplomat geldiği zaman onlara üç ay, dört ay eğitim vereceğiz ve bundan para kazanacağız.” Koskoca Türk Hariciyesi yurt dışından gelen bir diplomata parayla eğitim vermez; o

eğitimin en iyisini verir, en donanımlısını verir ve bunun için de o diplomattan herhangi bir şekilde maddi bir çıkar sağlamayı düşünmez. Türk Hariciyesinin asaleti buradan gelir. En iyi diploması eğitimi verirsiniz, dışarıdakilere en iyi eğitimi verirsiniz ve bunun için de herhangi bir para talep etmezsiniz verdiğiniz hizmetten dolayı.

O yüzden, ben Dışişleri Vakfı bünyesinde bu ücretli eğitimi son derece sakıncalı ve Dışişleri Bakanlığının itibarını küçümseyici bir yaklaşım olarak görüyorum. Eğitimden para kazanılmaz.

Bir başka nokta da şu: Bizler Plan ve Bütçe Komisyonunda bunu tartışırken birkaç AK PARTİ’li milletvekili de söyledi: “Üniversite açma yetkisi.” Üniversite açma yetkisinin önünü açıyoruz. Ya, bu ülkede yıllardan beri siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler bölümleri çok ama çok iyi diplomatlar yetiştirmiştir, çok iyi uluslararası ilişkiler uzmanları yetiştirmiştir. Hakikaten bugün, şu anda Dışişleri Bakanlığı bünyesindeki bir vakfın, bu devlet üniversiteleriyle, vakıf üniversiteleriyle yarışacak şekilde bir siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler bölümü açmasının ne mantığı vardır? Eğer gerçekten nitelikli diplomatlar yetiştirmek istiyorsanız, o zaman bizim güzide kurumlarımız var, çok iyi üniversitelerimiz var, bu üniversitelerle iş birliği yapabilirsiniz, hatta yurt dışından gelecek olan diplomatlara eğitim vermek isterseniz bu üniversitelerle beraber verebilirsiniz.

Şimdi, ben size soruyorum: Şöyle bir soru işareti olmayacak mı? İleride bu Vakıf bir üniversite kuracak, bu Vakıf üniversite kurduktan sonra yüksek lisans ve doktora öğrenciler yetiştirecek, mezun edecek ve ondan sonra Dışişleri Bakanlığına giriş sınavları olacak. Sizler, Dışişleri Vakfının açtığı üniversiteden çıkan öğrencilerin iltimas göreceğini şimdiden öngörmüyor musunuz? Bunlarla ilgili tartışmaları şimdiden öngöremiyor musunuz? Bakın, bu konu çok önemli. Diyelim ki bir üniversite açtınız, bu üniversite yüksek lisans ve doktora programını verdi ve Dışişleri Bakanlığı personel alacak. O personeli alırken Boğaziçi Üniversitesinden mi, Yıldız Teknik Üniversitesinden mi, Orta Doğu Teknik Üniversitesinden mi alacak, o Vakfın üniversitesinden mi alacak? Ben şimdiden ne olacağını söyleyeyim: O Vakfın üniversitesinden alacak ve ondan sonrasında da bu, tabii ki bizim, buradaki bütün muhalefet milletvekillerinin çok doğru bir şekilde dile getirdiği problemi getiriyor: Burada paralel bir yapı var. Bu paralel yapıdan kastettiğim şey şu: Siz eğitim kurumunuzu yaratıyorsunuz, o eğitim kurumunuzda kendinize özgü bir müfredat yaratıyorsunuz ve oradan çıkanları Dışişleri Bakanlığında işe alıyorsunuz. Dışarıda binbir güçlük kazanıldığı devlet üniversitesinin uluslararası ilişkiler bölümünden çıkan bir kişi, Dışişleri Bakanlığında bir kariyer yapmaya çok uzak oluyor, bunun olasılığı azalıyor. Neden biz üniversitelere...

Benim anlamadığım nokta şu iktidar partisiyle ilgili: Bu üniversitelerle ne alıp veremediğiniz var? Üniversitelere daha fazla kaynak aktaracağımıza, Dışişleri Bakanlığı mevcut üniversitelerle daha iyi iş birliği yapacağına diyorsunuz ki: “Biz kendi Bakanlığımız içerisinde, kendimizin kontrol ettiği...” Bizzat Bakan kontrol ediyor, her şeye Bakan karar veriyor. Bakanın Mütevelli Heyeti Başkanı olduğu bir üniversite kuracaksınız, o üniversiteden uluslararası ilişkiler uzmanları yetiştireceksiniz ve Bakanlığa alacaksınız. E, kusura bakmayın, bunun adı paralel yapı, başka bir şey değil; birçok tartışmayı da böylelikle açmış oluyorsunuz.

Bunun dışında, tabii ki Vakfın nasıl kaynak yaratacağı... İlk başta Plan ve Bütçe Komisyonuna geldiği zaman Dışişleri Bakanı Mütevelli Heyeti Başkanıydı, kendisi de 9 Mütevelli Heyeti üyesi seçebiliyordu; 9 borsa uzmanı seçebilirdi, 9 kripto varlık konusunda uzman, hisse senedi alıp satan, arsa, borsa simsarı insanı seçebilirdi. Sonra biz itiraz ettik, sağ olsun, Plan ve Bütçe Komisyonu da bizi haklı gördü ve ondan sonrasında da şimdi bu sayı azaltıldı ama hâlâ Mütevelli Heyeti üyelerini Dışişleri Bakanı seçiyor ve buradan da tekrardan söylüyorum: Bugün hisse senedi piyasasında, kripto varlık piyasasında, arsa alıp satmada 5 uzman insanın Dışişleri Vakfına Mütevelli Heyeti üyesi olarak

girmesinin önünde hiçbir engel yok. Ondan sonrasında bu kanun teklifini hazırlayan AK PARTİ’li Sayın Balıkesir Milletvekili diyor ki: “Dışişleri Bakanlığını küçümsüyorsunuz.” Hayır, küçümsemiyorum; siz küçümsüyorsunuz. Dışişleri Bakanlığı bünyesinde kurulacak olan bir vakıf hisse senedi alıp satabilir mi, bitcoin alıp satabilir mi, yurt dışında istediği şirketlere ortak olup istediği arsayı alıp satabilir mi? Ya burada problemlili bir durum olursa, ya akçeli işler sonucunda bir yolsuzluk ortaya çıkarsa Dışişleri Bakanlığının itibarı ne olacak? Dolayısıyla şiddetle itiraz ediyorum, bu kanun önerisi Dışişleri Bakanlığını küçümseyen bir kanun önerisidir, biz küçümsemiyoruz, bu kanun teklifiyle sizler, kendiniz küçümsüyorsunuz.

Bunun dışında, tabii, tasarruf genelgesi var; burada belli bir kaynak ortaya çıkacak ve o kaynak ortaya çıktıktan sonra sizler, o Vakıf istediği gibi Dışişleri Bakanlığında makam tahsis edebilecek, makam aracı tahsis edebilecek, arsa tahsis edebilecek. Ya, biz bunlara “paralel yapı” dediğimiz zaman kızılıyorsunuz, başka şeyler aklınıza geliyor ama Allah aşkına, bunun başka bir mantığı var mı? Siz, tasarruf genelgesiyle kamu harcamalarını kısıtlamaya çalışılıyorsunuz, öbür taraftan da bir vakıf yoluyla Dışişleri Bakanlığının istediği gibi harcama yapmasının tekrardan önünü açıyorsunuz, yepyeni bir kaynak kapısı üretiyorsunuz. O yüzden ben buna da şiddetle karşı çıkıyorum.

Şimdi, bir nokta daha var, o da bizim içimizi çok acıtan noktalardan bir tanesi; bu kanun teklifinin amaçlarından bir tanesini “temsil kabiliyeti yüksek, donanımlı diplomatlar yetiştirmek” olarak yazmışsınız, çok üzüldük. Yüzyılı aşkın bir süredir Türk Hariciyesi, canı pahasına bu ülkenin çıkarlarını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özlale, lütfen tamamlayın.

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) – Türk Hariciyesi yüzyıldan fazla bir süredir canı pahasına bu ülkenin çıkarlarını, itibarını yurt dışında korumuştur, şehit olmuştur; kendi içerisinde çok başarılı diplomatlar yetiştirmiştir, temsil kabiliyeti son döneme kadar da hiç sorun olmamıştır, son derece donanımlı diplomatlar bu ülkenin çıkarlarını korumuştur. İşte, dediğiniz ya “Dışişleri Bakanlığını küçümsüyorsunuz.” diye, ben küçümsemiyorum, siz küçümsüyorsunuz. Neden biliyor musunuz? Sayın Cumhurbaşkanı Biden’le olan görüşmesine Dışişleri Bakanlığında birisini aldı mı? Almadı. Bu, Bakanlığı küçümsemek değil de nedir? Kendine ait bir tane ne aldı oraya? Tercüman aldı.

Bir başka nokta: Madem temsil kabiliyeti yüksek insanlar istiyorsunuz, o zaman tek alametifarikası her cuma ayet sallamak olan birisini büyükelçi olarak atamayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) – Soma’da ölen yüzlerce madencinin akrabalarını, annesini, babasını tekmelemekten başta bu ülkeye hiçbir faydası olmayan birisini Frankfurt’a ticari ateşe olarak atamayın.

Gerçekten bu ülkenin temsil kabiliyeti yüksek bir dışişleri bakanlığına kavuşmasını istiyorsanız ilk önce mevcut uygulamalarınızı gözden geçirin diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Özlale, teşekkür ediyorum.

Bölüm üzerinde diğer söz talebi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu’ya ait.

Sayın Aksu, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 111 sıra sayılı Dışışleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi'nin birinci bölümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Gazi Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifi, Dışışleri Bakanlığı teşkilatının güçlendirilmesi, temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı personel yetiştirilmesinin desteklenmesi amacıyla kurulacak olan Vakfın kuruluş işlemlerine, faaliyet alanına, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesine ilişkin hususları düzenlemektedir. Merkezi Ankara'da olacak Vakfın Bakanlık merkez ve yurt dışı teşkilatlarının etkinliğine destek sağlaması hedeflenmektedir. Bölgesel ve küresel tüm gelişmeleri yakından takip eden, dış ilişkilerimizin yapısal zeminde güçlendirilmesi ve küresel hedeflerimizin ilerletilmesi için aktif rol üstlenen Dışışleri Bakanlığı, sahip olduğu geniş diplomatik ağı sayesinde de yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza üst standartlarda konsolosluk hizmetleri vermektedir. Geleneksel ve tarihî misyonu yanında, bölgesel ve küresel ölçekte yaşanan gelişmeler, Türk dış politikasının güçlü bir kurumsal yapıya, yaygın teşkilat ağına, nitelikli, yetişmiş personele, yeterli teknolojik donanım, bunların eşgüdüm içinde hareket edebileceği yönetim kapasitesine sahip olmasını gerektirmektedir.

Kanun teklifinin gerekçesinde de belirtildiği gibi, Bakanlığın hizmet kalitesinin ve kurumsal kapasitesinin artırılması için icra edilecek faaliyetler dış ilişkilerimizin tüm boyutlarının bütüncül bir anlayışla sürdürülmesine katkı sunacaktır. Bakanlık tarafından verilen vize hizmet gelirlerinin Vakıf aracılığıyla kurum hizmetlerine kanalize edilmesi bazı ihtiyaçların bu yolla karşılanmasını mümkün kılacaktır. Vakıf yönetim yapısı bütünüyle kurumsal kimliğe uygun faaliyet yürütecek şekilde yapılandırılmakta, Bakanlığın ihtiyaçlarıyla uyumlu sınırlı destek sunması öngörülmektedir.

Komisyon aşamasındaki görüşmelerinde teklife yönelik eleştiriler iki konuda yoğunlaşmıştır. Bunlardan birincisi, Dışışleri Bakanlığında aynı amaca yönelik yeni bir yapı oluşturulduğu, ikincisi ise Vakfın iş ve işlemlerinin denetiminin eksik olduğu iddialarıdır. Ancak kanun teklifinin muhtevasında da görüleceği gibi, kurulacak Vakfın Bakanlığın ana faaliyetleriyle ilgili bir işlevi söz konusu bulunmadığından, paralel yapı inşa edildiği iddiaları gerçekleri yansıtmamaktadır. Ayrıca kanun teklifinde kurulması öngörülen Denetleme Kurulu tarafından yapılacak iç denetim yanında Vakıf, Vakıflar Kanunu'na göre dış denetime de tabi olduğundan faaliyetlerine ilişkin herhangi bir denetim eksikliği de söz konusu bulunmamaktadır. Bu nedenlerle, kurulması öngörülen söz konusu Vakfın, Dışışleri teşkilatının iş ve işlemlerinin daha etkin yürütülmesine olumlu katkı sağlayacağını değerlendiriyoruz.

Değerli milletvekilleri, dış politikamızın esası, bölgemizde ve dünya da barış ve istikrarı sürekli kılmak, uluslararası iş birliğini, karşılıklı saygı ve dostluğu yaymak ve geliştirmek, çok yönlü ve çok boyutlu bir diplomasi yürütmek suretiyle ülkemizin hak ve menfaatlerini her platformda korumak, bu doğrultuda şahsiyetli bir dış politika izlemektir; Türkiye'nin millî menfaatleri doğrultusunda çevremizde barış, istikrar ve güvenlik odaklı bir huzur kuşağı oluşturmak, bütün ülkelerle karşılıklı saygı ve menfaate dayalı, uzun vadeli dostane ilişkiler kurmak, mevcut sorunları Türkiye'nin hak ve çıkarları korunarak uluslararası hukuk çerçevesinde adil ve kalıcı çözümlere kavuşturmaktır. Bununla birlikte, uluslararası ilişkilerin değişen ve karmaşıklaşan yapısı dikkate alındığında terörizm, yasa dışı göç, egemenlik haklarının ihlali, soykırım ve katliam girişimleri, iklim değişikliği gibi küresel sorunlara kalıcı ve kapsamlı çözümler üretmek hiçbir ülkenin tek başına başaramayacağı bir sorumluluktur. Nitekim İsrail'in Filistinli masumlara yönelik kanlı saldırıları aralıksız devam etmekte, insanlık değerleri ile savaş hukukuyla bağdaşmayan katliamlara her gün yenileri eklenmektedir. Sivil ve masum bir halkın sistematik şekilde yok edilmesine "İnsan haklarına bağlıyım." diyen, demokrasi ve özgürlükten bahseden hiçbir toplum, hiçbir devlet duyarsız kalamaz, kalmamalıdır. İşgal altındaki Filistin topraklarından soykırımcı İsrail ön şartsız çekilmeli, Mescid-i Aksa'nın manevi ve tarihî statüsüne saygı göstermelidir. 1967 sınırları temelinde başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız bir Filistin devleti tanımlanmalı ve tanınmalıdır.

Güçler arası rekabetin artmasıyla birlikte tüm dünyaya yansıyan gerilim ve kutuplaşma kırılganlıkları da artırmakta, ülkeleri her zaman hazırlıklı ve donanımlı olmaya zorlamaktadır. Bu durum, 21'inci yüzyılın stratejik odağı durumundaki Avrasya'nın merkezinde yer alan Türkiye'nin, millî güç kaynaklarının topyekûn seferber edilmesiyle akılcı, kararlı ve tutarlı bir dış politika izlemesini gerekli kılmaktadır. Türkiye'nin, jeostratejik konumu nedeniyle karşı karşıya bulunduğu risk ve tehditlerle etkin şekilde mücadele edebilmesi için güçlü bir diplomatik teşkilata da sahip olması gerekmektedir. Ülkemiz, küresel barış ve huzuru esas alan dış politika vizyonu doğrultusunda 261 dış temsilcilikle dünyada en geniş 3'üncü diplomatik ağa sahiptir ve Bakanlık personeli bu misyonlarda görevlerini özveriyle sürdürmektedir.

Partimizin dış politikası, dostluğu aranan ve dostluğuna güvenilen bir ülke olarak 2053'e gelindiğinde Türkiye'nin dünya siyasetine yön veren küresel bir güç olmasını hedeflemektedir. Bu doğrultuda, dış politika anlayışımızda özel bir önem taşıyan "Türk Kuşağı: Türkiye'nin Büyük Stratejisi" ortak tarih, dil, kültür ve değerler etrafında kenetlenmiş Türk toplulukları ve Türk devletleri arasındaki bağların güçlendirilmesini, ikili ve çok taraflı diyalog ve ilişkilerin sürdürülebilir bir istikrara kavuşturulmasını esas almaktadır. "Türk Kuşağı" dünya genelindeki çatışma dinamiklerini söndürecek ve kutuplaşmaları törpüleyecek tarihi, siyasi, ekonomik ve kültürel müktesebata sahiptir. Partimiz, cumhuriyetimizin yeni yüzyılının Türk ve Türkiye Yüzyılı olmasını engelleyebilecek bir gücün bulunmadığına, Türkiye'nin politikalarını bu yüksek ülküye erişmek üzere dinamik bir şekilde tasarlaması gerektiğine inanmaktadır. Nitekim maruz kaldığı dayatmalara, ekonomik ve siyasi baskılara Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi sayesinde daha güçlü bir şekilde karşılık verebilen Türkiye, siyasi ve ekonomik tuzakları teker teker bozmaktadır. Artık iç çekişmelerle oyalanan, kendi sorunlarından dışarıda ne olup bittiğinin farkında olmayan bir Türkiye değil, gelişmelere yön veren, hak ve menfaatlerini koruma kararlılığıyla hem diplomasinin imkânlarını hem de caydırıcı gücünü ortaya koymaktan çekinmeyen bir Türkiye vardır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak "lider ülke Türkiye" ülkümüzün en önemli unsurlarından biri Türkiye'nin bağımsız, etkili ve sonuç alıcı bir dış politika izlemesidir. Gelişmeleri bu doğrultuda ele alıyor, millî menfaatlerimiz esasında değerlendiriyoruz. Bu kapsamda, kurulması öngörülen Vakfın da Dışişleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilerek Türkiye'nin uluslararası alanda etkinliğini daha da artıracaklarını ve ülkemizin çıkarları doğrultusunda uluslararası gündemi yönlendirme kabiliyetine yardımcı olacağını düşünüyoruz.

Bu düşüncelerle, kanun teklifinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyor, sizleri saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Aksu, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk'e ait.

Sayın Çelenk, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, sevgili yurttaşlar; kanun teklifinin amaç ve kapsamıyla ilişkili 1'inci maddesi üzerine partim adına söz almış bulunuyorum.

Kanun teklifinin birçok boyutu tartışıldı. Aslında, alışık olduğumuzdan, zaten kısa bir metinle karşı karşıyayız, 15 sayfalık; o kadar, böyle "Uzun uzadıya okumamışsınız, anlamamışsınız." gibi ciddiyetten uzak eleştirilerle bizlere eleştiriler yöneltebileceğiniz bir kanun teklifi değil. Baktığınız zaman, son derece basit ve herkes de çok çalışarak gelmiş. Nitekim, Plan ve Bütçe Komisyonunda konuşulurken de bunu gördük; büyük bir ciddiyetle, olayın vahametini en iyi anlayacak bir biçimde muhalefet bunları çalışıp geliyor ama sizler sanırım bunun farkında değilsiniz. Ben yine de AKP milletvekilleri

arasında nasıl vahim bir şeyle karşı karşıya olduğumuzu anlamak isteyenler de olabileceğini varsaymak istiyorum. Gerçekten, mütemadiyen elimizden bir şeyler gidiyor ve biz burada hamasi konuşmalar, teknik ayrıntılara boğulmuş konuşmalarla, ne olup bittiğini anlamadan o kanun teklifleri geçip geçip gidiyor. Kendi getirdiğiniz kanun teklifine -bunu her defasında söylüyorum- eğer gerçekten bir ağırlık atfediyorsanız, bir önem atfediyorsanız yasama faaliyetinin itibarını bu kadar zedeleyecek bir biçimde ele alınmasına da izin vermemeniz gerekir. Baktığımızda AKP sıraları yine bomboş. Eğer “Zaten Meclis çoğunluğunu elinde bulunduranlar istedikleri gibi kanun yaparlar.” denilmiş olsaydı buraya gelmesi gerekmezdi; yapardınız, geçirirdiniz ve biterdi ama buraya getirmeniz, burada tartışmanız, burada toplumsal iradeyi varsaymanız, toplumsal muhalefeti varsaymanız, siyasal muhalefeti varsaymanız gerekiyor. Kendi Meclisini bu denli itibarsızlaştıran bir siyasetin Dışişleri teşkilatına itibar kazandıracağını niye düşünelim? Asıl mesele zaten burada bu. Burada böyle tarih, felsefe... Aslında birçoğumuzun çok konuşacağı yerlerden konuşmalar yapıyorsunuz ama bunlar birbirleriyle bağlanamıyor.

Konuşmayı yapan değerli milletvekili bunu bir sataşma olarak almasın ama sonuçta aynı okuldan mezun olduğumuzu fark ettim ve mezun olduğu okula sadece baktığınız zaman, Hariciye teşkilatının beş yüz yıllık tarihinde nasıl bir ağırlığı vardı ve o okul nasıl çökertildi? Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi diplomasının belki de en nadide temsilcilerini de yetiştirmiş bir kurum; nasıl çökertildi? Herhâlde bundan çok haberi yok ki bir entelektüel düşmanlığıyla meseleleri birbirine bağlamaya çalıştı, işte, entelektüellerdeki -sözüm ona- kompleksten söz etti. Oysaki o kompleks nedeniyle biz bütün kurumlarımızdan olduk, bütün kıymetli kurumlarımızın altı oyuldu. Çok üzgünüm bunu söylediğim için, bu Dışişleri teşkilatını güçlendirme yasası çerçevesinde olan şey de kurumlar çökertilerek yeniden paralel hatlar döşenmesi meselesidir; bunu nasıl anlarsanız anlayın. Burada yapılmak istenen yine bir paralel teşkilat meselesidir; Dışişleri teşkilatına paralel bir yapı döşeniyor ve gerçekten çok vahimdir. Bu konunun vahametini, biraz içeriden anlayanların nasıl çırpındığını görüyoruz. Ben sevgili okuldaşım Aşkın Türeli’nin kanun teklifi yine Bütçe Komisyonunda görüşülürken nasıl anlatmaya çalıştığını gördüm çünkü öyle söylendiği gibi, çalışmadan gelmiyoruz.

Dün yurt dışından, bir uluslararası komisyon toplantısından dönüyorduk. Muhalefet partilerinin hepsi havaalanlarında, uçaklarda her türlü boşlukta, bu kanun teklifini görüşüleceğinin anlaşılmasından itibaren eski tutanakları okumak da dâhil okudular, geldiler ama sizler belli ki gerçekten okumuyorsunuz, gerçekten çok yazık. Böyle geçmişin diplomasisine methiye düzmeye de gerek yok. Diploması, bir tarihte yazdığım, Cemal Kaşıkçı olayıyla ilişkili yazdığım bir yazıda söylediğim gibi, aslında bazen barbarlığın da başka yollarla sürdürülmesidir, tıpkı siyaset gibi. Diploması bir müstesna, nezaket ve bununla ilişkili kurallar manzumesinden ibaretmiş gibi görülür ama bu yapı altında aynı zamanda barbarlıklar da gündeme gelir. Cemal Kaşıkçı olayı Türkiye’de vuku bulduğunda işte o şekil de artık ortadan kaldırılmıştı yani diplomasideki şekil mevzuu. “Bunların bu konularla ilişkisi yok.” demeyelim, madem teşkilatın itibarı güçlendirilecek, itibar en fazla, adaletli bir ülkede, huzur, güven ve barış içinde yaşamakla ilişkili bir şeydir. İtibar böyle “Koskoca beş yüz yıllık tarihi var.” diyerek, överek, öve öve bitiremeyerek, son derece çelişkili biçimde de bir teşkilat kurup onu güçlendirmek gibi bir yolla sağlanamaz, bu mümkün değil. İtibar işte o gün orada nasıl sarsılmıştı? Cemal Kaşıkçı’yı öldürmek için Türkiye seçilmişti ve Türkiye’de de bir başkonsolosluk binası seçilmişti. “Olmaz.” denilen şeylerin başında gelebilecek bir şey -çok çok vahim bir şeydi bu- ve çok canavarca bir şey diplomatlar nezaretinde gerçekleştirilmişti. Evinde, sokakta, orada burada, her yerde yapmak yerine, sanki sahiden -o dönem başka bir gazetecinin ifadesiyle- bir çağ yangınına başlatır biçimde, işte o kurallar ve nizam dünyası -turnak içinde- olarak bilinen bir diplomatik temsilcilikte çok korkunç bir cinayet işlenmişti. Bütün bunları bizim nasıl ele aldığımız da iç politikamızın, dış politikamızın ve Dışişleri teşkilatımızın itibarıyla ilişkilidir.

Şimdi, Dışişlerinde her zaman çok kıymetli diplomatlar da oldu ama esas mesele onların kıymetli olup olmaması meselesi de değil. Dışişlerinde mesela kimlerin varlığına izin veriliyordu? Barış Derneğinin Genel Başkanı sıfatıyla yaptığı bir konuşmasında bir büyükelçi, yazar olan Mahmut Dikerdem şunları söylüyor, 1982’de İstanbul sıkıyönetim mahkemelerinde yargıçlara sesleniyor, diyor ki: “Barış Derneğinin Genel Başkanı sıfatıyla yüksek mahkemenizden talebim şudur: Halkımızın özlemleri ve hayati çıkarları doğrultusundaki düşüncelerimizden ötürü bizi hayali suçlarla huzurunuzda gönderen bu iddianameye itibar etmeyiniz.” Yargıçlara sesleniyor: “Dünyanın döndüğünü kanıtladığı için mahkûm edilmek istenen bir bilim adamının yargıçlarına ‘Ne yapayım ki? Dünya dönüyor.’ dediği gibi, bizi de ‘Ne yapalım ki? Dünya halkları barış istiyor.’ demeye zorlamayınız. Dünyanın döndüğü nasıl tartışılmaz bir gerçek ise tüm dünya halklarının barış içinde, yan yana yaşama isteği ve topluca intihar demek olan savaşı reddettikleri de o kadar açık ve o kadar kesin bir gerçektir.” Bir diplomat söylüyor bunu. Aynı zamanda yazardır, çeşitli kitapları vardır, onlardan bir tanesi de “Hariciye Çarkı” isimli eseridir.

Bu diplomat, 80 öncesinde, on dört yıl Dışişlerinde çalışabilmiştir, bir dönem askıya alınsa bile görevi, sonra tekrar dönebilmiştir oraya. En önemlisi, elbette ki sonuçta Mahmut Dikerdem on dört yıldan sonra emekli olmak zorunda kalmıştır ama barış çalışmalarına ağırlık vermek için bunu bir fırsat olarak gördüğünden de yapmıştır ve Dünya Barış Konseyine Nazım Hikmet’le birlikte Türkiye’den seçilmiş 2 isimden biridir. Bugün böyle bir ismin Dışişlerinde yaşamasının şansı yok, böyle bir kişinin en başından istihdam edilme şansı yok. O kurumu da çok içeriden biliyorum, aslında hiç kişisel örnekler de vermek istemiyorum ama bir cümleyle söylemek isterim: Sadece eşi barış akademisyeni olduğu için orada dış göreve yıllarca gönderilmeyen ve 54 yaşında emekli olmak zorunda olan kişiler de vardır. Dışişlerinin itibarı bu kanun teklifiyle ya da bunun gibi teknik meselelerle korunamayacağı gibi gerçekten çok daha vahim bir yola da açılmış olunuyor. Bir kere, ekonomi alanında ne adım attıysanız o adımın ceremesini bu toplumun sırtına yüklediniz, bir güven yok buna yönelik olarak. Siz “Bir teşkilat kuracağız, gelir getireceğiz, işte, vize gelirlerini aktaracağız, araçları ortadan çıkaracağız; bina alınacak, yapılacak, satılacak.” dediğinizde insanların içini bir panik kaplıyor, bir güven hissiyatı elimizden alınmış, yeni bir rant kapısı, yeni bir inşaat kapısı derinde olduğunuz düşünülüyor ki bu kesinlikle haksız bir itham da değil. Evet, Dışişlerinin her zaman bir kanlılara, bir rezidans sorunu yurt dışı temsilciliklerinde olmuştur, her zaman bu binaların alımı, satımı, kiralanmasıyla ilgili meseleler olmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çelenk, lütfen tamamlayın.

SEVİLAY ÇELENK (Devamla) – Toparlayacağım.

Vize meselelerinde aracılıklara ihtiyaç duyulduğu açıktır ama herkes biliyor ki bu işe AKP bir vakıf aracılığıyla el attığı zaman bunları çözmek bir yana, kayıt dışına çıkarılmak istenen bir yurt dışı ekonomi olacaktır, vergilerden bağımsızlıklar getirilmeye çalışılacaktır ya da işte, aklımıza gelebilecek, yine bu böyle birilerine kurumları peşkeş çekmeye dönük bir teşkilatlanmaya gidilecektir ve bunu biz kendi kendimize düşünmüyoruz, o kadar çok örneği var ki. Her defasında bu örneği veriyorum, “Ziraat Bankasından 750 milyon dolar çekerek Doğan medyayı satın alan Demirören bu parayı, bu krediyi iade etti mi?” diye sorulduğunda defalarca “Ticari sır.” dendi. Şimdi yeni ticari sırlara kapı aralamak istiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEVİLAY ÇELENK (Devamla) – Bu teklif geri çekilmelidir. Gerçekten, bu teklifin sahipleri tarih nezdinde yargılanacaktır, bunu söylemek istiyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Çelenk, teşekkür ediyorum.

Birinci bölüm üzerinde diğer söz talebi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü’ye ait.

Sayın Süllü, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi’nin birinci bölümü üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubum adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifi, adından tutun da maddelerine, maddelerinden tutun da yaratacağı sonuçlara kadar büyük sorunlar içermektedir. Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı adına baktığımızda Dışişleri teşkilatımız güçsüz anlamı mı çıkıyor? Ancak kanunun gerekçesine baktığımızda, dünyada diplomatik ve konsüler misyonla en geniş 3’üncü ağa sahip, küresel alanda izlenen aktif politikadan söz ediliyor. Aslında geçtiğimiz yıl 500’üncü yılını kutlayan bir geleneğin ve kurumsallığın temsilcisi olan, alanında uzman olan saygın diplomatlarca yürütülen dış ilişkiler temsiliyetiyle bilinen bir Dışişleri teşkilatımız olduğu saptaması doğrudur, ta ki AKP iktidarının siyasallaştırdığı, keyifleştirdiği dış ilişkiler yapısına evrilinceye kadar. Özellikle son yıllarda geline nokta “monşer” ifadesiyle saygın eğitim kurumlarından eğitim almış ve Hariciye geleneğiyle yetişmiş diplomatları ayırtıran tutumla başlayıp liyakat yerine eş, dost, akraba ve sadakat ilişkileriyle yapılan atamalarla Dışişleri teşkilatımızın zayıfladığı itiraf ediliyorsa buna diyeceğimiz yok doğrusu. Liyakatsiz atamaların yanı sıra Dışişleri teşkilatının güçsüzleşmesinde sakın bir diğer neden de diplomasinin kapalı kapılar ardında deneyimli Hariciyecilerin dışarıda tutularak yürütülmesi olmasın. Ya da dış siyaseti iç siyasete malzeme olarak kullanmaya yönelik keyfiyete göre değişen söylemler ve uygulamalar olmasın neden.

Saygıdeğer milletvekilleri, “Dostum Esad”tan “Esed”e evrilen, sonra yeniden barışma, Gazze’ye timsah gözyaşları ama bir yandan İsrail’le ilişkilerin sürmesi, sınırların kevgire dönmesi, ülkemizde kimlerin gezdiğini bilmememiz, para karşılığı ülkemizdeki mülteciler ama entegrasyonu için hiçbir şey yapmamak. Bir gece yarısı kararıyla bir Avrupa Konseyi sözleşmesi olan ve kadınlara güvence sağlayan İstanbul Sözleşmesi’nden keyfi bir kararla çıkılması mı yoksa AİHM kararlarına hiç uyulmaması mı? Askıya alınan özgürlükler, hukukun üstünlüğü, bir türlü fasılların açılmadığı Avrupa Birliğiyle yürütülen ilişkiler mi yoksa vatandaşlarımızın randevu bile alamayarak çıktıkları vize çilesi mi? Aslında adı “Güçlendirme Vakfı” olan Vakfı kuracağız da bu ilişkiler düzelecek mi? Sorunları çözeceğiz onlarla, öyle mi? Zaten maddelere baktığımızda gerçek amacın teşkilatı güçlendirmek olmadığı çok açık. Bakın, ne diyor? “Amacı personelinin temsiliyet kabiliyeti yüksek ve donanımlı yetiştirilmesinin desteklenmesi.” deniliyor, değil mi? Ama 1968 yılından beri aslında Dışişleri Diploması Akademisi var bu görevi üstlenen ve Bakanlık sınavını kazandıktan sonra göreve atamalardan önce eğitimler alınıyor, hizmet içi eğitimler sürdürülüyor. Ayrıca Bakanlık personeline destek vermek için bir de Dışişleri Bakanlığı DİVAK var, zaten bu da mevcut ama AKP’nin kayırmacı uygulamalarına diğer bakanlıklara nazaran daha sert göğüs geren Dışişleri Bakanlığının çalışanlarının temsil kabiliyeti ve donanımları kurulacak ticari etkinliği, kültürel içeriğinden kat kat fazla olan bir vakıf eliyle mi güçlendirilecek? Ayrıca Dışişleri Bakanlığı personelinin güçlendirilmesinin bir vakfın değil, Bakanlığın görevi olduğu çok açıktır.

Vakıfların amacı yardımlaşma, desteklemeyken kurulan Vakfın nasıl gelir sağlanacağına odaklandığı maddelerde açıkça görülmektedir. Vakfa abartılı düzeyde tanınan mali ve finansal hareket alanına olanak tanıyan maddeler Vakfın açıkça bir ticari şirket olarak düzenlendiğinin de göstergesidir. Vakfın çeşitli finansal araçlar edinmesi, ticari işletmelerle iştirak kurması, dahası Dışişleri Bakanlığına ait taşınmazlar üzerinde tasarruf sahibi olması Dışişleri Bakanlığının adının, itibarının ve otoritesinin

doğrudan istismar edilmesi yoluyla usulsüz ticari kâr edilmesinin önü de açılmaktadır. Vakıf sıfatı böylesi geniş ticari yetkilere sahip bir yapıya vergi muafiyeti sağlayacak, Sayıştay denetiminden, Meclis denetiminden uzak tutacaktır. Daha Vakıf kurulmadan Bakanlığın İstanbul'daki, Boğaz'daki bir arazisinin tahsis edileceği üzerine söylentiler çıkmış durumda. TÜRGEV, TÜGVA gibi oluşumlara tahsisler gibi, ileride ne yapacağız, bu Vakfın şaibelerini mi konuşacağız?

Ülkemizi temsil eden Dışişleri Bakanlığımızın günlük ticari ilişkilere girmesi, kâr amaçlı faaliyetler içinde adının anılması, Dışişleri geleneğimiz açısından da asla kabul edilemez. Kanun teklifinde, Vakfın yapacağı tasarruflarda Bakanlığın ne ölçüde belirleyici olacağı konusunda da hiçbir açıklık ve netlik yok.

Vakfa tanınan yükseköğretim kurumları kurma yetkisi ise bir başka sorunsal. Yıllarca açılışlarına katılan, övgüyle söz edilen okulların, FETÖ'nün yasa dışı ilan edildikten sonra, 2016 sonrasında kurulan Maarif Vakfı aracılığıyla kurulacak yeni bir vakfa yükseköğretim kurumları açma yetkisi yepyeni sorunları da beraberinde getirecektir. Dışişleri Bakanlığını destekleme iddiasıyla kurulan bir vakfın açtığı okullarda gerçek anlamda bir denetimin olup olmayacağı bile tartışma konusudur, kanunda YÖK'e bir atıf dahi yapılmamaktadır.

Vakıf Müttevelli Heyetinde yer alacaklarda liyakat yerine sadakatin ön planda olacağından tutun da finans uzmanına dek "vakıf" yerine "arpalık" tabir edeceğimiz bir şirket yapılanmasıyla Vakfın kurulacağı çok açıkça görülmektedir.

Şimdiye kadar söz alan hatipler, tali olarak sevk edilen Dışişleri Komisyonunda neden konuşulmadığını sordular; işin parasal olduğu o kadar açık ki gerçek amaç Dışişlerini güçlendirmek olsa Dışişleri Komisyonuna gelirdi, hatta üyesi olduğum Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda bile görüşülmesi gerekirdi. Zira, Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun görevleri arasında bu uyum yasaları konusunda bütün kanunların görüşülmesi de mevcut. Avrupa Birliği Uyum Komisyonu olarak, yurt dışına gittiğimiz tüm temaslarda, özellikle, son on üç yılda kamu yönetiminde yapılan değişikliklerin olumsuz yansımalarını çok açık ve net olarak görüyoruz. Dünyada bir örneği dahi olmayan ve kurulmak istenilen Vakfın Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerine ve tüm dış ilişkilerimize katkı sunmak, güçlendirmek bir yana, olumsuz etkisinin olduğu da çok açık ve net olarak görünüyor. Cumhurbaşkanlığının Dışişleri Bakanlığı üzerindeki hâkimiyetinin yarattığı sorunlar varken, şimdi de Dışişleri Vakfı gibi kurumsal bir yapılanma Bakanlığın faaliyetlerine katkı sunmak yerine var olan sorunları daha da büyütecek, artıracaktır. Aslında anılan maddelerde yaratacağı olumsuz sonuçlara dek kurulmak istenen Vakıf AKP'nin ne yapmak istediğinin çok açık bir örneğidir.

Bakın, ne yazık ki, son yirmi yıldır kurumsallığın giderek zayıfladığı, demokratik sistemin en temel yapılarından olan, cumhuriyetin temelini oluşturan mevcut kurumlarla istenilen amaçların gerçekleştirilmediği görüldüğünden yeni yapılanmalara gidildiğinin örneklerini son yıllarda sıkça kurulan ajanslar ve vakıflar aracılığıyla görüyoruz.

İşte, tam da bu nedenle, AKP iktidarının demokrasi, insan hakları, yargı bağımsızlığı, denge, denetleme gibi temel alanlarda yarattığı sorunların tamamının Vakfa, dolayısıyla da dış ilişkilerimize yansyacağı gerekçesiyle Cumhuriyet Halk Partisi olarak tarihî sorumluluğumuz gereği şiddetle bu kanuna karşı çıkıyor ve geri çekilmesi gerektiğini özellikle vurguluyorum.

Genel Kurulu saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Süllü, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kayseri Milletvekili Ayşe Böhürler'e ait.

Sayın Böhürler, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AYŞE BÖHÜRLER (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli vekiller; sözlerime Türk hariciye tarihinin yüz yıllık hayallerini gerçekleştirme, yüz yıllık muradını gerçekleştirmeyi başaran Cumhurbaşkanımıza teşekkürle başlıyorum. Şimdiye kadar Türk hariciyesinin birçok ideali onun sayesinde gerçekleşmiştir. Yer yer de konu oldu, New York'taki, Birleşmiş Milletlerin karşısında diğer bütün devletlerin yer almaya çalıştıkları yerdeki bina 1977'de İhsan Sabri Çağlayangil tarafından 3 milyon dolara satın alınmış ve bu binayı tamamlayıp bugün Türk hariciyesinin ve Türk devletinin hizmetine sunmak Cumhurbaşkanımıza nasip olmuştur, altmış yıllık bir murattır bu. Bu noktada da teşekkürlerimi iletmek istiyorum.

Konuşmaları dinledim gün boyu, işte tarihî hikâyeler dinlemek istemediğini söyledi birtakım konuşmacılar ama ben tarihî hikâyeler değil de biraz gerçeklerden yola çıkmak istiyorum ve gerçeklerden yola çıkarak bu Vakfın neden önemli olduğunu anlatmak istiyorum. Elbette tarih bugünü anlamak ve geleceği inşa etmek için de gerekli. “Diplomatlar barışın kurmaylarıdır.” diyor cumhuriyetimizin kurucusu Atatürk. Bu sözü diplomatların önemini anlatmak açısından da oldukça önemli. Herkesin herkese düşman olduğu Birinci Dünya Savaşı sonrasında cumhuriyetimizi egemen, bağımsız bir dış politika üzerine bu sözle temellendirdi. Millî Mücadele sadece cephelerde değil diplomasi sahasında da verildi. Çetin bir diplomasi sınavına sahne olan Lozan Barış Anlaşması'yla Büyük Millet Meclisi uluslararası meşruiyet kazandı. Montrö Boğazlar Sözleşmesi, Hatay'ın Türkiye topraklarına katılması Türk demokrasisinin başarılı adımları olarak tarihe geçti. Türkiye Cumhuriyeti yaşamsal önem taşıyan bu sorunlarını güç ve şiddet yoluna başvurmaksızın diplomasi yoluyla çözmesini bildi ancak yine Atatürk'ün dediği gibi “Biz ‘Barış istiyoruz.’ dediğimiz zaman ‘Tam bağımsızlık istiyoruz.’ dediğimizi herkesin bilmesi lazımdır ki bunu istemeye hakkımız ve kudretimiz vardır.” Tam da bu noktada, kurulacak Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfının bu kudretimizi artıracığına inandığımı söylemek istiyorum.

Şimdi, çeşitli konuşmalarda çeşitli eleştiriler yapılıyor. Elbette diplomasi iki yüz, üç yüz yıllık bir tarihî geleneği taşıyor. İlk diplomatımız III. Selim döneminde Londra'ya atılıyor, ilk ikamet büyükelçiliğimiz Londra'da açılıyor ve Türk diplomasi tarihinde de çok önemli adımlar var. Mesela, eminim ki Tanzimat'la birlikte kurulan Hariciye Nazırlığı ile tercüme ofislerinin açılmasına pek çok kişi muhalefet etmiştir o zaman ama o tercüme ofislerinden yetişen Hariciyeciler cumhuriyetin ilk kurucu Dışişleri Bakanlığında Hariciye memuru olarak görev yaptılar. Yani bir şeyi sadece zaman içinde değerlendirmek çok da önemli değil.

Yine, konuşmalarda çokça lafı geçti, ünlü romancımız Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nu bilirsiniz, kendisi Tiran'a Büyükelçi olarak atılıyor. Atanmak istediğini söyleyince Atatürk'e diyor ki: “Paşam, ben bu yaşa kadar hiç devlet hizmetinde bulunmadım. Hocalık haric ne memurluk ne amirlik yaptım, özerk yaşamaya alışkınım ve hükûmetin idari mekanizmasına da yabancıyım. Diplomasi mesleğine, protokol icaplarına ayak uydurabileceğimi hiç sanmıyorum.” Atatürk'ün Yakup Kadri'ye cevabı şu oluyor: “Bırak şu boş endişeleri! Bizim aramızdaki kaç kişi devlet işlerine meslekten ve ihtisastan geldiğini iddia edebilir ki? Zaferden sonra birçok kimse bana ‘Sen kumandan olarak vazifeni gördün, artık siyaset ve hükûmet işlerini ehline bırak.’ demişti. İsmet Paşa Lozan'a giderken de yine aynı çevreler ‘Yahu, böyle bir diplomatik misyon bir askere nasıl tevdi edilir?’” demişti. Atatürk bu sözlerini takiben Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Aras'ı göstererek “Bak şu zata, bizim en başarılı Hariciye Vekilimizdir ama kendisinin esas mesleği kadın doktorluğudur.” dedi. Ben bu sözleri Türkiye Cumhuriyeti dış işleri tarihini yazan bir kitaptan aldım. Diplomasi tarihi üzerine Kemal Beydilli, Namık Sinan Turan Hocanın kitaplarını da ayrıca tavsiye ederim. Bu tarihi de küçümsemekten yana değilim çünkü Paris'te yine Osmanlı döneminde bir büyükelçiden başlayayım. Ahmet Vefik Paşa Paris Operasının açılışında güçlü ve öz güvenli oturur, III. Napolyon der ki: “Ya, bu kendini Selim'in büyükelçisi mi zannediyor,

nasıl böyle güçlü oturuyor?” O da cevap verir, “Selim’in büyükelçisi olsaydım siz orada oturmuyor olurdu.” der. Yine, aynı şekilde, Kaya Toperi Bern’de Bern Büyükelçiliğini basan PKK’ya silahıyla karşı çıkar. Yine, aynı şekilde, bir Birleşmiş Milletler görüşmesinde Orhan Eralp “Kıbrıs Rum kesimi” deyince onu uyaranlara karşı Kıbrıs meselesinin Türkiye için ne kadar önemli olduğunu diplomatik bir vecize olan bir sözle cevap verir. Yani bizim bütün tüm diplomatlarımıza buradan selam edelim ve hariciye geleneğinin iki yüz yıl, üç yüz yıl, beş yüz yıldan beri devam eden bir gelenek olduğunu söyleyelim. Bu, sadece bizim için değil dünya için de öyle. Metternich, uluslararası diplomasinin kurucusudur, Avrupa’nın da kurucusudur. Metternich’in söylediği bir söz söylemek istiyorum, diyor ki: “Bir diplomat gideceği ülkeye hayran olmamalı.” Bir diplomatın özellikleri içinde... Bugün biz bu teşkilatı güçlendirme vakfını kurarak aslında kendi ülkesinin değerlerine sahip çıkan ve gideceği ülkenin rüzgârına kapılmayan diplomatları yetiştirmeyi de hedefliyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Batı bir kabuk değiştirme sürecinde; endüstriyel toplumdan postendüstriyel topluma bir geçiş var, bilgi teknolojileri, sermaye grupları el değiştiriyor. Böyle bir durumda cumhuriyetin yeni yüzyılında dünyada yeni paradigmaların hâkim olacağı anlamına geliyor bu. Bu yeni teşkilat, bu yeni Vakıf böyle bir güçlü diploması ekibini yetiştirecek üniversiteleri kurmayı hedefliyor. Dünyada bölgeselden küresele, devletten topluma yeni bir yapboz var; küresel krizler, güvenlik, göç, iklim, çevre sorunları, bunların hepsi artık diplomasinin konusu içinde.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Guterres’in söylediği gibi “İnsanlık nükleer yok oluştan bir tek bir yanlış anlama uzakta.” Yine, Putin’den bir sözle devam edeyim: “‘İnsan insanın kurdudur.’ sözünün hâkim olduğu yeni bir dünyanın ortasında ne yazık ki bunu engelleyebilecek uluslararası platformlar da yetersiz kalıyor.” Gazze’de bunu gördük. Avrupa Birliği -çok fazla söz edildi- dün, Ursula von der Leyen galiba, tam da Refah’ta çadırlarda çocukların yandığı, kafalarının âdeta kopup alev topu gibi yuvarlandığı bir zamanda “İsrail’in arkasındayız.” diyordu.

Bütün bu uluslararası meselelerde etkin ve öncü rol oynayan ve zorlu coğrafyamızda barış ve güvenliğin tesisine, refah ortamının geliştirilmesine gayret gösteren Türkiye, dış ilişkilerini ticaretten sağlığa, savunmadan çevreye tüm boyutlarıyla ele alacak, yeni bir anlayışla sürdürecektir bir ekibi yetiştirmek istemekte ve bunun için de akademi özellikle çok önem taşıyor. Yurt dışındaki vatandaşlarımızın ve soydaşlarımızın hak ve çıkarlarını etkin şekilde korumak yine bu kurulacak vakfın amaçları arasında yer alıyor.

Hâlihazırda, yaklaşık olarak yurt içinde 2.311, yurt dışında 5.147 olmak üzere toplam 7.458 personeliyle, 2.190 kariyer memuruyla, 261 temsilciliğiyle Dışişleri, ülkemizin Türkiye Yüzyılı çevresindeki vizyonunu hayata geçiren elemanlarını daha da geliştirmek istiyor. Personel sayısının, geniş diplomatik ağına daha da etkin olması ve daha da artırılması gerekiyor. Diplomasinin uygulayıcıları olan diplomatlarımızın mümkün olabilecek her türlü imkân vasıtasıyla daha nitelikli biçimde eğitilmesi Türklerin bu topraklarda varlık göstermesi, kalması için elzem.

Dünya sahnesinde etkili olabilmek ve masada yer edinebilmek için sert güç ile yumuşak gücün dengesi zaruri. Askerî ve fiziki gücün yanında ekonomik, diplomatik, siyasi gücü koyamazsak muasır düzende hakkımızı alamayız. Ben, bu arada, kültürel diplomasiyi, gastronomiyi de bu çerçevede yine bu akademi çalışmaları içinde önemli buluyorum. Biliyorsunuz, Yahya Kemal Belgrad’a atıyor, pilav yemeyi de çok severmiş. “Nasıl geldi senin ataların Belgrad’a?” diye sorduklarında “Pilav yiyerek.” diyor. Gastronomi ve diploması içinde bunların da önemli olduğunu ve bu akademik çalışmalarda bunlara da yer verileceğini biliyoruz.

“Güçlü ve büyük Türkiye” vizyonu yalnızca tarihî mirasımızın bize yüklediği bir sorumluluk değil, aynı zamanda yarınlığımız için, çocuklarımız için nefes alma hakkıdır. İbret almak istiyorsak çok uzağa değil Bosna’ya, Gazze’ye, Suriye’ye bakmamız yeterli. Bu çatıya sahip olmayan milletlerin ne durumda olduğunu idrak ederek Türkiye Cumhuriyeti’ni güçlü kılacak sert ve yumuşak gücün tüm unsurlarını güçlendirmek bugün bizim için ehemmiyetli bir hedeftir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Böhürler, lütfen tamamlayın.

AYŞE BÖHÜRLER (Devamla) – Bu bağlamda, ülkemizin diplomatik yetkinliklerini artırmak ve küresel arenada daha güçlü bir Türkiye imajı oluşturmak hepimizin ortak hedefidir ve böyle bir imajı oluşturmak üzere kurulacak olan Vakfa desteğinizi bütün vekiller olarak bekliyoruz.

Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı bu vizyonun hayata geçirilmesinde önemli rol oynayacaktır. Bu kanun teklifi, Türkiye’nin 21’inci yüzyılda daha güçlü ve etkin bir aktör olma hedefinin önemli bir parçasıdır.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Böhürler, teşekkürler ediyorum.

Şahısları adına ilk söz, Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Dericiye aittir.

Sayın Öneş Derici, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi’ne ilişkin söz almış bulunmaktayım.

Aslında çok fonksiyonlu, denetimsiz ve kişilerin inisiyatifine kalmış bir başka vakıf teklifi de diyebiliriz. Bu Vakıf teklifini tümüyle kamu yararına, kamu vicdanına ve devlet disiplinine aykırı bulmaktayız; öncelikle bunu belirtmekle başlayayım.

Kamu yararından başlayacak olursak, ülkece ekonomik olarak zor zamanlardan geçiyoruz, milletin her kesiminin derinden hissettiği ekonomik bir darboğaz var. Bunu aşmak adına, devletin her kademesi adına bazı önlemler alınmaktadır. Bu önlemlere ilişkin yaklaşık on gün önce kamuda uygulanması planlanan bazı tedbir kararları açıklanmıştır. Kararlar sıkı bir kemer sıkma politikası içermekte, hatta kamu kurum ve kuruluşlarında uygulanacağı alanlar personelin ulaşım giderlerine kadar uzanmaktadır. Durum böyleyken devletin aldığı mali tedbir kararlarının tam olarak zıt kutbunda iktidar tarafından Meclise sunulan bir kanun teklifiyle karşı karşıyayız. Tedbir politikalarında bildiğiniz üzere -okumak istiyorum- kamu kurum ve kuruluşları tarafından üç yıl süreyle yurt içinde ve yurt dışında hiçbir şekilde yeni hizmet binası yapılmayacağı veya bu amaçla arsa veya arazi satın alınmayacağı, kamu kurum ve kuruluşlarınca üç yıl süreyle her ne şekilde olursa olsun yeni taşıt edinilmeyeceği, kamu kurum ve kuruluşlarınca hizmet alımı suretiyle kullanılan mevcut taşıtların sözleşme süresi sonunda izin alınmadan yeniden kiralanmayacağı ifade edilmektedir. Tüm bu tasarruf tedbirlerinden muaf, içeriği belirsiz bir vakıf teklifiyle karşı karşıyayız. Bugün kamu personelinin ulaşım hakkında bile kısıtlamaya gidilirken, bütün kamu kurumlarında ekonomik önlemler alınmaya çalışırken, üstelik bu, kamuoyuna devletin bir kararı olarak açıklanırken Gazi Meclisimize sunulan bu Vakıf teklifinin içeriğinin tam tersi nitelikte olması kabul edilebilir değildir.

Diğer taraftan, çok daha önemli bir husus, bu Vakfın kurulmasıyla Dışişleri Bakanlığına paralel bir güç ve bir yapı oluşturulmaktadır. Vakfın Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu ve Müttevelli Heyeti tamamen Bakanın tasarrufuyla Bakanlıktan veya atanmış kişilerden oluşacaktır. Bu durumda Dışişleri Bakanlığı gibi bir saygın kurum her türlü etkiye, özellikle siyasi etkiye açık bir tür ticari faaliyet olacaktır.

Sayın milletvekilleri, bu teklifte şöyle söyleniyor: Dışişleri Bakanlığımız Vakıf aracılığıyla her türlü devlet iç borçlanma senedi, bono ve kira sertifikası, hisse senedi, iktisadi işletmeler ve benzeri gibi işlerden gelir yaratacak. Bu çerçevede sormak isteriz: Bakanlık bütçesi bu kadar yeterliyken, devletimiz bu bütçeyi öncelikli bütçe olarak değerlendiriyorken neden ticari faaliyet yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır? Üstelik teklifle çeşitli vergi ve harçlardan muaf olan bu Vakıf ve bu Vakfa yapılacak bağışlar vergi muafiyetleriyle ilişkilendirildiğinde vergi kaçırmaya kapı aralayacak mıdır? Zira, vakıf hem Sayıştay hem Meclis denetiminden ayrı olacaktır. Vergi konusunda sicili son derece kabarık bir ülkede, mali kriz de bu seviyedeyken, alınan tedbir kararları da ortadayken sunulan bu kanun teklifindeki maddelerin güvenilirliği tartışmalıdır.

Bir diğer husus: Çok fonksiyonlu bu Vakfımızın kanun metninde bu Vakfın amacı, Bakanlık teşkilatı faaliyetlerinin güçlendirilmesi ile personelinin temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı yetiştirilmesinin desteklenmesi olarak ifade edilmiştir. Bu donanımın içeri, bu donanım kelimesinin içeri kim dolduracaktır, donanım neye göre, kime göre olacaktır, bu konularda tarafımız bilgilendirilmemiştir. Bakınız, hâlihazırda Bakanlıkta bir Diploması Akademisi vardır ama sizler bunu güçlendirmek yerine, bir şekilde Vakfa yükseköğretim kurumu açma yetkisi vermektedirsiniz, aynı yaptığınız muhteşem müfredat programınız gibi bir başka yükseköğretim kurumu açma yetkisi daha.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Öneş Derici, lütfen tamamlayın.

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) – Peki, teşekkürler.

Dışişleri Komisyonunda dahi konuşulmadan apar topar Meclisten geçirilmek istenen bu kararın devletimizin itibarını zedeleyeceği açık iken bu ısrarı anlamak mümkün değildir. Bundan sonraki vakıf tekliflerinizin de aynı bunun gibi bugün ve yarın karşısında olacağımızı açık açık belirtmek isteriz.

Buradan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına seslenerek şunu da söylemek isterim ki: İktidarımızın, devletimizi iyi yönetemeyen iktidarın, AK PARTİ-MHP iktidarının sona geldiği hepimizce malumdur. Bu çerçevede, itibarı zedelenmiş kurumlarımızın ayağa kaldırılması bizlere düşecektir ama merak etmeyiniz, Türkiye Cumhuriyeti devleti çok büyük bir devlettir, her zaman payidar kalacaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Öneş Derici, teşekkür ediyorum.

Şahısları adına ikinci söz, Ordu Milletvekili İbrahim Ufuk Kaynak’a aittir.

Sayın Kaynak, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İBRAHİM UFUK KAYNAK (Ordu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, bugün, Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi'yle ilgili şahsım adına söz almış bulunuyorum. Ekranları başında bizleri izleyen değerli hemşehrilerimi, aziz milletimi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Efendim, konuşmaların çoğunu dinledim. Biz, binlerce yıldır bir medeniyet kurmuş ve dünya medeniyetlerine yön vermiş bir milletiz. Tarihte “vakıf” denilen şeyi ilk kuran yine bizleriz. Yani, size bir örnek vereyim isterseniz, ilk kuran mesela Hazreti Ömer, kendi malını vakfetmiştir ve onun bir daha hiç kimseye geçmemesini garantilemiştir. Efendim, daha sonra bunu Osmanlı İmparatorluğu’nun 2’nci Sultanı Orhan Bey döneminde görüyoruz, Bursa’yı vakıflarla doldurulmuştur. Bunların amacı gerçekten topluma hizmet etmektir.

Bakın, efendim, şu anda Amerika Birleşik Devletleri'nde 1.700'ü aşkın vakıf vardır ve bunların elinde 2 bini aşkın da düşünce kuruluşu vardır. Bir devletin varlığının devamı için bunlar çok önemlidir. Herhangi bir vakfın eksikliği... Bakın, şöyle düşünün isterseniz: Bu işin akıllı bizde, medeniyet akıllı bizde, bu işi bizden başka iyi bilen yok ki. 1684 tarihine kadar İngilizlerin vakıf konusunda hiçbir bilgisi yoktu, Amerikalılar 1955 yılında ilk vakfı kurdu ve biliyor musunuz, vakfın ilk kuruluşu -bir Osmanlı gemisinde- ticaret yapmaya çalışan bir İngiliz'in düşüncelerinden ortaya çıktı. Anılarını yazdığında "Her milletten insan bir geminin içerisine toplanmış ve hiçbirisi birbiriyle kavga etmiyor ve bunların hepsi ayrı dinden." diyor ve biz o kadar insanın bir arada yaşatan... Efendim, devletlerin bazı dönemlerde bazı şeylere ihtiyaçları olur, o ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli kurum ve kuruluşları kurmak zorundadır. Amerika Birleşik Devletleri şu anda en fazla vakfı bulunan ülkedir. Bizden öğrendiler. Biz niye karşı çıkıyoruz ben pek anlayamıyorum bu işi. Ya burada bir şey yok, burada yapacak olduğumuz şey, Türk devletinin daha iyi bilgi sahibi olması, bilgi toparlayabilmesi, kendi güvenliğini garanti altına alabilmesi için yapılan bir faaliyet. Dışişleri teşkilatı, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı bu devletin aleyhine olacak bir şeyin içerisine girer mi? Yapmak istedikleri tabii ki bizim iyiliğimiz için. Efendim, dedim ya, biz medeniyetlere yön verdik diye; yalnız bugün değil bundan sonra da vermeye devam edeceğiz. Türk Devletleri Teşkilatı şu anda kuruldu ve bakın, bunun etkisi, dünyada kendisini o tek kutup zanneden adamların şu andan paçalarını tutuşturmuş durumda. Onun için bizim çok iyi hazırlanmamız lazım.

Amerika Birleşik Devletleri'nde Clinton döneminde "Joseph Nye" diye bir adam "yumuşak güç, sert güç ve akıllı güç" diye üç kavram ortaya attı. Yumuşak güç, kendi istediklerini karşısındaki devlete en nazikane biçimde, en güzel cümlelerle sunup onun "Bu zaten benim fikrimdi." demesini sağlayabilmek. Sert güç, sıkıştığı zaman seni askerî tehditle, terör tehdidiyle veyahut ekonomik ambargolarla sıkıştırmasıdır. Şimdi, bir de üçüncüsü çıktı, biliyor musunuz, üçüncüsü özellikle Türkiye için hazırlanmıştır, adına "smart güç" yani "akıllı güç" denir. Joseph Nye bu akıllı gücü nasıl yaptı? Yumuşak ve sert gücün birleşimiyle yaptı. Diplomasi, sert gücün en önemli unsurlarından biridir; askerin yanında, ekonominin yanında üçüncü büyük sert güç sert diplomasıdır. Bu, ancak güçlü bir liderlikle, güçlü bir Dışişleriyle sağlanır. Türkiye Cumhuriyeti artık eski Türkiye Cumhuriyeti değil -ne olur bir silkinip uyanalım, arkadaşlar hepimiz uyanalım- dünyanın her yerinde varlık gösteriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaynak, lütfen tamamlayın.

İBRAHİM UFUK KAYNAK (Devamla) – Teşekkür ediyorum efendim.

Biz hiç kimseye zulmetmedik, emin olun. Eğer biz zulmetseydik bugün Sırpça konuşan kimse kalmazdı, eğer biz zulüm etseydik Rumca konuşan hiç kimse kalmazdı. Biz yeryüzünde adaletin temsilcisiyiz, Türkiye her zaman öyle oldu.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Sen onu Bekir Bey'e söyle, sen onu Başkana söyle. Mikrofonu kapatanlara söyle sen onu!

İBRAHİM UFUK KAYNAK (Devamla) – Sizlere üzülüyorum; öyle demeyin, öyle demeyin efendim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bakın, biz Kürtlerle bin yıldır birlikte yaşıyoruz, bizim hiçbir derdimiz olmadı sizler gelene kadar.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Sizin var, mikrofonu siz kapatıyorsunuz; bizim yok.

İBRAHİM UFUK KAYNAK (Devamla) – Lütfen efendim, lütfen.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Bırak...

İBRAHİM UFUK KAYNAK (Devamla) – Bakın, ben size bir bilgi aktarıyorum.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Gecenin bu saatinde işin yok senin herhâlde.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Bilgiye kapalı olmamak lazım.

BAŞKAN – Sayın Kaynak, lütfen buyurun.

İBRAHİM UFUK KAYNAK (Devamla) – Peki.

Bakın, biz büyümeye devam etmek zorundayız, Türkiye Cumhuriyeti büyümeye devam etmek zorunda.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Cumhurbaşkanına teşekkür et, otur abi!

İBRAHİM UFUK KAYNAK (Devamla) – Bunun için de bizim her türlü güce ihtiyacımız var...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM UFUK KAYNAK (Devamla) – ...bilgiye ihtiyacımız var, bunun devamına ihtiyacımız var. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bir de Cumhurbaşkanına teşekkür et, otur abi! Hadi, hadi! Bir de kahramanlık türküsü söyleyelim üstüne!

BAŞKAN – Sayın Kaynak, teşekkür ediyorum.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Temelli, bitirelim artık, sona geldik.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Bitireceğim, merak etmeyin.

BAŞKAN – Söz vermiyorum, bitirelim.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Kayıtlara geçmesi için bir şey söylemem lazım.

BAŞKAN – Buyur bakalım.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, hatip konuşmasında Osmanlı vakıflarından örnek verdi, burada görüştüğümüz yasa teklifinin Osmanlı vakıflarıyla alakası yoktur. Zaten kendisi de başlangıçta söylemişti, Hazreti Ömer’den örnekler vermişti; bunlar insanların yararı için insanların kendi mallarını mülklerini bağışlayarak var etmiş oldukları vakıflardır. Eğer Cumhurbaşkanı da malını mülkünü bağışlayacak böyle bir vakıf yapacaksa eyvallah ama onun dışında bu kurulan Vakıf tamamen ticari amaçlıdır; bu da böyle bilinsin.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Eksik bilgi, oradan doğru bulgu çıkmaz ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

48.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Biraz evvel şahsı adına konuşan değerli milletvekilimiz vakıf medeniyetiyle ilgili tarihî sürece atıf yaparak günümüze kadar getirmek suretiyle Selçuklu ve Osmanlı'daki vakıf medeniyetini ve güncel anlamda da bu medeniyetin değerler manzumesini bizden devşiren, alan Amerika Birleşik Devletleri'ndeki güncel vakıfları Dışişleri Bakanlığıyla yumuşak güç olarak, onların irtibatlarını anlatarak bu çerçevede bu Vakıf Kanunu teklifimizle ilgili irtibatı kurarak sert ve yumuşak gücün birlikte milletimizin, devletimizin, hepimizin lehine sonuçlar doğuracak nitelikte bir teklif olduğunu çok güzel, müdellel ve mükemmel bir şekilde ifade etti. Olay bundan ibarettir.

Teşekkür ediyorum efendim, sağ olun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Efendim, bir özet yapmak için ben de bir söz alayım mı bu saatte; söz alıp özet yapıyoruz herhâlde, öyle mi!

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

2.- Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey ve Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ile 93 Milletvekilinin Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi (2/2139) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 111) (Devam)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, soru-cevap işlemi yok.

Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Birleşime üç dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.59

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 00.01****BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ****KÂTİP ÜYELER: Mahmut Atilla KAYA (İzmir), Sibel SUIÇMEZ (Trabzon)**

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 87’nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

111 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek üzere 29 Mayıs 2024 Çarşamba günü saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.02

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, 2023 yılında Burdur ilinde TMO tarafından yapılan hububat alımına ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11428)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım Orman Bakanı Sayın İbrahim Yumaklı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

İzzet AKBULUT
Burdur Milletvekili

T.C. Toprak Mahsulleri Ofisi'nin '**Temel İlkeleri**' Misyonunda; "**Faaliyet alanına giren tarımsal ürün piyasalarını düzenleyerek üretici ve tüketiciyi koruyacak tedbirler almak, olağanüstü hal stoku bulundurmak, afyon ve uyuşturucu maddelere konulan devlet tekeli işlemleri.**" **Vizyonunda**; "**Başta hububat olmak üzere faaliyet alanındaki tarımsal ürün piyasalarında istikrar sağlayan; paydaşlara güven veren, dinamik, yetkin ve çağın gerekleriyle uyumlu tarım sektörünün örnek ve önder kuruluşu olmak.**" **Temel Değerler kısmında ise**; "**Güvenilirlik, hızlı ve etkin karar alma, kaliteli hizmet, üretici ve tüketici memnuniyeti, sürdürülebilirlik, hesap verebilirlik, yenilikçilik.**" olarak tanımlama yapılmaktadır.

Fakat 2023 yılı hububat alım sürecinde yaşanan aksaklıklar ve eksiklikler kurumun hububat üretiminde, başta Buğday olmak üzere hangi ürünün üretiminin pik yapacağı, hangi mahsulün hasadının ne miktarda olacağı öngörülerinden uzak bir yapıda olduğunu ortaya çıkarmıştır. Çiftçilerimiz randevu almakta zorlanmış, TMO aldığı ürünü silolarına sığdıramamış, bu sebeple çiftçi mahsulünü komisyonculara belirlenen taban fiyatın da altında satmak zorunda kalmış, kurum yurttaşlardan yer ve arazi kiralayarak depolama eksiklerini gidermeye çalışmıştır.

İlimiz Burdur'da da benzer problemler yaşanmış ve bu kargaşa ortamı üreticilerimizi paniğe sevk etmiştir. Uzmanların tahminlerine göre 2024 yılında Buğday başta olmak üzere rekor Hububat üretimi bekleniyor.

1- 2023 Yılında Burdur TMO çeşitlerine göre ne kadar Hububat alımı yapmıştır?

2- 2023 yılı Burdur TMO Burdur ili dışından silo veya depolarına Hububat alımı yapmış mıdır? Yapıldıysa bu alımlar hangi il/ilçe' den yapılmıştır?

3- Burdur ili için kurumunuzun 2024 yılı Hububat alım tahmini bulunmakta mıdır?

4- Burdur ilinde 2023 yılında yaşanan siloların yetersizliği, depolama alanı eksikliği gibi sorunlar için ne gibi önlemler alınmıştır?

5- 2023 yılında çiftçilerimizin yaşadığı randevu alma problemleri ve sistem sıkıntıları çözüme kavuşmuş mudur?

6- 2024 Hububat ve Buğday alım taban fiyatı üreticiyi yine komisyonculara muhtaç bırakacak mıdır?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-14390142

Konu : Soru Önergesi (7/11428)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10.05.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1421663 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Burdur Milletvekili Sayın İzzet AKBULUT'a ait 7/11428 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/11428)

**BURDUR MİLLETVEKİLİ SAYIN İZZET AKBULUT'A AİT 7/11428 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

2023 yılında Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) tarafından Burdur ilinde; 22.385 ton makarnalık ve 10.241 ton ekmeklik olmak üzere toplam 32.626 ton buğday, 21.425 ton arpa, 19 ton yulaf ve 176 ton tritikale alımı yapılmıştır.

2023 yılında TMO Burdur Şube Müdürlüğünde; Burdur il ve ilçelerinde üretim yapan üreticilerin yanında Manavgat, Serik, Aksu, Seydikemer, Fethiye, Yalvaç ve Şarkikaraağaç ilçelerine bağlı Burdur'a yakın köylerde üretim yapan hububat üreticilerinden de alım yapılmıştır.

TMO tarafından her yıl olduğu gibi bu yıl da hububat bitki gelişimleri ve üretim durumları sürekli olarak takip edilmekte ve yapılan değerlendirmeler her ay detaylı olarak "Fenolojik Değerlendirme Raporu" şeklinde TMO'nun kurumsal internet sitesinde yayınlanmaktadır.

2023 yılı alım döneminde TMO Burdur Şube Müdürlüğü nezdinde bulunan 6 adet silonun dolmasını müteakip aynı saha içerisinde bulunan 5 adet kapalı yatay depoya alımlar devam etmiştir. Aynı esnada alımların hızını kesmemek ve üretici mağduriyeti oluşturmamak adına aynı lokasyonda 4 farklı saha kiralanmıştır. 2024 alım sezonunda da üreticilerimiz için oluşabilecek tüm mağduriyetlerin önüne geçilecektir.

TMO 2014 yılından beri tüm ürün alımlarını randevulu olarak yapmaktadır. 2023 yılında TMO alım fiyatlarının üreticilerde memnuniyet oluşturmamasından kaynaklı randevu sisteminde yoğunluklar yaşanmasına karşılık günlük randevu kapasitesi revize edilerek üreticilerin randevu alabilmesi sağlanmıştır.

TMO'nun randevu sisteminde 2024 döneminde teknolojik yenilikler yapılmış, sistem yeni baştan tasarlanmış ve daha kullanıcı dostu bir ara yüzle devreye alınmıştır.

Ülkemizde 2024 yılı hububat hasadının lokal olarak Mayıs ayı ortalarında başlayacağı, Haziran ayında hızlanacağı tahmin edilmektedir. TMO tarafından hasat ve piyasa durumu yakından takip edilmekte ve 2024 alım dönemi için gereken tüm hazırlıklar tamamlanmıştır.

TMO geçmiş yıllarda olduğu gibi bu yıl da üreticilerimizin alın terinin karşılanması ve üretimin sürdürülebilirliğini sağlayacak tüm tedbirleri alacaktır.

2.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Şanlıurfa'da sulama kanallarında yaşanan boğulmaların önlenmesine yönelik çalışmalara ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11431)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI** tarafından Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

23.04.2024

Dilan KUNT AYAN
Şanlıurfa Milletvekili

Şanlıurfa'da şehir merkezi ve ilçelerinde yerleşim alanlarında yer alan tarımsal amaçlı sulama kanalları, sulama amaçlı göl ve göletler her yıl pek çok kişinin düşerek ve boğularak ölümüne sebep olmaktadır. Özellikle bölgede oldukça sıcak geçen yaz aylarında başta çocuklar olmak üzere sulama kanallarına serinleme ve yüzme amacıyla giren çok sayıda yurttaş hayatını kaybetmektedir. Kesin olmayan rakamlara göre her yıl 20 ila 50 arası boğulma/düşme/trafik kazası sonucu ölüm haberi gelmektedir.

Basına ve tarafımıza yansıyan haberlerden, yerinde yapmış olduğumuz tespit ve incelemelerden sulama kanalları etrafında herhangi bir koruyucu önleyici tedbir alınmadığı, sulama kanallarının yarattığı tehlikeye dair farkındalık çalışmaları yeterince yapılmadığı, çocukların ve yetişkinlerin yönlendirileceği güvenli ve ucuz yüzme havuzlarının olmadığı anlaşılmıştır.

Her yıl tekrarlanan boğulma vakaları ve tehlike saçmaya devam eden sulama kanallarıyla ilgili alınması gereken önlemlere dair çok sayıda resmi başvuru, öneri ve talep olmasına karşı ilgili kurum ve yapıların görevlerini yerine getirmediği ortadadır. Tarımsal sulama kanallarıyla ilgili önlem ve tedbirleri almak, Tarım ve Orman Bakanlığı'nıza bağlı Devlet Su İşleri (DSİ)'nin görev ve sorumluluğundadır.

Son olarak 23.04.2024 tarihinde Şanlıurfa Haliliye ilçesinde kayıp olan 7 yaşındaki Ömer Faruk Yaşuk isimli çocuğun cansız bedeni sulama kanalında bulunmuştur. Uzun yıllardır devam eden ve Şanlıurfa'nın yaz aylarında temel sorunlarından biri olan bu konuda, yönetmeliklere uygun, ihtiyaca yönelik tedbirlerin alınmaması yaşanabilecek ölümler ve kazaların en önemli sebebidir.

Bu bağlamda;

1. Şanlıurfa'da her yıl yaşanan can kayıplarına rağmen, Devlet Su İşleri'nin yerleşim alanlarında yer alan sulama kanalları çevrelerine, kanal boyunca koruyucu tel örgü, demir parmaklık vb. yapmamasının nedeni nedir?
2. DSİ'nin tel örgülerin kaldırıldığı gerekçesiyle koruyucu önlem almamak yerine, bölgedeki sulama birliklerine zimmet ve bekçi görevlendirmesi yapmamasının nedeni nedir?

3. Sulama kanalları boyunca uyarı levhaları konmamasının, şehir merkezlerinde afiş ve reklam panolarında farkındalık çalışmaları yapılmamasının nedeni nedir?
4. Geceleri sulama kanalları seçilemediği için yaşanan trafik kazalarının önüne geçmek amacıyla sulama kanalları boyunca ışıklı, fosforlu, belirtili işaret ve levhaların yapılmamasının nedeni nedir?
5. Sulama kanallarına düşen kişilerin can kaybı yaşamaması ve kolay bulunabilmesi için ana kanal içine tel veya demir ızgaralar konarak önlem alınması gerekirken, neden bu çalışmalar yapılmamaktadır?
6. Düşme, boğulma vakalarına karşı kanal boylarında ilk yardım ve can kurtaran görevlisi bulundurulmama nedeni nedir? Okullarda ve belediyelerde can kurtaran, ilk yardım eğitimi verilerek halka açık ücretsiz kurslar yapılmamasının nedeni nedir?
7. İhtiyaç olan yerlerde kurtarma amaçlı kayık, cankurtaran simitleri, sudan çekme amaçlı uzun saplı kanca, uygun kalınlık ve uzunlukta ip bulundurulmama nedeni nedir?
8. Belediye başkanlığı, Valilik, Kaymakamlık gibi yerel yönetim ve idarelerle ortaklaşa projeler geliştirilip çocuk ve yetişkinlerin kolay ve ucuz yolda ulaşabileceği güvenli havuzlar yapılmamasının nedeni ve gerekçesi nedir?
9. İl Milli Eğitim Müdürlükleri ile ortaklaşa çalışmalar yapılarak başta çocuklara yönelik farkındalık ve eğitici çalışmalar yapılmamasının nedeni nedir?
10. Son 5 yıllık sürede yerleşim alanlarındaki tarımsal sulama kanallarında boğularak, düşerek hayatını kaybeden çocuk ve yetişkin sayısı nedir? Bakanlığınızın bu konuda yürüttüğü çalışmalar nelerdir?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-14390348

Konu : Soru Önergesi (7/11431)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10.05.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1421663 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Dilan KUNT AYAN'a ait 7/11431 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/11431)

**ŞANLIURFA MİLLETVEKİLİ SAYIN DİLAN KUNT AYAN'A AİT 7/11431 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Devlet Su İşleri 15. Bölge (Şanlıurfa) Müdürlüğümüzce tehlike arz eden tüm yerleşim yerlerine yakın sulama ve tahliye kanallarına tel çit ve korkuluk yapılarak güvenlik tedbirleri alınmaktadır.

Sulama kanallarımızın bulunduğu yerleşim yerlerine yakın uyarı ve ikaz levhaları, “Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Su Yapıları Koruyucu Güvenlik Tedbirleri Yönetmeliği”ne göre belli aralıklarla konulmaktadır. Sulama sezonu başlangıcında valilik, belediyeler ve ilgili kuruluşlara konuyla ilgili gerekli uyarıların duyurulması için resmi yazılar yazılmaktadır. Reklam panoları, belediye ve cami anonslarıyla uyarılar yapılmakta, muhtarlıklarca ve birlikler tarafından kendi sahasındaki çiftçilere, ayrıca da kamu spotuyla sosyal medya, ulusal ve yerel TV kanallarında suda boğulmalarla ilgili bilgilendirmeler yapılmaktadır.

Sulama kanallarımızın kenarında bulunan yolların tamamı işletme bakım yollarımız olması vesilesi ile karayolları trafiğine kapalı olup kapalı olduğuna dair uyarı levhalarımız bulunmaktadır.

DSİ 15. Bölge (Şanlıurfa) Müdürlüğümüz sahasında bulunan ana kanallarda belli periyodlar halinde çek kapakları (suyu açma ve kesme) bulunmaktadır. Boğulma vakalarında çek kapakları kullanılarak arama kurtarma çalışmalarına destek verilmektedir. Demir ızgara ve tel örgülerin kullanılması açık kanallara atılan çöp ve benzeri malzeme ile tıkanmalara sebep olarak kanal taşma ve sulama sahasına yeteri kadar su gitmemesine sebebiyet verebilmektedir.

Sulama birliğimizin ve DSİ personelimizin sahada bulunan araçlarında can simidi, uzun saplı kanca ve can yeleği ile uygun kalınlık ve uzunlukta halat bulundurulmaktadır.

Konuyla ilgili zaman zaman millî eğitim il müdürlüğü, emniyet müdürlüğü, jandarma alay komutanlığı, belediye başkanlıkları ve sağlık il müdürlüğü temsilcilerinin katılımlarıyla çeşitli ortak çalışmalar yapılmaktadır.

3.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Şanlıurfa'nın Haliliye ilçesine bağlı Aktaş Mahallesi'ndeki tarımsal sulama sorununa ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11432)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI** tarafından Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

25.04.2024

Dilan KUNT AYAN
Şanlıurfa Milletvekili

Şanlıurfa ülkenin en büyük tarım şehirlerinden biridir. Buna rağmen, şehir genelinde tarımsal sulama sorunları kronik olarak devam etmektedir. Şanlıurfa Haliliye İlçesi Cullap diye bilinen bölgesinde yer alan Aktaş Köyü değişen büyükşehir yasası ile mahalleye dönüştürülmüştür. Aktaş mahallesi sakinlerinin pek çoğu çiftçilikle geçinmektedir. Buna rağmen son yıllarda, köy sınırlarında yer alan tarlalara su verilmemektedir. Su verilmeyen tarla sahiplerine ise tarımsal su faturası kesilmekte ve tahsil edilmektedir. Birkaç yıldır devam eden bu sorun, Aktaş Mahallesi Muhtarı Heci Çelik tarafından tarafımıza iletilmiş, yapmış oldukları başvuru ve verilen dilekçelere rağmen sorunun devam ettiği aktarılmıştır.

Yaptığımız incelemelere göre, Aktaş Mahallesi'ndeki tarım alanlarına sulama borularının kırık olması gerekçesiyle su verilmediği, yetkililer tarafından "işçilik ve malzeme ücretlerinin tarla sahipleri tarafından karşılanmadığı sürece sulama sorunlarının çözülmeceği" söylendiği öğrenilmiştir. Su hakkı, Anayasal ve temel bir hak olup, tarımsam su kaynaklarının adil ve etkin şekilde dağılımından Bakanlığınıza bağlı Devlet Su İşleri sorumludur.

Buna rağmen yıllardır Aktaş Mahallesi'nin su sorunu çözülmemekte, yıllardır çiftçiye olmayan bir borçtan kaynaklı su faturası kesilmekte ve tahsil edilerek büyük bir usulsüz ve haksızlık yapılmaktadır. Bu sorunla ilgili mahalle sakinlerinin başvurularına somut bir cevap ve çözüm yolu gösterilmeyerek, buradaki çiftçilerin tarımı bırakmasına sebep olunmuştur. Ek olarak haksız fatura kesilerek borçlandırılan çiftçiler, kendilerine muhatap bulamamış ve yasal süreçler işletmeye, uzun yıllar mağdur olmaya mecbur bırakılmıştır.

Bu bağlamda;

1. Aktaş Mahallesi'ndeki tarım alanlarına kaç yıldır su verilmemekte, su verilmeyen tarım alanı kaç dönüme denk gelmektedir?
2. Aktaş Mahallesi'ne tarımsal sulama suyu verilmemesinin nedeni nedir, sorumlusu kimlerdir?
3. Devlet Su İşleri Bölgesel Müdürlüğü'nün Aktaş Mahallesi'ndeki sulama sorunlarından haberi ve bilgisi var mıdır?
4. Aktaş Mahallesi'ne yıllardır su verilmemesine rağmen, bu sorunların giderilmeme sebebi nedir, sorunun çözümü için neler yapılması gerekmektedir?

5. Aktaş Mahallesi'ne su verilmediği halde neden su faturalandırılması yapılmakta, bu faturayı hangi birim, hangi kurum ve yetkililer kesmektedir? Bu kişi veya kurumlarla ilgili herhangi bir soruşturma açılmış mıdır?
6. Aktaş Mahallesi'nde su alamadığı halde fatura kesilen kaç kişi vardır, fatura bedelleri ne kadardır? Haksız yere tahsil edilen fatura bedellerinin çiftçilere geri ödenmesi için herhangi bir çalışma yapılmakta mıdır?
7. Aktaş Mahallesi sakinleri tarafından açılan hukuk davalarının akıbeti nedir?
8. Aktaş Mahallesi sakinlerine kesilen haksız ve usulsüz faturalara son verilmesi için herhangi bir bilgilendirme ve talimat verilmiş midir?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-14390541

Konu : Soru Önergesi (7/11432)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10.05.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1421663 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Dilan KUNT AYAN'a ait 7/11432 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/11432)

**ŞANLIURFA MİLLETVEKİLİ SAYIN DİLÂN KUNT AYAN'A AİT 7/11432 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Aktaş Mahallesi'nin yaklaşık 800 dekarlık alanı "Bozova Pompaj Sulaması 3. Kısım (Günüşik) Sulaması" kapsamında kalmakta olup 2017 yılı itibarıyla sulamaya açılmıştır. Mahallenin geri kalan 21.470 dekarlık alanının planlama aşamasında olan Kengerli Sulaması kapsamında sulanması hedeflenmektedir.

Devlet Su İşleri 15. Bölge (Şanlıurfa) Müdürlüğümüzce sulama ile ilgili tüm konular yakından takip edilmektedir.

Aktaş Mahallesi'nde yer alan sulama sahası içinde çiftçilerin yer altı suyu (YAS) kuyuları bulunmaktadır. 2024 yılı "Sulama Tesisleri Hizmet Bedelleri Tarifelerine" ilişkin karara göre YAS kuyulu sulamalarda su kullanım hizmet bedeli alınmaktadır. Söz konusu hususla alakalı soruşturma gerektirecek bir husus bulunmamaktadır.

Cullap Sulama Birliği sahasında ve Aktaş Mahallesi'nde su kullanıcısı sayısı 14'tür. Fatura bedelleri "2023 yılında Sulama Birliklerince İşletilen Sulama Tesislerinde Asgari Değer Olarak Alınacak Su Kullanım Hizmet Bedeli Tarifeleri"ne göre 2024 yılı için 45 TL/dekar olarak uygulanmaktadır.

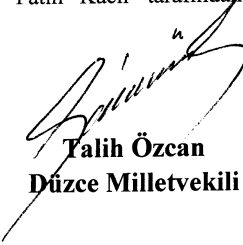
Konuyla ilgili DSİ 15. Bölge (Şanlıurfa) Müdürlüğümüze ulaşan herhangi bir dava bulunmamaktadır.

6200 sayılı Kanun gereği hazırlanan mesaha tahakkuk cetvelleri mahalle muhtarınca, 1 ay süreyle mahalle sakinlerinin görebileceği yerlere asılarak ilan edilmektedir. Söz konusu bilgilendirme, Aktaş Mahalle Muhtarlığı'nda 18.09.2023 tarihinde 1 ay süreyle askıya çıkarılmıştır. Bu süre içerisinde birliğe haksız ve usulsüz faturalandırma yapıldığına dair herhangi bir resmi başvuruda bulunulmamıştır.

4.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, ithalatta ürün güvenliği denetim süreçlerine ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/11521)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki yazılı sorularımın Anayasanın 98. Ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Mehmet Fatih Kacır tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ve talep ederim. 02.05.2024

Talih Özcan
Düzce Milletvekili

Ticaret Bakanlığı'nı ithalatta ürün güvenliği denetimlerini artırmıştır. Ancak, bu denetim süreçlerinin çok uzun sürmesinin sanayiciler açısından maliyet artışlarına neden olduğu, sanayicilerimizi olumsuz etkilediği ve aynı zamanda bu maliyet artışlarının iç piyasadaki fiyatları da artırarak yaşanan ekonomik krize katkıda bulunduğu yönünde tespitler ve endişeler bulunmaktadır. Bu nedenle, Ticaret Bakanlığı ve Sanayi Bakanlığı arasındaki koordinasyonun ve uygulamaların yeniden gözden geçirilmesi ve gerekli adımların atılması gerektiği konusunda tartışmalar yaşanmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Ticaret Bakanlığı'nın ithalatta ürün güvenliği denetimlerini artırmasıyla birlikte, sanayicilerimizin TSE aracılığıyla gümrüklerde üretimde kullanılacak makinelerin CE kontrolü için bekletilme süresi neden 1 ayı bulmakta ve bazen 1 ayı da geçmektedir? Bu sürenin kısaltılması için bakanlığınızın yetki alanları içerisinde hangi çalışmalar yapılmaktadır?
2. Sanayicilerimizin, TSE aracılığı ile gümrüklerde üretimde kullanılacak makinelerin CE kontrolü için beklemesi sonucunda yaşanan diğer mağduriyetler hakkında ne gibi önlemler alınmaktadır?
3. TSE'nin yeterli sayıda liyakatli personel eksikliği yaşadığı doğru mudur? Denetim oranlarının yüksekliği nedeniyle sanayicilerin haftalarca mağdur olmaması açısından TSE'nin kapasitesinin artırılması için hangi adımlar atılmıştır ya da ne zaman atılacaktır?
4. Sanayicilerin limanlarda bekleyen makineler için ödemek zorunda kaldığı ardiye ve demuraj gibi maliyetlerin milli limanlarımıza yönlendirilmesi veya bu maliyetlerin azaltılması için hangi düzenlemeler planlanmaktadır?
5. İthalattaki ürün güvenliği denetim süreçlerinde, başta denetim sürelerinin kısaltılması ve sanayicilerin karşılaştığı diğer mağduriyetlerin giderilmesi amacıyla Ticaret Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve TSE arasında koordinasyonun artırılmasına yönelik hangi çalışmalar yapılmaktadır?

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :E-75833232-610-5807574
Konu :Soru Önergeleri

28/05/2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 10.05.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1422624 sayılı yazınız.

Bakanlığuma intikal eden, Düzce Milletvekili Sayın Talih ÖZCAN tarafından tevcih edilen, 7/11521 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

7/11521 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Ticaret Bakanlığı ithalatla ürün güvenliği denetimleri artırmıştır. Ancak, bu denetim süreçlerinin çok uzun sürmesinin sanayiciler açısından maliyet artışlarına neden olduğu, sanayicilerimizi olumsuz etkilediği ve aynı zamanda bu maliyet artışlarının iç piyasadaki fiyatları da artırarak yaşanan ekonomik krize katkıda bulunduğu yönünde tespitler ve endişeler bulunmaktadır. Bu nedenle, Ticaret Bakanlığı ve Sanayi Bakanlığı arasındaki koordinasyonun ve uygulamaların yeniden gözden geçirilmesi ve gerekli adımların atılması gerektiği konusunda tartışmalar yaşanmaktadır.

Bu bağlamda;

Soru 1-Ticaret Bakanlığı'nın ithalatla ürün güvenliği denetimlerini arttırmasıyla birlikte, sanayicilerimizin TSE aracılığıyla gümrüklerde üretimde kullanılacak makinaların CE kontrolü için bekletilme süresi neden 1 ayı bulmakta ve bazen 1 ayı da geçmektedir? Bu sürenin kısaltılması için Bakanlığınızın yetki alanları içerisinde hangi çalışmalar yapılmaktadır?

Soru 2- Sanayicilerimizin, TSE aracılığı ile gümrüklerde üretimde kullanılacak makinaların CE kontrolü için beklemesi sonucunda yaşanan diğer mağduriyetler hakkında ne gibi önlemler alınmaktadır?

Soru 3- TSE'nin yeterli sayıda liyakatli personel eksikliği yaşadığı doğru mudur? Denetim oranlarının yüksekliği nedeniyle sanayicilerin haftalarca mağdur olmaması açısından TSE'nin kapasitesinin arttırılması için hangi adımlar atılmıştır ya da ne zaman atılacaktır?

Soru 4- Sanayicilerin limanlarda bekleyen makinalar için ödemek zorunda kaldığı ardiye ve demuraj gibi maliyetlerin milli limanlarımıza yönlendirilmesi ve bu maliyetlerin azaltılması için hangi düzenlemeler planlanmaktadır?

Soru 5-İthalattaki ürün güvenliği denetim süreçlerinde, başta denetim sürelerinin kısaltılması ve sanayicilerin karşılaştığı diğer mağduriyetlerin giderilmesi amacıyla Ticaret Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve TSE arasında koordinasyonun artırılmasına yönelik hangi yazışmalar yapılmaktadır?

CEVAPLAR

Cevap 1-Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan Ürün Güvenliği ve Denetimleri Tebliğlerinin ekinde yer alan ve ithalat denetimleri TSE tarafından yürütülen ürünlere 2024 yılında yapılan Tebliğ değişikliği ile eklenen yeni Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTİP) kapsamındaki ürünler, 1 Mart 2024 tarihi itibarıyla denetime yönlendirilmiştir. Böylelikle, TSE tarafından yürütülen ithalat denetimlerinde yeni bir döneme girilmiş, TSE bu yeni dönemin gerekliliklerini yerine getirmek, iş ve işlemleri sağlıklı ve hızlı bir şekilde yürütülebilme amacıyla ilave tedbirler almış olup bu kapsamda denetim faaliyetlerine kaynak tahsisi yapılarak personel sayısı üç katına çıkarılmıştır.

2024 yılında TSE'ye Dış Ticarete Risk Esaslı Kontrol Sistemi (TAREKS) risk analizince fiili denetimi yapılmak üzere yönlendirilen toplam 23.090 başvurudan 21.668'inin (%94) denetim işlemleri tamamlanarak başvurular sonuçlandırılmıştır.

2023 yılının ikinci altı aylık döneminde ithalat başvurularının %66'sı 15 günden, %80'i ise 25 günden daha az sürede sonuçlandırılmıştır.

Cevap 2-TSE tarafından gerçekleştirilmekte olan ithalat denetim faaliyetleri Ticaret Bakanlığınca yayımlanan tebliğler ve ilgili tebliğlere ilişkin Denetim Rehber ve Talimatları uyarınca yürütülmekte olup denetim süreçlerinde gecikmelere mahal vermemek üzere anlık takip ve müdahale ile süreçler etkin yönetilmekte ve gerektiğinde fazla çalışma ile ilgili düzenlemeler yapılmaktadır.

Bu bağlamda, TSE gerçekleştirmekte olduğu tüm faaliyetlerine yönelik bilgi paylaşımlarını Sektör Buluşmaları Toplantılarında dile getirmekte ve her fırsatta sanayicimize yol gösterici olmaya çalışmaktadır.

Cevap 3- TSE faaliyetlerini yeterli sayıdaki yetkin ve tecrübeli personeli eliyle yürütmektedir. TAREKS sisteminde oluşan değişimlerden kaynaklı geçici yoğunluk dönemlerinde de kurum içi imkânlar kullanılmak suretiyle süreçler sorunsuz şekilde yönetilmiştir.

TSE tarafından gerçekleştirilen ithalat denetim faaliyetlerine ilişkin olarak 2023 yılından itibaren ithalat denetim süreçleri kapsamında aşağıda yer alan iyileştirmelere ilişkin projeler hayata geçirilmiştir;

- Mevcut durumda ithalatın %83'ü Marmara Bölgesinde ilerletilmektedir. Marmara Bölgesindeki numunelere ilişkin deneylerin tamamının bölge içerisinde sonuçlandırılması sağlanmıştır.
- İstanbul İthalat Müdürlüklerince alınan deney numunelerinin TSE aracı ile taşınması sağlanarak kargoda geçen süre ortadan kaldırılmıştır.
- Başvuru süreç takibi ve uyarı sistemi ile başvuruların etkin takibi sağlanmıştır.
- Vekâlet sistemi ile gümrük müşavirlik firmalarının uzmanlarınca yürütülen TSE denetim süreçlerinin firmalar tarafından da takip edilebilmesini sağlamak adına TSE yazılımının takip kısmının firmalara açılması sağlanmış olup gerekli duyurular TOBB üzerinden yapılmıştır.
- İthalat Çağrı Merkezinin (444 0 873) yanında, ithalatiletisim@tse.org.tr elektronik posta adresi üzerinden iletilen taleplerin ve şikâyetlerin anlık takibi ve cevaplandırılması sağlanmıştır.
- Fiziki muayene, numune alımı ve tespit işlemlerinde tablet kullanımına geçilmiştir.
- İthalat süreçlerinde yalınlaşma adına iş akışlarında değişiklik yapılmıştır.
- Firmalar tarafından başvuru özelinde dosya durumları ile ilgili başvuru içinden sınırsız mesajlaşma özelliği getirilmiştir.
- İthalat denetimi hizmet ücretleri model bazlı hesaplama yöntemine geçilerek sadeleştirilmiş, 2024 yılı Ocak ayında e-fatura sistemine geçilmiştir.

Cevap 4- Konunun Ticaret Bakanlığı görev alanına girdiği değerlendirilmiştir.

Cevap 5- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı ve TSE sorumlu ve yetkili olduğu alanlarda iletişim halinde olup konuya özel denetimler kapsamında da toplantılar ve rutin görüşmeler devamlı olarak gerçekleştirilmektedir.

5.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cüpolo'nun, Diyarbakır ili genelinde ve Sur ilçesinde tahsis amacı değiştirilen veya satılan mera, yaylak ve kışlaklara ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11522)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ceylan AKÇA CÜPOLO
Diyarbakır Milletvekili

Şirketleri, fabrikaları, limanları, köprüleri, enerji tesislerini, koyları hülasa bir halkın bütün yer altı yer üstü varlıklarını sermaye sahiplerine peşkeş çeken iktidar; yüksek enflasyon altında ezilen ve evine et dahi götüremeyen halkın et ihtiyacını ithal yolla yurtdışından karşılarken; yurtiçindeki hayvancılığın ise belini kırmak için türlü yöntemler geliştirmektedir.

Bu yöntemlerden biri de vaktiyle Kadastro Kanunu ve Mera Kanunu ile yasal güvence altına alınan hukuki varlıklar olan meralardır. *Kamu orta malı* olan ve hayvan otlatmak amacıyla köyde yaşayanlara ayrıcalıklı olmak üzere kadimden beri toplumun tamamının kullanımında bulunan bu meraların satışına ilişkin skandal mahiyetinde durumlar gelişmektedir. **Diyarbakır ili Sur ilçesinde**, ansızın gece yarıları ihaleye çıkarak kamu orta mallarının satıldığına ilişkin yurttaşlardan sayısız şikâyet alınmıştır.

4342 sayılı Mera Kanunu'nda açıkça ifade edildiği gibi köy ve belediye halkının ortak kullanımında olması gereken “Mera, yaylak ve kışlaklar; özel mülkiyete geçirilemez, amacı dışında kullanılamaz, zaman aşımı uygulanamaz, sınırları daraltılamaz” yine söz konusu Kanun'un 14. maddesi “Tahsis amacı değiştirilmedikçe mera, yaylak ve kışlaktan bu Kanunda gösterilenden başka şekilde yararlanılamaz” denmektedir.

Bu bağlamda:

1. Son 10 yılda Diyarbakır genelinde ve Sur ilçesinde ayrı ayrı olmak üzere; vasfı/tahsis amacı değiştirilen meralarda otlatılan hayvan varlığı ne kadardı?
2. Önce vasfı/tahsisi değiştirilen sonra da satışı yapılarak özel mülkiyet konusu edilen bu meralardan sonra söz konusu il ve ilçenin hayvancılığı nasıl etkilenmiştir?
3. Kimi örneklerde kıtalararası et ithalatı yapmaktansa mevcut hayvancılığın her yönüyle korunup büyütülmesine ilişkin bir politikanız bulunmakta mıdır?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-14391879

Konu : Soru Önergesi (7/11522)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10.05.2024 tarihli ve 43452547-120.07.04-1422624 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Sayın Ceylan AKÇA CUPOLO'ya ait 7 /11522 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/11522)

**DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ SAYIN CEYLAN AKÇA CUPOLO'YA AİT 7/11522
ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

4342 sayılı Mera Kanunu'na tabi alanlarda zorunlu hallerde ve sadece Kanun'un 14'üncü maddesinde belirtilen istisnai durumlarda tahsis amacı değişikliği yapılabilmektedir. Tahsis amacı değişikliği talepleri titizlikle incelenmekte olup ihtiyacın zorunlu olup olmadığı, alternatif alan olup olmadığı, mera vasfı, asgari alan büyüklüğü, mera bütünlüğünün bozulup bozulmayacağı gibi kriterler değerlendirilmektedir.

Mera Kanunu kapsamında Diyarbakır ilinde Hazinesinin mülkiyetinde olan 145 bin dekar alan mera olarak tespit edilerek hayvancılık yapan çiftçilerimizin hizmetine sunulmuştur.

Bakanlığımızca uygulanan mera ıslah ve amenajman projeleriyle mera alanlarının kapasiteleri artırılarak ve yem bitkileri desteklemeleriyle yem bitkisi üretimi artırılarak hayvancılığın olumsuz etkilenmesi önlenmektedir.

Hayvancılıkta sürdürülebilirliğin sağlanması, geliştirilmesi, verimliliğin artırılması, üreticinin korunması, hayvansal ürün piyasalarında istikrarın sağlanarak tüketicinin yeterli ve sağlıklı gıdaya erişimi Bakanlığımızın öncelikleri arasında yer almaktadır.

Bakanlığımızca "2024-2028 Hayvancılık Yol Haritası" açıklanmıştır. Buna göre sözleşmeli üretimin yaygınlaştırılması, buzağı desteklerinin artarak devam etmesi, küçük aile işletmelerinin desteklenerek optimum işletme ölçeği büyüklüğüne ulaştırılması, işletmelerin kayıt altına alınması, kayıt sistemlerinin güvenilirliğinin ve etkinliğinin artırılması, meraların ıslah çalışmalarının hızlandırılması ve daha etkin şekilde kullanılmasının sağlanması, hastalıktan ari işletmelerin teşvik edilerek sayılarının artırılması, yeni destekleme modeliyle kırsalda kadınlara ve gençlere ilave destek verilmesi ve tüketicilerin sağlıklı et tüketimi konusunda bilgilendirilmesi ve bütün bunlarla sürdürülebilir hayvancılık için; tarımsal üretim, tarımsal sanayi, çevre ve insan sağlığı açısından bütünsel bir yaklaşım oluşturulacaktır.

Kırmızı et piyasası, Bakanlığımızca güncel olarak takip edilmekte yetiştiricilerin veya tüketicilerin aleyhine oluşabilecek durumlarda, et piyasasının düzenlenmesi ve üretimin sürdürülebilirliğinin sağlanması için gerekli müdahaleler anında yapılmaktadır.

Bu çerçevede; yetiştiricilere, besilik erkek sığır desteği ödemeleri yapılmaktadır. Ayrıca, Et ve Süt Kurumu ile besicilik sözleşmesi yapan yetiştiricilere destekleme ödemesi yapılmaktadır.

Sözleşmeli üretimin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla, Sözleşmeli Üretimin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik yayımlanarak yürürlüğe girmiş, Bakanlığımızca hazırlanan "Karkas Et ve Kasaplık Canlı Hayvan Alım Satım Sözleşmeleri"ne ilişkin tip sözleşmeler yayımlanmıştır.

Canlı hayvan ve et ithalatı ile kırmızı ette arz güvenliğinin sağlanması, spekülasyon fiyat hareketlerinin önüne geçilmesi ve fiyat istikrarının oluşması amaçlanmıştır.

6.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Bakanlık tarafından Amik Ovası'ndaki su baskınına karşı alınan tedbirlere ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11523)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tarım ve Orman Bakanı Sn. İbrahim Yumaklı tarafından, aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 30.04.2024

Doç. Dr. Necmettin ÇALIŞKAN
Hatay Milletvekili

Hatay Havalimanına yakın bir bölgede Amik Ovasının yaklaşık 12 bin dönümlük bir kısmının sular altında olduğu gözlemlenmektedir. Söz konusu bölgenin tarım arazisi olması, Hatay Havalimanı ve yeni yolun kullanılamaz hale gelmesi riski ve diğer olumsuz çevresel etkenler nedeniyle millî servet kaybına yol açtığı ve açacağı görülmektedir.

Özellikle Aşağıoba, Gülova, Akdaş, Karabatak, Arpahan, Paşaköy ve Demirköprü mahallerinin sakinlerinin mağduriyetine de sebep olan söz konusu durumun, kanal üzerindeki bentlerin Kış döneminde açılıp Yaz döneminde kapatılması nedeniyle biriken toprak ve millerden dolayı ortaya çıktığı değerlendirilmektedir.

Bu kapsamda;

1. Sözü edilen bölgenin tarım arazisi olması nedeniyle su baskınına karşı tedbir maksatlı çalışma yürütülmekte midir?
2. Bölgenin her yıl benzer bir durumla karşılaşması nedeniyle mevcut su kanallarıyla ilgili bir çalışma yapılmaktadır?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIğI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-14389706

Konu : Soru Önergesi (7/11523)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAşKANLIğINA

İlgi : 10.05.2024 tarihli ve 43452547-120.07.04-1422624 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Hatay Milletvekili Sayın Doç. Dr. Necmettin ÇALIşKAN'a ait 7 /11523 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/11523)

**HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN DOÇ. DR. NECMETTİN ÇALIŞKAN'A AİT
7/11523 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Amik Ovası'nda 81,50 metre kotu 4373 sayılı "Taşkın Sulara ve Su Baskınlarına Karşı Korunma Kanunu" kapsamında taşkın alanı olarak ilan edilmiştir. Dolayısıyla Kanun kapsamında ilan edilen 81,50 metre kotunun kapsadığı alanda Kanunda belirtilen önlemlerin ilgili kurum ve kuruluşlarca alınması, aynı şekilde Amik Ovası'nda geliştirilecek tüm projelerde Kanun ile belirlenen bu taşkın kotunun dikkate alınması ve Kanunun gerektirdiği hükümlerin yerine getirilmesi önem arz etmektedir.

Amik Ovası'nda suyun yükselmesine neden olan en önemli akarsular; Suriye sınırları içinden ülkemize akmakta olan Asi Nehri, Afrin Çayı ile ülkemiz sınırları içinde yer alan Karasu Çayı'dır. Ayrıca söz konusu akarsular haricinde yağışlı dönemde, Amanos Dağları eteklerinden ovaya yüksek miktarda taşkın suyu taşıyan irili ufaklı birçok dere ile ovada yer alan birçok tahliye kanalı bulunmaktadır. Amik Ovası'ndaki taşkın suları Küçük Asi vasıtasıyla tahliye edilmektedir. Ovadaki su seviyelerinin kontrol edilebilmesi için nehirleri derinleştirilerek kapasiteleri artırılmış, taşkın sezonunda Amik Ovası'nda suyun daha fazla birikmesi ve yükselmesinin önlenmesi amaçlanmıştır.

Amik Ovası'nda su baskınlarının önlenmesi amacıyla drenaj kanallarında gerekli rusubat temizlikleri düzenli olarak yapılmaktadır. Bu çalışmaların yanı sıra taşkın sularının Amik Ovası'na gelmeden üst havzasında depolanması amacıyla; Karasu Nehri üzerinde bulunan Tahtaköprü Barajı 2019 yılında 9 metre yükseltilerek depolama kapasitesi artırılmış, böylelikle Karasu Nehri'nden gelecek taşkın suları baraj göl sahasında depolanmıştır. Yine Amik Ovası'nda taşkına sebep olan Afrin Çayı'nın suları 2020 yılında yapımı tamamlanan "Reyhanlı Barajı Afrin Çayı Davutlar Regülatörü ve Derivasyon Kanalı" vasıtasıyla Reyhanlı Barajı rezervuarına derive edilerek taşkın suları Reyhanlı Barajı göl sahasında depolanmaktadır. Dolayısıyla Karasu ve Afrin Çayı'ndan kaynaklı Amik Ovası'nda herhangi bir su yükselmesi söz konusu değildir.

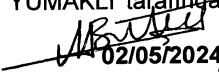
Yine Asi Nehri üzerinde taşkın kontrol maksatlı yapılacak olan Asi Nehri Barajı ile şehir merkezi ve Amik Ovası'nın Asi Nehri'nden kaynaklı taşkın riski azaltılmış olacaktır. Asi Nehri Barajı proje çalışmaları devam etmektedir.

Her yıl toplu makineli çalışma programı dahilinde başta Asi Nehri olmak üzere Amik Ovası'nda bulunan drenaj kanallarında gerekli rusubat temizlikleri düzenli olarak yapılmaktadır. 2024 yılında da taşkın sezonu öncesi Asi Nehri, Küçük Asi Nehri, Karasu, Muratpaşa ve Comba kanallarında makinalı çalışmalar yapılmıştır.

7.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, ihracatı yapıldıktan sonra çeşitli sebeplerle ülkemize iade edilen ürünlere ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11524)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Anayasanın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

02/05/2024
Mustafa BİLİCİ
İzmir Milletvekili

İhracatı yapıldıktan sonra gittiği ülkede kalıntı, zararlı, hastalık gibi nedenlerle sorun yaşanan ürünlerin yüzde 90'ı ülkeye geri getirilmektedir. İki ayrı ürün grubunda farklı uygulamalar göze çarpmaktadır. Domates, çilek, kiraz, biber, salatalık ve benzeri yaş ürünler geri getirmek yerine orada imha edilmekte; Kuru meyveler grubu olarak incir, üzüm, kayısı, fındık, Antep fıstığı ve baharatlar geri getirilmektedir.

Bu bilgilendirme ışığında:

1-İhraç edilen ürün ihraç edilmeden Bakanlıkça herhangi bir denetim yapılmakta mıdır?

2-Türkiye'den ihraç edilen yaş meyve ve sebzelerde ve kuru gıdalarda yani tarım ürünlerinde aflatoksin (küf hastalığı), pestisit(zirai ilaç, zehir), Akdeniz meyve sineği çıktığına dair iddialar gerçeği yansıtmakta mıdır? Gerçeği yansıtmakta ise yukarıda sayılan ürünlerin geri dönüş oranı nedir?

3-Çeşitli gerekçelerle, ülkeye geri getirilen ürünlerin iç piyasaya verilme oranı nedir? Özellikle hangi ürünlerde bu prosedür uygulanmaktadır?

4-Tarım Bakanlığı, ülkeye geri getirilen ürünleri hangi prosedür çerçevesinde denetlemektedir?

5-Ülkeye geri getirilen ürünün "ithalat" olarak kabul edildiği ve istatistiklere bu şekilde yansıdığı iddiaları gerçeği yansıtmakta mıdır?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-14389790

Konu : Soru Önergesi (7/11524)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10.05.2024 tarihli ve 43452547-120.07.04-1422624 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, İzmir Milletvekili Sayın Mustafa BİLİCİ'ye ait 7/11524 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/11524)

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN MUSTAFA BİLİCİ'YE AİT 7/11524 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Avrupa Birliği (AB) üye ülkeleri tarafından AB mevzuatına göre yapılan resmi kontroller sonucunda tespit edilen olumsuzluklar, AB Komisyonuna bildirilmekte ve Komisyon tarafından yapılan nihai değerlendirme sonucu Gıda ve Yemde Hızlı Alarm Sistemi (RASFF) üzerinden ilan edilmektedir.

RASFF üzerinden ilan edilen bildirimler kısıtlama olmaksızın erişime açıktır. Ülkemiz menşeli ürünler hakkında da zaman zaman RASFF üzerinden bildirim alınabilmektedir. Her bir RASFF bildirimi için ayrı ayrı izlenebilirlik denetimleri gerçekleştirilmektedir. Bildirime konu ürünün birincil üreticisi tespit edilmekte ve ilgili birimlerimiz tarafından üreticiye yönelik gerekli eğitimler verilmektedir. Bakanlığımızca yapılan çalışmalar ve alınan önlemler AB Komisyona düzenli olarak iletilmektedir. Bildirim alan ihracatçı ve bildirim konu ürüne yönelik resmi kontroller de artırılmaktadır.

Ülkemizden ihraç edilen ve herhangi bir nedenle ülkemize geri dönen ürünlerin tamamında; öncelikle gümrükte ayniyat tespiti yapılmakta, ayniyat tespiti yapıldıktan sonra ürünler Bitki Karantinası Yönetmeliği, Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği ve yem mevzuatı kapsamında %100 bitki sağlığı ve gıda/yem güvenliği yönünden resmi kontrollere tabi tutulmaktadır.

Ülkemizde üretimi yapılan taze meyve ve sebze ürünleri hasat öncesi, hasat sonrası (market, hal, depo vb.) ve ihracat aşamasında alıcı ülke talepleri ve/veya risk esasına göre göre pestisit kalıntı kontrollerine tabi tutulmaktadır.

Üretim alanlarında tavsiye dışı, yasaklı ve hatalı pestisit kullanımının önüne geçmek için “Hasat Öncesi Pestisit Denetimi” yapılmaktadır.

8.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, son yirmi yıldaki ayçiçeği üretimine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11525)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Anayasanın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

02/05/2024
Mustafa BİLİCİ
İzmir Milletvekili

Bilimsel adıyla Helianthus annuus olan Ayçiçeği, papatyagiller familyasına ait olan bir tarım bitkisidir. Çekirdekleri ve yağı sebebiyle yaygın bir yetiştirilme alanına sahiptir. Dünyada ve Türkiye'de en önmeli yağ bitkilerinden biri olarak bilinen Ayçiçeği, yüzde 70 oranla ülkemizin özellikle Trakya ve Marmara bölgesinde yetiştirilir.

Bu bilgilendirme ışığında:

1-Türkiye'nin ayçiçeğinde kendine yeterli oranının son 20 yıldaki değişimi nedir?

2-Ekili ayçiçeği alanında son 20 yılda nasıl bir değişim olmuştur?

3-Ayçiçeği üretiminde yaşanan değişim, yağlı tohumlarda dışa bağımlılığı azaltma hedefiyle paralellik arz etmekte midir?

4-Ayçiçeğinde üzerinde çalışılan yerli tohum projesi hangi aşamadaadır?

5-Pandemi döneminde yaşanan ithalat krizi ve bu krizin doğurduğu Ayçiçek yağı sorununun çözümüne yönelik herhangi bir tedbir alınmış mıdır? Benzer bir ithalat krizinde aynı sorunlar yaşanacak mıdır?

6-Türkiye 2023 hangi ülkelerde kaç ton yağlık, çerezlik ve tohumluk Ayçiçek ithal etmiştir?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-14392105

Konu : Soru Önergesi (7/11525)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10.05.2024 tarihli ve 43452547-120.07.04-1422624 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, İzmir Milletvekili Sayın Mustafa BİLİCİ'ye ait 7/11525 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/11525)

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN MUSTAFA BİLİCİ'YE AİT 7/11525 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Ayçiçeği üretimimiz 2002 yılında 850 bin ton iken 2023 yılında 2,198 milyon tona çıkmış, üretim alanımız ise 2002 yılında 550 bin hektar iken 2023 yılında %73 artışla 953 bin hektara ulaşmıştır.

Ülkemizin 2002 yılı yağlı tohumlu bitkiler üretim miktarı 2,51 milyon ton iken 2023 yılında %58 artışla 3,96 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

Bakanlığımızca 2021 yılından itibaren ülkemiz genelinde işlenmeyen ve nadasa bırakılan arazilerde gerek bitkisel üretimin artırılması gerekse kuraklığa dayanıklı çeşitlerin ekilişlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik "Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi" yürütülmektedir. Proje kapsamında uygun münavebe planı ve ekim yöntemleri uygulayarak stratejik ürünlerin üretiminde kullanılması, iklim değişikliğini dikkate alarak uygun çeşitlerle hububat, baklagil ve yağlı tohumlu bitkilerin üretiminin geliştirilmesi sağlanmaktadır. Söz konusu proje kapsamında yağlı tohumlu bitkiler üretimine öncelik verilmektedir. Proje 2024 yılında da devam etmektedir.

5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişikliğe gidilmiş, anılan yasal düzenleme sonrası "Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmelik" 14.09.2023 tarihli ve 32309 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yapılan yasal düzenleme ile ürünlerin arz ve talep miktarı dikkate alınarak tarım havzası veya işletme bazında ürün veya ürün gruplarının en uygun yerde üretilmesi sağlanacaktır.

Son 20 yılda ülkemizde "Milli Çeşit Listesi"ndeki ayçiçeği çeşitlerinin 24 adedi Bakanlığımıza bağlı araştırma enstitülerinde geliştirilen yerli çeşitlerden oluşmaktadır. Ayrıca 10 adet ayçiçeği ıslah çalışmalarımız devam etmektedir.

9.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum'un Sungurlu ilçesinde yapımı devam eden baraj projelerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11527)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddesi gereğince Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim Yumaklı tarafından yazılı olarak yanıtlanması konusunda gereğini arz ederim. 02.05.2024

Mehmet TAHTASIZ
Çorum Milletvekili

- 1- Sungurlu Kırankışla Barajı'nın yapımı şu an hangi aşamadır? Kırankışla Barajı ne zaman tamamlanarak faaliyete geçecektir?
- 2- Sungurlu Diği Barajı'nın yapımı şu an hangi aşamadır? Diği Barajı ne zaman tamamlanarak faaliyete geçecektir?
- 3- Sungurlu Ortakışla Barajı'nın yapımı şu an hangi aşamadır? Ortakışla Barajı ne zaman tamamlanarak faaliyete geçecektir?
- 4- Sungurlu Tatlı Barajı'nın yapımı şu an hangi aşamadır? Tatlı Barajı ne zaman tamamlanarak faaliyete geçecektir?
- 5- Modernize edileceği açıklanan Sungurlu İnegazili Gölet'inin modernizasyonu hangi aşamadır ve ne zaman tamamlanacaktır?
- 6- Proje aşamasında olduğu açıklanan Sungurlu Arifegazili Ziraat Deresi Göleti'nin son durumu nedir?
- 7- Demirşeyh ve Beşköy Köyü'ne yapılacağı açıklanan göletlerin son durumu nedir?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-14389878

Konu : Soru Önergesi (7/11527)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10.05.2024 tarihli ve 43452547-120.07.04-1422624 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Çorum Milletvekili Sayın Mehmet TAHTASIZ'a ait 7/11527 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/11527)

**ÇORUM MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET TAHTASIZ'A AIT 7/11527 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Sungurlu Kırankışla Barajı'nda; gövde sıyırma kazıları, dolusavak kazılarının bir kısmı, batardo imalatları, derivasyon kondüvisi imalatları ve slurry trench imalatı tamamlanmış olup %40 oranında fiziksel gerçekleşme sağlanmıştır. 2025 yılı içerisinde işin tamamlanması hedeflenmektedir.

Çorum Sungurlu Diği Barajı işinin 2025 yılında tamamlanması hedeflenmektedir.

Çorum Sungurlu Ortakışla Barajı ikmali işinin fiziksel gerçekleşme durumu %96 'dır. Barajda su tutulmaya başlanmış olup 2024 yılı sulama mevsimi itibarıyla gölet hizmet vermeye başlayacaktır.

Çorum İli Göletleri ve Sulamaları Proje Yapımı 3. Kısım Sulama işi ihalesi 04.05.2023 tarihinde yapılmıştır. Yer teslimi 11.08.2023 tarihinde yapılarak işe başlanılmıştır. İşin süresi 840 takvim günü olup Çorum Sungurlu Tath Göleti bu iş kapsamındadır.

Çorum İnegazili Göleti Sulaması Yenilemesi işinin ihalesi 03.01.2024 tarihinde yapılmış olup 05.02.2024 tarihinde sözleşmesi imzalanarak işe başlanmıştır. 2024 yılı sonu itibarıyla işin tamamlanması hedeflenmektedir.

Çorum Sungurlu Arifegazili Göleti ve Sulaması Planlama Raporu tamamlanmış olup "ÇED Gerekli Değildir" kararı da alınmıştır. Çorum Sungurlu Arifegazili Göleti ve Sulaması Proje Yapımı işinin 2024 Yılı Ek Yatırım Programına teklif edilerek ihalesinin gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Sungurlu Demirşeyh köyü gölet talebi ile ilgili olarak, köy tüzel kişiliğince Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğümüze müracaat edilmesi halinde gerekli büro ve arazi çalışmaları yapılacaktır.

Çorum İl Özel İdaresi'nin yapım programında yer alması nedeniyle Sungurlu Beşköy köyü gölet talebi için Çorum İl Özel İdaresi'ne uygun görüş verilmiştir.

10.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Şanlıurfa'nın bazı ilçelerinde yaşanan kuş ölümlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11531)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ömer ÖCALAN
Şanlıurfa Milletvekili

Hilvan başta olmak üzere Urfa'nın bazı ilçelerinde Atatürk Baraj Gölü kıyılarında yüzlerce cansız martı ve diğer kuş türleri bulunduğu ve çok sayıda kuş türü ölüsünün sahilde veya suyun yüzeyinde görüldüğüne dair haberler basına yansımıştır

Konu ile ilgili Hilvan Avcılar ve Atçılar Derneği Başkanı Mesut Yetkin, "Bu durumla ilgili çalışmalar yapılıyor ama net bir netice yok. Saha temizliğinin yapılması gerekiyor. Ekiplerin bu hayvanları gömmesi gerekiyor. Herkes numune alıyor ve gidiyor. Şu an sadece Doğa Koruma ekipleri sahada. Topladıkları martıları gömdüler ama bize göre olay öyle basit bir olay değil. "Şeklinde açıklamada bulunmuştur.

Önceki günlerde Elâzığ ve Adıyaman illeri baraj kıyısında da çok sayıda martı ve diğer kuş türleri ölümlerinin bulunduğu bilinmektedir. Bu nedenle baraj gölü kıyısındaki köylerde yaşayan halkın endişesi artmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Urfa'daki kuş ölümleri ile ilgili bakanlığınız tarafından herhangi bir araştırma yürütülmekte midir? Ne gibi çalışmalar yürütülmektedir?

2. Önceki günlerde Elâzığ ve Adıyaman illerinde görülen kuş ölümleri ile ilgili bakanlığınız tarafından herhangi bir araştırma yürütülmüş müdür? Araştırma sonucu hangi bulgulara rastlanmıştır?
3. Urfa'daki toplu kuş ölümlerinin nedenlerini tespit etmek amacıyla ilgili birimler tarafından numune analizleri alınmış mıdır? Numune analizi sonuçları kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
4. Daha fazla kuş ölümlerinin yaşanmaması için bakanlığınız tarafından önlem alınması düşünülmekte midir? Ne gibi önlemler alınması düşünülmektedir?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-14390025

Konu : Soru Önergesi (7/11531)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10.05.2024 tarihli ve 43452547-120.07.04-1422624 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Ömer ÖCALAN'a ait 7/11531 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Ek: Cevabi Görüş (7/11531)

İbrahim YUMAKLI
Bakan

**ŞANLIURFA MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖMER ÖCALAN'A AİT 7/11531 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Urfa ilimizde meydana gelen martı ölümleri; Bakanlığımız ilgili personeli tarafından yerinde incelenmiş olup imha, dezenfeksiyon işlemleri gerçekleştirilmiştir. Uzman personel ile planlanan gözetim bölgelerinde epidemiyolojik araştırmalar ve köy kanatlı hayvan sağlık taramaları gerçekleştirilmiştir. Bölgede hali hazırda devam eden kanatlı ölümü bulunmamaktadır. Ölü bireyden alınan örnekler ilgili enstitülerimiz tarafından analiz edilmektedir.

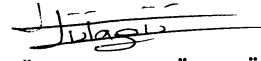
Yaban hayatında meydana gelen kuş ölümleri göç yolları üzerinde tespit edilmiş olup bu bölgede ilgili birimlerimiz tarafından ticari işletmeler ve köylerde sağlık taramaları yürütülmekte, biyogüvenlik önlemlerinin artırılması ve göç dönemlerinde alınan önlemler ile ilgili kontroller sağlanmaktadır. Aynı zamanda ilgili sulak alanlarda sık sık taramalar devam etmektedir.

Kuş ölümleri konusunda Bakanlığımızca habitat iyileştirme çalışmaları devam etmekte olup aynı zamanda komşu ülkelerdeki doğa koruma birimleriyle de irtibat sağlanmaktadır.

11.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Bingöl'de bulunan Bayram Çayı'na kimyasal atık döküldüğü iddiasına ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11533)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ömer Faruk HÜLAKÜ

Bingöl Milletvekili

Bingöl Çeltiksuyu Köyü yakınlarında faaliyet gösteren SÜTAŞ Süt Ürünleri A.Ş.'ye ait fabrika tarafından Çeltiksuyu Köyü yakınından geçen ve ova köylerinin tarımsal sulamalarda faydalandığı Bayram Çayı'na, kimyasal atık dökülmektedir. İddialara göre, fabrika atıklarının Bayram Çayı'na akması sonucu, suda yaşayan birçok canlı telef olmuş, tarım ve hayvancılık önemli derecede etkilenmiştir. Bu duruma müdahale edilmemesi ciddi bir halk sağlığı sorununa sebebiyet vereceği gibi tarım ve hayvancılığı da olumsuz şekilde etkileyecektir.

Bu bağlamda;

- 1) SÜTAŞ Süt Ürünleri A.Ş.'ye ait fabrikanın, kimyasal atıklarını Bayram Çayı'na döktüğüne dair bir bilginiz var mıdır? Var ise bu duruma neden müdahale edilmemiştir?
- 2) Bu olay sonucunda civar köylerde tarım ve hayvancılığın uğradığı zararın boyutunu ortaya çıkarmak için bir çalışma yapılacak mıdır?
- 3) Civar köylerde tarım ve hayvancılığın, benzeri olaylardan zarar görmemesi adına alınacak önlemler nelerdir?
- 4) Bu tür olayların önlenmesi için sürekli bir denetim mekanizması var mı ve bu mekanizma ne kadar etkilidir?
- 5) SÜTAŞ Süt Ürünleri A.Ş.'ye ait fabrika ve diğer potansiyel kirleticilerle ilgili daha sıkı denetimler yapılacak mıdır?
- 6) Bu durumdan etkilenen yurttaşların mağduriyeti ve zararları karşılanacak mıdır? Karşılanacak ise nasıl bir süreç izlenecektir?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-14390109

Konu : Soru Önergesi (7/11533)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10.05.2024 tarihli ve 43452547-120.07.04-1422624 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Bingöl Milletvekili Sayın Ömer Faruk HÜLAKÜ'ye ait 7/11533 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/11533)

**BİNGÖL MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖMER FARUK HÜLAKÜ'YE AİT 7/11533 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Bakanlığımızca Tarımsal Kaynaklı Nitrat Kirliliğine Karşı Suların Korunması Yönetmeliği' kapsamında sularda, sıcaklık, Ph, oksijen, nitrat, fosfat, azot ve fosfor parametre ölçümleri yapılmaktadır.

Yapılan ihbar neticesinde sudan alınan numuneler Elazığ Su ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'ne gönderilmiş olup analiz sonucunda herhangi bir olumsuzluğa rastlanmamıştır.

Önergede yer alan diğer konular 2872 sayılı Çevre Kanunu gereğince Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın uhdesindedir.

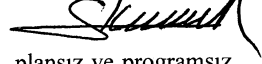
12.- Adana Milletvekili Sadullah Kısacık'ın, zincir marketlerin tekelleşme girişimlerinin engellenmesi için yapılan çalışmalara ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın cevabı (7/11534)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 03/05/2024

Sadullah KISACIK

Adana Milletvekili

Ülkemizde yaşanmakta olan ekonomik kriz, yüksek enflasyon, plansız ve programsız bir şekilde uygulanan tarım politikaları ve tarımsal üretimin çiftçiden tüketiciye ulaşmasında son derece önemli olan kontrol ve denetim mekanizmasının yetersizliği neticesinde olumsuz sonuçların ortaya çıktığını görmekteyiz. Bu olumsuz gelişmeler nedeniyle çiftçiler, turfanda ve narenciye başta olmak üzere, pek çok tarım ürününün piyasası üzerinde zincir marketlerin tekelleşme ve kendi piyasalarını oluşturma girişimleriyle karşı karşıya kalmıştır.

Bir takım zincir marketlerin birlikte hareket ederek, tüm Türkiye'de olduğu gibi, Adana'da da tarımsal ürünlerin piyasaları üzerinde tekel oluşturma girişimlerini bir süredir takip etmekteyiz. Adana'da hasat başlangıcında 18 TL olan patatesin fiyatı, zincir marketlerin ortak hareket ederek fiyatları düşürmesi sonucunda 10 TL'ye kadar inmiştir (zincir marketlerin söz konusu girişimleri şu anda Adana'da hasadı devam etmekte olan kuru soğan için de geçerlidir). Yüksek girdi maliyetleriyle üretimi yapılan patates ve kuru soğana uygulanan ihracat kısıtlamasıyla birlikte zincir marketlerin uyguladığı tekelleşme faaliyetleri karşısında emeği heba olan ve zarar eden çiftçiler, patates ve kuru soğan hasadını durdurmuştur. Bu durum süreklilik arz etmesi, ülkemiz için sosyal – ekonomik ve toplumsal açıdan bir dengesizliğe yol açacağı gibi gerek çiftçimizin, gerekse tüketicimizin korunması yolunda acil adımlar atılması gerekliliğini öne çıkarmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Zincir marketlerin tekelleşme girişimlerinden ve faaliyetlerinden bakanlığınızın bilgisi var mıdır?

2. Bakanlığınızın zincir marketlerin bu girişimlerini ve faaliyetlerini bir denetleme mekanizması var mıdır? Varsa bugüne kadar, sonuçları itibarıyla hangi alanlarda kesin, etkin ve caydırıcı denetim uygulamaları gerçekleştirilmiştir?
3. TEPGE raporlarına göre; patates ve kuru soğanda rekor yüksek ve üretim ülkemiz için son derece yeterlidir. Bakanlığınızın yurtiçi arzını yeterince karşılayan bu ürünlerden, çiftçimizin ekonomik anlamda kazanç elde etmesinin ve ülkemize de şu anda ihtiyaç duyduğu döviz girdisi sağlamanın önünde engel olarak bulunan ihracat kısıtlamasını kaldırmak konusunda bir planlama yapılmakta mıdır?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-14390196

Konu : Soru Önergesi (7/11534)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10.05.2024 tarihli ve 43452547-120.07.04-1422624 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Adana Milletvekili Sayın Sadullah KISACIK'a ait 7/11534 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

Ek: Cevabi Görüş (7/11534)

İbrahim YUMAKLI
Bakan

**ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN SADULLAH KISACIK'A AİT 7/11534 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Önergede bahsi geçen zincir marketlerin tekelleşme girişimleri, buna dair kontrol ve denetimler gibi hususlar Bakanlığımız sorumluluk alanında bulunmamaktadır.

Bakanlığımızca, gıda ve yem güvenilirliğini sağlamak ve halk sağlığını korumak amacıyla 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu gereğince gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzemeleri üreten ve satan işyerleri ile toplu tüketim yerlerinin resmi kontrolleri gerçekleştirilmektedir.

Temel ve stratejik ürünlerin üretilmesi ve arz güvenliğinin sağlanması noktasında Bakanlığımız ve Ticaret Bakanlığınca piyasadaki üretim, tüketim, yurtiçi ve yurtdışı piyasalar yakından takip edilerek ihtiyaç olması halinde üreticiyi ve tüketiciyi koruyacak her türlü önlem ivedilikle alınmaktadır. Bu kapsamda patates ve soğan ihracatı 03.05.2024 tarihi itibarıyla herhangi bir kısıtlama olmaksızın serbest bırakılmıştır.

13.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Türk Hava Yolları yöneticilerinin maaşlarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/11547)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Erhan USTA
Samsun Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

20 Mayıs 1933 tarihli 2186 sayılı kanunla kurulan ve ilk adı Havayolları Devlet İşletme İdaresi olan Türk Hava Yolları ilk uçuşlarına Ağustos 1933 tarihinde başlamıştır. THY AK Parti iktidarında KİT statüsünden çıkarılmış ve önce Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilmiş sonra da Türkiye Varlık Fonu kapsamına dahil edilmiştir.

Sayıştay denetiminden kaçırılmış olunan THY'de yönetici maaşlarının astronomik olması kamuoyu gündemini meşgul etmektedir. THY eski başmüfettişinin basına yansıyan açıklamalarına göre THY genel müdürüne aylık 1.400.000 TL maaş ödemesi yapılmaktadır. Bu iddialara göre THY'de bulunan; sekiz genel müdür yardımcısının aylık maaşları 1.260.000'er TL, kırk bir başkanın aylık maaşları 700.000'er TL, elli üç başkan yardımcısının maaşları 490.000'er TL ve yüzlerce müdürün maaşları ise 350.000'er TL'dir.

Bu maaşların haricinde ekstra ödemeler ve kar paylarının da en az bir bu kadar daha olduğu tahmin edilmektedir. Türkiye'nin bayrak taşıyıcı hava yolu şirketi THY'nin daha yüksek karlılıkla yeni yatırımlar yapmasına astronomik yönetici maaşları ile engel olunmaktadır. Ayrıca bu astronomik maaşların yanında emeklilerin 10.000 TL ve asgari ücretlilerin 17.002 TL'yle geçinmek durumunda bırakılması kamuoyu vicdanını zedelemektedir.

Bu bilgiler çerçevesinde;

- 1- THY'nin 2023 yılı için toplam personel gideri ne kadardır?
- 2- THY bünyesinde yönetici olarak çalışan genel müdür, genel müdür yardımcısı, başkan, başkan yardımcısı ve müdür pozisyonlarında çalışanlara ödenen toplam maaş ne kadardır?
- 3- Yönetici olarak çalışan bu kişilere ayrıca yapılan ekstra ödemeler ve kâr payı ödemelerinin 2023 yılındaki toplam miktarı ne kadardır?
- 4- Üst yönetici pozisyonlarında görev yürüten kişiler hangi kriterlere göre belirlenmektedir?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-225885

Konu : Soru Önergeleri-104

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 13.05.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1424158 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Bu itibarla, Samsun Milletvekili Sayın Erhan USTA tarafından verilen 7/11547 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

14.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkes Taş'ın, engelli aylığı uygulamasında düzenleme yapılması talebine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/11548)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü' nün 96'ncı maddeleri gereğince T.C. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Cevdet YILMAZ tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 24.04.2024

Dr. Ayyüce TÜRKES TAŞ
Adana Milletvekili

Özürlülük sınıflandırmasına göre ağır özürlü olduğu belgelendirilenlerden; günlük hayatın alışılmış, tekrar eden gereklerini önemli ölçüde yerine getirememesi nedeniyle hayatını başkasının yardımı ve bakımı olmadan devam ettiremeyecek derecede düşkün olduğu belirtilen kişiler bakıma muhtaç kabul edilmektedir. Bu aylığın alınabilmesi için engelli vatandaşımızın bulunduğu hanede kişi başına düşen gelirin asgari ücretin 3/2 sinden düşük olması gerekmektedir.

Evde bakım ücreti alırken hanede yaşayanların gelirinin bu sınırın üzerine çıkması durumunda maaşları kesilmekte bu durum engelli vatandaşlarımızı ve ailelerini çaresizliğe itmektedir.

Bu Bağlamda,

- 1- Engelli vatandaşımızın bulunduğu hanede kişi başına düşen gelirin asgari ücretin 3/2 sinin üzerine çıkması durumunda bakım maaşlarının kesilmesini doğru buluyor musunuz?
- 2- Bu uygulama ülkemizde hiçbir iş yapmayan sığınmacıları sosyal güvenlik kapsamına alabilecek gücümüz varken, engelli vatandaşlarımızın bakım maaşlarını ödeyecek gücümüzün olmadığı anlamına gelmiyor mu?
- 3- Engelli evde bakım aylığı uygulamasını daha adil, etkin ve sorunsuz hale getirmek için hangi adımlar atılmaktadır?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-225888

Konu : Soru Önergeleri-104

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 13.05.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1424158 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Bu itibarla, Adana Milletvekili Sayın Ayyüce TÜRKES TAŞ tarafından verilen 7/11548 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

15.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, 31 Mart 2024 Mahalli İdareler Seçimleri öncesinde yürütülen propaganda sürecinde Bakanlık personeli ile Bakanlığa ait araçların kullanımıyla ilgili iddialara ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/11646)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir URALOĞLU tarafından Anayasanın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim. 23.04.2024

Deniz YAVUZYILMAZ
Zonguldak Milletvekili

Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'da şu ifadeler yer almaktadır:

“Bakanlara ilişkin yasaklar:

Madde 65 – (Değişik birinci fıkra: 19/2/1987-3330/5 md.)

Seçim propagandasının başlangıç tarihinden oy verme gününü takip eden güne kadar olan süre içinde (...) bakanlarla, milletvekilleri, yurt içinde yapacakları seçim propagandası ile ilgili gezileri makam otomobilleri ve resmi hizmete tahsis edilen vasıtalarla yapamazlar...”

“Memurların gezilere katılma yasağı:

Madde 66 – (Değişik: 19/2/1987-3330/6 md.)

Seçim propagandasının başlangıç tarihinden oy verme gününü takip eden güne kadar geçen süre içinde (...) bakanlar, milletvekilleri ve adayların seçim propagandası ile ilgili olarak yapacakları gezilere hiç bir memur katılamaz.”

İlgili Kanun'a göre, 65. ve 66. Maddelerde belirtilen yasaklar seçim tarihinden on gün önce, yani 21 Mart 2024 tarihinde başlamıştır.

Bu bağlamda;

1. Ulaştırma ve Altyapı Bakanı olarak, seçim propagandasının başlangıç tarihinden seçim gününe kadar olan süre içinde, yurt içinde yaptığınız seçim propagandası ile ilgili geziler tarafınızca makam otomobilleri ve resmi hizmete tahsis edilen vasıtalarla yapılmış mıdır? Yapılmış ise bu araçların marka, model bilgileri nedir ve sayıları kaçtır? Söz konusu vasıtaların yakıt, bakım, onarım vb. masraflarının toplam tutarı kaç liradır? Bu masraflar Bakanlığınızın bütçesinden mi karşılanmıştır?
2. Seçim propagandasının başlangıç tarihinden seçim gününe kadar olan süre içinde, bakanlar, milletvekilleri ve adayların seçim propagandası ile ilgili olarak yaptıkları gezilere memurlar katılmış mıdır? Katılmış ise bu memurların sayısı kaçtır ve seçim propagandası ile ilgili olarak yapılan gezilerde bu memurların masraflarının (yol, yemek, barınma, vb.) toplam tutarı kaç liradır? Bu masraflar Bakanlığınızın bütçesinden mi karşılanmıştır?

T.C.
ULAŖTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIğI
Strateji GeliŖtirme BaŖkanlıđı
Strateji Daire BaŖkanlıđı

Sayı : E-44697349-610-1924747

Konu : Zonguldak Milletvekili Sayın Deniz
YAVUZYILMAZ'ın yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŖKANLIđINA

İlgi : 13.05.2024 tarihli ve 43452547-120.07.04-1424158 sayılı yazınız.

Zonguldak Milletvekili Sayın Deniz YAVUZYILMAZ'ın 7/11646 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

Abdulkadir URALOğLU
Bakan

Ek: Cevap Formu

**ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ SAYIN DENİZ YAVUZYILMAZ'IN
7/11646 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI**

Bakanlığımızca seçimlerde; Yüksek Seçim Kurulu tarafından talep edilen araçlar ile görevlendirilen personel dışında herhangi bir araç tahsisi ve herhangi bir nedenle personel görevlendirilmesi yapılmamıştır.

16.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, Bursa'da organize sanayi bölgesi kurulması planlandığı için imar planı değiştirilen bir bölgeye ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/11923)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddelerine uygun olarak, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına iletilmesi ve Bakan Mehmet Fatih KACIR tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğinin yapılmasını arz ederim. 09/05/24

K. Pala

Prof.Dr. Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili

Bursa 2020 Yılı 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Mülga Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nca 19.01.1998 tarihinde onaylanmıştır. Planın 4.1.2.1 Maddesinde; *Gelişme alanlarının, tarım alanlarını yok etmeyecek biçimde dengeli olarak geliştirilmesi esastır.*” denilmekte ve tarım alanlarının korunması hedeflenmektedir. 4.2.2. Maddesinde ise *“Hiçbir alt ölçekte bu planın ilke, hedef ve kararlarına aykırı plan kararı verilemez.”* hükmü yer almaktadır. Ancak Bursa İli, Kestel İlçesi, Soğuksu ve Seymen Mahalleleri (1127 parsel ve çevresi); TOKİ tarafından ‘ülke ekonomisine katkı sağlayacak organize sanayi alanlarının geliştirilmesine yönelik hedef’ doğrultusunda ‘Sanayi Alanı’na ilişkin hazırlanan 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği; 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı ve Plan açıklama raporları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca onaylanarak Bakanlığın 18.04.2024 tarih ve 9283549 sayılı yazısı ile bildirilerek 22.04.2024 tarihinde Bursa İl Müdürlüğü ilan panosunda ve internet sitesinde askıya çıkarılmıştır.

Plan değişikliğine konu alanın bir kısmı “Diğer Tarım Alanı”, bir kısmı “Tarımsal Niteliği Korunacak Alanlar” da kalmaktadır. Değişiklik ile plan ana kararlarını, sürekliliğini ve bütünlüğünü bozacak, tarım alanlarına sanayileşme ve şehirleşme baskısı yaratacak nitelikte parçacıl ve noktasal anlayışla sanayi ve depolama amaçlı organize sanayi bölgesi ilan edilmiştir. Öncesinde, TOKİ ve hazine taşınmazların bulunduğu alanda 11.10.2017 tarih ve 4650 sayılı Başbakanlık Makam Olur'unca TOKİ adına kamulaştırılma işlemleri başlanılan, kamulaştırma sahasında TOKİ tarafından sanayi amaçlı imar planlarının yapılması ve akabinde imar uygulamasının yapılması, mahsuplaşmanın gerçekleştirilmesi ile kamulaştırmaya konu taşınmazların S.S İleri Teknoloji Sanayi Toplu Yapı Kooperatifine devri hususlarında TOKİ ile ilgili Kooperatif arasında 29.11.2017 tarihli protokol imzalanmıştır.

Planda yapılan değişiklik yasal mevzuat açısından diğer alanlarda da sorunludur. Tarım alanları; 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8. Maddesi Fıkrasınca *“Tarım arazileri, Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda belirtilen izinler alınmadan tarımsal amaç dışında kullanılmak üzere plânilanamaz.”* denilerek koruma altına alınmıştır. Ancak planda yapılan değişiklik ile bu kanun maddesi de göz ardı edilmiştir. İkincil olarak ise Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'nin 8. Maddesine aykırı olarak, değişiklik hakkında birçok kurumdan görüş alındığı halde Tarım İl Müdürlüğü görüşüne yer verilmediği görülmektedir.

Yer seçimi yapılan parsellere ait arazilerin bir bölümü amaç dışı kullanıma uygun marjinal özelliklere sahip bir arazi olsa da yok edeceği tarım (mutlak tarım arazisi:37,4 hektar, özel ürün arazisi: 78,22 hektar; EK-1) ve dikili arazilerinin yanında diğer tarım alanlarına yaratacağı yapılaşma ve sanayileşme baskısı ile havayı toprağı ve suyu kirletici özelliğı olan ve çok miktarda su kullanılmasını gerektirecek sanayi tesislerinin alanda yer verilip verilmeyeceğı plandan ve planlama raporundan net olarak anlaşılamayan böylesi yer seçimlerinde öncelikli olarak insan sağlığı, bölgede yaşayan canlılar ve ekolojik hassasiyetler, tarımsal ve hayvansal üretimin niteliğı, potansiyeli dikkate alınması çok önemlidir. Sadece yerli ve milli üretime katkı sağlanması, istihdam yaratması vb. ekonomik, teknik hesaplar ve seçilen parselin bir bölümünün fiziksel uygunluğu projenin hayata geçirilmesi için tek ve yeterli ölçüt değildir. Bu bağlamda;

1. Söz konusu yer için, Bakanlığınız tarafından 4562 Sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 4. Maddesinde söz edilen ‘yer seçimi kararı’ alınmış mıdır? Alındı ise bu kararın alınma tarihi, kapsam ve içeriğı nedir?
2. Aynı yer için, Bakanlığınız tarafından alınmış bir “kamu yararı” kararı var mıdır? Alındı ise bu kararın alınma tarihi, kapsam ve içeriğı nedir?
3. Yukarıda açıklanan plan değışiklikleri sonrasında bazı bilgiler, plan açıklama raporları ve basın aracılığıyla kamuoyu ile paylaşılmış ancak, bazı taşınmazların S.S İleri Teknoloji Sanayi Toplu Yapı Kooperatifine devri konusunda TOKİ ile bu Kooperatif arasında imzalanan protokolün içeriğı açıklanmamıştır. Bu protokolün içeriğı nedir?
4. Basında yer aldığına göre üyelerinden biri avukat dahi olan gerçek kişilerin de bulunduğu anlaşılan adı geçen kooperatifte hangi kişi ve kuruluşlar yer almaktadır ve hangi ileri teknoloji üretimi gerçekleştiren sanayiciler olarak kabul edilmiştir?

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :E-75833232-610-5807613
Konu :Soru Önergeleri

28/05/2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 17.05.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1429564 sayılı yazınız.

Bakanlığıma intikal eden, Bursa Milletvekili Sayın Kayıhan PALA tarafından tevcih edilen,
7/11923 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

7/11923 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Bursa 2020 Yılı 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Mülga Bayındırlık ve iskân Bakanlığı'na 19.01.1998 tarihinde onaylanmıştır. Planın 4.1.2.1 Maddesinde; *Gelişme alanlarının, tarım alanlarını yok etmeyecek biçimde dengeli olarak geliştirilmesi esastır. ”* denilmekte ve tarım alanlarının korunması hedeflenmektedir. 4.2.2. Maddesinde ise *“Hiçbir alt ölçekte bu planın ilke, hedef ve kararlarına aykırı plan kararı verilemez. ”* hükmü yer almaktadır. Ancak, Bursa ili, Kestel ilçesi, Soğuksu ve Seymen Mahalleleri (1127 parsel ve çevresi); TOKİ tarafından ‘ülke ekonomisine katkı sağlayacak organize sanayi alanlarının geliştirilmesine yönelik hedef’ doğrultusunda ‘Sanayi Alanı’na ilişkin hazırlanan 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği; 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı ve Plan açıklama raporları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca onaylanarak Bakanlığın 18.04.2024 tarih ve 9283549 sayılı yazısı ile bildirilerek 22.04.2024 tarihinde Bursa İl Müdürlüğü ilan panosunda ve internet sitesinde askıya çıkarılmıştır.

Plan değişikliğine konu alanın bir kısmı “Diğer Tarım Alanı”, bir kısmı “Tarımsal Niteliği Korunacak Alanlar” da kalmaktadır. Değişiklik ile plan ana kararlarını, sürekliliğini ve bütünlüğünü bozacak, tarım alanlarına sanayileşme ve şehirleşme baskısı yaratacak nitelikte parçacıl ve noktasal anlayışla sanayi ve depolama amaçlı organize sanayi bölgesi ilan edilmiştir. Öncesinde, TOKİ ve hazine taşınmazların bulunduğu alanda 11.10.2017 tarih ve 4650 sayılı Başbakanlık Makam Olur'unca TOKİ adına kamulaştırılma işlemleri başlanılan, kamulaştırma sahasında TOKİ tarafından sanayi amaçlı imar planlarının yapılması ve akabinde imar uygulamasının yapılması, mahsuplaşmanın gerçekleştirilmesi ile kamulaştırmaya konu taşınmazların S.S İleri Teknoloji Sanayi Toplu Yapı Kooperatifine devri hususlarında TOKİ ile ilgili Kooperatif arasında 29.11.2017 tarihli protokol imzalanmıştır.

Planda yapılan değişiklik yasal mevzuat açıdan diğer alanlarda da sorunludur. Tarım alanları; 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8. Maddesi Fıkrasınca *“Tarım arazileri, Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda belirtilen izinler alınmadan tarımsal amaç dışında kullanılmak üzere plânlanamaz. ”* denilerek koruma altına alınmıştır. Ancak planda yapılan değişiklik ile bu kanun maddesi de göz ardı edilmiştir, ikincil olarak ise Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'nin 8. Maddesine aykırı olarak, değişiklik hakkında birçok kurumdan görüş alındığı halde Tarım İl Müdürlüğü görüşüne yer verilmediği görülmektedir.

Yer seçimi yapılan parsellere ait arazilerin bir bölümü amaç dışı kullanıma uygun marjinal özelliklere sahip bir arazi olsa da yok edeceği tarım (mutlak tarım arazisi:37,4 hektar, özel ürün arazisi: 78,22 hektar; EK-1) ve dikili arazilerinin yanında diğer tarım alanlarına yaratacağı yapılaşma ve sanayileşme baskısı ile havayı toprağı ve suyu kirletici özelliği olan ve çok miktarda su kullanılmasını gerektirecek sanayi tesislerinin alanda yer verilip verilmeyeceği plandan ve planlama raporundan net olarak anlaşılamayan böylesi yer seçimlerinde öncelikli olarak insan sağlığı, bölgede yaşayan canlılar ve ekolojik hassasiyetler, tarımsal ve hayvansal üretimin niteliği, potansiyeli dikkate alınması çok önemlidir. Sadece yerli ve milli üretime katkı sağlanması, istihdam yaratması vb. ekonomik, teknik hesaplar ve seçilen parselin bir bölümünün fiziksel uygunluğu projenin hayata geçirilmesi için tek ve yeterli ölçüt değildir. Bu bağlamda;

Soru 1-Söz konusu yer için, Bakanlığınız tarafından 4562 Sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 4. Maddesinde söz edilen ‘yer seçimi kararı’ alınmış mıdır? Alındı ise bu kararın alınma tarihi, kapsam ve içeriği nedir?

Soru 2-Aynı yer için, Bakanlığınız tarafından alınmış bir “kamu yararı” kararı var mıdır? Alındı ise bu kararın alınma tarihi, kapsam ve içeriği nedir?

Soru 3-Yukarıda açıklanan plan değişiklikleri sonrasında bazı bilgiler, plan açıklama raporları ve basın aracılığıyla kamuoyu ile paylaşılmış ancak, bazı taşınmazların S.S İleri Teknoloji Sanayi Toplu Yapı Kooperatifine devri konusunda TOKİ ile bu Kooperatif arasında imzalanan protokolün içeriği açıklanmamıştır. Bu protokolün içeriği nedir?

Soru 4-Basında yer aldığına göre üyelerinden biri avukat dahi olan gerçek kişilerin de bulunduğu anlaşılan adı geçen kooperatifte hangi kişi ve kuruluşlar yer almaktadır ve hangi ileri teknoloji üretimi gerçekleştiren sanayiciler olarak kabul edilmiştir?

CEVAPLAR:

Cevap 1-2- Söz konusu alanda Bakanlığımızca yürütülen bir Organize Sanayi Bölgesi (OSB) projesi bulunmamakla birlikte bahsedilen alana yönelik olarak Bakanlığımıza yapılan resmi bir OSB projesi başvurusu bulunmamaktadır.

Cevap 3-4- TOKİ ile Teknoloji Sanayi Toplu Yapı Kooperatifi arasındaki işlemler Bakanlığımız görev alanına girmemektedir.

